

4725.

Petrusant
2. dms.

J. Kelle, Jr.

II R 160

DUKE
UNIVERSITY
LIBRARY

Treasure Room

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
Duke University Libraries

<http://archive.org/details/symbolaheroica00piet>

siluestria
PETRASANTA
SYMBOLA
HEROICA

Per Paul Rubens pinxit.

Lozza Galea sculpsit.

AMSTELÆDAMI apud JAN'SONIO-WÆESBERGIOS & HENR. WETSTENIUM
MDCCCLXXXII

TANTO NOBILIOR QVISQVE,
QVANTO PROPINQVIOR DEO EST.

AT

OMNIS IN ILLVM PROPINQVITAS
DE VICINITATE VIRTVTVM,
DE VITIORVM FVGA,
STATVENDA.

87
P625

ij

GENERE, INGENIO, PROPRIISQ;

MERITIS

SPECTATISSIMO VIRO

DN. PAULO UCHELIO

HENRICUS WETSTENIUS

S.

Uam dudum anxie desideravi, Vir Spectatissime, ea mihi nunc se sistit occasio, ut publico nimirum specimine testarer, quanta sint Tua merita, quantoque apud me semper in pretio habita. Talia vero sunt, ut quoties ea penitus

* ij

in-

inspicio, toties mihi geminati splendoris aliquid inde reluceat, nec à sexennio (tantum enim est ex quo suavissima Tua consuetudine fruor) exhausta sit novæ indies admirationis materia. Nempe quam à teneris familiarem Tibi fecisti omnium Virtutum seriem, tanto politioris studii decore exinde ornasti, ut nihil Tibi eorum desideretur quæ beatissimam hominis conditionem efficere possunt. Neque necesse habes, ut, quæ sola aliis existimationem affert, a vita familiæ gloria Tuis laudibus aliquid addat, quum illi potiùs ex generosa animi Tui

in-

indole, morumque suavitate summa, plurimum pretii & honoris accedat. Nec est quòd summè propensum in omnium ingeniarum artium cognitionem Tuum animum deprædicem, jam satis superque notum atque probatum omnibus. Et dum alii largiori fortunâ gaudentes rebus augendis studia sua unicè impendunt, Tu quicquid in elegantiores literas bonaque studia liberaliùs effundis, lucro ducis. Quum igitur perpetuæ Tuæ occupationes non aliæ sint quàm quæ Heroas decent, heroica ista Symbola iteratâ hac editione præter

ter Te inscribenda erant nemini, accedente inter alias eâ causâ, quòd pluribus Tibi devinctus sim ob eximiam comitatem, qua me excipis quotiescunque Tui mihi copia fieri solet. Accipe itaque hunc librum, gratitudinis tesseram, nec quàm sit exiguus, sed quo Tibi offeratur animo, perpende. Vale Vir Amplissime, me meaque favore Tuo ulterius dignari perge.

Amstelædami Nonis Augusti, clō Iōc LXXXI.

Sequuntur prioris editionis
Dedicatio & Præfatio.

ILLV-

PETRVS ALOYSIVS CARAFA, EPISCOPVS
TRICARICENSIS, AD TRACTVM RHENI
ET INFERIORIS GERMANIÆ PROVINCIAS
CVM POTESTATE LEGATI A LATERE NVNTIVS.

ILLVSTR^{MO} AC REV^{MO}
 PETRO ALOYSIO
 CARAFÆ
 EPISCOPO TRICARICENSI
 A C
 SEDIS APOSTOLICÆ
 LEGATO.

HEROEM quærere ; cui dica-
 rem Heroïca hæc Symbola,
 non debui ; dum Te , ILLV-
 STRISSIME ANTISTES,
 ac LEGATE , iam decen-
 nium intueor, quem Genus & Virtus (nam
 hæc duo Heroës faciunt) prorsus ab vsita-
 tâ conditione hominum eximere videntur.
 Scio CARAFÆÆ Genti à Scriptore egre-

*Angelus
Constantij
in Historiâ
famil. Ca-
raf.*

gio primas deferri, inter familias eorum Nobilium, quos Campanus ager, Orbis terrarum pulcherrimus, non frugibus magis quàm deliciis, alit ac nutrit. Sedenim dum eiusdem Gentis stemmata confidero, egredi fines vnus Regni, veluti angustos, debeo; atque disquirere in Italiâ vniuersâ, num prosapia nobilis alia sit, quæ me adeò in enumerandis decorum & magnæ fortunæ titulis fatiget. Vt ad Tritauos, vel superiorum ætatum Maiores tuos, non eam, inter quos ipsa Maiestas Regia non defuit; sola horum posteritas dabit in censu (præter Episcopos plurimos, Archiepiscopos, Patriarchas, & Apostolicos Legatos) VIII. Archiepiscopos Neapolitanos, S. R. E. Cardinales IX. & I. Pontificem Maximum: ex Proceribus aliis, Comites LXX. Marchiones XXXII. Duces XLIV. ac Principes XIV. vt tacitus præteream Proreges, Ductores maximorum exercituum, Equitum Magistros,

gistros , Supremos Militarium Ordinum
 Præfides, Hispaniæ Magnates, Aurei Vel-
 leris Equites, & S. R. Imperij Principes, qui-
 bus ætas ista non caruit. Seorsim hos ipsos
 referam , quos alioqui cogere intra vnus
 Epistolæ breuitatem nequeo : & in præ-
 sentiâ vt nominem dumtaxat Progenitores
 Tuos ; Atauum habuisti ANTONIVM,
 cuius consilio est cur Neapolitanum Re-
 gnum acceptum referant Potentissimi iam
 Reges Hispaniarum ; Abauum GVRELLVM,
 Regi Ferdinando intimum ac fi-
 dum ; GALEOTTVM Proauum , Federi-
 ci Regis & Isabellæ Reginae eius coniugis
 consobrinum : ex quo TIBERIVS primò
 Terræ-nouæ, dein Suriani Comes, ac Nu-
 ceriæ Dux ; in secundis verò liberis DIO-
 MEDES Auus Tuus , prodierunt. Ob
 huius verò Aui merita PHILIPPVS II.
 Rex Hispaniarum Sapientissimus Paren-
 tem Tuum OCTAVIVM appellauit Antij
 Mar-

Marchionem : cuius iam generosam ire in sæcula posteritatem vides. Tametsi verò doleas , ereptum è viuis FRANCISCVM Fratrem , perinde Marchionem Antij , & Cercix Ducem ; lætari potes , dum reputas , superesse splendori ac dignitati eius OCTAVIVM filium , & CAROLVM nepotem. Tametsi pariter doleas ob funera duorum adhuc Fratrum ; nempe DIOMEDIS , quem sacræ infulæ Ecclesiæ Tricaricensis ante Te inornarunt , ac insuper THOMÆ , quem incredibili memoriâ , ingenio maximo , eloquentiaque admirabili præditum , sacer Ordo sancti Dominici , Tecum , nimis citò desideravit ; solatium magnum hauris nihilominus ex TIBERIO Fratre , Bisiniani Principe , Aurei Velleris Equite , atque Hispaniæ Magnate ; quem nescio Tuum , an Familiæ , an Regni totius decus , & delicias potius nominarim.

Inter has generis quasi stellas, haud ego
 Te dixerim micare, velut micat inter ignes
 Luna minores. Debet inter sidera Solis
 instar confulgere, quisquis ille est, quem
 Genus & Virtus certatim Heroëm conse-
 crant. Etenim stellarum aliquas, & Lu-
 nam ipsam, afflatus maligni sæpenumerò
 accusamus: at Sol solus est extra maleficij
 eam notam, semperque prosper, salutaris,
 & Virtuti simillimus, gratusque bonis &
 malis oritur. Quàm gratus omnibus Tu sis
 in his Regionibus, dicent Vrbes, Prouin-
 ciæ, Populi; & qui sunt instar omnium,
 dicent amplæ huius Legationis Principes
 Maximi. Sol circumagitur causâ commu-
 nis boni: publico Tu perinde obsequeris
 commodo, Tui vel contemptor, vel im-
 memor. Sol nubium ac ventorum, Tu ani-
 morum & pectorum diffidia componis: ac
 fit pulcherrimè, vt vbicumque alteruter
 fulserit, ex æquo ibi conferenet. Verùm

ipſe Sol cupit excuſari, velut impar Heroi expingendo; etſi peritè adeò in campis flores, in cælo Iridem pingit. Videlicet nequit ſatis exprimere coniunctam in Te cum Nobilitate moderationem animi, ſeu quæ circa opes, ſeu quæ circa voluptates, ſeu quæ circa honores verſatur, nullam enim excipio; & opum tamen, voluptatum, honorum ſolet in primis eſſe appetens Nobilitas. Quid dicam de laboribus aſſiduis, quibus non frangeris, vel ideò quia conſtantiam adamantis præ Te fers in eis ſuſcipiendis & ſuperandis? At in Nobili viro plerumque labor eſt labes, ſudor eſt pudor; contrà verò negotium eius cum aſſiduitate, nihil eſt aliud quàm otium cum dignitate. An non ſingulare illud videtur, ad omnia & ad grandia in primis conſilia Te vnum ſufficere, nec aliorum ſententiam rogare, quaſi integrum propè in animo Senatuum habeas? Quod cùm ſit alioqui periculofum,

culosum , abs Te fit citra erroris metum: quia bonæ Te artes ac disciplinæ, seu mites & quæ elegantiam conferunt, seu graues & quæ regunt Orbem terrarum, iuris humani diuinique arbitræ, seu sublimes illæ, quæ mundum contemplantur & mundi Condito rem, omnes simul excoluerunt: imò venerunt quodammodò ad Comitium, vt Te vnanimi suffragatione, in hac hominum Republicà Consulem dicerent. Quas simul artes ac disciplinas, quia rarò admodum Nobiles viri vniuersas capessunt; hinc euenit rarò summa ea felicitas, vt vel Philosophi regnent, vel Reges philosophentur. Profectò has præstantis animi dotes ad Romanam Aulam Tecum ferens, Veteranus extemplò habitus es, & dignus qui populos regeres. Ideò vix adueneras, cùm PAVLVS V. Pontifex, post encomia nobilitatis, eruditionis, prudentiæ, ac probitatis, Te constituit Ferrariæ Prolegatum;

affirmans, exordia honoris maiora ab se conferri non posse, quàm vt ei ditioni præficeret, cui & receptæ non ita pridem, & Magnatibus aliis finitimæ, custos prudens cumprimis ac fidus desiderabatur. Exaëto ibi sexennio, cùm ineunte Principatum GREGORIO XV. Romam redires, litteris ad eum Pontificem datis, Ferrariensis Magistratus obitam Præfecturam adeò laudauit, vt Te fuisse ibi Aureum Præsidem, & mutasse propemodum in eâ ciuitate ferri appellationem, apparuerit. Mox à reditu ex ciuitate Ferrariensi, GREGORIVS XV. vix quiescenti, Prouinciam Firmi dedit moderandam: quam optant Primarij Præsules, vt in eâ obire gratas vices Cardinalis consanguinei eiusdem Pontificis possint; nam is semper eius Prouinciæ gubernaculo præficitur. Ibi quoque admurmuratione secundissimâ Præsidentem agens, promeritus es, vt præter litteras iterum

rùm ad Pontificem datas, quæ commenda-
 datione præcipuâ fungebantur, abeunti
 Magistratus Firmanus publico decreto scri-
 pserit Monumentum in vestibulo ipso Se-
 natoriæ Domus. Sed etiam, restauratis Ædi-
 bus, quæ in eâ parte ab imbribus vitium
 acceperant, monumentum illud glorio-
 siore adhuc elogio renouauit proximè su-
 periore anno: tam firma de Te, in eâ Fir-
 manâ vrbe, sanè Tui studiosissimâ, perse-
 uerat, imò perennat fama & recordatio.

VRBANVS VIII. Pontifex Maximus fuit,
 qui Te inde Romam deuocauit, exeunte
 fermè illius Præfecturæ biennio, & qui Te
 sponte dixit Antistitem Ecclesiæ Tricari-
 censis, Legatumque Apostolicum ad tra-
 ctum Rheni, atque ad Prouincias inferioris
 Germaniæ: hoc est, ad quinque maximos
 è septenis S. R. I. Archiepiscopatibus, & ad
 Episcopatus plurimos eorum suffraganeos;
 quibus omnibus, vno annexu, inest gloria

simul sacri simul temporarij Principatus.
 Hic iam decennium agis, & munia publi-
 ca ita obis, vt cunctis manifestum reddas,
 ab V R B A N O Maximo beneficia & hono-
 res in Te optimè collocari. Sunt mirati
 Rhenus, ac finitimi amnes, sæpiùs Te vl-
 tro-citroque commeantem, benefaciendo
 ire ac redire; atque vbicumque demum
 fueras, offerre virtutem, referre famam:
 quasi non alio viatico ad gloriam vtereris.
 Dum in Urbibus deinde quiesceres, ab eâ
 ipsâ laude numquam cessabas. Vt comple-
 ctar summatim cetera; morum integritas,
 ingenium facile atque officiosum, constans
 & perpetua in Deum pietas, & conscientia
 solius, præ quibusvis aliis rationum huma-
 narum suffragiis, prærogatiua, Te, cum
 sis à Genere nobilissimus, multò à Virtute
 nobiliorem efficiunt; hoc est, verum H E-
 R O E M, cui meritò videar hæc S Y M B O-
 L A H E R O Ï C A, in obsequij mei perpetui
 tesse-

tesseram, dedicare. Valeas diutissimè, & qui es compos Nobilitatis ac Virtutis magnæ, sis pariter compos magnæ fortunæ, ac magnæ felicitatis. Ita voueo Tibi,

ILLVST^{ME} ac REV^{ME} PRÆSVL,

Addictissimus & obsequentissimus

SILVESTER PETRA SANCTA
è *Societate IESV.*

Leodij Kal. Mart. M. DC. XXXIV.

ELO-

ELOGIUM
GENTIS CARAFÆÆ
ACSTEMMA
PROCERVMEIVS.

Etus fama, & à priscis Avīs tradita, originem CARAFÆORVM refert in strenuum quemdam Ducem, qui ex pralio victor, ad Cæsarem, quem pugnando servauerat, suo ac hostium sanguine conspersus venit: meruitque vt idem Cæsar, in ipso familiæ decora, simul ore, simul manu aterneret, dum ore videlicet laudans eius CARAM FIDEM, cognomentum CARAFÆ composuit; & manu, seu exsertis eius ternis maioribus digitis, cruorem extergens, in thoracis chalybe, tesseram illius gentilitiam delineauit. Quod si ita est, tunc primùm Insignia CARAFÆORVM, nempe albentes lemnisci tres, in puniceo madore, splenduerunt; lineæ profectò, quæ, si tabula & colores considerentur, indicant, non Apellem aliquem, sed Achillem, fuisse inchoætæ huius familiæ conditorem.

*Sunt qui eiusdem familiæ Caput credunt fuisse potiùs Antonius Caraccio-
Magnatem alium, stirpis Regiæ in Poloniâ, ex prosapiâ lus in Vitâ
Pauli IV.*

XVIIJ ELOGIVM AC STEMMA

Philibertus Campanile de Insigni Nobil. Bonfinius in Commentariis Regni Hungariae.
KORCZAC; quæ ibi vox idem sonat, atque in Italico idiomate **CARAFa**; hoc est, guttum ex vitro, seu crystallo. Ex quâ familiâ quoniam vnus aliquando Pannonia Regnum obtinuit, coniciunt euenire potuisse, vt **CARAFÆORVM** Gens Insignia Regni Pannoniæ ideò habuerit, quasi Maiestatis Regiæ monumentum.

Michaël Longinus ab Estè de Coronis Principum.
Attamen etsi non deest, qui affirmet, prorsus ea, & CARAFÆORVM Insignia congruere; discrimen facit *alba taniola, quæ vel vni parmula tesserariæ additur, vel alteri subtrahitur. Ludere par impar quidem videtur inferius Maiestate; si certare tamen sit necesse de numeri gloriâ, suffragabitur tessera CARAFÆORVM vetus Poëtæ oraculum:*

— Numero Deus impare gaudet.

Angelus Const. in Hist. famil. Caraf.
 Franciscus Sanfouinus de Nobil. famil. Ital.
 Scipio Mazzella in descriptione Regni Neapolitani.
Alij Scriptores Virum Principem ex Germaniâ in Italiam venisse arbitrantur, nomine SIGISMVNDVM, & Pisis, olim potenti Etruriæ urbe, fuisse supremum. Cæsaris Vicarium, atque adeò fixisse ibi larem, & liberos procreasse, appellatos ex ipsius nomine Sigismundos. Postea aiunt Stephanum ex eius stirpe, Virum planè militarem, immigrasse aliò, & peruenisse ad Regni fastigium. Cùm enim Insulam Sardinie à Saracenis liberasset, meruit in Comitibus Rex acclamari; Regnumque non administravit modo, sed contulit Riccardo filio. Huic moderatio aut felicitas Parentis defuit: quocirca Regno exutus Neapolim concessit:

concessit : vbi Henricus Casar subitis & magnis honoribus eum persecutus est ; & ea res consilium dedit , familiam fundandi , compotem postea maximorum decorum , Regum affinem , & Reginarum consanguineam.

Demum neque illud omiserim , fuisse aliquos eâ persuasione , vt existimauerint , vnâ Gentem eandemque stirpem esse Neapoli , CARAFAS , & CARACCIOLOS ; cùm exstent ibi nonnulli sepulchrales lapides , vtroque eo cognomento inscripti , vti mox referam. Id si esset , cumulus ingens nouæ gloriæ , nouæque amplitudinis , ex hoc mutuo nexu generis , vtrisque ex æquo accederet : quia de Caracciolis mentio est in tabulis signatis , dum imperaret Constantinopoli Basilius Macedo , vertente nimirum à partu Virginis sæculo IX. & fermè ad eam ætatem pertineat , quòd Eugenius IV. Pontifex Archiepiscopo Neapolitano mandauerit discussionem Controuersie de Iure patronatus , vt vocant , fundato annis antè quingentis à Petro Caracciolo. At hæc duo præcipua Regni Parthenopæi lumina cogere ad vnum quasi iubar , necessarium non videtur : sed potuerunt CARAFÆ , orti à Sigismundis Pisanis , vti connubia inierant cum Caracciolis , Magnatibus illius Regni , maternum cognomentum ibi honoratissimum , quoniam erant externi , paterno suo anteferre , ad promerendum Urbis ac Regni amorem , donec propria ipsorum familia atque successio stabiliretur. Certè ipse PAVLVS IV. &

Ex tabulis
Cœnobij
sancti Se-
bastiani.

Angelus
Constant.
Francisc.
Sanfouin.

ante illum Oliuerius Cardinalis, putarunt esse magis ad Annalium fidem, si CARAFAEORVM genus duceretur à Sigismundis, quia hi perinde iconem tesserariam rubram habuerunt triplici versu argenteo exaratom. Imò ex iisdem Sigismundis oriundos Caracciolos Rubros, quos vocant, credidit idem PAVLVS IV. nam neque horum signa Gentilitia discrepant, nisi quòd sit variatio in capite scutario, ex Regis Roberti dono: qui tesserae suae colorem cyaneum eis concessit; & hi soli fortasse vnum habuerunt cum CARAFIS genus, atque utramque appellationem ipsis pepererunt.

Quòd si existimare velimus, familia huius exordia ignorari, tamquam Nili fluviorum maximi: saltem quia quæ nota sunt illius tempora, magnitudine numquam caruerunt, transferre mihi liceat ad ipsius Procere hanc Horatiani Carminis imitationem:

Damnosa vos non imminuit dies:

Ætas Parentum, Maior Auis, tulit

Vos fortiores; mox daturos

Progeniem generosiolem.

Jam vt horum stirpem vniuersam, simulacro arboris, vti fit, per surculos seu ramalia eius disponam; fateor totam eam non posse comprehendere, nisi aliquis Centimanus Gyas in arborem, ex Poëtarum quasi fascino, sed innocenti ac delectabili, mutetur. Ne populum proinde aliquem potius quàm

Libro 3.
Carm.
Ode 6.

quàm familiam vnam videar ordinare ; solos eos referam, qui à titulis illustres præ aliis fuerint, aut eorum Parentes, vt ad illos vtique per hos veniam. Iidem illi nihilominus Populus esse, sed Populus Magnatum tamen ac Procerum videbuntur. Omnes porrò discriminari solent vel stateræ vel spinæ virentis tesserâ : quæ vtraque res, ex sapientum iudicio, icon honoris existimatur, & Symbolum Principatus.

Stirpem & ramos separo ; ne dum ea explicat se latius, libri magnitudinem excedat, vel sit necesse vniuersam eius gloriam plicando in arctum cogere, & veluti castigare. Prodeuntes ex stirpe surculos, Latini numeri ; cifra autem, seu numeri Barbari, dispositas in surculis tesserarias icones, & nomina Heroïum, seu Procerum, indicabunt.

1. **S**criptus in hac arbore primus esto PHILIPPVS CARACCIOLVS, appellatus CARAFA, qui videlicet, susceptis liberis ex illustris prosapia Uxore Caracciola, dederit eisdem generis materni appellationem. Ab hoc autem sumere initium libuit, quia temporis nota in eius obitu re-
 perta congruit cum etate filiorum & nepotum. Obiit verò anno biscentesimo vigesimo post millesimum. Nec extra gloriam fuerit, à PHILIPPO exordiri stirpem vnus Gentis, ex quâ expectare sit plurimos ALEXANDROS.

2. BARTHOLOMAEVS I. CARACCIOLVS CARAFA, Baro Ripæ longæ, filius Philippi.

3. PHILIPPVS II. CARACCIOLVS CARAFA, filius Bartholomei.

4. THOMAS CARACCIOLVS CARAFA, filius Philippi II. de quo tumulus hic Neapoli superest in Æde sancti Dominici: Hic iacet corpus quondam Nobilis Viri, Domini Thomasi Caraccioli, dicti Carafa de Neapoli, qui obiit anno Domini 1332.

5. BARTHOLOMAEVS II. CARACCIOLVS CARAFA, Thomæ filius; cuius hic alter tumulus Neapoli munia eius honorifica etiam refert: Hic requiescit corpus Domini Bartholomæi Caraccioli, dicti Carafæ de Neapoli, Militis magnæ Regiæ, Reginalis-
 que Curia Magistri Rationalis; qui obiit anno Domini 1362.

6. IOANNELLIVS CARACCIOLVS CARAFA
Bartholomæi II. filius.

7. GVRELLVS CARACCIOLVS CARAFA *filius primogenitus Joannelli ; percarus Regi Vladislao, & magnus eius militiæ Magister. Cuius Præfecturæ ab eo gestæ fit mentio in hoc Epitaphio: Hic iacet Nobilis & strenuus Miles Dominus Gurellus Caracciolus, dictus Carafa de Neapoli, Regni Siciliae Marecallus ; qui obiit anno Domini 1402.*

8. ANTONIVS CARAFA, *Ioannelli alter filius, & in quo primùm intermitti cognomentum Caraccioli animadverto: fortasse quia vocabulum proprium habuit, cùm ob acre consilium & excogitatissimam prudentiam MALITIA passim appellaretur. Sæpenumerò enim summas & excessui finitimas virtutes, exprimimus vitiorum appellatione: & fortissimos Viros, audaces; timidos eos, qui sunt maximè circumspecti, interdum nominamus. Ego sanè dum attentius Viri præstantiam intueor, ab expugnatâ & deletâ miraculo veræ prudentiæ malitiâ, eum sic appellatum iudico; fermè gloriosius, quàm olim Heroës alios, vel Africanos, vel Numantinos, ab expugnatâ deletâque Africâ vel Numantiâ: quoniam minùs illustris Victoria est, vrbes expugnare quàm vitia. Hic Antonius constitutus Orator Regiæ Joannæ II. cui semper ab intimis consiliis fuerat, Martinum V. Pontificem Florentiæ conuénit, vene-*

rans ut opitularetur Regina, obseſſæ à Sfortiâ Magno, qui Duci Andegauensi Regnum vi et armis quarebat. Tametsi autem Legatio auribus perparum secundis acciperetur, moribus Reginae haud omnino dignis Ecclesiæ Romanæ eiusque Antistitis supremi ope ac patrocinio; captans nihilominus prudentissimè momenta idonei temporis, quò sciebat Pontificem interminari Cælestium execrationes Alphonso Aragonum Regi, si premeret diutiùs classè infestâ Corsicam Insulam, Beneficiariam Ecclesiæ Romanæ (Genuensibus enim eam eripere meditabatur) consilio suo rem eò adduxit, ut Alphonsus Rex Pontifici obsequens fuerit, Reginaque (cui placatus est simul Pontifex) auxilia promiserit, dederitque; adoptionem vicissim ac successionem, & dum Regina viueret, Principatum Calabriae arcesque Regni omnes instar præmij habiturus. Itaque his amplis pollicitationibus, etiam refragante Regio Senatu, Regi Alphonso persuasit, ut Regno Europæ locupletissimo florentissimoque (quod ipse aiebat) vnum utique Maris scopulum postputaret. Digna verò res fuit aternis monumentis, & inscripta ideò est in eius sepulchro ad sancti Dominici hoc *Tetraſticho*:

Auspice me, Latias Alphonus venit in oras,
Rex pius, ut pacem redderet Aufoniæ.

Natorum hæc pietas struxit mihi sola sepulchrum:

CARAFÆÆ dedit hæc munera MALITIÆ.

d

Liberos

XXVJ ELOGIVM AC STEMMA

Liberos habuit, qui perinde ac singuli essent Primogeniti, excepto vno calibe, & magno Equite Ierosolymitano, propriam successionem cum opibus ac titulis propagarunt: nam ex Primogenito Andriae Duces, ex altero Duces Ariani, ex tertio Stilianii Principes, ex quarto Nuceria Duces, ex sexto Duces Matalunij nati sunt; & hi TRVTINAE tesserâ omnes gloriantur.

9. BARTHOLOMAEVS CARAFA alter filius Philippi II. ducit agmen aliud CARAFAEORVM A SPINA. Is cum à Consiliis fuisset Caroli II. Regis, praesuit insuper Regiae domui, dum regnaret Robertus Rex, Romaeque Orator Joanae I. Reginae apud Pontificem fuit.

10. ANDREAS CARAFA filius Bartholomaei à Spina Praefectus cubiculo Reginae Joanae I. & Ductor vnius ala Equitum eius; Forolunij ac plurium oppidorum in Regno Dominus ac Baro.

11. PHILIPPVS CARAFA alter eiusdem Bartholomaei filius, Archiepiscopus Bononiensis, S. R. E. Cardinalis, & Æmiliae Legatus.

12. BARTHOLOMAEVS CARAFA item Bartholomaei filius, Barij Archiepiscopus.

13. IACOBVS CARAFA Bartholomaei perinde filius, Episcopus Aversa.

Qui omnes tres Andrea fratres germani, euecti ad Ecclesiasticas dignitates, confirmant me magis in illâ sententiâ,

tiâ, ut credam, rectè sumi originem CARAFÆORVM à Sigismundis Pisanis. Nam fit mihi verosimile, Urbanum VI. Pontificem, uti Philippum Carafam inter Augustos Patres cooptavit, decoravitque eum Æmilia Legatione, ita dedisse tum Bartholomæo Carafæ Barij Archiepiscopatum (nam ex hoc ille, cùm Cardinalis nondum esset, appellatus est ad summum Ecclesiæ Principatum) tum Jacobo Carafæ sacram cidarim & lituum Episcopatus Aversa. Hac verò beneficentiâ plurimâ significatione usus fuerit idcirco, ut CARAFÆOS ex Patriâ suâ oriundos, & ibi olim Magnates, primis iis honoribus condecoraret. Siquidem Urbanus VI. natus quidem Neapoli est ex Neapolitanâ Matre; sed Pater eius fuerat Pisanus. Quin etiam, ut ad honores varios, & ad fastigium Romani Pontificatus ex humili loco perueniret, profuisse illi potuit, quòd CARAFÆOS habuisset Patronos ac Mæcenates. Jam singulatim ANTONII & ANDREAE subnectam inçlytam posteritatem; & eos ambos mihi videor appellare posse cognomento Magnos, tam multos Heroës certatim in annos consequentes procrearunt.

I.

I. **F**RANCISCUS CARAFA Antonij Magni primogenitus, opibus & liberis felix, morum innocentia & sanctimoniam clarus, ex primâ Uxore Mariâ Orillia, quam ei Regina Ioanna II. nuptum dederat, Carolum, Oliuerium, Alexandrum; ex alterâ coniuge Romanâ, profapia Comitum nobilissima, Hectorem & Fabritium suscepit. Diues admodum fuit, & Baro aliquot oppidorum; sed ditior thesauro virtutum maximarum, quas coluit religiose adeo, ut senium in Claustro exegerit. Ordini enim sancti Francisci sanctioris ac seuerioris disciplinae, quarto lapide ab vrbe Neapolitanâ, domicilium exædificarat; ut ibi solo habitu absimilis, cetera ex æquo innocens ac pius, viueret: atque ibidem tranquillissime defecit.

2. CAROLVS CARAFA Francisci filius, Airolæ Comes, Marilliani & Montis Sarcij Baro.

3. IOANNES VINCENTIVS CARAFA filius Caroli, Airolæ Comes, & Montis Sarcij Marchio. Is omnibus naturæ, indolis, educationis elegantius excultus, & idèò singulariter charus Ferdinando, dum erat Princeps Capuæ, eidem postea Regi charior fuit. Deinde quoque Regis Federici animum sibi tam vehementer conciliauit, ut coniugem accipere ab eo veluti Paranympo meruerit, Cuellam de Feuarâ neptem consanguineam Reginae Isabelle, coniugis

eiusdem Regis Federici, cum dote prædiuite ex maternâ illius hereditate. Item à Rege Federico creatus est Marchio: sed non ita multò post exutus omnibus ditionibus fuit. Et enim sequi studia Partium, dum armis de Regno Cæsar & Galli decernerent, aliquibus ad præmium, secus verò ad patrimonij ruinam ipsi cessit.

4. OLIVERIVS CARAFA Francisci alter filius, & Vir doctrinâ, honoribus, opibus, famaqué & rebus gestis in suâ atate maximus, annos tricenos non excefferat, cum iam erat supremus Præses in sanctiori Senatu Alphonsi Regis. In Romanâ dein Aulâ Archiepiscopatum Neapolitanum, S. R. E. Purpuram, & Episcopatus, Albanum, Sabinum atque Ostiensem, utpote sacri Collegij demum Decanus, indeptus est. Pontificatu etiam non caruisset, in Comitibus Sixti IV. Innocentij VIII. & Alexandri VI. nisi Ferdinandus I. Rex, metuens ex eâ exaltatione nimiam CARAFÆORVM potentiam, intercessisset electioni eius. Ceteroqui ea ipsius erant merita erga Regiam Aragonensium Domum, ut ex grati animi significatione, vel dum existeret in Purpurâ, ab iisdem appellatus sit Comes Rubrorum. Legatus à Latere in maritimam expeditionem contra Ethnicos & Barbaros Asiæ, confœderatis Sixto IV. Rege Ferdinando ac Republicâ Venetorum, ex eâ rediit Victor, & catenam immanem, reuulsam ex portu Smyr-nensi retulit in Urbem Romam, gloriosior ex hac ferri prædâ,

Angelus
Constan.
in Hist. fa-
mil. Caraf.
Alphonsus
Giaconius
in Pau-
lo II.

Angelus
Constan.

Anton. Ca-
racciolus in
Vità Pau-
li IV.

prædâ, quàm olim ex auri torque Manlius. Pendet Verò catena eadem hodieque in Basilicæ Vaticanæ sacrario, Victoria illius monumentum. Functus insuper Legationibus aliis, semper successu magno, auctor fuit præcipuus, tum Pacis inter Sixtum IV. ac Rempublicam Venetam, tum Franciscus Sanfouinus lib. 8. de fam. mil. Vrsinâ. reconciliationis Alexandri VI. cum Urfinis Romanis Proceribus, quorum ideò Patronus audiuit. Munificentiam prope modum Regiam, Ædes varias Diuorum tam Romæ quàm Neapoli aut extruxit aut ornauit. Romæ quidem in templo S. Laurentij laquearia cyaneo lumine illusa, & auro lita, quod adhuc indicant insignia eius, sumptuose parauit: Angelus Constan. in Hist. fam. mil Caraf. & Cœnobium Canonicorum Regularium S. Augustini fundauit, ad Diuam Virginem Pacis Tutelarem: Ut sileam restauratum magnâ ex parte Templum Aræ Cæli, & alterum Templum SS. Siluestri & Martini, atque adeò Musicum Organum in S. Petri ad Vincula, & Sacellum S. Thomæ Aquinatis in D. Virginis supra Mineruam Æde; Anton. Caracciolus in Vita Pauli IV. monumenta item eius Ecclesiastica liberalitatis. Adhæc dotes inopum puellarum perpetuas, quas ipse Summus Pontifex in eadem sacrâ Æde D. MARIAE supra Mineruam distribuit quotannis ritu solemniori, plurimas fundauit; grande utique præsidium pudicitie, quam egestas sæpenumerò prostituit. At Neapoli sub Arâ principe maioris Templi Cellam D. Ianuarij Episcopi, Martyris, & Patroni, ex coloratis & sectis marmoribus, cum eleganti concameratione, quam

ful-

XXXIJ ELOGIVM AC STEMMA

fulciunt nobiles columnæ, cum signis & cum tessellati operis tabulis construxit sumptuosè adeò, ut inter structuras Italiae admirandas censeatur. Eius certè operis elegantia fama que inductus est Alexander Sextus Pontifex, ut sacra D. Ianuarij lipsana, ex Montis Virginis Cœnobio, in Cellam eam ornatissimam, permiserit transferri. Vixit Oliuerius in Purpurâ annis sex & quadraginta, semper integrâ, imò verò auctâ existimatione, apud externos etiam Reges ac Principes; ac potissimum apud Regem Catholicum. Habuit in censu annuo, è solis prouentibus Ecclesiasticis, aureorum septuaginta millia, quæ olim opes propemodum patri-monia Regum æquabant; felix quoniam eas obtinuerit, felicior quoniam easdem sapientissimè dispensauerit. Obiit anno millesimo quingentesimo vndecimo: & ultimo biennio vixisse fertur maximè ex sorbili auro; nec alio cibo nutrirî decuit eum, qui semper habuerat animam auream. Sepulchrum denique ibi meruit; ubi adificauerat diuo Januario triumphum.

Antonius
Caraccio-
lus ibid.

Angelus
Constan.
in Hist. fa-
mil. Caraf.

Idem.

5. ALEXANDER CARAFA Francisci tertius filius Neapolitanus Archiepiscopus, in quem transcripsit eam dignitatem Oliuerius Cardinalis eius germanus frater.

6. HECTOR CARAFA Francisci quartus filius, & ab eodem Cardinali Oliuerio fratre scriptus Comes Rubrorum. Hic Præfectus Cubiculo simul & Castris Alphonsi Regis II. alter Hector in re bellicâ fuit, tantique nominis

men-

mensuram rebus gestis egregiè implevit. Fovit quoque mirum in modum ingenia etatis suæ, & Neapoli Gymnasium publicum grandi edificiorum accessione ampliauit. Quas omnes laudes in eo pietas, quæ comes est veræ nobilitatis, cumulauit. Vt verò eiusdem pietatis exstaret monumentum, sacellum elegans exstruxit ac dicauit Incunabulis Nati Dei. Ibidem habet tumulum cum hoc Epitaphio: Hector Francisci filius Carafa, Rubrorum Comes, qui Alphonfi II. Neapolitanorum Regis cubiculo exercituique præfuit; cui perpetuâ fide obsecutus est domi forisque; Christi Incunabula Virgini Matri dedicauit, & monumentum hoc viuus sibi fecit. Vixerat caelebs, soliusque gloriæ complexum amauerat: ideò Fratrem natu quidem minimum, sed successione ac primæ lineæ Carafæorum honore maximum, Comitem Rubrorum, ac patrimonij heredem dixit.

7. FABRITIVS I. CARAFA, Francisci vltimus filius, Rubrorum Comes, Valentiani, Santerami, Turris Græcæ Dominus ac Baro.

8. ANTONIVS I. CARAFA, Fabritij primi filius, Comes Rubrorum, Marignanellæ ac Turris Græcæ Dominus & Baro.

9. FABRITIVS II. CARAFA, Antonij primi filius, Comes Rubrorum, atque Andriæ Dux; qui hanc Ciuitatem sibi & posteris coëmit, ut primus familiæ surculus

XXXIV ELOGIVM AC STEMMA

in ætates consequentes maiore quàm solâ Comitûs gloriâ propagaretur.

10. ANTONIVS II. CARAFA, *Fabritij II. filius, Comes Rubrorum, & Dux Andriæ.*

11. FABRITIVS III. CARAFA, *Antonij II. filius, Comes Rubrorum, & Dux Andriæ.*

12. ANTONIVS III. CARAFA, *Fabritij III. filius, Comes Rubrorum, & Dux Andriæ.*

13. FABRITIVS IV. CARAFA, *Antonij III. filius, Comes Rubrorum, & Dux Andriæ.*

14. ANTONIVS IV. CARAFA, *Fabritij IV. filius, Comes Rubrorum, & Dux Andriæ.*

15. IOANNES VINCENTIVS CARAFA, *alter Fabritij I. filius, Archiepiscopus Neapolitanus, & S. R. E. Cardinalis, electus à CLEMENTE VII. ipso initio Pontificatus; hoc est, quando censetur prima laus noui Principis, optimos eligere.*

16. IOANNES THOMAS CARAFA, *Antonij Primi alter filius, Marchio Santerami.*

17. IOANNES FRANCISCVS CARAFA, *Ioannis Thomæ filius, Marchio Santerami.*

18. CAROLVS CARAFA, *Ioannis Thomæ alter filius, & Marchio.*

19. FRANCISCVS CARAFA, *Antonij Primi tertius filius, Archiepiscopus Neapolitanus.*

20. FRANCISCVS CARAFA, alter filius Fabritij II. Marchio Bitetti.

21. ANTONIVS CARAFA, Francisci filius, Marchio Bitetti.

22. FABRITIVS CARAFA, Francisci alter filius, Episcopus Bitonti.

23. VINCENTIVS CARAFA, tertius Fabritij II. filius, Eques Ierosolymitanus, & in eius militiæ illustri Ordine magnus Prior Hungariæ, & Prior item Capuæ. Fuit quoque Chiliarcha PHILIPPI II. in bello Lusitanico, famamque strenui militis sibi comparauerat tum ob defensionem aduersus Thraces eorumque classem Melitensium Insulam, tum ob felices alias expeditiones aduersus eosdem Thraces terrâ marique. Fuit insuper primus in supremo Regis Concilio, & tandem Ciurliani Comes obiit.

XXXVJ ELOGIVM AC STEMMA

I I.

I. **T**HOMAS I. CARAFA *secundogenitus Antonij Magni.*

2. MALITIA CARAFA, *primogenitus Thomæ primi.*

3. THOMAS II. CARAFA, *Malitia primogenitus; Præfectus rei tormentaria regnante Ferdinando Iuniore.*

4. IOANNES BERNARDINVS CARAFA, *Thomæ II. primogenitus.*

5. IOANNES BAPTISTA CARAFA, *Ioannis Bernardini filius.*

6. IVLIVS CAESAR CARAFA, *Ioannis Baptista filius, Episcopus Ostuni.*

7. ANTONIVS I. CARAFA, *Thomæ II. alter filius, Episcopus Venafri.*

8. RINALDVVS I. CARAFA, *Malitia secundogenitus, armorum usu & militari gloriâ inelytus; quod vulnera accepta corpore aduerso testabantur. Is in bello Neapolitano, cum terni-deni ex Italis, totidem ex Gallis equestri prælio certarunt, inter commilites suos primus, impetu facto, aduersarium strauit, præbentemque supplices manus perduxit victor in castra: hoc egerunt pariter alij, ex virtutis eius emulatione, atque ad suos, partâ celebri victoriâ, inter plausus iucundissimos remearunt. Sed non erat promptior manu quàm consilio Rinaldus; cuius vtique fide,*

Franciscus
Bencius in
Oratione
funebri An-
tonij Card:
Carafæ.

XXXVIII ELOGIVM AC STEMMA

prudentiæque & sagaci animo, vñ semper sunt Ferdinandus & Federicus Aragonij Reges, in capiendis deliberationibus iuxtà & in eis exequendis; cùm nimirum esset is qui auderet agere, quæcumque agenda suaderet. Ideò Ferdinandus Rex ei præmij loco dedit in Calabria oppidum S. Catharinæ cum prouentibus non contemnendis.

9. HIERONYMVS I. CARAFA, filius Rinaldi I.

10. RINALDVVS II. CARAFA, Hieronymi I. filius, Marchio Montis-nigri.

11. HIERONYMVS II. CARAFA, Rinaldi II. filius, Marchio Montis-nigri, S. R. I. Princeps, ac Generalis Dux exercitus Regis Catholici: de cuius militari gloriâ, tum recens fama, tum nostri huius æui Scriptores tam multa referunt, vt ea velle in compendium cogere, sit Viri præstantiam premere iniuriosius, quàm eam gloriosius ad Posteritatis instructionem exprimere. Ideò erit satius de ipso fateri, rebus ab eo præclare gestis peræquè Scriptorum industriam, & Lectorum auiditatem certatim, cum voluptate tamen perpetuâ, fatigari.

12. ANTONIVS II. CARAFA, Rinaldi I. filius, non sine futurae magnitudinis præagio, natus ipso die salutata à sidereo Internuntio Virginis; nam anno post trigesimo à PIO V. in eiusdem diei peruigilio scriptus inter Augustos Patres & creatus S. R. E. Cardinalis fuit. Hunc honorem destinauerat ei pridem PAVLVS IV. Pontifex gentilis

tilis eius : cui Pontifici annum agens sextum ac decimum ANTONIVS, non à secretioribus modò ministeriis, sed etiam à potione fuerat. Certè inter arcana chirographa morientis eiusdem Pontificis nomen ANTONII repertum est, insertum nominibus aliorum, quos euehere ille ad Purpuram statuerat : & hoc præmium merebatur iam tum indoles, optimis quàm moribus, quàm litteris, seu Latinis seu Græcis, exculta, Magistro Gulielmo Sirleto, qui pariter in Cardinales cooptatus est. Sed cùm ab obitu PAULI IV. coorta esset ingens tempesta aduersus CARAFÆOS ; læres paternos ANTONIVS repetens, otium, non fugam arripere visus est ; agensque animo Alcedonia, vel inter eas ipsas procellas, euoluere sacros codices, itemque aliorum lucubrations ex Graio idiomate reddere Latine, statim cœpit. Ut proinde huic eius erudito. secessui debeamus translatos Commentarios Theodoretæ in Dauidis Psalmos, explanationesque aliorum in Moysis Pentateuchum. Tum verò accidit, ut cùm igne fortuito ad lacunaria & tectum vsque pars adium Marchionis Montis-nigri, apud quem Fratris filium degebat, conflagraret, ipse Antonij Magni Anachoretæ haud se immeritò gestare nomen, sed flammis dominari iusto fermè miraculo patefecerit. Quippe scalis tectum ascendens, ad vndantem incendiij vaporem venit, ac de genu implorans diuinam opem, iconem ceream sacri Agni, quam habebat suspensam à pectore, in flammam demisit,

atque

Franciscus
Bencius in
Orat. fune-
bri An-
tonij Card.
Caraf.

xl ELOGIVM AC STEMMA

atque incendium omne momento extinxit. Sed & pi-
 gnus dein omnino intactum inter fumantes adhuc cineres
 reperit; quod ideò Dynastæ Montis-nigri servant adhuc,
 & venerantur, ob rei admirandæ recordationem. Quin
 imò alterius ignis, qui animos vrit, à se imperium haberi,
 ostendit iuuenis castissimus; quando annos agens duos ac
 videnos, legensque in lecto manè piùm codicem, lucente
 lychno, feminam non pulchram minùs quàm procacem, pu-
 dicitia suâ insidiantem, clamore primùm (si famulos po-
 tuisset ianua per fraudem oclusa pessulo admittere) mox
 desperatis auxiliis, ad normam D.Thomæ Aquinatis, quem
 semper coluerat, batillo prunis ardentibus referto, & in
 eius vultum ac sinum coniecto gloriosè ab se, pudicitia in-
 columi, abire coëgit. Dignus enimuerò, cuius natalem
 diem, feliciùs quouis albo calculo, ipsa Virginalia Magnæ
 Deiparæ signauerint; & quem, congruè ad tesseram Fa-
 milia, quodammodò impresserint aliâ tesserâ, pariter ru-
 benti candidaque Pudoris & Castitatis. Cum his itaque
 virtutibus conscriptus inter Cardinales Diaconos S. R. E.
 à Pio V. sanctissimo Pontifice, in omnibus Europæ pro-
 uinciis audiuit bonarum quarumuis & sacrarum Litterarum
 Custos; Litteratorum verò Patronus, ac Mæcenas. Præfuit
 Bibliothecæ Vaticanæ, illamque auxit, tum libris vndique
 conquisitis, tum nouis Commentariis, nouisque Operibus.
 Ea fuerunt Cassiani scripta, expurgata atque illustrata;

Franciscus
 Bencius
 ibidem.

Epistola

Epistolæ Summorum Pontificum; sanctorumque Patrum Concilia à mendis vindicata; atque adeò Biblia sacra, exacta ad fidem Codicum vetustissimorum. His deditus occupationibus, quas cumque temporis fallendi artes oderat tantopere, ut diceret subinde, Magnos Viros, præsertim Ecclesiasticos, iis animum amittere, non remittere. Ceterum ipse horum studiorum laborumque fructum percipiebat prorsus dissimilem; nempe sanam conscientiam, & agram valetudinem: ex quâ maturius decessit, hoc est anno ætatis tertio & quinquagesimo. Uti verò maximè obsequens pauperibus fuerat; memorabili exemplo Alumnos Collegij Maronitarum, quorum fuerat Patronus, scripsit facultatum suarum heredes, ut iis auxiliis reduces in patriam ibi Religionem Catholicam certiùs propagarent, postquam in Vrbe Roma simul eruditionem, simul veram pietatem, didicissent.

13. TROILVS CARAFA, tertius filius Malitiæ, Episcopus Rauelli.

14. BAORDVS I. CARAFA, Thomæ I. secundogenitus, Comes Troia.

15. IOANNES ALOYSIVS CARAFA, Baordi I. filius, Troia Comes.

16. BAORDVS II. CARAFA, Ioannis Aloysij filius, Molisij Comes.

17. ALBERICVS I. CARAFA, Thomæ I. filius, ter-

tio-genitus, ab intimis consiliis Ferdinandi I. Regis, Comes Marilliani, atque Ariani Dux: quem Ducis titulum primus adeptus est è stirpe CARAFÆORVM.

18. IOANNES FRANCISCVS CARAFA, primogenitus Alberici I. Marilliani Comes, Arianiq̄ue Dux.

19. ALBERICVS II. CARAFA, primogenitus Joannis Francisci, Marilliani Comes, & Dux Ariani.

20. FRANCISCVS CARAFA, Alberici II. filius, Comes Marilliani, atque Ariani Dux.

21. BERNARDINVS CARAFA, alter filius Alberici I. Theati Episcopus, & Patriarcha Alexandrinus.

22. ALPHONSVS CARAFA, filius item Alberici I. Episcopus Nuceria, atque Antiochenus Patriarcha.

23. SIGISMVNDVS I. CARAFA, etiam ipse filius Alberici I. Comes Montis Calui.

24. IOANNES FRANCISCVS CARAFA, filius Sigismundi I. Comes Montis Calui.

25. SIGISMVNDVS II. CARAFA, filius Joannis Francisci, Comes Montis Calui.

26. IOANNES BAPTISTA I. CARAFA, alter filius Joannis Francisci, & Montis Calui Comes.

27. IOANNES FRANCISCVS II. CARAFA, filius Joannis Baptista I. Comes Montis Calui.

28. IOANNES BAPTISTA II. CARAFA, filius Joannis Francisci II. Comes Montis Calui.

29. HIERONYMVS CARAFA, alter filius Joannis Baptista I. ac Sepini Dominus & Baro.

30. FRANCISCVS II. CARAFA, Hieronymi I. filius, Sepini Princeps, ac Binetti Marchio.

31. FABIVS I. CARAFA, filius Ioannis Francisci II. Comitis Montis Calui.

32. FRANCISCVS CARAFA, Fabij I. filius, Dux Campi lati.

33. FABIVS II. CARAFA, filius Francisci, Dux Campi lati.

34. CAROLVS CARAFA, tertius filius Joannis Francisci, Episcopus Boiani.

35. IOANNES BAPTISTA CARAFA, vltimus filius Alberici I. Ordinis Melitensis Eques, & supremus Thalassiarcha, functusque etiam Legatione Ordinis sui ad Cæsarem.

36. VINCENTIVS CARAFA, alter filius Joannis Francisci I. Ducis Ariani.

37. HIERONYMVS II. CARAFA, filius Vincentij.

38. DIOMEDES I. CARAFA, Hieronymi II. filius, Dux Gersæ Maioris, & Regni Quæstor supremus.

39. HIERONYMVS III. CARAFA, Diomedis I. filius, Gersæ Maioris Dux, & Regni supremus Quæstor.

40. DIOMEDES II. CARAFA, filius Joannis Francisci I. Ducis Ariani, Episcopus Ariani, S. R. E. Cardina-

Philibertus
Campanile
in insigni-
bus Nöbil.
Alphonfus
Ciaconius
in Pau-
lo IV.

lis, eâ famâ integritatis ac virtutum maximarum, ut Populus Romanus, dum proturbaret in tumultu omnia monumenta CARAFÆORVM, eâque vbique comminueret, ipsius solius insignia, statuamque seruauerit; usque adeò sæpenumerò fit, ut non Virtus modò, sed simulacrâ Virtutis etiam amorem promereantur. Summam animi moderationem professus est Symbolo stateræ, cum eâ Epigraphæ, Moderata durant. Sepultus verò in Ecclesiâ sanctorum Siluestri & Martini, cuius titulum habuerat, & quam ære suo ornauerat, hoc ibi Epitaphio decoratur:

Cùm pietas, cùm vera fides, cùm conscia recti

Mens, cùm Religio, cura, timorque Dei,

Cælestem possint animis promittere vitam;

Hanc Superos inter nunc Diomedes habet.

Meruit prætereà in eodem templo à Patribus Carmelitis, inscriptum hoc nobile seu grati animi eorum, seu liberalitatis propriæ monumentum.

D. O. M.

Diomedi Carasio Presb. Card. Arianensi, tt. huius Ecclesiæ, Viro moribus, virtute, doctrinâ ac sanctimoniâ exculpto, sacrarum Ædium restauratori religiosissimo, qui hoc Templum deformatum, in meliorem faciem, quàm dudum fuerat, reduxit; Fratres Carmelitæ ex Elisei scholâ oriundi, ob instauratam sui Cænobij partem infimo horto contiguam,

nec

nec non ob facta detrimenta, quæ illis ex testamento donauit, ad nominis perpetuitatem, ad integritatis & honoris virtutisque fidem, eius illustrium Carafæ & Ursinæ Familiæ insignia, & hunc insculptum lapidem, plurimis effusis lacrymis, constituerunt: atque vt inde posteri Carmelitæ, dum agnouerint quàm de instituto Carmelitico optimus ille Pater fuerit benemeritus, non obliuiscantur quæ debent; debent autem singulâ (ita loquuntur) septimanâ Missam funebrem, & quotannis prid. Id. Augusti, supremi illius diei exequias repetere ac iterare. M. D. LXI. die XIV. Octobris.

III.

1. **A**NTONIUS I. CARAFA, *filius tertio-genitus Antonij Magni, Ferdinando I. Regi testatus fidem suam; domi forisque, partim ex Virtutis huius merito, partim ex pretij representatione sibi posterisque adeptus est Arcem Montis Draconis, cum eâ priuatus fuisset Princeps Rossani, reus perduellionis.*

2. ALOYSIVS I. CARAFA, *filius Antonij I. Comes Aliani, Montis Draconis Dominus ac Baro.*

3. ANTONIVS II. CARAFA, *primogenitus Aloysij primi, carus Regi Federico, & ab eo primùm Comes Montis Draconis appellatus. Cum verò ditiones alias acquirens, esset insuper Aliani Comes ex maternâ hereditate, obtinuit à Cæsare titulum Ducis Montis Draconis. Sed & biennio post, ne deberet Duci Ariani cedere in certamine honoris, nuncupatus est Princeps Stiliani, quod oppidum continebatur in Aliani Comitatu.*

Angelus
Constant.
in Hist. fa-
mil. Caraf.

4. ALOYSIVS II. CARAFA, *Antonij II. primogenitus, Princeps Stiliani, Montis Draconis Dux; Aliani, Theani, & Carinolæ Comes; Vir omni apparatu magnæ fortunæ proximus Regibus, & CAROLO V. Cæsari apprime gratus. Cuius augustæ inaugurationi interfuit Bononiæ summo cum familiæ splendore. In præliis deinde pro eodem CAROLO V. Cæsare & pro*

xlviij ELOGIVM AC STEMMA

PHILIPPO II. *Catholico Rege strenuè aliquoties dimicauit.*

5. ANTONIVS III. CARAFA, *Aloysij II. filius, Stilianus Princeps, Dux Montis Draconis, Comes Aliani, Comes Theani, Comes Fundi, Comes Carinola, &c.*

6. ALOYSIVS III. CARAFA, *filius Antonij III. Princeps Stilianus, Dux Montis Draconis, Dux Sabionetae, Dux Traiecti, Comes Aliani, Comes Fundi, Comes Carinola, &c. Eques Velleris Aurei, unus ex Magnatibus Hispania, & S. R. I. Princeps.*

Io. Iacobus
Chiffletius
in Insigni-
bus Equi-
tum Velle-
ris Aurei.

7. ANTONIVS IV. CARAFA, *filius Aloysij III. Princeps Stilianus, Dux Montis Draconis, Dux Sabionetae, Dux Traiecti, Comes Aliani, Fundi, Carinola, &c. ex Magnatibus Hispania, & S. R. I. Princeps.*

8. IOSEPHVS CARAFA, *Antonij IV. filius, Stilianus Princeps, Montis Draconis, Sabionetae, Traiecti Dux, Aliani, Fundi, Carinola Comes, &c. unusque ex S. R. I. Principibus, & ex Magnatibus Hispania; qui excedens è viuis, cum nondum excessisset è pueris, Annæ sorori dotem maximè opulentam, hoc est, enumeratas eas amplas ditiones, ad primas Italiae nuptias reliquit.*

9. IOANNES VINCENTIVS CARAFA, *alter filius Aloysij I.*

10. OCTAVIANVS CARAFA, *filius Joannis Vincentij, ac Baro Gerse Minoris.*

11. ELIGIVS CARAFA, *filius Octaviani, ac Baro Gersæ Minoris.*

12. IOANNES BAPTISTA CARAFA, *Eligij filius, ac Minoris Gersæ Dux.*

13. DECIUS CARAFA, *Octaviani alter filius, primum Damascenus, postea Neapolitanus Archiepiscopus, Sedis Apostolicæ Legatus ad Hispanum Regem, S. R. E. Cardinalis, & Vir morum gravitate, Pietate, Religione, Constantiaque in defendendâ immunitate ac iurisdictione Ecclesiasticâ paucis secundus.*

14. FEDERICVS I. CARAFA, *Unus ex filiis Aloysij I. Marchio sancti Lucidi, oppidorumque aliorum Dominus ac Baro.*

15. FERDINANDVS I. CARAFA, *filius Federici I. Marchio sancti Lucidi.*

16. FEDERICVS II. CARAFA, *Ferdinandi I. filius, sancti Lucidi Marchio.*

17. FERDINANDVS II. CARAFA, *filius Federici II. Marchio sancti Lucidi.*

18. MARIVS CARAFA, *Federici I. alter filius, Archiepiscopus Neapolitanus, Vir honesti perstudiosus, & gravitatis retinentissimus.*

19. FABIVS I. CARAFA, *Antonij II. filius, Dux Matalunij ex dote uxoris Hieronymæ Carafæ, quæ erat illius ditionis heres.*

I ELOGIVM AC STEMMA

20. LAELIVS CARAFA, *primogenitus Fabij I. Arentij Marchio.*

21. MARTIVS I. CARAFA, *Fabij I. alter filius, ex Hieronymæ Carafæ matris hereditate Dux Matalunij, ex Lelij fratris Verò alterâ hereditate Marchio Arentij, & Cerriti Comes.*

22. DIOMEDES I. CARAFA, *Martij I. filius, Dux Matalunij, Arentij Marchio, Cerriti Comes.*

23. MARTIVS II. CARAFA, *Diomedis I. filius, Dux Matalunij, Arentij Marchio, Cerriti Comes.*

24. DIOMEDES II. CARAFA, *Martij II. filius, Dux Matalunij, Marchio Arentij, Comes Cerriti.*

25. FABIVS II. CARAFA, *Diomedis I. alter filius, Colobrara Princeps, ex uxore Hieronymâ Carafâ.*

26. HIERONYMVS I. CARAFA, *Antonij II. perinde filius, Castri sancti Laurentij & Castri noui Dominus ac Baro.*

27. IOANNES ANTONIVS CARAFA, *Hieronymi I. filius, Dux Laurini.*

28. HIERONYMVS II. CARAFA, *filius Ioannis Antonij, ac Laurini Dux.*

29. IVLIVS CARAFA, *Antonij II. pariter filius.*

30. FRANCISCVS CARAFA, *Iulij filius, Marchio Pulignani.*

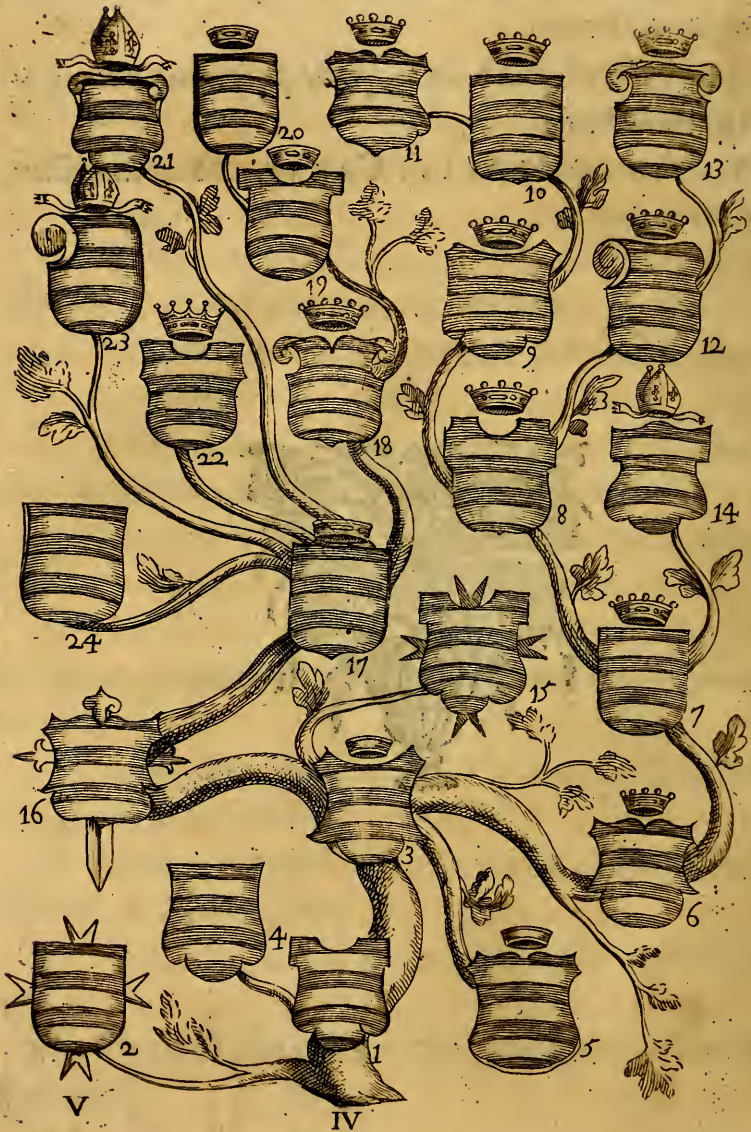
GENTIS CARAFÆÆ. lj

31. ANTONIVS III. CARAFA, *filius Francisci, & Pulignani Marchio.*

32. SCIPIO CARAFA, *filius postremus Antonij II. Morconi Comes.*

33. ANTONIVS IV. CARAFA, *Scipionis filius, Quaratæ Marchio.*

IV. V.

1. **G**VRELLVS I. CARAFA, *quartus Antonij Magni filius, plurimum in Calabria oppidorum Baro.*

2. IOANNES BAPTISTA CARAFA, *quintus Antonij Magni filius, inter Equites Jerofolymitanos Vir illustis.*

3. GALEOTTVS CARAFA, *primogenitus Gurelli I. eâ ornatus generis & morum elegantia, ut sponsam obtinuerit, connubio felici, VICTORIAM CANTELMAM, duarum Reginarum consanguinitate, & in arcto quidem gradu, inlytam Heroïnam. Consobrïna enim erat*

Isabella nuptæ Federico Regi, ac simul neptis alterius Isabella, quæ nupserat Regi Ferdinando. Idèò Rex Federicus, qui Primores Regni compellabat solùm titulo Magnifici; de GALEOTTO CARAFA in diplomate Regio, quod

exstat hodieque, ita loquitur: Federicus Dei Gratiâ, Rex Sicilia, Ierusalem, &c. Cùm Illustis Eques Galeottus Carafa de Neapoli, Serenissimæ Reginæ Confortis nostræ carissimæ Cognatus Consobrïnus, & noster amantissimus Camerarius, & Consiliarius fidelis dilectissimus, ab incunte ætate Serenissimo Domino nostro ita integrè, constanter, fideliter seruerit, ut nec fides maior, studium, integritas, constantia, nec sedulitas in agendo, nec vlla alia vir-

Angelus
Constan.
in Hist. fam.
mil Caraf.
Philibertus
Campanil.
in insignib.
Nobil.

tus in eo seruitio desiderari aut optari potuerit: idem superioribus annis , superato Regno nostro Siciliae à Gallorum Rege, vt fidem suam ostentaret, quam semper inconcussam Serenissimæ Domui nostræ præstiterat , perditis pro eâ seruandâ statibus suis, ac omnibus facultatibus , &c. *Prosequitur dein Rex alia GALEOTTI merita; & propterea quòd ditiones patrimonij proprij vendiderat sponte , vt ei suppeditaret neruum belli, dum Carolus Octauus ex Gallia copias militares per viscera Italiae in Campaniam traduceret , contulit ipsi ac posteris magnum & pulcherrimum Terræ-nouæ Comitatum. Supersunt quoque aliquot Epistolæ , exaratae chirographo Isabellæ Reginae ad Victoriæ Cantelmam, coniugem GALEOTTI, in quibus illustrem , excellentissimam , & cumprimis caram atque dilectam forem eam vocat. Haud diu tamen GALEOTTVS Terræ-nouæ Comes fuit. Nam Federicus mox pulsus est Regno; & ideò ea ditio, vt præmium rei benè gestæ, concessa est Consaluo Magno Duci. Proinde obiit fidei constantiâ erga Regem affinem, quàm gloriâ patrimonij clarior; nisi quòd ingens gloria fuerit, ita patrimonium perdidisse.*

4. BERLINGERIVS CARAFA, Gurelli I. alter filius , adèò sibi demeruerat animum Regis Federici , vt ab eo creatus sit Præfectus supremus Aulae ; etsi erat superstes Comes Potentiæ, qui Aulam trium Regum antecessorum re-

xerat:

xerat : fuit aliquot oppidorum Dominus ac Baro , sed liberis masculis omnino caruit.

5. GURELLVS II. CARAFA, Galeotti primogenitus, ex matris Victoriæ Cantelmæ præstantiâ, vel in re angustâ parentis , educatus tamquam in opulentâ & propemodum Regiâ Domo , etsi Comes Terræ-nouæ non fuit , quam ditionem à Consaluo Magno Duce Catholicus Rex noluit repetere ; Suriani Comes saltem appellatus ab eodem Rege, ob famam in primis atque Virtutem Victoriæ Cantelmæ fuit : quam utique neptem Isabella Regina , Ferdinandi I. Regis vidua , Regi Catholico fratri suo admodum impensè commendarat.

6. TIBERIVS I. CARAFA, Galeotti alter filius, obeunte sine liberis Gurello II. Suriani Comes , ac insuper Dux Catanzariæ ; posteaque rescisso huius Urbis emptæ à CAROLO V. Cæsare contractu , Dux Nuceriæ : quem Titulum ab Imperatore, propter fida in eum obsequia, promeruit.

7. FERDINANDVS I. CARAFA, Tiberij filius, Suriani Comes, Dux Nuceriæ.

8. ALPHONSVS CARAFA, filius Ferdinandi I. Comes Suriani, Dux Nuceriæ.

9. FERDINANDVS II. CARAFA, Alphonsi filius, Comes Suriani, Dux Nuceriæ ; qui cum splendore familie propemodum Regiæ Neapoli vixit ; ita vt Viri plurimi ex
primâ

primâ Nobilitate limen adium eius frequentarent , egressibus adhaerescerent , ac stiparent semper latus eius ; essent verò inter illius Ephebos honorarios ingenui nobilesque Adolescentes, & ex iis nonnulli Crucibus militarium Ordinum insigniti. Quæ res prouocare inuidiam potuisset , nisi eam ille fortunis, opibus, potentiaque, & in primis magnitudine animi superasset. Fuit quoque Litteratorum hominum Patronus ac Mecenas , & aliquos eorum magni nominis perquam liberaliter domi aluit.

IO. FRANCISCVS MARIA CARAFA, Ferdinandi II. filius, Suriani Comes, Dux Nuceriae, Vir omnibus elegantiss morum excultus, qui in primâ iuuentute Prouincias Europæ omnes peregrinabundus lustrauit, ac sicuti Homerus de Ulysse scripsit,

Qui mores hominum multorum vidit & vrbes:
 Ut nimirum summam prudentiam vndique sibi compararet, diuesque artibus animi, ita rediret; quò deinde Militia dans nomen (in quâ iam Regi Catholico meret Supremus Magister Equitum) consilio Ulysses, manu Ajax aut Achilles appareret. Religio etiam defensa usque ad vulnera & sanguinem ab eo fuit; dum Argentinae pro eâ stricto gladio aduersus sectarios plurimos, armatos hastis oblongis & heresi pertinaci, stetit non sine quodam miraculo fortitudinis, atque auitam fidem vulnerum cruore consignauit.

II. FRANCISCUS CARAFA, *Francisci Mariae filius, Suriani Comes, Dux Nuceriae, qui pulcherrimè in Parentis vestigia stimulis gloriae magnis, tum à virtute, tum à nativâ indole incitatur.*

12. POMPEIUS CARAFA, *alter Alphonsi filius, Noyæ Dux.*

13. IOANNES CARAFA, *filius Pompeij, & Dux Noyæ.*

14. TIBERIVS CARAFA, *Ferdinandi I. alter filius, PAVLO IV. Pontifici affini suo percharus fuit, & ad Purpuram ab eo designabatur, quam indoles & gravitas morum, & dexteritas spectata in negotiis pluribus, mere-*
bantur; nisi maluisset eius Aulae nuntium remittere, ne videretur particeps consiliorum, quibus ab eo Pontifice indicabatur bellum PHILIPPO Regi. Rex idè muneraturus nobilem eius fidem, Potentiæ primùm, ac dein Cassani Antistitem eum creavit.

Angelus
 Constan.
 in Hist. fa.
 mil. Caraf.

15. PETRVS ALOYSIVS CARAFA, *Galeotti tertius filius, Magnus Præses Equitum sancti Lazari, quæ nunc dignitas est penes Allobrogum Duces.*

16. DIOMEDES CARAFA, *quartus Galeotti filius, Eques Ordinis sancti Jacobi, & ex ingenij elegantissimi commendatione charus in paucis CAROLO V. Cæsari; cui & PHILIPPO Regi aliquoties, conscripto suis stipendiis milite, dimicavit: sed & in ludis atque spectaculis, omni*

Angelus
Constan.
in eadem
Histor.

apparatu pompæ , ac vibranda hastæ seu feriundi Sa-
raceni arte primos semper plausus & prima præmia refe-
rebat. Ipse CAROLVS Cæsar cum eo interdum ludis
publicis lanceâ vel acinace decertavit : accidit verò ali-
quando lepidè, vt debilitatâ manu, dum se armis ambo re-
percuterent , Cæsar ex eo laxamenti genere ad seria Imperij
negotia redierit , & vt non ita multò post Diomedes re-
scriptum gratiæ ab eo petierit. Qui tamen excusavit ioca
manum in certamine ab ipso aduersario lesam, quasi strin-
gere stylum nequiret, causâ obsignandi quod petebatur.
Nimirum has Nobilium artes coluerat in omni ætate, spe-
ctaculaque & munera ludorum exhibuerat impensis ma-
gnis Neapoli ; dum ibi duæ Reginæ, altera Regis Ferdinan-
di Senioris coniux, altera huius filia, & coniux Ferdi-
nandi Iunioris, cum ipsâ Mediolanensi Duce morabantur.
His enim Regis Matronis certatim Proceres Regni, modò
dramatum oblectamenta, modò simulacra præiorum, mo-
dò concentus musicos offerebant. Cùm esset prætereà Dio-
medes prudentiâ & consilio maximus, bello Neapolitano
peractò missus est Orator ad Regem, & tunc Patriæ fidem
suam, dotibus aliis præstantis animi consentaneam, satis af-
fatim patefecit. Quinque habuit liberos : primum quidem
CAESAREM CARAFAM, qui vnicam filiam ex coniuge
suscepit, nuptam deinde Comiti sanctæ Seuerinæ, Gentili
suo. Neapoli Venetias concessit, & Chiliarcha, diu Rei-
publicæ

publicæ stipendia fecit, postmodum secessit Muranum, & ibi vixit in re tranquillâ: eaque fuit existimatio de ipsius singulari & antiquâ prudentiâ, vt Senatores plurimi, et si externis Viris rarò arcana communicant, lintribus ipsum adirent; consulerentque, veluti Oraculum Politicæ gubernationis. Eadem existimatio fuit de illo apud Hispaniarum Regem, & apud Regem Poloniae, qui datis amicis litteris suum Affinem in eis ipsum appellabat. Horum ideò Regum, ac pariter Magni Ducis Hetruriae, Ducisque Mantuani Oratores iuebantur cum ipso, de rebus quibusque arduis, consultare, priusquam de eisdem in Senatu Veneto agerent. Quin imò ipse Aquileensis Patriarcha, Vir ed etate primæ sapientiæ, Venerabilesque alij Antistites Ecclesiæ, cum eo idemtidem conferebant. Nam religioso simul animo erat, atque idcirco introduxit Venetias S. FRANCISCI DE PAULA Familiam; quam item magnâ ex parte facultatum suarum heredem scripsit. Diomedis alter filius fuit FRANCISCVS CARAFA, qui celebs vixit, & fuit Quæstor supremus Regni. Tertius Diomedis filius fuit FERDINANDVS CARAFA, etiam ipse celebs, & castitatis amantissimus, sicut & disciplinarum pulcherrimarum; quas vnice coluit. Idem in negotiis publicis fidem domi, foris verò strenuam operam Patrie ac Religioni nauauit. Interfuit Classi Catholica ad Naupactum, & apprehensò vtraque manu ingenti gladio, in vnâ hostium Triremem,

grandi bellicæ virtutis exemplo, insiliit; eaque potitus, cum prædam omnem aliam sectarentur avidè commilitones, qui ipso Duce atque auspice vicerant, pro se nihil seposuit aut reportavit, præter Codices nonnullos, Turcico idiomate exaratos; dignus enimverò Mineruæ Alumnus, pacisque & belli artibus ex æquo inclytus; atque hi Codices servantur adhuc in familiâ, vti clarum ac certum huius geminæ virtutis eius monumentum. Quartus filius Diomedis fuit FABIVS CARAFA; qui in ætatis flore ac robore obiit, cum dedicasset Clero atque Ecclesiæ mores suos, & sancti Angeli sæcularis Abbas esset.

17. OCTAVIVS I. CARAFA, quintus inter Diomedis filios, sed felicitate & successione nulli eorum postremus. Adoptatus enim ab amitâ filius atque heres, & compos patrimonij admodum copiosi, aliquot oppida coëmit. PHILIPPVS II. autem Rex Catholicus, ne iisdem oppidis absque tituli honore potiretur, ob Diomedis Parentis merita, eum Antij Marchionem salutavit. Uxorem habuit stirpis CARAFÆÆ, ex Comitibus Policastri; tantaque fuit auctoritatis Neapoli, ut Nobilibus iuxta & Plebi apprimè charus esset. Notabile illud visum est, cum oborto ingenti tumultu populus ades Nobilium diriperet, populareretque, patuisse nihilominus vestibulum ædium eius, nec ciues prædabundos, atque ad iniuriam pronos, quidquam intulisse damni, tametsi valvas ædium aliarum cæco furore

furore perfringerent : tam fida custodia fuit, quam ei amor & benevolentia publica posuerunt.

18. FRANCISCUS CARAFA, Octavij I. primogenitus, Antij Marchio, & Dux Cercia, Vir tum Neapoli tum Romæ splendore familiæ, & sui generis gloriâ sumptuosus; simulque comis & ad promerendum amorem factus.

19. OCTAVIUS II. CARAFA, Francisci filius, Antij Marchio, & ex æquo heres opum ac laudum patrum.

20. CAROLVS CARAFA, Octavij II. filius, Antij Marchio, perinde suorum Auorum gloriam æmulaturus.

21. DIOMEDES CARAFA, Octavij I. alter filius, Episcopus Tricaricensis, Vir ingenij cultissimi, ac singulariter pius; qui, dum prima ei decora & munia simul Virtus deposceret, simul Pontifex destinaret, obiit Romæ, correptus morbo, cum venisset ad Apostolorum limina, mortemque adiit otium animæ, ac limen eternitatis. Ut paratas verò & sitas apud ianuam cæli exuias corporis haberet, in sacrâ æde Virginis Deiparæ, cui à Montibus est cognomentum, & quam obsequentissimè coluerat; voluit sepeliri. Huic verò fratri, & in Episcopatu antecessori, PETRVS ALOYSIVS CARAFA, Episcopus Tricaricensis, dum erat in Apostolicâ Legatione, nusquam absens à pietate erga suos, tumulum posuit.

22. TIBERIVS CARAFA, item filius Octavij I. ex

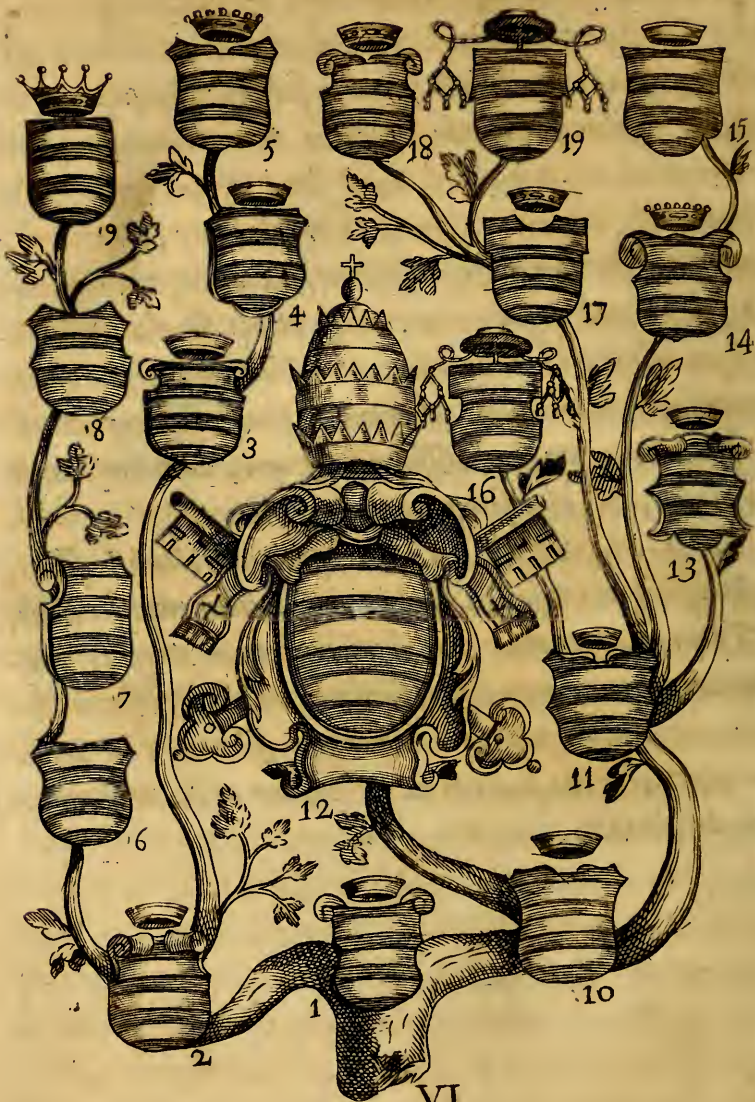
Io. Iacobus
Chiffletius
in Insigni-
bus Equi-
tum Velle-
ris auri.

gemino & felici ab omni parte connubio, si sola fecunditas adfuisset, primùm Bismiani, mox etiam Scyllæ Princeps, Dux sancti Marci, Comes Clarimontis, Altimontis, Tricarici, Sinopolis & Nicoteræ, Velleris aurei Eques, & unus ex Magnatibus Hispaniæ. Moribus est nobilissimus; est pietate & comitate singulari. Præstitit verò Hispano Regi, in difficillimis temporibus, obsequia Neapoli maxima; eaque licuit aliis, etiam typis publicis, absque invidia metu (quâ ipse maior & excelsior est) commemorare. Dicerem, quâ sit Neapoli gratiâ & auctoritate apud omnium ordinum homines: nec silerem etiam, quam de se Madriti Regiâ vrbe, Romæ verò in eâ Nationum & Orbis Christiani Curiam excitauerit admirationem, tum splendore atque apparatu familiæ, tum præcipuè suimet ac suarum virtutum pompâ. Sed cum hæc prolixiolem narrationem iure suo flagitent, mihi volupe interim erit compendio saltem vti, & instar laudum multarum, familiæ uniuersæ decus, ac Regni totius delicias iteratò eum nominare.

23. PETRVS ALOYSIVS CARAFA, Octauij Primi perinde filius, Philosophiæ ac sacre Theologiæ, Humani Diuiniq̃ue Iuris Laureâ inornatus, sancti Andreae Abbas. Hic tribus Summis Pontificibus fidem ac præstantiam animi sui patefecit obsequiis non tacendis: etenim PAVLO V. sexennium, in ditione Ferrariensi Prolegatus, GREGORIO XV. & VRBANO VIII. fermè biennium,

in præfecturâ Firmani Principatus, & iam soli VRBANO VIII. decennium, in Legatione ad tractum Rheni, & ad Prouincias inferioris Germania seruiuit, Episcopus Ecclesiæ Tricaricensis ab eodem creatus. Colonia primùm, vrbe celebri ab originis gloriâ, & à famâ insuper sanctitatis, dein Leodij, ciuitate insigni à Cleri splendore, & à Religionis Romanæ constanti professione, ita vixit, vt perennitas famæ simul atque amoris consecutura sit abitum eius. Neque mirum id videatur, quia Vir est integerrimus, commodissimis moribus, & maximè pius; meritorum verò quàm honorum studiosissimus, & qui, dum conscientie soli placet, vel ideò semper omnibus placuit.

24. CAROLVS CARAFA, pariter Octauij I. filius, in Religiosissimam sancti Dominici familiam transcriptus, ac Thomas appellatus, ad huius nominis Angelici præstantiam, ingenti memoriâ, ingenio acerrimo, & sacræ Eloquentiæ miraculo accessit admodum: & tamen in ætatis flore obiit, breue suorum decus pariter ac diuturnum eorum desiderium.

V I.

I. **D**IOMEDES CARAFA, filius quidem Antonij Magni natu minimus, sed si opes, si gloriam re-
 tē factorum, si Regum amorem spectes, fratribus aliis om-
 nibus anteferendus. Is Alphonsum Regem, in omnium re-
 rum eius inclinatione, quando nimirum reuocauerat ad-
 optionem Regina Ioanna, secutus est semper fide constanti.

Post Regina obitum eidem Regi Neapolim oppugnanti vi-
 Etoriam ac Regnum dedit; cum validā enim militum stre-
 nuissimorum manu, per aquæ-ductum clam peruadens in
 ipsam Urbem, propugnatores muri obtruncauit, fixitque
 ibi Regis Aragonæi vexillum; & Ciuitatis territa, atque
 à se primū victa valuas exercitui patefecit.

Itaque si Antonius Parens consilio suo Regnum comparauit Alphonsi
 Regi, id ipsum regnum Diomedes filius manu & vir-
 tute suā ei redonauit. Ob hæc ingentia merita creatus est
 Matalunij ac Cerreti Comes: sed & auxit ipsius decora
 Ferdinandus Rex Alphonsi filius. Ex huius sanctiore Se-
 natu cum esset Diomedes, nunquam Neapoli aberat, quin
 per litteras saltem rogaretur sententiam: tantum verò tri-
 buebat consiliis eius idem Rex Ferdinandus, vt postquam

ille in extremo senio Aule nuntium remiserat, conuenerit
 eum Matalunij, de re grauissimi momenti cum ipso consul-
 taturus. Supremam Regiæ militiæ Præfecturam mereri ma-
 luit

Angelus
 Constan.
 in Hist. fa-
 mil. Caraf.
 Philibertus
 Campanile
 in Insigni-
 bus Nobil.

Angelus
 Constan.
 in Hist. fa-
 mil. Caraf.

Angelus
Constan.
ibid.

luit quàm administrare, gnarus fortunam nonnumquam in bellis malè ludere, fortissimosque Duces euentu virtuti eorum consentaneo fraudare. Saltem emeritus ipse, instruxit alios, nec tyrones quosque aut gregarios, sed ipsosmet Duces & Reges: certè Alphonsus Junior, dum Calabriae Princeps erat, imperatas à Rege Parente bellicas expeditiones numquam auspicatus est, nisi Diomede priùs belli Magistro vteretur. Exstant hodieque Opuscula eius, Duci Calabriae inscripta, quæ veteranum quemque possint instruere. Obiit dignus hoc Elogio, quod legitur in tumulo eius: Huic Virtus gloriam, gloria immortalitatem comparauit.

2. IOANNES THOMAS I. CARAFA, Diomedis primogenitus, post varium specimen virtutis militaris, præfertim aduersus Thraces, in bello Hydruntino, Præfectus fuit vniuersis castris à Ferdinando Rege Juniore, dum Carolus VIII. Campanum Regnum inuaderet. Et tum superatus quidem in prælio fuit, sed nihil decessit existimationi eius, tam apud Regem Ferdinandum, qui bellorum esse anticipem aleam satis intelligebat, quàm apud ipsum Carolum VIII. à quo est creatus Eques sancti Michaëlis. Mansit verò ei paternus Titulus Comitis Matalunij, & Comitis Cerreti.

3. DIOMEDES II. CARAFA, filius Joannis Thomæ I. Comes Matalunij, & Comes Cerreti, qui sectatus pacis
atque

atque otij honesti pulcherrimas artes, militia omnia munia domesticæ tranquillitati postputauit.

4. IOANNES THOMAS II. CARAFA, Diomedis II. filius, & Auo similior quàm Patri. Is belli peritiâ & armorum exercitatione clarus, in Regno Neapolitano, in Belgio, & in Insubriâ fuit. Peculiariter in monomachiâ tam pedestri quàm equestri, prostrato aliquoties aduersario, famam indeptus fuerat bellatoris nauî strenuique: quo tempore nondum sacræ pariter atque humanæ leges armauerant se contra damnatum eum atque abominatum morem; quemadmodum deinde factum est in Prouincijs ac Regnis Europæ, summo generis humani bono. Diomedes II. Parens, ut generosam indolem in filio, ad gloriosam Auorum emulationem excitaret exstimularetque, hunc eundem Ioannem Thomam proficisci ad CAROLVM V. Cæsarem in Belgium voluit, deditque illi, præter familiæ comitatum, affeclas honoratissimos, quibus utique stipatus, sumptusque magnos dispensans, in ludis & publicis spectaculis, non rarò vni impar Cæsari, ceteris verò maior apparuit.

Quin & in ludicrà certaminis specie cum ipso interdum Cæsare concurrere meruit; gloriosus nimirum futurus, seu vinceret in eiusmodi pugnâ, seu (quod videri optabilius poterat) vinceretur. Tandem cum ex Belgio ad bellum Insubricum venisset, ortâ singulari rixâ, ostendit claro admodum exemplo, eos, qui monomachiam sectantur, seriùs citiùs,

Angelus
Constant.
in Hist. fa-
mil. Caraf.

lxxviii ELOGIVM AC STEMMA

citiùs, uti victimas Martis cadere. Etenim dum eques concurrat cum aduersario, nec aliis armis quàm terno, uti præscripserant Duces, acinace, ad manum, ad balthcum, & ad ephippium; implicatis & surrectis primo congressu equis, diductisque imi thoracis & femorum ex chalybe iuncturis, locum vulneri aperuit, quod ei vitam cum sanguine hausit. Comes erat Cerreti, superstite adhuc parente Comite Matalunij.

5. DIOMEDES III. CARAFA, Joannis Thomæ II. filius, in vtramque laudem, armorum ac litterarum, educatus, PHILIPPO II. militavit contra PAVLVM IV. et si Auum habuerat Diomedem II. eiusdem Pontificis Patruelem. Quæ ipsius fides, oblita quodammodò generis tam propinqui, Catholico Regi placuit tantoperè, ut eum Matalunij Ducem crearet: sed quia prole caruit, soror eius Hieronyma Carafa, Fabio Carafa nuptui data, in Principum Stilianii propaginem transtulit titulum Ducis Matalunij, & ditionem eius.

6. ROBERTVS CARAFA, Joannis Thomæ I. secundogenitus.

7. IOANNES BAPTISTA CARAFA, Roberti filius.

8. ASCANIVS CARAFA, filius Joannis Baptistæ.

9. CAROLVS CARAFA, filius Ascanij, Princeps Colubraræ: cui absque liberis decedenti, successit fratris filia, Hieronyma Carafa; & cum dote eiusdem Principatus,

tus, nupsit Fabio Carafæ, secundogenito Diomedis Ducis Matalunij, ex prosapia Principum Stilianani.

10. IOANNES ANTONIVS CARAFA, Diomedis I. alter filius, ex uxoris dote, quæ erat Victoria Camponesca, fuit Montorij Comes.

11. IOANNES ALPHONSVS CARAFA, Joannis Antonij primogenitus, Comes Montorij.

12. IOANNES PETRVS CARAFA, Ioannis Antonij secundogenitus, fuit vnus magni Ordinis Clericorum fundator; quod facit ad famam sanctitatis. Item fuit Episcopus Theatinus, Archiepiscopus primùm Brundusinus, ac dein Neapolitanus; præterea Legatus Apostolicus ad Ferdinandum Regem Castelle, & ad Henricum VIII. Regem Britannie, adhæc S. R. E. Cardinalis; denique Pontifex Maximus, quod facit ad eius immortalem gloriam. Ad eius Verò Pontificis pedes prostrati Oratores Britannie schisma deprecati sunt, atque hæresim abiurarunt. Idem mores Populi, disciplinam Cleri, sanctiora Ecclesie instituta, restituit; profligauit hæresim, duos Orbis Christiani potentissimos Reges inuicem conciliauit, post diuturnas grauissimasque simultates: affines quoque minùs rectè potentiâ vsos, ex Urbe atque Aulâ submouit; quod facit ad ipsius commendationem æternam. Ut cogam in arctum encomia, quæ Viri summi eius eximie virtuti consecrarunt; audiuit meritò, ^a Cleri Romani primus reformator, ^b primus

Antonius Caraccio-
lus in Col-
lectaneis
Histor. de
Vitâ Pau-
li IV.

Ioannes
Roberti in
Elogiis 50.
Iurisperi-
torum.

^a Verron.
in Chron.
^b Cynus in
Panegyri.

lxx ELOGIVM AC STEMMA

c Ricord.
Histor.
Mon.
d Anton.
Bandinius.
e Cherius
Epist. ad
Caraf.
f Roucrius
lib. vlt. Hi-
stor.
g Hofius
apud Sci-
pionem.
h Ammir.
in Tacit.
lib. i. c. 8.
i Canonici
Vaticani in
Elogio sta-
tuz Pauli
II.
k Card. Sir-
lerus in Elo-
gio iconis
Pauli IV.
& in Epist.
ad Hofium.
l Card. Po-
lus in Epist.
ad Sadole-
tum.
m Paulus
III. teste
Onuphrio.
n Iulius
III. in Epi-
stol. ad Ca-
rolum V.
o Pius V. in
sepulchro
quod Ro-
mæ Pau-
lo IV. ex-
struxit.

suo sæculo deprecator Purpuræ, *nam eam oblatam diu
 recusavit*; ^c primus Apostolici Clericorum Ordinis
 restitutor, ^d primus supremi de hæresibus Iudicij in
 Vrbe auctor, reparator labentis Catholicæ fidei;
^e spes vnica confirmandæ & constituendæ Reipu-
 blicæ Christianæ; ^f nulli superiorum Præsulum post-
 ponendus; ^g Christianus Cicero, Latinus Chryso-
 stomus, ^h Religionis vindex, veræ libertatis assertor,
 reparator veteris disciplinæ, Orbis columen, hære-
 sum pessumdator, vitiorum omnium perpetuus ho-
 stis; ⁱ Christianæ legis Antistes; Religionis vindex;
 libertatis assertor, sanctissimus ac piissimus Princeps;
^k sanctissimus & eloquentissimus Pontifex, & Chri-
 stianæ pietatis restaurator; ^l sanctissimus & doctis-
 simus, ^m Vir admirabilis, ⁿ Præsul pietate eximius,
 Virtutibus eminens, & sacræ vel lectioni, vel ope-
 rationi, vel meditationi semper affixus; ^o eloquen-
 tiâ, doctrinâ, sapientiâ singularis; liberalitate, ani-
 mi magnitudine præstans, scelerum vindex inte-
 gerrimus; Catholicæ fidei acerrimus propugnator.
*Quod postremum eius encomium PIVS V. magnus Veræ
 virtutis æstimator dedit; Et is numquam PAVLVM IV.
 P compellauit alio nomine, quàm SANCTVM PATREM.
 Succedens verò in Pontificatu, tametsi Pius IV. interces-
 serat, Pontificiâ epomide, pileo suffulto pelliculis hermio-
 nicis,*

nicis,

nicis, ac stolâ Hierarchicâ, iisdem vti voluit, quibus vsus fuerat PAVLVS IV. exosculans ea idemdem: & quasi animum PAVLI indueret, cum his insignibus Maieſtatis auspiciari voluit regimen summi ac sanctissimi Principatus: vsque adeo veluti alter Eliseus in PAVLO Elie spiritum venerabatur. Extant de hoc Maximo Pontifice clara, apud Scriptores egregios, monumenta, præter iusti Voluminis Opus, cui lucem publicam plurimi desiderant, cum norint spiritum, norint animum eius. Libasse interim ex eis pauca oportuit; ne, qui merito anteit omnibus, pars huius Elogij minima fuisse videatur.

Antonius
Caraccio-
lus in Col-
lectaneis
Histor. de
Vitâ Pau-
li IV.

13. FERDINANDVS CARAFA, primogenitus Ioannis Alphonsi, & Montorij Comes.

14. IOANNES CARAFA, Ioannis Alphonsi alter filius, Comes Montorij, ac Dux Paliani.

15. DIOMEDES CARAFA, Ioannis filius, Comes Montorij.

16. CAROLVS CARAFA, Ioannis Alphonsi filius, S. R. E. Cardinalis, Bononia Legatus, & functus in super Legatione ad HENRICVM II. Galliarum Regem, atque ad PHILIPPVM II. Regem Hispaniarum. Hic & Ioannes Dux primùm à PAVLO IV. privati administratione Principatus, deinde à PIO IV. tamquam Maieſtatis rei vitâ exuti fuerunt in Mole Adriani; & Carolo quidem Cardinali intra conclauē ibidem fauces interpressa atque elise,

LXXIJ ELOGIVM AC STEMMA

Alphonfus
Ciacon. in
Paulo IV.

*elisæ, Ioanni verò Duci fractæ sunt ceruices. Sic in eis vidit Roma luctuosum exitum tragœdiæ; qualem habent sæpe-
numerò nonnulli, quibus nocumento vel infortunio debe-
re adscribi videtur, quòd aliquando fuerint potentes aut
felices. Attamen vtrique PIVS V. causâ iterum discussâ,
demum famam & honorem restituit: quod integerrimi &
sanctissimi Pontificis decretum persuasit multis, magis
tempora quàm crimina dedisse consilium, tum animad-
uersionis ad eò seueræ, tum exempli extremæ calamitatis;
quam ambo animo infracto & prorsus Christiano, post ma-
gnam potentiam magnamque fortunam subiuerunt: facti
spectaculum grande iis, qui extra Aulæ sunt aleam; exem-
plum verò aliis, qui nihilominus ludere in eâ non refor-
midant.*

17. ANTONIVS CARAFA, Joannis Alphonsi perinde filius, Marchio Montis belli.

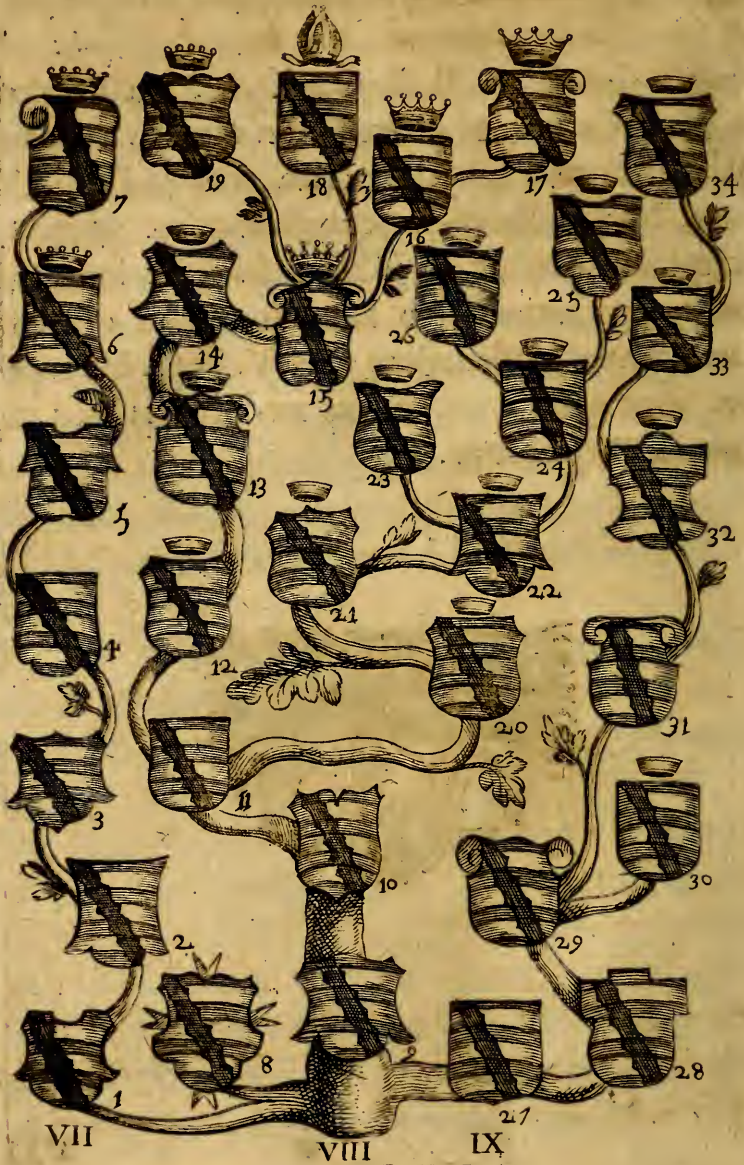
18. IOANNES CARAFA, Antonij filius, Marchio Mirabella.

19. ALPHONSVS CARAFA, Antonij alter filius, Archiepiscopus Neapolitanus, & S. R. E. Cardinalis, adolescens innocentissimis & castissimis moribus, quem PAVLVS IV. solum ob eas laudes retinuit penes se, dispulsis ex Urbe atque Aulâ fratrum aliis filiis ac nepotibus. Obiit Neapoli, cum esset ei ætas annorum XXV. flos ipse. PIVS V. verò, qui in ipso amauerat dotes animi tam
insignes,

*insignes, sepulchrum Neapoli eidem posuit ornatum scētis
 & versicoloribus lapidibus, cum hac inscriptione: Al-
 phonso Carafæ, S. R. E. Cardinali, Archiepisco-
 po Neapolitano, adolescenti non minùs virtute suâ
 quàm maiorum splendore claro, Patruī Pauli IV.
 Pont. Max. religionem integritatemque referenti;
 eâ sapientiâ prædito, vt in secundis rebus summam
 eius temperantiam, in aduersis miram constan-
 tiam, omnes laudauerint, Pius V. Pont. Max. po-
 suit. Vixit annis xxv. diebus xv. obiit M. D. LXV.
 Kalendis Septembris.*

lxxiv ELOGIVM AC STEMMA

VII. VIII. IX.

1. CAROLVS CARAFA, *primogenitus Andrea Magni, agmen alterum ducens CARAFÆORVM A SPINA, fuit Dominus Foroliuij, & Baro præterea plurimum aliorum oppidorum, quibus donatus est tum à Carolo III. Rege, tum ab eius filio Rege Vladislao: nam utriusque Regi ab intimis obsequiis fuerat.*

2. ADRIANVS I. CARAFA, *Caroli filius, & Foroliuij Baro.*

3. BARTHOLOMAEVS I. CARAFA, *filius Adriani primi, & Foroliuij Baro.*

4. ADRIANVS II. CARAFA, *filius Bartholomæi primi, & Foroliuij Baro.*

5. IOANNES ANTONIVS I. CARAFA, *filius Adriani secundi, & Foroliuij Baro.*

6. IOANNES ANTONIVS II. CARAFA, *alterius cognominis filius, ac Dux Foroliuij.*

7. ADRIANVS III. CARAFA, *Ioannis Antonij II. filius, Dux Foroliuij.*

8. BARTHOLOMAEVS CARAFA, *alter filius Andrea Magni, Eques Ierosolymitanus, & eius Militiæ Magnus Prior in Vrbe Româ; atque adeò eiusdem Urbis Romæ Senator; quæ tunc dignitas plerumque Regibus concedebatur.*

lxxvj ELOGIVM AC STEMMA

9. IACOBVS I. CARAFA, *filius quoque Andreae Magni, Rupella, aliorumque oppidorum Dominus, & Baro.*

10. ONVPHRIVS CARAFA, *Jacobi I. filius, Rupella Dominus ac Baro.*

11. IACOBVS II. CARAFA, *filius Onuphrij, Baro Rupella, ac Generalis Dux Regis Ferdinandi.*

12. VINCENTIVS CARAFA, *Iacobi II. filius, Comes Grotteria, Rupella Dominus ac Baro.*

13. IOANNES BAPTISTA CARAFA, *Vincentij filius, Marchio Castellii Veteris, Comes Grotteria, Baro Rupella.*

14. HIERONYMVS I. CARAFA, *Ioannis Baptistae filius, Marchio Castellii Veteris, Grotteria Comes, Rupella Baro.*

15. FABRITIVS I. CARAFA, *Hieronymi I. filius, Princeps Rupella, Rapola Dux, Marchio Castellii Veteris, Eques Velleris aurei, & S. R. I. Princeps.*

Io. Iacobus
Chiffletius
in Insigni-
bus Equi-
tum Velle-
ris aurei.

16. HIERONYMVS II. CARAFA, *Fabritij I. filius, Rupella Princeps, & Castellii Veteris Marchio.*

17. FABRITIVS II. CARAFA, *Hieronymi II. filius, Rupella Princeps, Marchio Castellii Veteris.*

18. CAROLVS CARAFA, *Fabritij I. alter filius, Vir nobilissimis moribus, Episcopus Auerse, & duorum Summorum Pontificum, GREGORII XV. ac VRBA-*

NI VIII. ad FERDINANDVM II. Cæsarem cum potestate Legati à Latere Nuntius.

19. VINCENTIVS CARAFA, Fabritij I. perinde filius, Dux Borcellani.

20. IOANNES CARAFA, Jacobi II. Rupella Baronis filius: is prudentiâ singulari præditus, & gnarus rei bellicæ, uti erat propterea in æstimatione præcipuâ apud Regem Ferdinandum II. ita electus ab eodem Rege fuit, ut dum vrgebat belli extrema necessitas, duceret Classem Venetorum. Hæc verò sociorum auxilia ita providè administravit, ut fateri Rex debuerit, se ipsius operâ in primis recuperasse Regnum, quo exutus à Carolo VIII. Rege Galliarum fuerat. Itaque ob rem benè gestam meruit à Rege, cum appellatione Comitum, urbem Polycastrum. Eundem Joannem Federicus alter Rex Oratorem in Pannoniam, ad illius Regni Proceres, misit. Denique CAROLVS V. Cæsar, cui erat ab intimis Consiliis, proventus maiores pendi eidem quotannis, de ipso Regni ærario, mandavit.

21. PETRVS ANTONIVS I. CARAFA, Joannis filius, Comes Polycastri, Vir fuit magni etiam ipse consilij; vnusque è secretiori Regis ac Regni Senatu, prudentiæ suæ aliquoties oracula in eo dispensavit.

22. IOANNES BAPTISTA CARAFA, Petri Antonij I. filius, Comes Polycastri.

LXXVIIJ ELOGIVM AC STEMMA

23. PETRVS ANTONIVS II. CARAFA , *Ioannis Baptistæ primogenitus , Comes Polycastri.*

24. FEDERICVS CARAFA , *Ioannis Baptistæ secundogenitus , & , ex Petri Antonij fratris obitu sine liberis , Comes Polycastri.*

25. LAELIVS CARAFA , *filius Federici primogenitus , Comes Polycastri.*

26. FABRITIVS CARAFA , *filius secundogenitus Federici , cùm ex Lælij obitu sola superesset Iulia Carafa , eius filia atque heres , acceptâ veniâ connubij à Sede Apostolicâ , eam fratris filiam duxit , ac fuit pariter Comes Polycastri.*

27. GALEOTTVS I. CARAFA , *filius item Andreae Magni.*

28. ANDREAS II. CARAFA , *Galeotti I. filius , & Vir pari virtutis ac generis claritate.*

29. GALEOTTVS II. CARAFA , *filius Andreae II. cuius fidem fortitudinemque erga proprios Reges domi forisque , post eius utriusque virtutis specimen varium in omni aetate , demum hic tumultus , invidiam non metuens , posteris refert : Galeotto Carafæ domi ac militiæ clarissimo , qui pro Regibus Aragonicis multa fortiter gessit , ultimoque Ferdinandi Regis I. bello correptus morbo in Ferentanis iam septuagenarius diem obiit , & Rosatæ Petramalæ mulieri præstantissimæ ,*

Andreas

Andreas Carafa, sanctæ Seuerinæ Comes, Parentibus optimis posuit anno M. D. XIII.

30. ANDREAS III. CARAFA, Galeotti II. filius, Ferdinando I. & successoribus Regibus, in bello præsertim, tam fidus, vt Federicus Rex ei, cum Comitibus titulo, dederit ciuitatem sanctæ Seuerinæ. Prudentiâ quoque singulari excelluit; atque adedò, quamdiu Neapoli absuit Carolus Lanouus Prorex, Gubernacula totius Regni administravit: quam Præfecturam eidem confirmauit CAROLVS V. Cæsar. Is iuxta urbem Neapolim, in Colle maximarum amœnitatum, exstruxit propemodum expensis Regiis suburbanam domum; & sparsit in fundamenta eius trecenta numismata iconæ sui percussa: quasi ex ære domum eandem fundaret. Ita verò inscripsit vestibulum eius: Andreas Carafa, sanctæ Seuerinæ Comes, Lucillum imitatus, par illi animo, licet opibus impar, Villam hanc à fundamentis erexit, atque ita sanxit: senes emeriti eâ fruuntor, delicati iuuenes & inglorij ab eâ arcentor: qui secùs faxit, exheres esto, proximiorque succedito. Sapienter enim uerò æstimauit, deliciarum vsu ætati curis & laboribus fractæ parari; vt inter eas demum respiret: at suum iuuentuti florem esse, suumque robur; nec debere iuuenes otij honesti citius quàm præclari negotij fructum carpere inter ignobiles (si præproperæ fuerint) Villarum amœnitates.

LXXX ELOG. AC STEM. GENT. CARAF.

31. NICOLAVS CARAFA, *Galeotti II. alter filius.*
32. GALEOTTVS III. CARAFA, *Nicolai filius,*
& Andrea Patruī, qui sine liberis obiit, heres, sanctæ Se-
uerinæ Comes.
33. ANDREAS IV. CARAFA, *filius Galeotti III.*
Comes sanctæ Seuerinæ.
34. VESPASIANVS CARAFA, *Andrea IV. filius,*
& sanctæ Seuerinæ Comes.

DE
SYMBOLIS
HEROICIS
LIBER PRIMVS.
PROOEMIUM.

EXPOSITVRVS vim & naturam rei, in his Regionibus, quoad artem & præcepta saltem, non adeò notæ; aspectui, antequàm menti, obsequens ero : & quia notitia omnis per sensum, quasi per ianuam, aperitur; promam initiò HEROÏCA SYMBOLA nonnulla, vt ea intus ad animum oculi transmittant. Erit hoc verò peregrinas merces primùm explicare, ac mox substituere menti texturam earum operosam; deque iisdem postremò affirmare, nisi exquisitis pretijs, licere nemini eas nundinari.

Fortasse orientur quandoque dissidia opinionum: nam ita ferent studia partium, in re præsertim He-

A

roicâ.

2 DE SYMBOLIS HEROICIS

Aul. Gel.
li. 1. c. 11.

roicâ. Sed vt olim in exercitu tibicines, præcentione tranquillâ & venerabili, milites, ne sparsi proruerent, ad quamdam quasi Castrensis Musicæ disciplinam exigebant; ita huius prioris Libri, seu Procemij temperatione, vis omnis, opinor, certaminum remittet. Etenim constabit, sectari me dumtaxat ea Symbola, quæ probantur communibus calculis, & quæ nihil præ se ferunt inferius Heroïci nominis dignitate.

CAPVT

CAPVT PRIMVM.

Diuorum Symbola.

PAndere mercium harum officinam libet, serulæ Symbolo; quæ non claue vllâ referatur, sed orbibus circumductis; donèc litteræ coëant, & fiat certi verbi significatio. Schema est HEROINAE illius Magnæ, quam cælesti legatione Nuntius sidereus Matrem appellauit, & Virginem nihilominus esse permisit. Epigraphe claustris est, VNI PATET VERBO. Non aliter sinus Virginis, ad alios liberos clausus, vni patuit VERBO, quando VERBUM CARO *Ioan. 1.* FACTVM EST, ET HABITAVIT IN NOBIS.

Nubes rorida, & instar speculi opaca, Solem interdum repræsentat, quia respexit eam Sol. Accommodatur hoc Symbolum eidem VIRGINI GENITRICI. Sol enim in eâ generavit Solem : QVIA RESPEXIT DEVS HVMILITATEM ANCILLAE SVAE.

Ouum,

OVum, exemptis vitello ac albumine, ac refer-
 tum rore, sursum à Sole trahitur : alia oua,
 quibus ponderi sunt cognata viscera, humi relin-
 quuntur. Sola post obitum VIRGO DEIPARA in
 cælum assumitur : quia *gratiâ plena* præ aliis sola *Luc. 1.*
 fuit.

GAlea antiqua, nec eo usu, quo militem ornat
 ac tegit, sed inuersa, ac plena incensis prunis,
 sæpenumerò plumbariis loco est foculi; quando ij
 candefaciunt ferreos cuneos, vt stannea ferruminent.
 Ad S. IGNATIVM transfertur; qui ex milite Legis-
 lator atque Ordinis nostri Parens, in se ignem ha-
 buit, eoq̃ue hominum corda inflammanit.

Verfatilis lucerna, non effusura oleum, non amiffura lumen, quantumuis manubrio in omnem partem impetus detur, exprimit eiusdem sancti IGNATII constantem & iugem flammam, inter eas omnes, quæ nos fursum verfum agunt, rerum humanarum viciffitudines.

Speculum fit omnibus omnia; & refert, seu atrum seu album hominem. Suadet etiam turpibus peræquè ac decoris in corpore, pulchritudinem animi, *1. Cor. 9.* ex veteri consilio. S. IGNATIVS *omnibus omnia factus, vt omnes* CHRISTO *lucrifaceret*, fuit speculo simillimus.

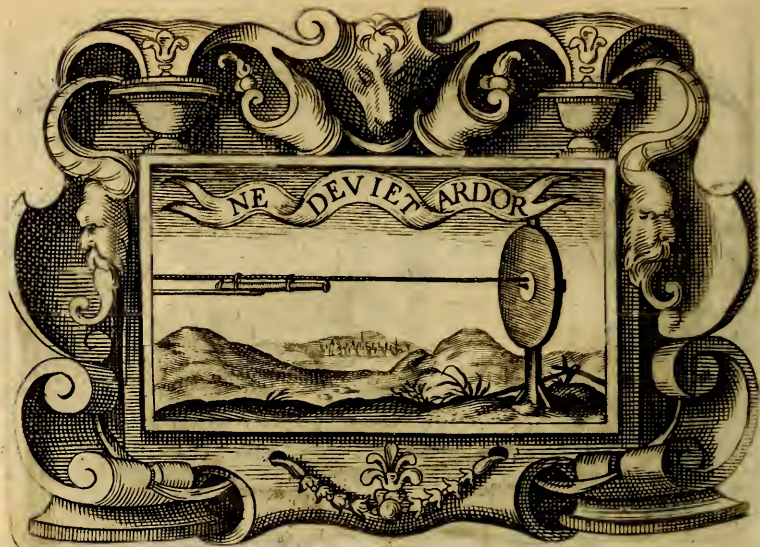

CAlcaribus generosi etiam & currentes equi congruè ad metam incitantur. B.ALOYSIVS GONZAGA Eques, & Castilionis Princeps, loco vestis cilicinæ, calcaria suo adstrinxit lateri. Tametsi enim curreret cursu alacri ad perfectionis metam; idonea ea credidit, quodammodò vt adderet gradum, atque vt semet suamquæ virtutem superaret. Verè ex ijs vnus, quibus ad brauium in stadio euntibus dictum est: *Sic currite, vt comprehendatis.*

1. Cor. 9.

B

Tubus

TVbus papyraceus, fartus pyrio puluere, & in-
 nexus filo, ne cùm arferit, à scopo aberret, con-
 silium exponit eiusdem B. ALOYSII: qui voluit ad
 regimen & quasi stamen Religiosi Ordinis adhære-
 scere, tantùm vt vitaret periculum erroris ab ardore
 nimio; dum ardor interim nihil remitteret.

HÆc de DIVIS Symbola aliqui ingenio felici
 composuerunt: & tametsi Auctores singulo-
 rum ignorem; scio IV. V. VII. & VIII. laudem deberi
 FAMIANO STRADAE è Societ. IESV, Magistro meo,

& Viro ab elegantia morum & litterarum inprimis claro. I. I. verò est PAVLI ARESII, Clerici Regularis, & qui, edito etiam volumine de Symbolis sacris, Italico idiomate, adeptus est eruditionis famam.

Sed enim, vt in medium adducam ex DIVIS ipsis aliquem, qui suum sibi Symbolum concinnauerit,

S. CAROLVS BORROMAEVS Mediolani Archipræful, & S.R.E. Cardinalis, Ceruo vsus est, qui aduersus anguium venena fontem quærit, cum hac Epigraphe: VNA SALVS. Solitus videlicet sibi vnice in aduersis mederi, hauriendo *aquas de fontibus Saluatoris.*

Isaia 12.

CAPVT II.

Pontificum, & Præsulum Symbola.

CÆlitibus proximos accenso Pontifices, ac sacerdotes Magnos; in quorū Infulis ac purpurâ reperitur sæpè animus Herois, ac veluti consecratur.

CLEMENS VII. Rom. Pont. ex gente Mediceâ (quæ globulos senos pro schemate habet) globulum è crystallo figuravit; qui lucet in Sole Solis instar, & simul res obiectas inflamat; iis exceptis, quæ candorem habuerint. Professus est, in se candorem animi lædi non posse.

ALOYSIVS

A LOYSIVS Cardinalis ESTENSIS accepit, pro liberalitatis suæ tessera, Solem, cum Epigraphæ: NON EXORATVS EXORIOR. Proposuerat enim beneficia conferre vltro, nec exspectare preces. Etenim hæ ad gratiam veluti ius habent, hominem-que quasi DEVM constituunt, quemadmodum ait Martialis scribens ad Cæsarem Domitianum:

*Si quid fortè petam timido graciliq̃ue libello,
 Improba non fuerit si mea charta, dato.
 Et si non dederis Casar, permitte rogari;
 Offendunt numquam thura precesq̃ue Iouem.
 Qui fingit sacros auro vel marmore vultus,
 Non facit ille Deos; qui rogat, ille facit.*

Lib. 8.
 Epigr. 24

PETRVS FRANCISCVS FERRERIVS Episcopus Vercellensis, & S.R.E. Cardinalis, pinxit follem pugillarium, proiectum in mare, dum hoc tempestate sæuit. Dicere enim potest securus, & cum fluctibus quasi ludens: INANES MINÆ vestræ sunt, nec vinquam ego submergar. Vita humana maritimis est moribus, aguntque eam procellæ ac minæ sonantes. Sed in his ille statuerat, spiritu & virtute animi plenus, nihil formidare.

IOAN-

IOANNES FRANCISCVS GAMBARA Cardinalis,
 vsus vomere aratri ex rudi ferro (nec enim aliter
 deserit officinam fabri) sed cui lux erit, instar argenti,
 postquam splendorem acquisuerit arando; ferrum
 hoc præ aliis innocens transtulit à culturâ agri, ad cul-
 turam animi. Qui utique exercendus est, ut splen-
 deat; & debet cordi esse crebra illa Platonis adhorta-
 tio: *Otio labores anteponite, nisi fortè rubiginem splendori
 præstare existimatis.*

*Marsil.
 Ficin. in
 Vitâ Pla-
 tonis.*

Cygo

CYgno inter volucres nulla est mansuetior: nec enim quampiam ex grège auium laceffit, quippe animal Musicum, & factum ad pacis harmoniam. Prouocantes aquilas tamen adoriri ac prosternere solet. Nobile consilium HERCVLI Cardinalis GONZAGAE fuit, sponte nulli nocere, non vlcisci, non vincere, nisi cum hostis prouocarit.

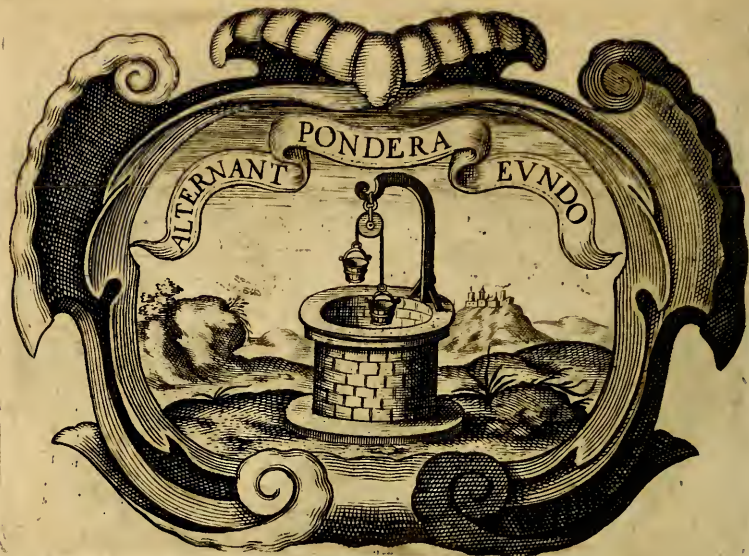
CHRISTOPHORVS MADRUCIVS Cardinalis,
 vim ab ipsis aduersis, veluti redintegrato spiri-
 tu, accepturus, Phœnicem in rogo, quæ ideò flagrat,
 VT VIVAT, pro schemate vsurpauit.

ALEXANDER CARDINALIS VRSINVS, Vrsæ, quæ suctu priorum pedum, à puerperio, multos dies viuit, hoc lemma superscripsit : IPSE ALIMENTA SIBI. Futurus nimirum sibimet auctor laudis & immortalitatis, atque is qui aleret se gloriâ illustrium meritorum.

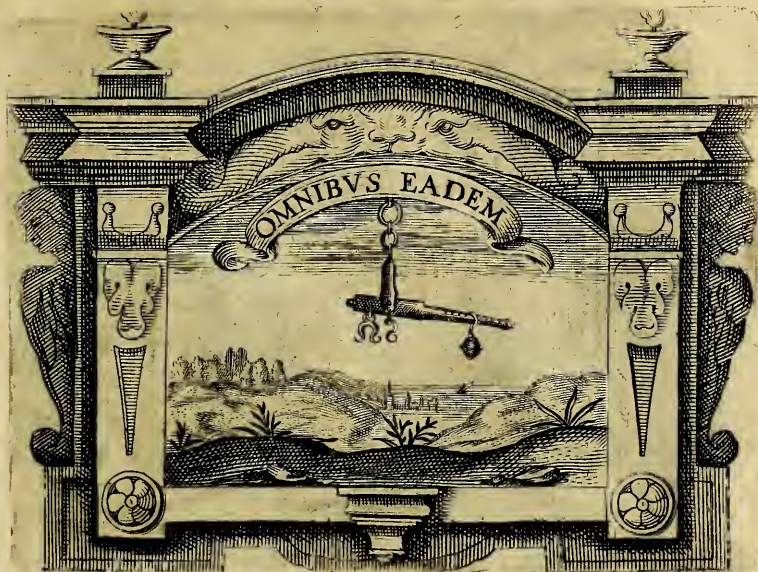
ASCANIVS PICCOLOMINEVS, Archiepiscopus Senensis, id curaturus in obitu, vt, si corpus ad terram deprimitur, animus ad sidera erigatur; figurauit situlas, quibus puteum haurimus: nam dum altera deorsum voluitur, altera sursum agitur. Obiter illud etiam discas, situlam deorsum ire, quæ vacua est; sursum venire aliam, quæ, cùm plena sit, adfert putei opes. Ita in morte corpus deprimitur, pars hominis vacua; sed animus, cùm eum virtus & fama implent, felicissimè erigitur.

PETRVS ALOYSIVS CARAFA, Episcopus Tricaricensis, ac Sedis Apostolicæ Legatus, situlis eisdem semet, atque Amicum, officij mutui & gratæ vicis admonuit: nam eæ ALTERNANT PONDERA EVNDO. Olim inter Charites vna myrtum, in quâ credebatur Amor plumeus nidulari; altera rosam, quæ est gaudium veris, & lætitia florum: tertia talos lusorios, in manu gestarunt: eoq; commento Veteres, beneficiis amorem & hilaritatem comites dederunt; atque indicarunt, debere beneficia, sicut taxilli solent, in mutuas manus ire ac redire: quia ludus hominis pulcherrimus est, gratiæ vicissitudo. Dictum adeò fuit Alcibiadi: *In te amor à ciconiâ non differt: si, posteaquàm prope te, velut in nido Amorem alatum fouerit, ab illo iterùm nutriatur.*

Plat. in Alc. 1.

Idem

Idem PETRVS ALOYSIVS CARAFA, dum stateram Symbolum vetus familiae, cum hac nouâ Epigraphæ, OMNIBVS EADEM, prodire voluit; professus est, se in administrando iure nemini vni fauere, sed seruare imò erga omnes iustitiæ æquamentum.

STatere affinis est libra, cuius ambę lances, vbi motę fuerint, inuicem discrepant : sed quando dabunt suum cuique pondus, consistent in æquo. Placuit hæc Libra eidem PETRO ALOYSIO CARAFÆ, & sententia fuit: Tolle, deprime, aut prosperis, aut aduersis, CONSISTAM IN ÆQVO. Et vt ostendam, quale apud me habeant pondus vel tristia vel secunda, implebo Lyrici Poëtę carmen illud :

Horat.
lib. 2.
Od. 3.

*Æquam memento rebus in arduis
Seruare mentem, non secūs in bonis
Ab insolenti temperatam
Latitiã, moriture Deli.*

Opti-

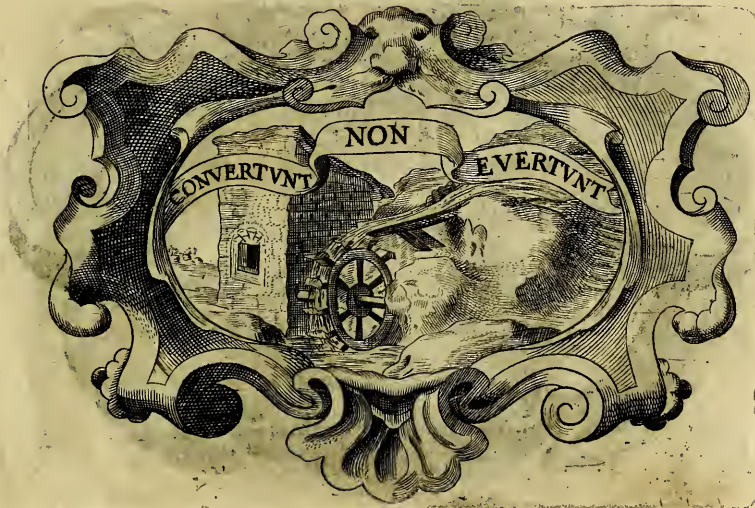
Opticum specillum vibrat in Album ex Sole maculas ne-
 cicio quas : Sol interea, veluti Mercator aureus lucis au-
 reæ, procul à maculis est, procul à tenebris. Quòd si digna-
 retur alloqui curiosos nimium mortales, cum nihil in se
 nisi lucem habeat, diceret conscius pulchritudinis suæ: **NON**
IDEO MACVLOR. Magnanimus vir virtutem habet, omni-
 bus numeris absolutam; cui consecrant honores magnos viri
 boni: dedecus contra, & infamiam, quæ obuenire ipsi iure
 nequeunt, solet coaspernari; conscius suæ virtutis, suæque
 gloriæ. Hinc **ALEXANDER** iniurias irridere, **AVGVSTVS** re-
 munerari, dissimulare **TIBERIVS**, **TITVS** contemnere,
THEODOSIVS, **ARCADIVS**, **HONORIVS**, Pater, Filius, Nepos,
Cæsares, condonare, & excusare, quam vlcisci maluerunt.
 Principes verè aurei, verè magnanimi; & ideò **PETRO A-**
LOYSIO CARAFÆ, eorum simillimo, Symbolù hoc dedicaui.

CAPVT

CAPVT III.

Cesarum, Regum, & Principum Symbola.

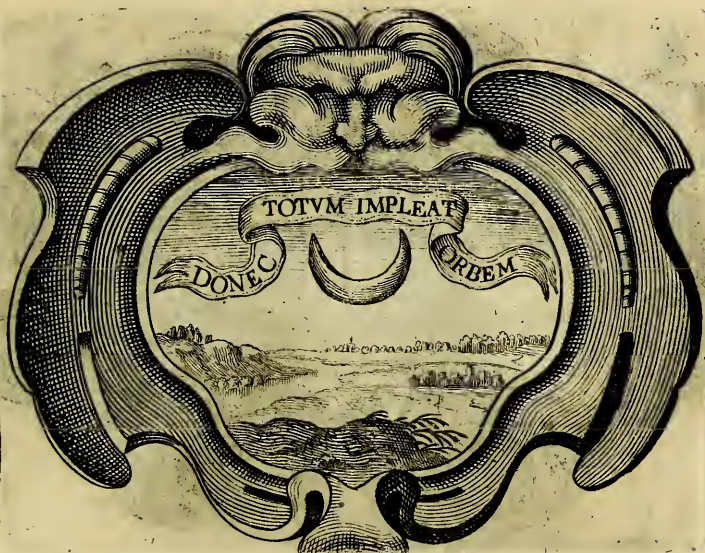
VT ij prodeant iam, ex heroïci nominis prærogatiuâ, primas defero CAROLI V. Symbolo: id est Soli, necdum constituto in summâ circuli sui altitudine, cum hoc lemmate: NONDVM IN AVGE. Qui magna obtinuerat, se aspirare adhuc ad maiora profitebatur.

CLOTHARIO Francorum Regi tribuitur rota
 molendini, quam aquæ CONVERTVNT, NON
 EVERTVNT. Haud aliter viro sapienti & Heroï exer-
 citium præbent, non exitium, res aduersæ.

LVDOVICVS XII. Rex Galliarum, hſtricem formavit, haſtatum & pharetratum animal, cum lemmate, **EMINVS ET COMINVS**. Etenim miſſiles aculeos vibrans in venaticos canes, nocet eis & procul & propè. Ita **LVDOVICVS** Rex meditabatur formidini eſſe aduerſariis ſuis, tam ex propinquo, quàm ex longinquo loco. Et proſectò Regibus eſſe oblongas manus, vulgò etiam iactari audimus.

HENRICVS filius FRANCISCI Primi Galliarum Regis, superstitite adhuc Parente, Lunæ Symbolo cornua exferentis, lemma hoc adscripsit: DONEC TOTVM IMPLEAT ORBEM. Luna videlicet luce lucet Solis, ei que succedens sensim augetur, donec orbem expleat. Ita Henricus velut ex Parentis vitâ & luce spirans, ei que successurus, crescere in omni laude statuerat; donec heres Regni, orbem atque periodum suæ magnanimitatis expleret.

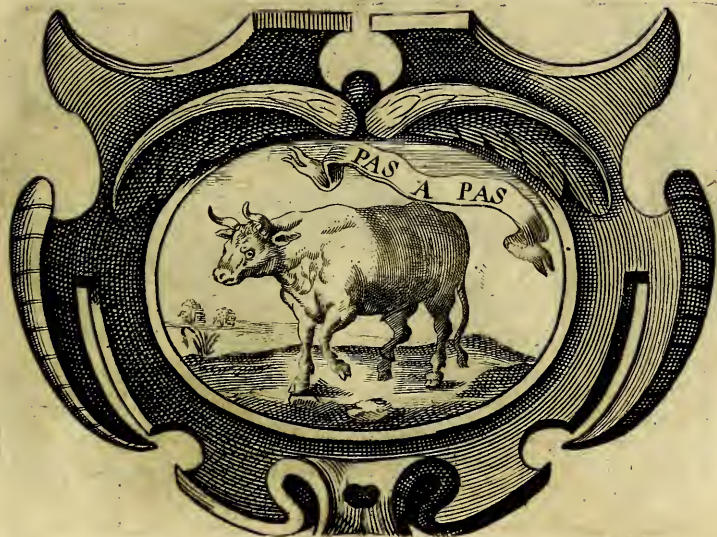

PHILIPPVS I I. Hispaniarum Rex figuravit antiquum circum, & equum generosum, qui metam in eo transfiliat, cum hoc lemmate: NON SVFFICIT ORBIS. Siue ad MARIAE Reginae connubium, & ad Regnum illorum, quos appellavit Poëta

*Virg.
Eclog. 1.*

—— *toto diuisos orbe,* ——

siue ad noua Regna Indorum alludere voluerit.

RENATVS Siciliae Rex bouem annosum proposuit, cum Gallicâ Epigraphe, PAS A PAS. Et enim grandi mole consiliorum, & neque cunctabundus, neque admodum properans, sed gradiens tamen, potiri adhuc aliis Regnis meditabatur.

FERDINANDVS Rex , filius ALPHONSI Primi Aragonensis , MARINVM Marcianum Sessæ Ducem, & Rossani Principem, reum coniurationis, in custodiam solùm dedit; abstinuit verò à nece illius, ne Affinis cruore inquinaretur : vñus muris Armenij similitudine, qui candidis villis conuestitus, eam pel-
lis suæ diuitem supellectilem adeò cordi habet, vt cu-
bilis ostiolum limo respersum à venatoribus, num-
quam egrediatur ; malitque capi & mori, quàm fœ-
dari.

EMANVEL PHILIBERTVS Sabaudiaë Dux, simulacro elephanti, qui ouiculas, ne fortè obuias proterat, submouet proboscide, adiunxit hoc lemma: INFESTVS INFESTIS. Futurus nimirum naturâ leni; neque nociturus vllis, nisi adæquè fortes essent, & qui simul iniuriam primi auderent inferre.

Idem

IDEM EMANVEL PHILIBERTVS armorum congeriem, quæ in armamentarium referuntur, inscripsit hac Epigraphe: CONDVNTVR, NON CONTVNDVNTVR. Quasi, pace etiam inîtâ, non soletet intermittere omnino belli præsidia: gnarus, opinione atque auctoritate belli, pacem maximè susten-tari.

FRANCISCVS MEDICEVS, Magnus Dux Hetru-
riæ, hostes curâ, sedulitate, consilio superatu-
rus, mustelam cum ramusculo rutæ, quâ enecat bu-
fonem, & cum Epigraphe, AMAT VICTORIA
CVRAM, effinxit.

FERDINANDVS MEDICEVS, FRANCISCI frater, atque item Hettruriæ Magnus Dux, vti erat simul Præfectus Alæ Nobilium cataphractorum in ciuitate Senensi, & vt proposuerat solâ dignitate eis præesse; regem apum cum choro & satellitio pinxit, & lemma Symboli hoc fuit: MAIESTATE TANTVM. Solus enim rex, inter apes, est sine aculeo: quia *noluit*, inquit Seneca, *illum natura, nec seuum esse, nec vltionem magno constituram petere; telumque detrahit, ac iram eius inermem reliquit.*

*Lib. 1. de
Clemen-
tiâ.*

Vicif-

Vicissim, quia iracundissimæ, & pro corporis captu pugnacissimæ sunt apes; & quia regem suum, quando aciem ducit, stipant, ac tegunt, veluti modicellæ Amazones,

*Spiculaque exacuunt rostris, aptantque lacertos,
Et circa regem, atque ipsa ad prætoria dense*

*Virg. 4.
Georg.*

Miscentur; magnisque vocant clamoribus hostem:

idcirco ij Nobiles equites, Magno Duci FERDINANDO fidam custodiam, & omnem fortitudinem promiserunt, schemate apum, quæ ante conflictum ad lapillos, quasi ad cotem, spicula pro rege exacuant.

ALEXANDER MEDICEVS rhinocerotem pro Symbolo habuit: qui paulò humilior elephanto, & tergo buxei coloris quasi thorace perpetuo munitus, cornuque osseo prægrandi ante nares armatus, obuio hosti transfodere ventrem solet; nisi ab eo priùs, circumiectæ ad collum proboscidis nexu, & quasi laqueo, stranguletur. Est verò exitus pugnae, aut victoria, aut mors decora: quia numquam, superstite aduersario, de pugna redit; sed aut vincit, aut cadit. Ideò ALEXANDER MEDICEVS ei adscripsit Hispanicè: NON REDEO, NISI VICERIM. etiam ipse aciem ingrediens, aut profligaturus hostem, aut in prælio mansurus.

FERDI-

FERDINANDVS GONZAGA, Dux Mantuæ, quæsiturus lumen animi, & gloriæ iubar, ex propriâ, quàm ex maiorum virtute ac famâ; Solem formavit, qui sui nitoris suæque lucis faber est, cum Luna & stellæ ab eo, quasi sceneratrices, lucem mutuan accipiant.

VESPASIANVS GONZAGA, Dux fortissimus, ad militaris virtutis professionem vsus est echino, & hoc lemmate: DECVS ET TVTAMEN IN ARMIS. Quando enim canes eum impetunt, in globum semet, quasi in vallum, recipit, colligitque; & hostibus aciem aculeorum obiectans, suâ se virtute inuoluit.

FRANCISCVS MARIA Vrbini Dux, eius nominis II. vni elatae palmarum, quae quantumuis inclinata, sub pondere exurgit, fortis animi, quem utique pondus fortunae aduersae nullum deprimat, significationem idoneam pro se inesse, existimauit.

COLVMNENSES Proceres in vrbe Româ, contra hostium iras ac minas, velut infracti animi schema, proposuerunt vimina; quæ, si commota fuerit palus, flecti quidem vndis, sed iis frangi non solent.

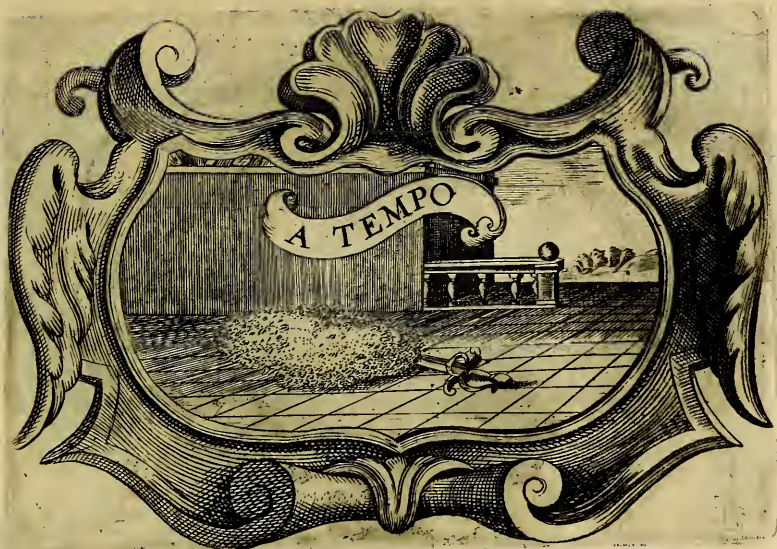

NICOLAUS VRSINVS Pitiliani Comes, & supremus Dux militiæ Venetorum, spondens fore, vt Rempublicam defenderet, & vt simul conuulneret eos, qui armis infestis auderent eam inuadere; millum, seu collare molossi, ex corio munito clauulis capitatis, pro Symbolo extulit: millus enim molossum defendit, & lupum prætereà consauciat, si ore hianti collum canis interstringere voluerit. SCIPIO ÆMILIANVS ita populum Romanum allocutus aliquando fuisse perhibetur: *Nobis, Reique Festus. publicæ præsidio eritis, quasi millus canis.*

CAROLVS VRSINVS folle lusorio, quem percussus castis ligneis ac dentatis, constat sursum agi, efferendum se in aduersis significauit. Hoc idem schema tribuitur ab aliis IOANNI IACOBO MEDICEO; qui fuit Marchio Marignani, & præfectus copiarum CAROLI V. congruitque familiæ globulis pila ea pugillaris. Obiter aduertere sit, plura Symbola contra fortunam aduersam, quàm contra eandem propitiam extare; accidit tamen sæpenumerò, ut fortunæ blandienti succumbat is, qui restitit sæuienti.

1. de Leg. *An Legumlatores, inquit Plato, claudam fortunam posuerunt; quæ ad sinistram quidem aduersis resistere possit, ad dexteram verò secundis latisque subruatur?*

VIRGINIVS VRSINVS, Bracciani Dux, ex bello redux, & Florentiæ agens apud Magnum Hetruriæ Ducem, affinem suum, frequentabat **ACADEMICOS FURFVRARIOS** (quos vocant ex Symoblo cribri pistori, succernentis florem tritici à furfure; sic enim ipsi flores ac deliciae ingeniorum à vulgo fecernuntur) interim Aulici ex licentiâ veteri, carpere consilium; quasi Viro militari parum esset decorum, inter litteratos versari. Tum ipse districtum enses, & in furfuris aceruo mersum, pro Symbolo assumpsit. sicut enim ensis, factus ceteroqui ad usum belli, dum pax est, congruè in furfure moratur, vt ne rubiginem contrahat: ita ipse, tametsi factus ad virtutem, & ad gloriâ militarem; dum belli occasio deerat, laudabiliter, vt retineret splendore animi, & vt dispelleret otij rubiginem, inter **FURFVRARIOS ACADEMICOS** versabatur.

DVx Terræ nouæ Oceanum pinxerat, cuius vastum gurgitem Sol quidem hauriat, sed numquam exhauriat : vt significaret, nullius infortunij æstu inarescere posse magnitudinem suam.

NICOLAUS BERNARDINVS Bisiniani Princeps, ex gente SANSEVERINA, baculum in latice integrum, sed quem oculi fractum credant, pro schemate habuit: vt insinuaret, falli eos, à quibus liberalitatis nimix insimulabatur; quasi frangi sensim beneficentia eius videretur. Hortari libet, vt securâ manu homines fortunati opes & bona distribuunt: quia aut numquam donando inopes erunt; aut si egestas fortè ingruet, erunt diuites gloriâ & famâ, digniq; iudicabuntur, propter quos audiantur querimonix totius generis humani, fortunam accusantis meritò; quoniam interdum esse locupletes illos, qui sunt dignissimi, non patitur.

Aristot.
lib. 4.
Ethic. ad
Nicom.

GABRIEL CAESARINVS, vir Princeps, aequilæ
 ad Solis radios exploranti pullorum indolem
 ac genus, adiecit hanc Epigraphen: MEI NON DEGE-
 NERANT. Laus congeneris pro sapix, & vt liberi sint
 benè geniti, benè educati, censei prima debet inter
 pacis artes, & domestica familiæ ornamenta. Videli-
 cet natura in hominibus opem poscit à parentibus;
 consultrix ceteroqui ferarum, quibus mens & ratio
 deest; atque ideò sponte

— bonis

Est in iuuenis, est in equis patrum

Virtus: nec imbellem feroces

Progenerant aquila columbam.

At sæpenuerò isthæc homini sola confert institutio.
 Marchio-

*Horat.
 lib. 4.
 Ode 4.*

MArchionis VASTII Symbolum anser fuit: qui eo perhibetur ingenio esse, vt si carpere rostro germen aliquod incipiat, aut illud reuellat omnino, aut sibi collum abrumpat. Significatur constantia vsque ad mortem in re laudabili. Et sanè cauere in primis nos oportet, ne consilia ac proposita nostra, cum statuis Dædali fugitiuis cognitionem habeant; quæ auolabant, nisi ligarentur. *Semper nobis, inquit Plato, id quod proposuimus, oberrat; neque consistere vult, vbi sistimus. Progenitoris nostri Dædali opera esse, quæ dixisti, videntur.*

*Plinius
lib. 10.
cap. 54.*

In Eusiphone.

COMES PETRVS NAVARRVS, qui primus suffodere cuniculos cœpit, excindendis & subruendis molibus, per immiffa pulueris pyrij fomenta, obluçantefque intus flammâs; ex quâ re famæ plurimum adeptus fuit: is, inquam, vt eam diuerfam ab aliis virtutem profiteretur, ftruthio-camelum pinxit; qui oua fouet, non incubando, fed intuen- do, foloq̃ue afpectu pullos excludit.

HIERONYMVS FALLETVS, Trigniani Comes,
 Odorem famæ, solito fragrantiorē inter in-
 uidorum afflatus malignos, rosæ Symbolo pollicitus
 est: quæ sicubi inter capita olida cæparum atque
 alliorum feritur coliturque, olet suauius, rubet amœ-
 nius, floret felicius; quasi aduersus pestem illam
 exserat omnem odoriferam auram suam.

*Plutar.
 lib. de Ca-
 piendâ ex
 hoste uti-
 litate.*

CAPVT IV.

Eruditorum hominum Symbola.

ETiam ij conscribendi sunt in albo Heroum, quorum immortales animæ æterna posteritati consecrant monumenta. SCIPIO BARGALIVS nobilis Vir, qui de iis Symbolis Heroïcis præcepta & exempla. Italico idiomate, Auctor præ aliis eximius edidit, pro schemate suo apem depinxit: quæ dicitur nullo floris damno mel sugere; haud operatur tamen frustra, in eo floris, non tam ego morfu dixerim, quam osculo. Sit etiam vsus amicitiae, tamquam floris; ita vt ex eâ multum haurias oblectamenti, & nihil amico inferas detrimenti, amicus vsque ad aras.

Idem

Idem SCIPIO BARGALIVS circa rosas, quas habuit gentilitias in schemate familiæ, scripsit hoc lemma: ET DECERPTÆ DABVNT ODOR. promittens futurum, vt moriens perinde ac viuens, famæ odorem optimum ac fragrantissimum afflaret.

IOANNES BAPTISTA PORTA bombyci è serico suo ergastulo egredienti, adscripsit : ET FECI, ET FREGI. expressitque liberationem suam ex quodam amatoriae vesanię veluti carcere, in quem incautus in-
Mars.
Ficin. in
Vitâ Pla-
tonis.
 duerat se. Plato, de homine irretito his laqueis, dixit, eum in corpore suo mortuum esse, ac degere in corpore alieno: hoc est, velut in carcere, amisâ simul honestate, simul libertate.

Alteri cuidam idem vermiculus, dum est ad-
 huc inclusus, & pergit nere in suâ secretâ of-
 ficinulâ, visus est typus hominis modesti, & qui ab
 animi demissione, vel à metu laudis, propriam oc-
 cultat virtutem.

ADRIANO FLERONTINO^r, S. Lamberti Leodij
 Canonico, & Viro cui est commendatio ma-
 gna ab ingenij laude omni, & ab omni honestate;
 dum celebraret sacras primitias, obtuli ego florem
 intra hortuli areolam, cum Epigraphe: NON ALIBI
 MELIVS. Canonicus in arâ, est flos in arcâ: alibi
 neuter meliùs floreat, aut meliùs vigeat.

ANTONIUS ABUNDANTIUS, clarus in Epistolis & Italicâ Poësi, cùm se primùm Aulæ dedit, optauit quidem, in munere suo præcipuo dirigi; sed ita, vt euaderet is qui simul dirigeret, & esset negotiorum omnium capax. Circinus perinde regitur manu, vt orbem describat; at orbe circumducto manum ipsam dirigit: ita vt figura eius præ cunctis capax, arcere & continere sine errore possit cælum quoque, supremorumque orbium vastas ac prope modum immensas conuersiones.

IOAN-

I OANNES A ROSMARINO, allectus in eandem
 Aulam, vt ostenderet, solo aspectu benigno-llu-
 strissimi Heri sui, PETRI ALOYSII CARAFÆ;
 Episcopi & Legati, se pulcherrimè colorari; crys-
 tallum figurauit, instar oblongioris trianguli: quæ ad-
 mota oculis, res obiectas ornat eâ opulentiâ colorum;
 vt non ita columba in colli sui torque, non ita iris in
 fontium vel nubium røre, pingi atque ornari à Sole
 videantur.

LAURENTIUS AVVEDVTVS , vt significaret , se
munis publicis , & eorum onere ad benè me-
rendum de patriâ , erigi potius quàm deprimi , sta-
teram effinxit : quæ dum suscipit pondera , erigitur.

Alter tubum papyraceum, refertum incendiario puluere, accepit pro schemate, cum Epigraphæ Italicâ : *ARDENDO M' INALZO*. id est, *DVM ARDEO, EXTOLLOR*. Sapientes in ipsis aduersis, etiam quando vti eis videntur, solent exaltari.

Eadem

E Adem significatio est maris, quando ventorum flabra illud exagitant, cum lemimate : **TURBANT, SED EXTOLLUNT**. Homines mali, tamquam venti, quippe animæ vehementes, oderunt sapientum virorum tranquillitatem. Sapientes contra, dum videntur ab eis perturbari, ad meritum & ad famam extolluntur.

NEc dissimile consilium est tesserae, super alveolum ludi talarij, cum Epigraphe: SEMPER IACTATVS, SEMPER ERECTVS. Nimirum sicut talus lusorius, ita Vir sapiens: deest in eo ruinae locus; iactari à fortunâ potest, deiici non potest.

BERNARDINVS BALDINVS per acum nauticam, & per Arctoum sidus, cum lemmate, IN OCCIDVA SEQVOR, expressit deliberationem sectandi Christianam virtutem; in quâ solâ vtique summum bonum reperitur.

CAPVT V.

Symbola feminarum.

CVM Heroïdes suas hic sexus habeat , subdam Caliqua etiam illustrium mulierum Symbola .

Dum Romæ, in Bâsilicâ Liberianâ, exequiæ fierent MARGARITAE AVSTRIACAE, Hispaniarû Reginæ; congruè ad gemmeum nomen, & ad gemmeos mores eius hoc Symbolum prodiit . Hoc est, vnio seu margarita; nec intra concham, vel in mari, sed in thecâ gemmariâ, cum lemmate: DESERVISSE IUVAT MARE. Quia nimirum cælo recepta mens eius, erat inter sidera; sicut margarita ex mari excerpta, est inter gemmas.

Ad

AD corporis eius exuias, quæ etiam decorantur funere, spectavit concha ipsa, vnionis mater, aut certè sinus. Habetur ea etiam inter gemmas, & similis est humano corpori : cui Plato aliquando dixit, omnes nos in modum ostreae alligari. Porro huius vtriusque Symboli sanè pulcherrimi Auctor fuit **FAMIANVS STRADA**, Magister meus.

In Phædro.

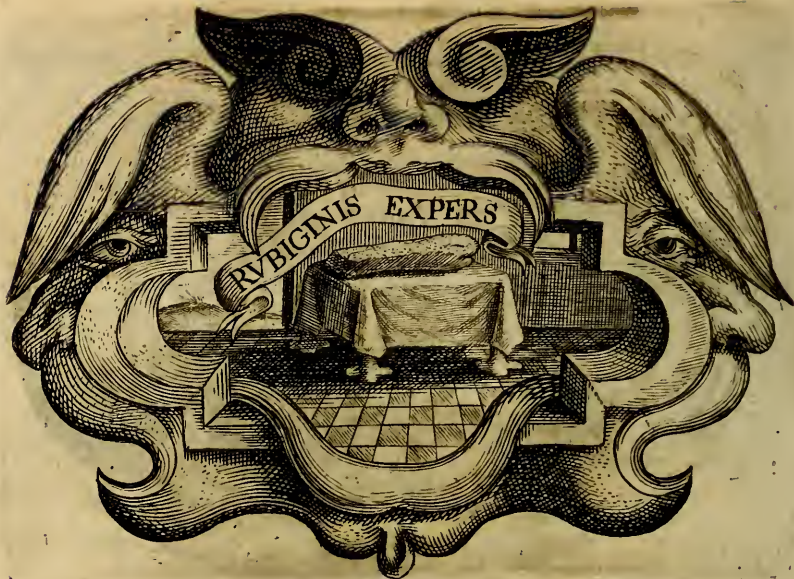
Obitum

Obitum eiusdem MARGARITAE Reginae ANGELVS PASQUALINVS, Liberianae Basilicae Canonicus, descripsit similitudine stellae cadentis, cum hoc lemmate: CECIDISSE VIDETVR. Illudit enim oculis, & sursum agitur, dum videtur agi deorsum. Etiam Regina, dum visa fuerat cecidisse, in caelum, astro sumillima, migrauerat.

A Vroræ picturâ , quæ perit , dum parit diem ,
 eiusdem Reginae interitum in puerperio , ibi-
 dem lamentati sunt.

*In Gor-
giâ.*

VXOR GVIDOBALDI, Ducis Urbini, nitorem animi sui professa est auro: quod inter metalla rubiginis expers est. *Si aurea mihi anima foret, inquit Plato, nonne arbitrareris, me libenter reperturum aliquem ex his lapidibus, per quos probari solet aurum optimum? ad quem animam admouens meam, si ab ipso quasi rectè educata approbaretur; certò scirem, me satis habere, nec probatione ulterius aliâ indigerem.* Sic ipse. Pietas in DEVM hic lapis est: caque sola indicat animam bonam, ANIMAM AYREAM.

CLAVDIA

CLAVDIA RANGONIA, Matrona nobilis, flammæ Symbolo, quæ numquam tendit deorsum, declarauit propositum nihil admittendi, quod inferius videretur sui generis gloriâ, & suæ pudicitiae honestate. Flammam interea, quam passim inestant alij, & quam ad obscœni amoris significationem trahunt, vindicauit à probro, cohonestauitque, dum insinuauit, sordes terræ deferri ab eâ, & cælo affinem locum puramque fedem acquiri.

VXorem suam, quæ vitam virtuti consentaneam, adhuc PEREVNDO MELIOR, concluderat morte honestissimâ, iudicavit BERNARDINVS ROTA crocò fuisse simillimam. Quem florem ita describit Plinius: *Gaudet calcari, & atteri; pereundoque melius prouenit: ideò iuxta semitas & fontes latissimum.*

*Lib. 21.
cap. 6.*

Ibidem. Crocum item nusquam in coronis fuisse, fatetur idem Plinius; cum dicat tamen ad theatra replenda usurpari solitum, quoniam atteri & calcari gaudet.

Teri

Teri exercitatione per theatra ingeniorum , hæc Tractatio mea de Symbolis Heroïcis, peræquè gaudebit ; coronæ honorem vltro aliis deferens , qui de eodem argumento scripserunt : lucro autem apponet, si attritu euadere melior potuerit .

Interim priùs agam de præcipuis quibusdam aliis Symbolis figuratis ; vti de VETERVM NUMISMATIS , de ANNVLIS , de NOTIS CLANDESTINIS , ac de EMBLEMATIS ; & ad Tractationem de SYMBOLIS HEROICIS per hæc veluti vestigia sensim accedam . Statueram de SIGNIS GENTILITIIS familiarum perinde agere : sed creuit labor in molem operis ; cui secundariæ curæ editio non congrueret , vt differri propterea in aliam & propriam editionem debuerit .

D E
 S Y M B O L I S
 H E R O I C I S
 L I B E R S E C V N D V S
 E T I N E O
 D E V E T E R V M N V M I S M A T I S .

I D E A R sectari auaram eruditionem , si studium lucri , & nundinandi amor potiùs , quàm desiderium locupletandi ærarium animi, me in præsentia inuitet. Cusa in his numismatis sæpenumerò Heroicæ mentis significatio, nunc surdo ære, nunc adscriptis notis , & metallo additâ loquelâ, facit vt de his iam differam. Sed solùm attingam præcipua quàm breuissimè; ne actum agam. Sed & vt plurimum ipsas icones numismatum , impressas toties in aliorum voluminibus, prætermittam.

C A P V T

CAPVT PRIMVM.

*De Numismatis, in quibus rerum pretia
olim erant.*

PRimi mortales, dum pecori, hoc est viuæ agricul-
turae, operam darent, vsi commutatione re-
rum, societatem inuicem coluerunt. Iidem, ne pro
calceo semper panem, aut pro veste semper ouem
acciperent, nummum excogitarunt; quo vno sibi
omnia compararent. Et ideò verus nummi vsus
censetur, si eo rem diuersam, videlicet panem, cal-
ceum, vestem, aut domum, acquiseris. Secus num-
mum nummo augere, est foenerari; notatque Aristoteles, τὸν Græcè à pariendo (sicut apud Latinos à foetu foenus) dici: quia vt simile à simili, ita pecunia
in foenore à pecuniâ producitur. Id porrò vituperatur
meritò: nam solius permutationis gratiâ num-
mus inuentus est; diciturque non incongruè ab Aristotele,
veluti fidei-iussor quidam, dari. Deinde, quia æris pondere,
rerum pretia exæquabant; tædium ponderandi effecit,
& vt quanti valeret nummus, id nota eius definiret.

*1. Polit.
cap. 10.*

*5. Ethic.
cap. 5.*

*Aristot.
5. Polit.
cap. 9.*

Varro

Varro ait, æs antiquissimum pecore notari cœptum, & ex eo repetit ipsum pecuniæ vocabulum. Plutarchus quærens, cur boue, oue & sue pecunia signaretur; respondet, causam videri, quia ideò inducta est, vt permutaretur in suem, in ouem, & in bouem. Cur postea fuerint æris notæ, Ianus geminus, & rostrum nauis, ita explicat Ouidius:

*Lib. 1.
Fastor.*

Multa quidem didici : sed cur naualis in ære

Altera signata est, altera forma biceps ?

At bona posteritas puppim signauit in ære,

Hospitis aduentum testificata Dei.

Lactantius quoque id factum ait, propterea quòd Ianus errantem Saturnum suscepisset. At Macrobius arbitratur, id potiùs argumento esse, Ianum ante alios omnes pecuniam signasse. Vt dicam, quod mihi verosimilius est; Ianus Noë fuit, eamque ei appellationem dedit vox Hebræa *יָאִין* *Iain*, id est vinum; cùm Noë fuerit vineæ ac vini repertor. Quoniam itaque ab ipso vniuersa hominum posteritas seruata & propagata est; idcirco, ob ingentis beneficij recordationem, in nummis sculptus Noë, seu Ianus, & biceps quidem fuit: nam vtrumque mundum, veterem & nouum, spectauit; quasi vultus geminos habuisset. Sed & additur rostrum nauis; eius nimirum,

nimirum, in quâ cum Noë, & liberis eius, feliciter hominum natio, velut redacta in compendium, gubernante Deo, nauigauit.

Materia horum nummorum apud Romanos æs, argentum, aurum, sed diuerso tamen tempore, fuerunt: à Seruio Rege, vsque ad primum bellum Punicum, nummi ærei, cum bifronte Iano, & cum Cymbâ percussi sunt. Argentei nummi, quinquennio ante hoc bellum, prodierunt; & erant horum notæ, hinc Roma galeata, hinc Equites duo, Castor & Pollux. Inductæ postea sunt, hinc Deorum tutelarium, & Victoriæ icones; hinc Bigæ & Quadrigæ; ex quo Victoriati, Bigati & Quadrigati nummi dicebantur.

Post annos LXII. demum nummi etiam aurei Romæ splenduerunt; feriebanturque iisdem notis: nisi quòd interdum, in aureis argenteisque nummis, Dea moneta cum lance, aut tres Deæ, auri, argenti, æris præfides, cælarentur.

Curatores denariorum flandorum vocabantur, qui præerant nummis feriundis. Quibus successerunt Triumviri monetales, auri, argenti, æris flatores; atque hos indicabat frequens ea nummorum inscriptio **IIIVIR AAAFF**: hoc est, Tresviri monetales,

netales, auro, argento, ære, flando, feriuando.

Digredi ad nummos Nationum longum sit : & terrori essent fortasse aliquæ eorum formæ. Sic Agelilaus Rex, reuocatus à Senatu Spartano ex limine ipso victoriæ supremæ contra Persas, amico sciscitanti causam reuersionis, dixit : An tu miraris, qui militiæ peritus es, me recentissimorum triginta milium sagittariorum sustinere impetum nequiuisse? Totidem enim nummos aureos, icone sagittarij percussos, à Tissapherne Persâ, aliquot è Senatoribus acceperant, & ipsum ideò reuocauerant : atque ita euênit, vt fortiùs in auro, quàm in acie ac ferro tunc Persæ dimicauerint.

C A P V T I I.

De Numismatis cussis ad famam rerum præteritarum.

AD nummos honoris venio ; quibus, vt loquitur M. Tullius, *familiæ suæ quasi ornamenta & monumenta seruabant, & ad memoriam laudum domesticarum, & ad illustrandam nobilitatem suam.* Hi non nisi viris præstantissimis, & post obitum ipsorum, tem-

tempore Reipublicæ, feriebantur : datumque est vni Iulio Cæsari viuenti, vt famæ suæ interesset, seque suasque laudes in æris cælaturâ contemplaretur. Bruti enim caput, qui vnus ex coniuratis Cæsarem oppressit, in ipsâ belli ciuilib licentiâ, nec Romæ, sed in Prouincijs exteris percussus est. Visebantur autem in eiusmodi nummis merita virorum illustrium.

Sic in numismate Lucij Bruti, eius qui Rempubli-
cã liberauit à Regio dominatu, hinc ipse & lictores cum fascibus, hinc Libertas, erant.

Sic Liuius Cassius, auctor legis Tabellariæ, & auctor ferendæ sententiæ, actione auditâ, per notam, vel absolutionis A. vel condemnationis C. vel ampliationis N. L. seu *Non liquet*, in denario sculptus erat, & tabellam, cum A. litterâ salutis, in cistulam demittebat.

Sic in nummis Porciæ familiæ, ex quâ prodierat aliquoties lex Porcia, virgarum ignominiam submo-
uens à corpore ciuium Romanorum, vir togatus sellam infidebat, inter lictorem & ciuem; eratque adscriptum, PROVOCO.

Sic in P. Licinij Neruæ numismate, qui comitia ordinauerat, arctaueratque in eis pontes; ne ibi ad

appellandum rogandumque confisterent alij, præter eum vnum, qui suffragium ferebat; erant septa, seu cancelli comitorum, & pons, & cista, cum diribitoribus tabellarum.

Sic propter auctam vel defensionem Religionem, Q. Cassius, qui damnatis virginibus incestuosis templum Vestæ repurgauerat, meruit numisma; in cuius alterâ parte caput Deæ, in alterâ fanum eius, spectabantur.

Sic, vt exprimerent auorum genus; tum Sextus Pompeius Festulus, lupam cum gemellis pueris, & picum auem, Faustulumque; opilionem, à quo ille suam profapiam repetebat; tum Petronia, & Trituria Gens, à Sabinis oriundæ, illa quidem virginem Tarpeiam, obrutam clypeis Sabinorum (nam ijs ornamentis sinistrae manus, non armillis, vt sperauerat, stetit ei proditio arcis) hæc autem Sabellarum virginum raptum in circo, ludis consualibus; tum C. Mamilius, progenitus ab Vlyssæ, Deaque Circe, seu à Thelegono filio, Tusculi conditore, eundem Vlyssæ, ab Homericæ canè agnitum post annos viginti, cælarunt.

Sic, quod attinet ad obita munia, ex præscripto Senatus, M. Æmilius Lepidus, hinc turritum femine caput, Ægypti nimirum aut Alexandriae; hinc seipsum,

fum, manu adpositâ, supra vnius Regij pueri cæsariem, in numismate habuit; cum hac inscriptione: M. ÆMILIUS LEPIDVS, PONTIFEX MAXIMVS, SECVNDVM CONSVL TVTOR REGIS. Nam cum virum amplissimum atque integerrimum elegerat Populus Romanus, scriptus filij Tutor à Rege Ptolemæo. De quo Valerius Maximus, *Ipsius beneficio*, inquit, *Regia incunabula conseruata pariter & decorata*, incertum Ptolemæum reddiderunt, Lib. 4. cap. 4. Patrísne fortunâ magis, an Tutoris Maiestate posset in posterum gloriari.

Sic quod spectat ad spolia hostium, T. Manlius Torquatus, ereptum torquem, cum vitâ, militi Gallo, ad Anienem fluuium; sic alij coronas Ciuicas, Murales, Obsidionales, Triumphales & trophæa; quod spectat verò ad insignia Magistratus & Sacerdotij, fasces, fellas curules, lituos augurales, in eis percusserunt.

Post inclinationem Reipublicæ, quando ad vnum conferri vniuersam dominationem oportuit, ægrâ diu ciuitate à discordijs intestinis; soli Cæsares erant, quibus nummi honoris feriebantur. Modò autem continebant benefacta, cum Epigraphe, instar Elogij; vt ADRIANO RESTITVTORI APHRI-
CAE, LOCVPLETATORI ORBIS TERRARVM. mo-

dò exprimebant Religionis curam , & eius professionem; vt inscriptio illa , GLORIA EXERCITVS, in numismate Constantini Magni , circa labarum ,

in cuius apice hi characteres ✠ , qui Christi nomen Græcè inchoant , legebantur.

Quos eosdem characteres , ipse Constantinus in

galeâ,

galeâ , & Maioranus Augustus in clypeo gesta-

runt , rati omnino decorum esse , nomen Ducis æterni , cui militabant , in armis pro tesserâ circumferre.

Addam obiter , eos ipsos characteres à Constantino adscriptos laureæ coronæ triumphantium. Qui enim templum Apollinis prope urbem Antiochenam , in Daphne , hoc est in celebri laureto , quod Græci *Δάφνη* vocant , à superstitione omni expiauerat ; effecit etiam , vt Imperatores triumphaturi , & milites alij , non ab Apolline , sed à Christo Domino victoriæ auctore coronam acciperent deinceps , eodem modo inscriptam , ac veluti consecratam:

cratam : cuius laureæ formam hodieque ostendit Romæ vetus numisma, in Musæo Lælij Pasqualini.

Modò victoriæ tituli, trophæa, & triumphus erant in eisdem nummis. Vti post Ægyptum pacatam, in numismate Augusti, crocodilus ad palmæ arborem catenatus, cum Epigraphe : NEMO ANTEA RELIGAVIT. In numismate Commodi Imperatoris, Victoria, cum palmâ & clypeo, sedens supra congeriem hostilium parmularum, cum hac inscriptione: VICTORIA BRITANNICA. Vt fileam titulos illos,

DE GERMANIS, DE POENIS, DE CIMBRIS, ac pompam etiam triumphi; vti in numismate Titi, Quadrigam triumphalem eius, cum præeuntibus captiuis, IOANNE ac SIMEONE, Ducibus factionum, quæ Hierosolymam perdiderunt.

Non omittam Apotheosim, & Diuûm honores sculpi solitos. Sic Magnus Constantinus insidens Quadrigæ veluti auriga, manum appellantem de

cælo, sequi videtur capite obuoluto; fortasse, quia obducta velo Æternitas pingitur, ad quam ille tum inuitabatur.

CAPVT III.

De Nummis, qui erant indices futurae felicitatis.

SÆpè in his numismatis, ad promerendos animos, beneficia feriebantur; continebant verò inprimis formam gubernandi, quam Princeps erat initurus. Sic delphinus anchoræ implexus, in nummo Augusti, insinuabat grande illud præceptum, FESTINALENTE. Titus deinde tum eo Symbolo usus est, tum solâ etiam anchorâ, quæ est typus constantiæ ac firmitatis; tum duplici Cornucopiæ, & simul Caduceo, pacem spondens, atque annonæ vberitatem. Neruæ atque Antonino Pio fulmen placuit supra torum veluti quiescens: vt intelligerent subditi, mortuam non esse potestatem puniendi, sed indormire in strato Clementiæ; eamque, si vitia perstrepat, exsuscitari posse. Certè olim potestatem illam fulmen significauit; ideoque Regnum Asiæ ac Ponti prænuntiauit Mithridati, quando & puero in cunis fascias excussit, & sagittas viro in pharetrâ, prope lectulum, cremauit.

In Traiani numismate, claua supra leonis caput, argu-

argumento fuit, vim cedere sapientiæ. Alcides enim, sapiens & heros, leonem Nemeæum, clauâ verberatum, confecit. Eadem erat significatio leonis procumbentis humi, & noctuæ superuolantis (quæ est auis sapientiæ) in Antiochi numismate: nisi fortè hic Rex polliceri voluerit, daturum se operam, vt robur & sapientiam copularet.

Lyfander, leonem integens vulpinâ pelle, & quasi iungens robori calliditatem, referri potuit ad aquilæ illius genus; quam ex arboris ramo, ait Albertus Magnus, suspendere oua, intra vulpinæ pellis inuolucrum, vt à sole foueantur. Hæc verò, dum pullos suos fouere, ignobilis mater, calore pectoris dedignatur; ideo Imperij non est: cum doceat id eos, qui imperant; vt calliditate inquinent Maieftatem.

Ne multis; obligata Principum fides, variis promissionibus, in ære publico ac signato prodibat: atque hæ inscriptiones erant: SECVRITAS PVBLICA, SECVRITAS PERPETVA, PVBLICA FELICITAS, PVDICITIA, FECVNDITAS, LIBERTAS, LIBERALITAS.

Sed ille titulus, præ aliis faciebat ad vulgi plausum, quo annona vberior promittebatur. Ita Senatus, in nummi aduersâ parte, Augustum percussit;

& in auersâ imaginem Cereris, spicas in manu habentis, sed vultu tamen Liuiæ, vt abundantiam frumenti polliceretur. Senatus, inquam; nam in quibus nummis deerat hæc nota s. c. ij ab adulatoribus, absque auctoritate publicâ, feriebantur: quale fuit numisma C. Cæsaris, cum Temone, Cornucopiæ, & Caduceo, in spem pacis, vbertatis, & consentaneæ gubernationis.

D E

S Y M B O L I S

H E R O I C I S

L I B E R T E R T I V S ,

E T I N E O

D E A N N V L I S , E T E O R V M N O T I S .

DE re iam agimus, in qua, nescio, plus fortuna luserit, an luxus saeuierit: cum saepe numero vnus aut Urbis, aut saltem fundi pretia homines in digito gestauerint.

C A P V T I .

Quanam fuerit Annuli origo.

Pessimum vitae scelus Plinius patrasse arbitratur Lib. 33.
 eum, qui annulum digitis primus induit; neque cap. 1.
 qui fecerit, tradi fatetur. In fabulis Prometheus ha-

L 3

betur

betur huius criminis reus : quia exsertum circum ferreum ex catenâ, quâ ad Caucasum adhæserat, dicitur gestasse, cum fragmento rupis, vt maneret pœnæ recordatio. Ex quo factum aiunt, vt in gratiam Promethei parentis, homines dein annulos gestarent.

Hæc etsi fabulosa sunt, indicant tamen ipsius annuli antiquitatem. Quam ignorasse Plinius videtur, dum vsum annuli cœpisse non putat, nisi post tempora belli Troiani, inductus auctoritate Homeri; qui in consignandâ pretiosiori supellectile de nodis tantùm, non de annuli notis vnquam meminit, & præterea, dum *Non signat, inquit, Oriens, aut Aegyptus, etiam nunc litteris contenta solis.* Fuisse verò in Palæstinâ, atque in Ægypto, vsum priscum annulorum, constat ex ipsis Historiæ sacre monumentis. Sic Iudas Patriarcha nurui suæ Thamari, quam personatam, & instar meretriculæ compresserat, pignoris loco (vti sonat vox Hebræa, quâ vsus est Moyses) sigillum, hoc est annulum sigillaricum, armillam, & baculum reliquit : donec hœdus, pretium stupri, ad illam ex grege mitteretur. Ceterùm tria hæc, quod mirantur aliqui, haud excedebant æstimationem vnus hœdi : quoniam annuli, & armillæ, præsertim
ordi-

ordinarij & quotidiani vsus, vti deinceps dicam, ex ferro & simplici ære tunc parabantur. Sed fateor tamen, ex auro parari cœpisse in annos consequentes, aureumque cum annulum fuisse, quem Iosepho Proregi dedit Ægypti Rex Pharaos; aureos item annulos, quos Matronæ Hebræorum in Tabernaculi donaria contulerunt. Quæ cum ita sint, verosimile est, ab Hebræis & ab Ægyptiis ad Græcos, à Græcis ad Romanos vsum annulorum manasse. Genes. 41

Vt redeam ad eorum originem; putem seruis in libertatem vocatis, circulum ex catenâ, cum lapidis, de quo fuerant empti, particulâ eidem circulo insertâ, dari consueuisse, vt essent memores conditionis antiquæ. Ex luxu deinde, qui est res seruilis, nec ingenuum ac liberum animum decet, ferrum in aurum, lapidem in gemmam mutatum esse, ac gestamen cœpisse haberi, quod antea vinculum fuit: atque adeo splenduisse instar ornamenti, quod initio fuerat tormentum.

Porrò in hac me sententiâ confirmat Epigramma illud Martialis, in Zoilum creatum Equitem, ex seruulo ergastulario:

Zoile quid totâ gemmam præcingere librâ.

Te inuat, & miseram perdere sardonicha?

Lib. 11.
Epigr. 22

Annulus

Annulus iste tuis fuerat modò cruribus aptus :

Non eadem digitis pondera conueniunt.

Quasi diceret : Vnius libræ annulum , etfi aureum, gestas ; & arbitraris, peræquè magnos digitis, atque olim pedibus, annulos conuenire. Sic idem Martialis catenas , quas vnâ cum compedibus fingit Zoilum eundem consecrassè , ritu veteri, Saturno feruorum Deo, postquam fuit adeptus Equestrem dignitatem, annulos vocauit, in his aliis versibus:

Lib. 3.

Epigr. 23

Has cum geminâ compede dedicat catenas,

Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

atque hinc serui dicebantur pedibus annulati : quæ omnia indicant, non omnino incongruè à feruorum vinculis repeti annulorum originem.

C A P V T II.

Quibusnam licuerit olim Annulos gestare.

CVM annuli fuerint, aut nuptiales, aut honorarij seu indices dignitatis, aut sigillarij; sponsis, in omni ætate priscâ vel recenti, annuli dati sunt, ideò potissimùm , quemadmodum ego interpretor, quia seruire inuicem coniuges debent : neque enim sui-
met in matrimonio retinent libertatem.

Certè

Certè apud Pythagoram Symbolum feruitutis annulus erat ; atque hoc ille videtur voluisse innuere , dum vetuit , ne quis arctum annulum ferret : quasi & ipse , reputans eam quam diximus originem annuli , atque annulum adhuc pro vinculo habens , suaderet per verborum eas ambages , ne quis in feruitutem duram atque incommodam se ipsum conijceret.

Id etiam causæ erat , cur Flamini Diali olim interdiceretur annuli vsu : nam decere opinabantur , vt essent maximè liberi Sacerdotes . Sed nos rectiùs Sacerdotibus annulos tribuimus : quia Cælo , Superis , ac Deo seruiunt ; atque in pectore humeroq; ferunt nomina , hoc est debita populorum . Quamquam Abrahamus Gorkæus Flamini Diali annulum simplicem , & sine gemmâ tribui solitum , affirmat.

*In Pra-
loquio
Dactylo-
theca.*

Ad hæc Regum duorum statuæ , hoc est , Numæ Pompilij ac Seruij Tulli , spectabantur cum annulis in Capitolio , tempore Plinij : nec immeritò ; quia , vt Sapiens quidam dixit , REX BONVS SERVVS EST PVBLICVS .

Post exactos Reges , annulus ferreus Imperatoribus & Ducibus dabatur : nec aliter de Iugurthâ Rege C. Marius triumphauit . Ferreo vtebantur etiam

M

Spar-

Spartani & Macedones ; ferreumque à Matre dono habuit Seléucus Rex. Neque frequens vsus annuli, tametsi ferrei, videtur fuisse Romæ ante Gn. Flaviium, ex libertino patre genitum, & Appij Cæci Scribam. Cuius Comitia tantum indignitatis habuisse narrat T. Liuius, vt Nobiles plerique non ferentes ipsum, inuitis Patribus, Ædilem Curulé & Tribunum plebis creatum, annulos & phaleras posuerint.

Lib. 9.

Manferunt porrò annuli ferrei, quamdiu Romæ perseuerarunt aurei mores : ex quibus videlicet in ipsos annulos aurum abiit, crescente luxu, ac labente sensim disciplinâ. Quinimò tam citò facta est ea variatio, vt ipsemet C. Marius, in tertio Consulatu, cum annulo aureo fulserit. Sed superbo vsui tunc erat saltem reuerentia, vel pudor : nam solis Legatis peregrè, & in Prouincias exteras euntibus, concedebantur annuli aurei : atque ijdem Legati ferreis domi contenti, gestabant aureos solùm, quando publicè prodibant.

Dein aureo annulo cœpti sunt Equites à plebe, Tribuni & Centuriones à milite distingui: eundemque sibi ac Medicis aliis promeritus est Antonius Musa libertus ; qui Augustum, post conclamatam eius valetudinem, sanauit.

Vsur-

Vfurpari demum cœpisse, secundo bello Punico, domi forisque, absque Tribuni & militis, Equitis & plebis discrimine, atque ex aureis annulis fuisse modios tres, quos ad significandam illatæ cladis magnitudinem Annibal misit Carthaginem post victoriam ad Cannas, Plinius opinatur. Cui tamen ne ego assentiar, facit illud, quòd necdum ferreorum vsus Romæ tunc omnino defierat: etenim *memoria* Lib. 33. *auorum*, inquit ipsemet Plinius, *multi Præturâ functi in ferreo consenuerunt*. Præterea maior pars Iudicum, Augusto decurias ordinante, in ferreis annulis adhuc erat. Sed & in funere, luctu, atque acerbis casibus Reipublicæ mos fuit ponere annulos aureos, ac sumere ferreos.

Peculiariter quia ex annulis aureis Asdrubal dicitur agnouisse Centurionum ac Tribunorum cada- *Appia- nus de Bell. Pun- nicis.* uera; honoremque sepulturæ, Scipionis rogatu, eis concessisse; id argumento est, adhuc in ferreis plebem ac militem fuisse. Conijcio id etiam, quia cum pollicitationibus magnis Cæsar milites suos adhortaretur, vt Arimini transirent Rubiconem, & cum digito exserto surrectoque promissis fidei faceret; persuasio fuit in castris, promitti annulum aureum & dignitatem Equitis: quo annulo aureo etiam tunc

ille Ordo à plebe, sicut ab Equite tunicâ lati-claviâ Senatus, solebat discriminari. Confirmant hoc leges duæ, altera Tiberij, altera Othonis, quam Domitianus reuocauit: quia enim eæ leges aureum anulum tantum iis concedebant, qui censum amplum quotannis perciperent, ingenuique & ex ingenuis parente ac paterno auo nati essent; ostendunt manifestè, aureum anulum non fuisse promiscui vsus, nisi postquam Septimius Seuerus ius eiusdem militi cuius concessit.

Tum verò creuit maximè varietas annulorum; & præsertim postquam digitos in feminis imbelles, in libertis ignobiles res tam decora circumdedit. Erant nimirum annuli æstiuui, annuli hiberni; hoc est pondere auri aut gemmæ leues, vel graues. Insinuauit hoc inter alios Iuuenalis in his versibus:

Sat. 1. in
Crispi-
num.

Ventilet æstiuum digitis sudantibus aurum,

Nec sufferre queat maioris pondera gemmæ.

Vsq̄ue adeò emasculatas reddiderat luxus Romanorum eas manus, quibus graue antea non fuerat, pondus militaris clypei, vel dum æstas anhela erat, noctu atque interdiu sustinere.

Nec defuerint fortassè annuli Verni & Autumnales, ita vt candida gemma Hiemem, prasina Ver,
flaua

flava Æstatem, rubea Autumnum repræsentarit. Imò parum hoc fuerit, nisi fastidiosos digitos omnium quoque mensium annuli exornauerint; nempe instructi gemmis illis duodenis, quas contulerant Poëtæ in Apollinis diadema, ad mensium significationem.

Maioris adhuc portentis auctor Heliogabalus in Principatu fuit, cum quotidie toto anno annulos mutauerit, & quem induerat semel, eum luxu infano respuerit.

Quid si habuerit quispiam annulos item omnium horarum? Sanè Apollonius Thianæus, qui ab Iarchâ annulos septenos, cum septem Errantium siderum notis, ut credibile est, in magiæ usum, dono accepit, non quouis die tantum eis uti, sed quavis horâ potuisset: cum tribuant Mathematici Planetis singulas diei horas, diemque nominet stella que diem inchoat. Propterea si à Sole censum horarum ineas, regrediendo per stellas citimas Terris, ultimas Cælo, rectè consequuntur Lunæ, Martis, Mercurij, Iouis, Veneris, ac Saturni dies; progrediendo autem ab eo per stellas superiores, rectè antecedunt Saturni, Veneris, Iouis, Mercurij, Martis, ac Lunæ dies.

*Philostr.
in Vitâ
Apoll.
li. 3. c. 13.*

Atqui vt annulos quis indueret omnibus horis, non trecentos sexaginta quinque, sicut Heliogabalus, sed octies mille septingentos sexaginta sex (tot enim horæ sunt anni) desideraret. Ita verò annulos variare, soli Annibali fortasse licuisset, dummodò retinisset prædam Cannensem. Sed potuisset tunc indignari Natura, tamquam victa; propterea quòd plures in vnus hominis manu gemmæ, quàm in ipso cælo stellæ confulgerent.

CAPUT III.

Recensentur Annuli aliqui celebriores.

*Cic. lib. 3.
de Offic.*

O Mitto anulum illum fabulosum, cuius præstigiis nunc manifestus nunc occultus Gyges, antea opilio, inuasit Regnum Lydiæ; & quem anulum si induisset Vir sapiens, ex Platonis sententiâ, nihilo plus peccasset, quàm si eo caruisset.

*2. & 10.
de Rep.*

*Herodo-
tus in
Thaliâ.*

Polycratis Tyranni anulus est fortunæ lusu celebris; quem utiq; ille merferat sponte, vt assiduo gaudio lassus, sentiret mœrorem: mox verò recepit, intra piscis ilia; vt agnosceret, aliquando existimari posse argumentum Numinis irati, semper esse felicem. Herodotus gemmam huius annuli ait fuisse smaragdū,

Plinius

Plinius autem fardonychen; & affirmat superuisse adhuc tempore suo Romæ, in fano Concordiæ, intra cornu aureum, ex dono Augustæ.

Achates, opus folius Naturæ, in Regis Pyrrhiani *Plin. l. 37* annulo; Apollinem cum citharâ, Musas cum insignibus propriis habuit. Si addidisses cantum & sonum, fuisset verè ibi Parnassus; nec in rupe, sed in gemmâ.

Nonij Senatoris Annulus ex luxu enormi retinet famam adhuc aliquam, sed malam. Hominem Antonius proscripsit, quem vniuersa Respublica ægrè totum ornare satis potuisset; quandoquidem pro vnus digiti ornatu sestertiûm viginti millium gemmam induerat.

Profectò cùm in arctum vnus lapilli Natura suam maiestatem, non ad licitandum, sed ad contemplandum coëgerit; atq; adeò cùm nostro æuo in ciuitate aliquâ Italiæ, homo calculosus, veros adamantes, pretioso ac diuite humani corporis vitio, emiserit; nescio Naturam in eo ægram, an indignantem vouerim, miscentemque fordibus præcipuas opes suas, in pœnam æstimationis prauæ; quâ gemmas iam quærimus, ex auaritiâ duntaxat, non ex admiratione.

Vt aliquos promam, etiam sine gemmâ, illustres
annu-

annulos, esse posset omnium instar annulus CAROLI V. dignus famâ temporum, quia in manu sapientissimi Principis tempora diei noctisque absque errore dispensabat. Erat enim in fundâ seu palâ eius Horologium, paruis libramentis & machinulis aptû; nec foris modò singulas horas indiculo significabat, sed intus prætereà secretiore obsequio digitum toties perstringebat, quoties ad vnam quamlibet horam perstrepunt ictu malleoli cetera Horologia. Sic admonebat temporis acti, exigebatque, num mensuram eius benefactis Princeps Magnus impleuisset.

Vt nobis etiam præstò sit similis officina temporis, adiiciam annulos duos magis parabiles, hoc est, saltem instructos Horologio solari.

Alterius funda, secta in partes binas, intus habeat

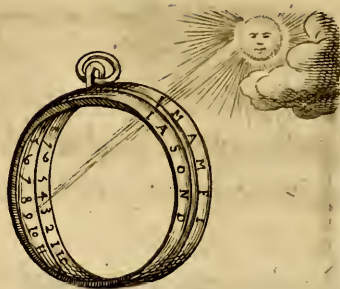

horarum characteres ; & in eius medio fit caueola , cum acu magneticâ. Hæc acus, agmine tremulo & sollicito suum quæret fidus , horam verò indicabit umbra staminis , quod in claustri ostiolo tendetur . Claudetur dein annulus , vt foris in eo etiam gemma fulgeat.

Alter annulus ita in se Horologium habet , vt subsidio magnetis non egeat: neque enim ei cum fidere alio , quàm cum Sole , negotium intercedit . Porrò describitur hac arte. Primò elementa priora, hinc eorum mensium qui ad Solstitium à Brumâ intercurrunt, nempe Ianuarij, Februarij, Martij, Aprilis, Maij , & Iunij ; illinc mensium aliorum, qui ad Brumam à Solstitio eunt, videlicet Iulij, Augusti, Septembris, Octobris, Nouembris, & Decembris, describantur ordine suo, supra hemicyclum annuli conuexum . In hemicyclo dein concauo è regione sint horarum characteres , & hinc quidem progrediendo IV. V. VI. VII. VIII. IX. X. XI. XII. illinc autem regrediendo, sed infra vltimam notulam, I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. Præterea pars conuexa fissionem tenuem habeat, eaque ducatur inter mensium vtramque seriem . Huic verò circulus alius exilis ac ductilis ita circumponatur , vt in illo

N

etiam

etiam sit foramen, quasi ocellus. Tunc si ocellus hic constituetur iuxta characterem mensis qui in anno agitur, ex Sole aduerso radiolum, quasi punctum lucis, per fissionem vibrabit in concauum hemicyclum, quem opacant umbræ hemicycli conuexi; fietque certa horæ significatio.

Cùm hic autem circulus horas, menses, annum contineat, posset enimuerò ex quadam honoris prærogatiuâ, & veluti iure proprio, annulus, quasi paruus annus nominari. Certè annulum & annum fortiri originem vocabuli communem, existimare malim, quàm assentiri Abrahamo Gorlæo, qui ignobilem, nec honestam ei deriuationem dedit.

*InPralo-
quio Da-
ctylothe-
ca.*

CAPVT IV.

*De pronubo beatissima Virginis Dei-
para annulo.*

Perusiæ, nobili Vmbriæ ciuitate, colitur religio-
sissimè annulus, quo MARIA sanctissima Vir-
go stirpis Regiæ nuptui data est Iosepho Viro con-
generi, ac beato: qui mansit in connubio cum eâ
cælebs corpore, sed affectu curâque, & toto penitus
animo maritus.

De hoc annulo, Clusij olim Porfenæ Regiâ vrbe
diu in honoribus magnis habito, ac Perusiam trans-
lato cum gloriâ & cultu maiori, edidit non ita pri-
dem, stylo eleganti, eruditos commentarios Ioannes
Baptista Laurus. Peculiariter verò ait, sublucere in
dorso eius, notæ alicuius vestigium; quam sensim
ætas abederit, & quæ multis videtur flos erumpens
è calyce iam repando. Aliis refert binos flores semi-
clusos, binosve oculos, vel caput sermo redimitum;
fortasse Daudis Regis, qui fuit vnus ex magnis Aus
huius sponsæ Regiæ.

Sedenim quia sæpè fit, vt alat coniecturas & opi-
niones ipsa rei vetustas & veneratio; existimo sim-
plicem

plicem & cum læuore orbem esse, nec vllâ cælaturâ operis prominuli eum asperari. In quâ me sententiâ confirmauit Ioannes Baptista de Ninis, Iuris Pontificij ac Cæsarei peritiâ, meritisque sinceræ amicitix mihi præcipuus. Nec enim aliâ specie, quàm teretis ab omni parte circuli, eum sacrum annulum, Perusiæ in patriâ suâ ab se visum, affirmauit.

Hic idem annulus ex metallo non est, sed ex gemmâ onychinâ, vel amethysto: & potuisset ex smaragdo fieri, gemmâ illis solis nuptiis aptâ, in quibus nullus intercessit matrimonij vsus. Alioqui frangitur smaragdus, ac sentire videtur iacturam virginitatis; quod aliquando euenisse annulo smaragdino vnus Reginae Hungariæ primâ nocte nuptiarum, apud Scriptores non ignobiles legi.

Albertus Magnus & Ruell. lib. 2. de Gemmis.

C A P V T V.

De alijs Annulis pronubis.

Alex. ab Alex. l. 2. cap. 5. **N**uptialis annulus apud Romanos, etiam tempore Plinij, ferreus fuit sine gemmâ; commendabatque antiqui victus parsimoniam, & frugales mores. Circulum etiam, nullo inserto lapillo, in hunc finem dari consueuisse puellis Hebræis, quando

do nubebant, opinatur Ioannes Baptista Laurus, *In lib. de Ann. B. Virginis.*
velut æquabilis connubij tesseram.

In regionibus pariter oræ Septemtrionariæ datur alicubi nouis nuptis annulus aureus expers gemmæ; & congruè figura ea æterna exprimit amoris in coniugio perennitatem.

Apiros vocauit Aristoteles hos annulos, quibus *Lib. 3. Phys.*
funda seu locus gemmæ non est; de quæ his meminit, exponens vim & naturam *Infiniti*: omni enim caret sine pariter, atque initio circulus vndique rotundus ac teres; terramq; ideò *ἀπελογα*, seu orbicularem, Homerus appellauit. Eosdem simplices annulos à Literatis viris cassos dici, affirmat Abrahamus Gorleus. *In Prologo Da-ctylothe-ca.*

Olim tamen obtinuit, obtinetque nunc etiam inter coniuges, in Prouinciis Europæ variis, vt gemmæ loco, annuli pronubi dexteram duas astrictas inuicem & iugatas, velut fidei mutuæ Symbolum, habeant. *Pier. lib. 41.*

Certè Clemens Alexandrinus, dum negat ornamentum causâ sponsæ olim à viro tradi annulum consueuisse, sed vt eo potius quæcumq; erant domi, obfignaret custodiretque, quia vir administrat Rempublicam, vxor rem domesticam; fatis innuere videtur, in annulis pronubis non defuisse cælaturam. *Lib. 3. Pedagog. cap. 11.*

CAPVT VI.

*De Digno annuli pronubi, & huius occasione
de Digitis alijs annularibus.*

Dicitur inuentus annulus pronubus ad cor ipsum coniugum coronandum simul & ligandum; vt illi obstricti inuicem, regnum domesticum, optimum regnorum omnium & tranquillissimum, mutuâ concordia administrent. Ideò institutum fuisse putant, vt sinistrae manui, & digito qui in eâ est alter à minimo, induatur. Scribunt enim Auctores varij, neruum tenuissimum ex eo digito ad cor vsque pertingere; eoque ideò existimarunt coronari cor, ac veluti ligari: sed & per venulas virtutem gemmarum aduersus fascinum & venena ad ipsum cor transmitti opinabantur; quod causæ erat, vt aurum in imâ parte gemmæ non intercederet, sed illa digitum ipsum tangeret. An ita sit, & an in hoc digito maior, quàm in alijs, affinitas cordis reperiatur, (quod negat Abrahamus Gorsæus) malim ego vt à Medicis definiatur.

*Macrob.
in Satur.
l. 3. c. 13.
Agellius
l. 10. c. 10
In Prælo-
quio Da-
ctylothe-
ca.*

Alij annuli digito, qui est pollicis proximus, & qui index vocatur, dein minimo digito, postremò digitis omni-

omnibus, si medius tamen excipiat, dari cœperunt. Eum verò excipi Abrahamus Gorlæus apud Romanos consueuisse affirmat; quia fuerat infamiæ notatus ab Atheniensibus, & quia *κατάπυ*, quasi cinædus & scortum, fuerat appellatus. Martialis eum etiam impudicum appellat; & qui causam quærit, videat cur verpus vocetur. Nihilominus Galliam & Britanniam in hoc etiam digito annulos habuisse tradit. Ceterum onerari solitos annulis omnes digitos sine discrimine, ita apud Martialem lego, in Epigrammate eius de Stellâ ad Seuerum:

*Sardonichas, smaragdos, adamantas, iaspidas, vno
Portat in articulo Stella, Severe, meus.*

Lib. 3.
Epigr. 11

En in articulo, hoc est in vno digito, quatuor annuli: quos comparat cum luminibus & ornamentis carminum eiusdem Stellæ insignis Poëtæ, ideoque cultam eius manum appellat; & per metonymiam cultum eum totum esse, in hac Epigrammatis conclusione affirmat:

*Multas in digitis, plures in carmine gemmas
Inuenies; inde est hæc, puto, culta manus.*

& de eodem in proximo Epigrammate:

*Quòd nutantia fronte pertinaci
Gestat pondera Maschion superbus;*

Ibidem
Epigr. 12

Aut

*Aut grandis Linus omnibus lacertis
Septem quòd pueros leuat, vel octo;
Res non difficilis mihi videtur:
Uno cùm digito vel hoc, vel illo,
Portet Stella meus decem puellas.*

hoc est, decem ora & vultus puellarum in totidem annulis distinctis, vel omnes in vno, quod verosimilius esse arbitratur Matthæus Raderus noster, referens se ad Apollinem & Musas nouem, in vnâ Regis Pyrrhi gemmâ. Quamquam hoc intelligi de annulis denis in vno digito, quis vetat? cùm idem Martialis de Carino scripserit:

*Lib. II. Senos Carinus omnibus digitis gerit,
Epigr. 35 Nec nocte ponit annulos,
Nec cùm lauatur, si causa quæ sit queritis;
Dactylothecam non habet.*

*Lib. 7. & cùm Seneca queratur, ita exornari annulis digitos
Natur. cœpisse, vt in omni articulo gemmæ disponderentur.
Quest. cap. 31.*

*Plinius Etsi verò initio familiare fuit, solùm in læuâ ge-
l. 33. c. 22 stare annulos; quod Plinius ait studio factum ab eo,
quem inuentionis puderet; nam alioqui, si honos se-
curus fuisset, dextrâ, vt ait ipse, erat ostentandus:
postmodum annuli honoris & sigillaricij collocari
cœpti sunt in dextrâ, tamquam digniori ac magis
conspicuâ;*

conspiciuâ; quam utique in bello clypeus non occultaret. Nec Cæsar Arimini aliter, exercitui annulum, exferro digito, ad fidem faciendam, ostendere potuerit; cùm sola ad eum finem dextera manus digitum exfereret: atque idem confirmat descriptio Hierosolymæ, in annulis Hebræorum, de quibus non ita multò post à nobis mentio fiet. Coniici etiam hoc idem potest ex Diuino illo oraculo apud Ieremiam: nempe, *Si fuerit Jechonias filius Joakim Regis Juda sigillum in manu dextera meâ, inde euellam eum.* & hoc seruatum fuit etiam in Deorum simulacris, ut scribit Abrahamus Gorlæus.

Peculiariter indicem dexterae manus, qui vocatur digitus salutaris, debere decorari Antistitum & Pontificum annulis, existimat Ioannes Stephanus Durantes Episcopus Tolosanus. Nescio tamen, an inter sacros ritus id iam præscribatur: & possent fortasse Antistites etiam, cùm sint sponsi Ecclesiæ, in sinistrae manus digito annulari congruè suos annulos gestare.

*In Præloquio
Dactylo-
theca.*

*Lib. 2. de
Rit. Eccl.
Cath. c. 9.
n. 37.*

CAPUT VII.

*De Annulis sigillaricijs, ac de variâ
eorum calaturâ.*

*Actio-
ne 6. in
Verrem.*

*De Orat.
cap. 12.
Lib. 6.
contra
Gentes.*

Sigillum est paruum rei signum aut simulacrum: ideoque M. Tullius sigillatos vocavit eos scyphos, in quibus erant inserta Emblemata, & parvæ icones ad ornatum. Sigillaria etiam Tertullianus vocavit parva Idola, & Veterum fictiles Deos. Arnobius item Ethnicos irrisit, quod sigillaria sua crederent Deos esse; putarentque, in minimis sigilliolis Deos contrahi atque arctari, extendi verò in vastis simulacris.

Sigillum itaque in annulis, est parvi signi cælatura: sicuti pupilla est ea pars oculi, in quâ parvam iconem nostri, quasi pupulam, aspiciamus, dum aspici-mur.

*Lib. 7.
Saturn.
cap. 13.*

Iam quia Macrobius ait, Veteres potius signandi gratiâ, quàm semet ornandi, annulos circumtulisse; adè non semper inertem in manu gemmam habuerunt; libet referre formas rerum præcipuas, quas in annuli geminis olim sculpsérunt.

Cælarunt frequenter Deos, quos colebant. Sic
Venus

Venus armata, in Cæsaris annulo, erat tessera ipsius, in summis rebus. Sic Nero Marsyæ effigiem, superati ab Apolline, & ab eo ad arborem excoriati, congruè, in annulo habuit: etenim lanienam similem in Principatu exercebat. Sic Neroni tesseram nefandi coniugij Sporus Eunuchus dedit, cælatum in annulo Proserpinæ raptum. Sic admirationi fuit, expressus, in annuli lapillo, casus Phaëtonis. Sic Bacchus in amethysto, persuasit vini vsum innocentem, ac temperatum.

Dio Caf. Histor. Rom. lib. 43.

Galen. lib. 17. de Vsu partium.

Plat. Iun. in Grac. Epigr.

Modò expresserunt eos Philosophos, quorum instituta sectabantur: nempe Stoïci Zenonem, Platonem Academici, Peripatetici Aristotelem. Quo pacto etiam ait M. Tullius, non in tabulis solum, sed in poculis, & in anellis, spectari solitam Romæ imaginem Epicuri.

Lib. de Finib.

Sæpenumerò Patriam, Parentes, Avos in eis figurarunt. Sic Hebræi, præsertim exsilij tempore, Urbem Ierosolymanam; & fortasse eò spectat illud: *Si oblitus fuero tui Jerusalem, oblivioni detur dextera mea* (ferens nimirum in annulo tui delineationem.) Sic Africanus simulacrum Patris, Lentulus figuram Aui, Iulius Cæsar iconem Veneris, ex quâ & Anchise Troiano genitus dicebatur, Galba Imperator suæ profa-

Psal. 136.

piæ signa, hoc est canis caput sub prorâ nauis, sculpsere in suismet annulis.

Interdum res gestæ in eis visebantur. Sic habuerunt, Lucullus Ptolemæum Regem, Sylla traditionem Iugurthæ, Alexander Magnus imaginem Darij; sed pro epistolis in Asiam ab se victam: nam suismet icone, epistolas in Europam, vbi non ad eum vicerat, obsignauit.

Fuerunt & vultus illustrium virorum ac feminarum. Ita signauit codicillos suos Augustus imagine Alexandri, Commodus Imperator icone Amazonis, Imperatorum plerique & Primores Urbis vultu Augusti.

*Philo
Iudæus.*

Nec defuit etiam ars, in angustias vnus geminæ cogendi arcendique grandia corpora, vti Colossos & Gigantes; (crediderim, adhibito pedis aut digiti mensore) fortasse vt parui quoque magnos animos præferrent. Facit verò ad hanc rem Morionis illius dicitur: qui Principes bonos, aiebat, sculpi posse vniuersos, intra vnum anulum: tam pauci ei videbantur fuisse simul Principes, & simul boni.

*Cal. Ro-
dig. lib. 6.
c. 11.*

Aliquando animalia, & signa rerum alia, ad hos sigillaricos annulos transtulerunt. Talis erat, in Pompeij annulo, Ensiser Leo; Sphinx in annulo Augusti,
ad

ad initia Principatus (Symbolum roboris cum solertia; vel vt indicaretur, secreta debere esse Principum consilia) dein imago Alexandri, postquam inceperant aliqui sinistrè id interpretari, quasi ænigmata potius, quàm epistolas Augustus scriberet. Rana in annulo Mæcænatis, non autem ex iis quæ assiduè coaxant, sed ex ranis Insulæ Seriphi, quæ perpetuò silent: vt videlicet, cùm esset à secretis Augusti, omnem silentij fidem profiteretur. Harpocrates silentij Deus in annulis aliorum, qui idem profitebantur. Ancora in Seleuci Regis annulo: Aquila Draconem complexa, in annulo Arij Lacedæmonum Regis: quo ille annulo epistolam obsignauit, scriptam Oniæ Pontifici Hebræorum; cùm insinuauit repertos Annales vetustissimos, in quibus Spartanorum origo referebatur ad Abrahæ abnepotes: vt proptereà existimarit, Hebræos Spartanosque debere, vti consanguineos, colere inuicem amicitias.

Ad hæc opinatur Gretserus noster, in annulo, quem Pharaos Ægypti Rex dedit Iosepho Proregi, Crucem sculptam fuisse, argumentum supremæ potestatis; exigendi nimirum à reis etiam vltima supplicia: cùm interim pulchrè illius Regno præluderetur, qui per Crucem asseruit humanum genus in

IIO DE SYMBOLIS HEROICIS

libertatem sempiternam. Quamquam alij credunt, in annulo Iosephi scarabæum fuisse; quo Symbolo passim Ægyptij, se fore strenuos atque omnino viros, profitebantur.

Vt ad Romanos redeam; plerique illustres Viri Cæsarum, qui tum imperabant, imaginem in annulis circumferebant, & tabulas eâ obsignabant. Plebeij vultus proprios vsurpabant; & huc spectant verba illa Lenonis apud Plautum:

In Psend.
15.

—— *Eho Polymachæroplacides*

Purus putus est ipsus, novi.

Lib. 3.
Pædag.
cap. 11.

Peculiariter, Christianorum sigilla, suadebat Clemens Alexandrinus, vt columbam, aut piscem, aut nauem, aut lyram, aut anchoram, aut Piscatorem, ob recordationem Apostolorum, referrent. Carerent verò idolis, nudisve amicarum simulacris: carerent gladio, & arcu, ne impij apparerent, aut inhonesti, aut pacis minùs studiosi: carerent cyathis & poculis; quia hæc signa iis qui temperantiæ dediti erant, consentanea non existimabantur.

Mouet admirationem, in S. Augustini annulo, *sigillum hominis attendentis ad latus*; vt ipse loquitur, *Epist. ad Victorinum*: & satis equidem conijcere *Victorin.* non possum, quid eo Symbolo vir sanctissimus, nec
tamen

tamen sanctior quàm ingeniosior, exprimere voluerit. An suimet custodiam, in his quæ spectant ad securitatem animæ; an filij Adeodati, à se geniti, & de femore ac latere suo nati, memoriam eo fuerit complexus, vt incontinentiæ illius poenitendæ nunquam obliuisceretur. Certè noxas anteaectas, in vitæ ac sanctitatis æquali senio, expiauit editâ publicâ confessione; easdemque noxas est deprecatus etiam dum deficeret; vt voluerit ideò, ad parietem cellæ, in quâ moriebatur, Hymnos poenitentium circumscribi.

Sileo & Romanos, in annuli palâ cor cælasse, vt eius Symboli admonitu, corde præstarent: alios, figurasse Amorem insidentem leoni, habenisq̄ue regentem iram eius; proptereà quòd fortia quæque Amori cedant. Quas aliasq̄ue formas auium ac ferarum, nobilem vt plurimùm habuisse significationem virtutis, equidem non dubito. Nec videtur iudicasse aliter Fabius Quintilianus: dum enim Oratorem, quem virtus nulla exornat, nominauit sigillum rasum ac tersum; insinuauit tacitè; semper aliquam virtutis notam imprimi consueuisse in sigilli cælaturâ.

CAPVT VIII.

*De Annuli sigillaricij usu in sacrificijs.**Lib. 33.
cap. 1.**Ael.
Spart.**Appia-
nus.*

Religio quædam & reuerentia olim annulis fuit : & ideò Plinius ait , grauatis somno , ac morientibus , detrahi eos consueuiffè . Propterea etiam recensetur inter prodigia mortis Adriani Principis , annulus ex digito eius sponte lapsus , dum Antoninum postremò laudaret : & cadere tunc in suâ imagine videri potuit , quia sculptus in annulo illo erat . Vanam hanc superstitionem fuisse tamen , ostendit annulus Seleuci Regis , quem cùm iuxta Euphratem amisisset , rerum ibi potitus est , vt Matri prædictum fuerat .

Studio reuerentiæ erga eosdem annulos , vetuerat Tiberius , metu proposito extremi supplicij , ne quis annulos , ac nummos , signatos icone non vulgaris argumenti , in lupanaria , latrinas , vel alia obscœna loca inferret .

*Lib. 3. de
Benef.
cap. 26.*

Seneca factum id interpretatur ex accusandi frequenti ac pænè publicâ rabie ; & narrat de Paulo viro Prætorio , qui accusatus fuerat , quoniam in conuiuio , matulâ indigens , manum cum annulo & imagine

gine Tiberij, eminente gemmâ, obsceno vasculo admouisset. Quem tamen liberauit seruus, annulum ebrio extrahens, ne crimen heri probari posset.

Mystræ ac sacrificuli etiam incurrebant pœnam capitis, immolando Diis victimam, quam annulo prius non signassent. Quem ritum antiquissimum insinuat quoque Horus Apollo, dum orygem vnicornem feram, ex genere siluestrium caprearum, ait sigillo Deorum non debuisse signari: ne videlicet in Deorum possessionem videretur transscribi bellua obscœna, quæ erat typus impuri ac scelesti animi. Nam quando Sol vel Luna exoriuntur, indignanti similis toruos humi oculos defigere, ac mox auerti, aluumque exonerare perhibetur.

Sphragistæ, id est sigillatores, appellabantur Mystræ, qui victimis sigillum ante sacrificia imprimebant; eratque annuli nota (quod mireris) homo in genua prouolutus, manibus reuinctis, cum gladio ad iugulum. An quia bouem, hircum, agnum, hominis loco, immolabant, ad eluendam offensionem Diuinam; Deo has victimas acceptante, ne periret omnis homo; siquidem omnis homo erat mortis reus? Certè potuerint, à priscis Hebræis, Ethnici sacrificuli hoc ad discere; atque instituire, vt homines expiarent hostia-

*Herod.
lib. 26*

*Lib. 1.
Hierogl.*

*Plutar.
lib. de
Iside &
Osiride.*

rum sanguine noxam illam, quam alioqui purgare atque proluere sanguine proprio eos oportuisset.

CAPUT IX.

De Annuli sigillaricij usu in Epistolis.

PRiuatæ ac publicæ tabulæ, vt constaret earum fides, signabantur annulis; & hi vel figuras, quas antea recensuimus, vel characteres nominum, interdum claros, interdum occultos, imprimebant.

Lib. 2. Epist. 12. Quod Symmachus videtur insinuasse, dum, *Cupio, inquit, cognoscere, an omnes obsignatas acceperis eo annulo, quo nomen meum magis intelligi, quàm legi promptum est.*

Gorroz. de Dictis mirab. Carolus Magnus tamen, non in annuli gemmâ, sed in gladij capulo, sigillum habuit; vt edicta & leges obsignaret: putabat enim eiusdem gladij debere esse, leges tueri, ac eas promulgare.

Ceterùm iis sigillariciis annulis deferebatur olim tantoperè, vt seruulo, heri anulum promenti, crederetur perinde atque ipsi hero. Sæpè tamen fraus erat; & voluntatem seruuli potiùs, quàm heri, annulus indicabat. Vt propterea M. Tullius illud consilij dederit Q. Fratri: *Sit annulus tuus, non minister alienæ voluntatis, sed testis tuæ.* Seneca etiam querebatur, annulis plusquam animis interdum credi.

Lib. 1. Epist. 1.

Lib. 3. de Benef. cap. 17.

Ad hæc, ne adulterinis notis locus esset, in ob-
 gnandis litteris, & publicis tabulis, in Principatu
 Neronis, *aduersus falsarios*, inquit Suetonius, *tunc pri-* In Nero-
mum repertum, ne tabulae, nisi pertusæ, ac ter lino per ne c. 17.
foramina traiecto, obsignarentur. Hoc autem ex Romæ
 ni Senatus decreto fuisse sancitum Paulus Iurifcon-
 sultus affirmat, atque explicat etiam his verbis: *Am-* Lib. 5.
plissimus Ordo decreuit, eas tabulas, quæ publici vel privati Sent.
contractus scripturam continent, adhibitis testibus ita signa- Tit. 25.
ri, ut in summâ marginis ad mediam partem perforatæ, tri-
plici lino constringantur, atque impositum supra limum ce-
ræ signa imprimantur; ut exteriores scripturæ fidem in-
teriori seruent: aliter tabulae prolatae nihil momenti ha-
bent. Sic ipse.

Vtebantur porrò cerâ Asiaticâ, sicut frequens vsus
 iam est ceræ Hispanicæ. M. Tullius, *Hæc, inquit,* In Ora-
quæ à nobis est prolata laudatio, obsignata erat cerâ illâ atione pro
Asiaticâ, quæ ferè est omnibus nota nobis: quâ utuntur Flacco.
omnes, non modò in publicis, sed etiam in privatis litte-
ris: quas quotidie mitti videmus, à Publicanis sæpè,
unicuique nostrum.

Posteà mos fuit, ut epistolæ Pontificum ac Cæsa-
 rum, & præsertim eorum diplomata, plumbeis bul-
 lis; litteræ verò ad familiares, annulis & cerâ signa-
 rentur.

II6 DE SYMBOLIS HEROICIS

De Offic. Ecclesia Constant. rentur. Ita Godinus adnotauit, Constantinopoli Præfectum sigillo, signasse cerâ & annulo tantum eas litteras, quas Imperator ad Matrem, ad Coniugem, ad Liberos dabat; cum quæ ad Despotas, ad Patriarchas, & ad alios Magnates scribebantur, eæ signarentur plumbeâ bullâ.

Plutar. in Fortunâ Alexandri. Demum nec illud omiserim, non fidei duntaxat, sed secreti etiam significationem in sigillaricijs annulis fuisse. Sic admouit Alexander Magnus Hephæstionis ori sigillum suum, posteaquàm is clam sublegerat Olympiadis epistolam; admonuitque, silentio arcana Regum tegi debere.

C A P V T X.

De Annuli sigillaricij usu in re familiari.

Lib. 33. cap. 1. **V**Ereor, quemadmodum accipient multi id quod iam subdam; cum utique infamiam ingenij sordidi ac deparci afflare annulis videri possit. *Quæ fuit illa Priscorum vita, inquit Plinius, qualis innocentia, in quâ nihil signabatur? at nunc tibi quoque & potus annulo vindicantur à rapinâ: hoc profecerunt mancipiorum legiones, & in domo turba externa.*

Fuerit nihilominus intra laudem, obsignare armaria, horrea, penuaria, ex studio œconomix: in quem finem,

finem, ait Clemens Alexandrinus, etiam inter Christianos, vxori anulum à viro traditum esse; nec aliò spectat illud Plauti :

Lib. 3.
Padag.
cap. 11.

Obsignate cellas, referte anulum ad me.

In Casin.

At claudere & custodire anulo vilissima vtensilium, quod Parthis displicuisse in Vonone (quando ex Augusti doimo, vbi diu obsès fuerat, vocatus ad Regnum, secum Græcos homines, ingenio illiberali, adduxit Oeconomus Regiæ domus) insinuat Cornelius Tacitus. Obsignare item reliquias de mensâ, & raphanorum dimidias partes, vt loquitur Theophrastus, qui carpit hoc in homine auaro: nec cibos tantum semesos, sed sal & condimenta ipsa condere; quod Plautus reprehendit in quibusdam Parcipromis, contra quos ita inuehitur;

Act. 2.
Scen. 1.

Initio
l. 2. An-
nal.

Cap. de
Obscœ-
nit.

Nam id demum lepidum est: triparcos homines vetulos, auidos, aridos

In Pers.
Act. 2.
Scen. 3.

Benè admordere; qui salinum seruo obsignant cum sale. hæc, inquam, præclare erant fordida. Sed quid si ad dam, signari consueuisse vasa etiam vacua? libet referre illud Martialis:

*Septem post calices Opimiani,
Denso cum iaceam triente blasus,
Adfers, nescio quas mihi tabellas,*

Lib. 9.
Epigr. 88

*Et dicis, Modò liberum esse iussi;
Zenas seruulus est mihi paternus,
Signa. Cras meliùs, Luperce, fiet:
Nunc signat meus annulus lagenam.*

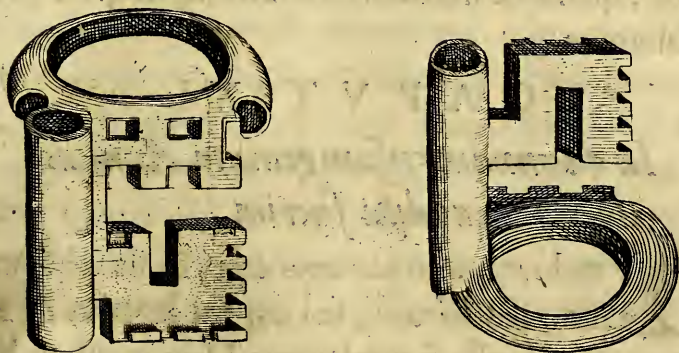
Quam nimirum exhauferat; & ideo ebrius signare Luperi tabulas recusabat. nisi tamen seruare annulo vini reliquias voluerit; ne illas famuli exforberet, qui ad id maximè captabant tempus, in quo herus foret temulentus. Sed citra omne dubium id affirmat

*Lib. 16. M. Tullius de Matre suâ. Sicut olim, inquit, Matrem
Epist. ad meam facere memini; quæ lagenas etiam inanes obsignabat:
Tironem. causamque addit: ne dicerentur inanes aliquæ fuisse, quæ
furtim essent exsiccata.*

Paulò fuit honestius, sacculos pecuniæ munire annulis: eumque morem insinuat Plinius, dum narrat, interdum fulmine aurum, argentum, æs intus liquari, sacculis nullo modo ambustis, ac ne confuso quidem signo ceræ. Id autem fiebat, ne pecunia dolo immutaretur, ingererenturque nummi adulterini, exemptis optimis ac probatis. In eam sententiam Apuleius; *Ne fortè, inquit, aliquis istorum, quos offers, aureorum, nequam vel adulter reperiatur; in hoc ipso sacculo conditos eos, annulo tuo prænota; donec altero die, nummulario præsentem, comprobentur.*

Sed Gylyppus Lacedæmon nihilominùs, diffuens *Plutar.in Lyfand.* infernè facculos, submiſſam pecuniam à Lyfandro furripuit, ſigillis intactis: nec patuit fraus, niſi poſtquam feruus indicium fecit; innuens Magiſtratu, multas noctuas cubare in Ceramico: id eſt, in heri tecto, & ſub tegulis (quas Græci appellant Ceramos) multos aureos nummos eſſe, qui Athenis icone noctuarum feriebantur.

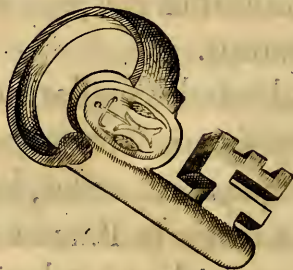
Vt redeam ad annulos ſigillaricios, noſtro æuo hæc infamia eis ampliùs non irrogatur: quia ſunt tantùm fidei teſſera; neque arcas, cellas, lagenas ampliùs ſignant. Porro inuentos in Batauis antiquos annulos, ferreos tamen, cum adiunctâ clavi, ad uſum ſignandi aperiendique; Iuſtus Lipſius refert. & hæc illorum forma. *In Côm. ad lib. 2. Taciti.*

Abra-

*In Da-
Etylothe-
câ n.42.*

Abrahamus Gorkæus eius generis annulum alium reperit æreum, & cum gemmâ onychinâ; in quâ sunt incisæ spicæ duæ, atque in medio earum navis gubernaculum. In manubrio verò Crux aspicitur, vt ex icone eius apparet. Hi tamen plerumque non

ab annulariis, sed à ferrariis fabris, nec tam ornatus causâ, quàm in ministerium œconomix, vti reor, parabantur.

C A P V T X I.

*In quemnam usum gemmæ Annulis
additæ fuerint.*

Quando innocentior ætas erat, in simplici metallo, seu ferrum, seu æs, seu argentum, seu aurum esset, sigilla figurabantur. Dein luxus, vt hoc
multo

multò fieret pretiosius aut superbius, addidit annu-
 lis gemmas, non vt ficuti priùs spectarentur, & co-
 ronarentur auro, sed vt feruirent tamquam fidei
 tesserae, atque iniuriam cæli vel scalpri paterentur.
 Cælaturâ eminentes, scalpura profundas rerum ico-
 nes reddebat; neque gemmæ vlli luxus pepercit, ex-
 cepto adamante, propter indomitam eius naturam.
 Sed hanc domuit tamen nostra ætas, & primus ce-
 lebratur Iacobus Treccia Mediolanensis, qui gentili-
 tia signa PHILIPPI II. Hispaniarum Regis mirâ
 prorsus arte in adamante sculpsit.

*Abrahamus Gor-
 laus in
 Praelo-
 quio Da-
 ctylothe-
 ca.*

Venit in mentem hoc loco adamantis, quem
 Wolfgangus Gulielmus, Neoburgi, Iuliæ, Cliuiæ,
 Montium Princeps Madriti MARIAE Auftriacæ,
 PHILIPPI IV. Regis Hispaniarum forori, dona-
 uit, ipso die Virginis Deiparæ per Nuntium fide-
 reum olim in Nazareth desponsatæ. In quo ada-
 mante cum esset imago eiusdem cælestis Internun-
 tij, velut prouolantis ad suam legationem, ea dedit
 occasionem donum adhuc magis ornandi verbis &
 votis: significauit enim hic Princeps, se illud inpri-
 mis optare, vt Sponsio Magno, in dityo & Regio (quem
 illa utique iam habet) Cælestis Paranympus eam
 pariter desponsaret.

Q

Vt

Vt ad gemmas redeam; tres maximè idoneæ habebantur, vt fierent ex eis annuli sigillaricij, nempe Achates, Onyx, & Sarda: nam hæ ceram non trahunt, pulcherrimeque imaginem exprimunt.

Arte scalpendi apud Græcos excelluit Pyrgoteles; à quo solo Alexander Magnus permisit in geminâ vultum suum formari. Romæ verò Dioscorides pro sigillis Augusti scalptor nobilis fuit.

Annulis, & characteribus notisque eorum, in magia, veneficij, & veneni ministerium aliquando veteres vsos esse, satis constat. Sic Demosthenes venenum gerens in annulo præuenit Archiam Thurinum à Rege inimico missum, vt necem ei intentaret; & simili leto Annibal occubuit, antequàm Romanis ab Rege infido traderetur.

Denique ne absoluaui tristi exemplo eorum, qui rædio vitæ aut fortunæ aduersæ inducti, auro & gemmâ se peremerunt: addam potiùs solitos olim, Magnates præsertim, amicis peregrè euntibus adesse comites; & hoc genus officij, dicebatur *ad annulos hæreret*. Ita Constantino Magno laudi datum hoc fuit in Panegyrico, quòd digredienti ad annulos federit. atque etiam in Plinij Panegyrico leges: *Tenuis adhuc, & obscurus, obtinenti Africam, comes hæserat.*

DE

SYMBOLIS

HEROICIS

LIBER QVARTVS,

ET IN EO

DE NOTIS CLANDESTINIS.

GEMVS iam de ratione loquendi, scribendi-
 que, ad quam secreti necessitas, & negati sæ-
 pè aditus, hominem prudentem etiam ac
 probum possunt adigere.

CAPVT I.

*Modus loquendi apud Veteres, sine
 dictione, & scriptione.*

Veteres aliquando, dum nihil dicerent, scribe-
 rentve; satis tamen aperuerunt sententiam ani-
 mi. Tarquinius nihil filio, qui apud Gabios erat, ni-

Q 2

Lin.
 Dec. I.
 hil

hil internuntio respondit ; sed virgâ in hortulo decussit summa papauerum capita : & filius mentem parentis affecutus , mox prima vrbis capita obtruncavit.

Clem.

Alex.in

Hierogl.

Idanthura Rex Scytharum, extrema interminans Dario, qui Istrum traiecerat, murem, ranam, auem, iaculum, & aratrum ei dono misit . Id verò vnus è Tribunis Darij benignè interpretans , existimavit, Scythas Persis deferre Imperium ; & mure quidem habitationem, aquam ranâ, aue aërem, iaculo arma, aratro campos, omnemq; Regionem polliceri, Contrà ex Tribunis alius, conii cere se potiùs ait, Scythas ominari futurum, vt nisi Persæ, tamquam mures terram, tamquam ranæ aquam subirent, aut abuolarent in aërem tamquam aues , numquam euitarent Scytharum iacula; sed imò iis conficerentur, aut superstites, tamquam serui, agerentur ad stiuam aratri.

C A P V T II.

An modo eo loquendi Usa sit Aetas posterior.

ALiqui etiam ex magis recenti memoriâ , visi sunt ab hac parte Priscos æmulari. Bucharus Montmorentius , illustris Heros , qui in acie steterat

in-

infracto animo, dum capefferent fugam alij; quadam die à conflictu, intrauit Aulam Philippi Primi Galliarum Regis, torquatus monili aureo, quod ceruina capita ita componebant, vt ante pectus ex illis canis penderet. Mouit verò Aulicorum ingenia nouum illud ornamenti genus: & fortasse iudicârunt aliqui, circumferri ab ipso siluarum spolia, aut venationum trophæa. Regi tamen sciscitanti, respondit, notari torque illo Proceres, qui fuerant in prælio, ceruorum instar timidi, ac celeres ad fugam; dum ipse manserat, instar Molossi, ad custodiam Regis. Placuit virtus; & vt facti recordatio iret in annos consequentes, instituit Rex Ordinem militarem canis, cum torque ex capitibus ceruorum.

*Philip.
Mori-
ean.*

Boleslaus Rex Poloniæ, vni ex Proceribus, qui fugiens, ansam exercitui dederat signa deserendi, in pugnâ contra Russos, ad Haliciam, pellem lepusculi, colum, & fufum, loco muneris, submisit; inuasitque hominem confusio tam vehemens, vt suspensio remedii quæsierit.

*Cromer.
lib.6.*

Olim etiam Cretensium lex, aut consuetudo fuit, vt Magistratus iuberet, adulteros laneâ corollâ, tamquam molles ac mulierosos, redimiri.

*Alian.
l.12. Var.
Histor.*

Galeacius Sfortia, Princeps Mediolani, illudens

Paul.
Iou. in
Elog.
Barthol.
lib. 3.

ex licentiâ iuuenili Bartholomæo Bergomati, celebri militum Duci apud Venetos, tamquam exactæ ætatis bellatori, nec semper tamen cauto aut fatis callido, vulpem antiquam, sed in caueâ, donauit. Alter vicissim tinunculum Galeacio misit, compeditum loro, & instructum binis argenteis crepundiis; qualem, dum lusitant, pueri pro accipitre habent, exprobrans ingenij leuitatem, tamquam Principi, magnæ quidem fortunæ, sed qui egregij Ducis haberet nihil, præter ornamenta, vel inanem pompam.

Justinianus
Genuensis
Historicus
lib. 6.

Ab eodem Galeacio Sfortiâ, Franciscus Marchesius Orator Genuensis copiam sermonis diu expectierat, vt nimium eius deprecaretur imperium, ac ne sub eo Principe totam pateretur seruitutem Genua; quæ dederat se Francisco parenti dumtaxat, vt aduersus intestina dissidia haberet Tutorem ac Præsidem. Itaque exclusus aliquoties à Principis conspectu, misit saltem ei, dum erat in celebri epulo, intra argenteum vas, vulgarem herbam ocyimum, quam Itali *basilicam* vocant: & mox accersitus, vt donum explicaret; dixit herbæ illius hoc ingenium esse, vt fragret suauiter, dum tractatur mollius; sed grauius oleat, si nimium prematur, atteraturve. Genuenses perinde, ipsi agenti lenius amorem & obsequium,

quium, sed alia non tam grata spondere, duriùs tractanti. Et verò huic germi ni apud Italos, meritò est Regium nomen: quod germen, vtinam Reges ipsi, in hortulis suis fererent, colerentque; sed ita vt simul ab eo discerent regnare.

Adhæc Præpotenti cuidam in aulâ, & fermè alteri Sciano, amicus clauum ferreum in polubro argenteo misit; vt fortunam suam figeret, retineretque indulgentem ac propitiam, priusquam elaberetur: sicuti postmodum elapsa, hominem constituit inter exempla illorum, qui in perniciem suam felices, formidare secunda & prospera, aut numquam, aut serò didicerunt.

CAPVT III.

Modus alius dissimulanter consilia exponendi.

DVbitaui, præterire an proponere hunc modum etiam deberem; quem vtique animaduerto interdum in flabellis vulgi, otium æstatis ventilare; interdum (quod deterius est) lenocinari amatoriarum quorundam vesaniarum.

Risum vix teneas, ad aliquorum in hoc genere ineptias: vt exprimeretur hoc nomen BARBARA, fuit,

fuit qui barbam & ranam dimidiam pinxerit: nam in his natura & vis rerum non spectatur, sed vocabulorum sonus, quem composuerint syllabæ, nunc nexæ inuicem, nunc disiunctæ. atque hoc refert Ludouicus Dominicus.

Alter, vt scriberetur LVCRETIA, figurauit lucum & aliquot retia, cum gerulo, qui humeris ianuam exportaret. Debit porro id in Insubiâ confictum esse; nam ibi ianua vs vocatur. Sic ademptâ eâ syllabâ; quod antea fuisset LVCVS RETIA, erat LVCRETIA. Hoc Paulus Aretius commemorat.

Procabatur alius nobilem puellam in Hispaniâ ex Regina Gynæceo, quam sperabat riualis eius nobilior, & opulentior. Vt huius verò nuptias illa respueret, admonebat icone auis, in inserte galeri redimiculo: quæ auis, Hispanico idiomate, vocatur *anadino*. Cùm verò Anna esset puellæ nomen, sensus erat, ANA DI NÒ: id est, Anna, dic te nolle riuailem meum.

Quidam alteri quærenti, cur amicitia renuntiaffet, loco responsionis, transmisit vnionem gemmam, & pronubum annulum, sed fractum. Vocatur ab Italis vnio, PERLA; & nuptialis annulus, FEDE, propter copulatas coniugum in eo dexteras: & fuit perinde,

inde, ac si diceret; PER LA FEDE ROTTA: hoc est, Deserui amicitiam, quia tu fidem fregisti.

Feminæ Principi, quæ appellabatur nomine Italico BIANCA, Aulicus nescio quis, hoc fidelis obsequij schema in spirâ galeri ostentabat: cereum nimirum ex auro, sed encausticè album. Si autem tres primæ syllabæ eius separarentur, id quod esse videbatur CANDELA BIANCA, seu cereus albus; fiebat. CAN DE LA BIANCA; id est, canis semper fidelis erga Principem Blancam.

Cœnanti Pontifici Clementi VII. adstabat in- Paul. Iovin. in Dial. de iis Symb.
ter nobiles alios Bononiensis quidam Eques, & Poëta, ferens in redimiculo galeri gemmam achatem, in eâque iconem festi Pentecostes. Pietatem id consilij dedisse, credi poterat, & cupere hominem Poëtam, linguas de cælo igneas; vt diceret etiam ipse:

Est Deus in nobis; agitante calefcimus illo.

At Pontifici causam roganti longè aliud respondit, affirmavitque, vti se Symbolo illo incepisse, postquam sumptibus magnis adspirauerat frustra ad puellæ primariæ nuptias: exprimi autem dixit voce illâ PENTECOSTE, Pœnitere & constare sibi hoc admodum carò. Responsio inopinata tanto excepta est plausu, vt Pontifex ipse, alioqui moribus grauissi-

R mis,

mis, ex cœnâ nondum absolutâ præ risu confestim abierit.

Annibal Carus, clarus vir in omni eruditione, cuidam rusticulo, sed benè nummato, & qui ad stemma nobilium anhelans, petierat sibi posterisq; insignia familiæ, iudicauit hæc tria congruere posse, vtpote homini quem agricultura fecerat locupletē, Grana frumenti seu fegetem, vitem, & vnam pyrum. Porrò ea nomina si coniungantur, sonant ferè *Gran Vitupero*: & videbatur sanè grande vituperium, vnius rustici manus paganas, quæ ad stiuam & ad ligonem diu obcalluerant, velle arripere statim nobilitatem.

Hippolytus Senior, Cardinalis Estensis, persuasurus, vt maturè omnia ac tempore idoneo fierent, pinxit falconem auem, constringentem falculis partem illam Horologij, quæ agmine perpetuo cietur, & quam Itali appellant *TEMPO*: quasi diceret; *FAL CON TEMPO*. id est, Ea quæ agis, agas cum tempore, & succedent ex voto.

Didacus à Gusman, significaturus, negotium quod susceperat, è sententiâ non fluere, maluâ vsus est; & sensus fuit, *MAL VA*: Malè res cedit.

Ferdinando etiam Regi Castellæ, Isabella vxor

& Regina, dum erat in profectioe, ad quam minùs afficiebatur, fertur in campis ostendisse maluam; & rogasse, num audiret, quid germen illud succlamarret: insinuasse autem, personare vndique MALVA: & tum Rex, veluti malè auguratum, iter illud abruptit.

Sed characteres aliquando, atque integras voces, iis notis locutionis clandestinæ miscuerunt. Sic in Comœdiâ Pantomimus, illudens Thraconi, colligenti ex omni re vanissimè gloriam, & sesqui-Herculem agenti, insignia obtulit; in quibus canis, carrus, littera T, & vinea esset: eiq̃ue suo idiomate splendidè ita imprecatus est, CANCAR TE VEGNA; id est, cancer morbus te inuadat, penitusq̃ue exedat odiosam istam vaniloquentiam tuam.

Nobilis vir, ludis publicis, de equi sternacis ephippio excussus, rediit postridie in eandem arenam cum lugubri instructu armorum, nigris nimirum phaleris, hastâ, clypeo, & cristis omnino atris: nisi quòd splenderet, in ferali clypeo, casei vnus argentea figura; quæ litterâ maiusculâ O inscribatur. Festiui hominis ingenium excitauit multos, si quomodo explicare Symbolum possent: nemo tamen assequi potuit quod erat: nimirum hominem,

adhuc pridiani infortunij memorem, exclamare,
 ò CASO DVRO! ô casum acerbum ac durum!

Nubilem puellam procius aliquis, gemmam ipsi
 cognominem, & adiectam ei gemmæ parvulam so-
 leam ex corio, cum interpositâ litterâ T, gestans in
 galero, ita compellabat: MARGARITA, TE SOLA
 DI COR AMO. id est, Margareta, te solam ex corde
 amo. nam solea ex corio Italicè vocatur SOLA DI
 CORAMO. Tum rivalis eius, retentâ gemmâ, &
 litterâ T, soleam auream fecit; ac fuit sensus, MAR-
 GARITA, TE SOL' ADORO, id est, te solam adoro:
 atque huius infania, ad idololatriam trahens amo-
 rem, ceteroqui honestum ac nuptialem, si æstimare
 sit vtrumque Symbolum, censuram meretur; quâ
 necesse sit aurum corio postputare.

Sed multò æquiùs oporteat execrari amentiam
 feminæ, quæ per anulum quæsta se ab amasio de-
 feri, in palâ foris adamantem falsum aptauerat, &
 in circulo annuli characteres intus Hebraicos scri-
 pserat, vt hæc sententia redderetur: DI AMANTE
 FALSO, PERCHE MI HAI ABANDONATO? id est,
 Dic fictæ amice ac simulate, cur me deseruisti? Ada-
 mas enim Italicè appellatur DIAMANTE.

Sed vt prodeat aliqua huius generis latebra ho-
 nestior,

nestior, & prorsus Heroïca; venit in mentem clypei, quem præ se fert, in Bracciani arce, Virginius Vrsinus, cum inchoatâ eâ sententia, LA VIRTV FA. Quoniam autem hæc inscriptio est circa Germen

semper viuum, vt vocant, erit sensus; Virtus efficit, vt quis famâ & gloriâ semper viuat. LA VIRTV FA SEMPRE VIVO.

FERDINANDVS IV. Rex Legionis & Castellæ, quo die suos educere in aciem constituerat, adhortatus est, vt fortissimè dimicarent, proposito vexillo

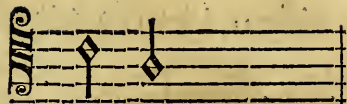

aut clypeo, in quo diademata erant , cum adscriptâ voce Hispanicâ VALER : & sententia hæc fuit, DIA DE MAS VALER ; nempe dies adest , in quo maxime, si unquam aliàs, est strenuè dimicandum.

Vt admisceam quoque Musices aliquam harmoniam; quoniam de constituendo Rege Romanorum aliquando frustra actum fuerat , quidam tractationem eam omnem ita complexus est.

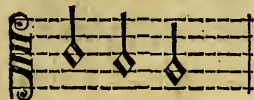
Erat qui Cæsari tunc imperanti ita suadebat, vt Regem diceret :

id est,

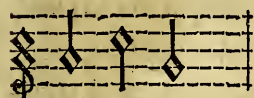
id est, FA RE; Fac Regem.

Erat, qui Regnum peteret, & is priori accinebat:

hoc est, FA MI RE; Fac me Regem.

Cæsar ipse ita excipiebat :

nempe MI SOL RE; Ego solus Rex.

Demum iis notulis, alius subscripsit verba, in hanc sententiam : *Nobiles Cantores ij non sunt concordēs.* & reipsâ simul modulatè non cecinerunt: quia Regem dicere, alium à se, Imperator recusavit.

C A P V T I V.

De Veterum scriptione clandestinâ.

VT omittam, quod insinuavit Ovidius versiculo illo,

Nil opus est digitis, per quos arcana loquaris;
quæram in præsentîâ, quonam pacto priisci homines,
scribendo, fidem secreti custodierint.

Aliquando, quæ ij exararunt, legi non poterant;
nisi super scriptonis occultæ notas, loco atramenti
aliquid

aliquid spargeretur. De quo artificio, idem Ovidius ita meminit:

Tuta quoque est, fallitque oculos è lacte recenti

Littera : carbonis polline tange ; leges.

Idem præstat Tithymalum, herba lactaria, quam vocant alij lactucam caprinam. *Narrant, inquit Plinius, lacte eius inscripto corpore, cùm inaruerit, si cinis inspergatur, apparere litteras : & ita quidem alloqui maluerunt, quàm codicillis.*

Lib. 26.
cap. 8.

Vis eadem est lactis ficulneæ ; quo utique inscriptis humeris, mittebantur serui ad absentes amicos : ne in viâ, quæ scripta fuerant, ipsimet legerent.

Agellius
l. 17. c. 9.

Profundior latebra, & obscurior fuit ; quâ Histieus, in Persiâ apud Darium agens, arcana nescio quæ Aristagoræ in Asiâ nuntiauit. Siquidem vernæ suo, diu ab oculis ægro, specie medendi, capillum derafit ; & cutem iis inscripsit ; quæ cupiebat amico esse manifesta. Deinde domi eum attinuit, donec rursus capillatus, in Asiam mitti posset. Ibi Aristagoræ significauit, heri desiderium esse, ut ipse etiam venienti capillum refecaret. Is ergo interpretans hoc frustra non exigi, morem gessit ; legitque in eius capite absconditos admirando consilio characteres.

Item

Item Pœnus quidam, vir illustis, pugillaria noua, cerâque nondum illita, inscripserat iis quæ optauerat clanculum legi; mox eadem obducens cerâ, ad amicum, quasi tabulas scripturæ primùm aptatas, submisit. Tum ceram omnem ille, conscius secreti, exterfit; & in codice litteras incolumes sublegit.

Attramen aliquando ipsa scriptio palàm erat; sed litteræ locum & potestatem alienam occupabant. Tales ambages repertæ sunt, in libris Epistolarum Caij Cæsaris ad Caium Oppium, & ad Balbum Cornelium, qui res ipsius absentis procurabant; nec in totâ tamen paginâ, sed vbi magis secreto opus videbatur. Porrò ea erat tessera, vt sedem primæ litteræ quarta littera insideret, & sic deinceps fieret mutatio in hunc modum:

a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	x	y	z
d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	x	y	z	a	b	c

Quocircà Caius Cæsar, si scribere voluisset illud: IACTA EST ALEA, TRANSIVIMVS RVBICONEM; vsus fuisset iis characteribus: NDFYD HXY DOHD, YVDQXNZNPZX VZENFRQHP.

Augustus verò, vt per latebram scriberet, secun-

dam litteram pro primâ, & sic deinceps alias variavit:

a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	x	y	z
b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	x	y	z	a

Atque ita vt scriberet, FESTINA LENTE, immutasset characteres in hunc modum, GFTVLOB MFOVF.

Rationem aliam Lacedæmonij excogitauerant, in quâ retinerent ordinem litterarum, & impedirent nihilominus, ne manarent cõsilia. Surculos enim duos, ambos teretes ac pares, aptabant, vt ex eis alterum Senatus, alterum Imperator seruaret in expeditionibus bellicis. Quoties autem secretiora scribere opus foret, Senatus furculum suum tegebat tenui loro, sæpius circumducto, ita vt omnino partes eius cõirent: & tunc epistola, per transfuersas iuncturas exarabatur à summo ad imum, lorumque exemptum Imperatori mittebatur; neque verò sparsi apices in partes diuersissimas, prodi secretum patiebantur. Imperator postea lorum furculo æquali circumponens, litteras colligebat rursus, & epistolam legebat.

Cal. Rorig. lib. 9. cap. 23.

De Pythagoræ speculo, & sanguineis notis in eo impressis, quas in orbe Lunæ à tergo alius legerit, nihil attinet dicere; quoniam à fabulis & à præstigiis

giis

giis abstinere calamum, & profequi vera, proposuimus.

CAPVT V.

*Quanam scriptione clandestinâ utatur nostra
Aetas posterior.*

Nimiùm fortasse colì hanc artem in nostro æuo, queri possemus: & quod ad notas priores spectat, quæ aspectum ludunt, videtur ad eas prope modum papyrus inuenta esse. Ita si alumen resoluas aquâ, & papyrum inscribes; postquam hæc inaruerit, nullæ apparebunt notæ: sed mox fient conspicuæ, vbi epistola immaduerit intra purum latice-
cem.

Ad ignem contrà leges, quæcumque pomi citrij, aut medici, aut cæpæ, aut omnium ferè acrium succo scripseris: quòd si hoc egeris succo vuæ acerbæ, scriptura ante ignem referet eum colorem, quem vua maturior in vite habuisset; at quæ scripseris sale Ammoniaco, aquæ mixto, ad ignem nigros characteres ea repræsentabunt.

Si eadem papyrus aceto, adipe, gummi, aut lacte ficulneæ exaretur; ostendet literas solùm aspersa, vel exustæ paleæ, vel chartæ, vel carbonis polline: idem-

que eueniet in scyphis aut vitreis aut crySTALLINIS, si scribantur gummi Arabico, intra aquam resoluto.

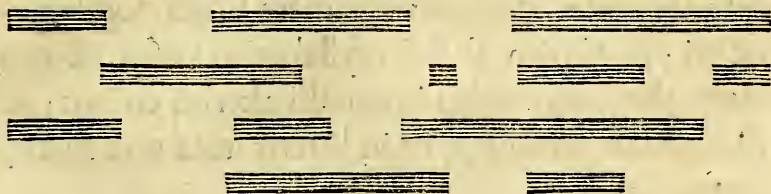
Adhæc hirci adipe lapis inscriptus, & in acetum aliquamdiumersus, characteres antea occultos exhibebit admodò manifestos, vt extare & quasi sculpti esse videantur.

At cum scriptura se prodit quidem, sed celat tamen sententiam, tot iam ineuntur clandestinæ scriptionis artes ac formulæ (siue ex litteris, situ earum variante, siue ex numerorum notis id fiat) quot recensere nemini vni liceat.

Tesseram excogitauit nouam tutissimamq; Erycius Puteanus, clarissimus Vir, & veræ elegantix Louanij Præses: & post Epistolas, instar corollarij, edidit schema suæ huius Cryptographiæ. Cauta imprimis, & furculo Lacedæmonum non absimilis, mihi videtur norma ea scribendi, in quâ vti characteribus ordinariis liceat; sed interscribenda sunt alia quæ sensum abrumpant, & quæ ab amico, cui mittitur epistola, legi non debeant, verùm vti parerga, quippe ad verum sensum occultandum tantummodò vtilia, præteriri. Schema duplex paretur, habeatque intercisa in lineis spatia, nunc maiora, nunc minora, sed ex æquo tamen, vt simillimum schema

vtrumque

vtumque fit; & alterum is, qui scripturus est, retinebit, alterum amico abeunti tradet. Cùm erit scribendum, membranæ aut paginæ schema superponetur; & vbi abscissa interualla papyrum ostendēt, ibi scribentur ea, quæ legi ab amico debuerint. Spatia postmodum alia, schemate sublato, suppleri verbis poterunt, quæ sententiam diuersam alteri cuius epistolam intercipienti propinent. Ita si fuerit hoc

schema; tum ex ciuitate obsesâ, in hunc modum ad eos, à quibus liberationem spero, dissimulanter scribam:

Nobis Hostis contemptui est ad ludibrium vsque: muros ipse verberat tenuiter: nos econtrà illos fortissimè tuemur. Etiam si tu cū nouis copiis huc non veneris, omnes victores, aut inuicti futuri sumus.

Vera tamen sententia epistolæ illa erit, quam alterum schema, scripturæ superpositum, per abscissa spatia linearum, quasi per fenestras aperuerit, nempe:

	Hostis	est ad	
muros		tenuiter nos	illos
	tuemur	si tu	non
veneris, omnes		uicti	sumus.

Sicut autem, qui caruisset altero, id est simili penitus furculo, legere Lacedæmoniorum epistolam nequiuisset, tametsi artem non ignoraret: ita nec legetur epistola, quamdiu schemate simili non licuerit uti; præsertim si secta syllabatim verba ex vno interuallo, cum verbis interualli alterius coëant; ac dictionem nouam, quæ in litteris tota non fuerit, componant.

Similem alium modum eidem furculo suggestit Erycius Puteanus, dum Louanij nuper ei aderam: nempe ut supra bacillos duos litteræ omnes, manente aut variante ordine, disponantur iisdem omnino spatiis: tum alterum bacillum retineat in ciuitate amicus, alterum efferat amicus alius, qui ab eo digreditur. Si secretò scribere oporteat, sumetur album filum, & ab initio bacilli extendetur vsque ad primam litteram, ex quâ epistolam libuerit auspicari; tum nodulo ibi facto, aut impressâ tenui notulâ atramenti, hinc rursus filum ducetur ad secundam litteram,

litteram, & sic deinceps. Filum postea instar glomi amico submittetur, & is eo epistolam requiret, lægetque vniuersam in bacillo suo.

Vt modum alium etiam proponam atque expendam, lusit ingeniosè Famianus Strada Magister meus (in eâ Prolusione Academicâ, in quâ vel vnus eius genius omnium Poëtarum felicitatem assequi videtur) dum Lucretij stylum imitans, rationem quamdam alloquendi absentes amicos, absque epistolis & absque internuntiis, ita descripsit:

*Magnesi genus est lapidis mirabile: cui si
Corpora ferri plura, stylosque admoueris, inde
Non modò vim, motumque trahet, quo semper ad Vrsam,
Quæ lucet vicina polo, se vertere tentent:
Verùm etiam mirâ inter se ratione modoque,
Quotquot eum lapidem tetigere styli, simul omnes
Conspirare situm motumque videbis in vnum.
Ut si fortè ex his aliquis Romæ moueatur,
Alter ad hunc motum, quamuis sit, dissitus longè,
Arcano se naturai fœdere vertat.
Ergo age; si quid scire voles, qui distat, amicum,
Ad quem nulla accedere possit epistola: sume
Planum orbem, patulumque, notas elementaque prima
Ordine, quo scribunt pueri, describe per oras*

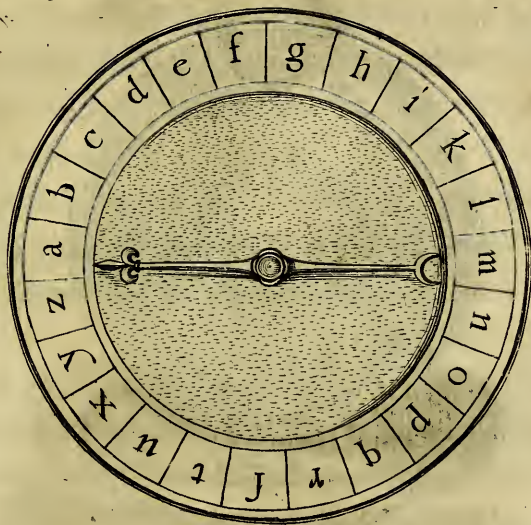
Extremas

*Extremas orbis, medioque repone, iacentem,
 Qui tetigit magneta stylum; ut versatilis inde
 Litterulam quamcumque velis, contingere possit.
 Huius ad exemplum, simili fabricaueris orbem
 Margine descriptum, munitumque indice ferri,
 Ferri, quod motum magnete accepit ab illo.
 Hunc orbem discessurus sibi portet amicus,
 Conueniatque prius, quo tempore, queisve diebus
 Exploret; stylus an trepidet, quidve indice signet.*

*His ita compositis, si clam cupis alloqui amicum,
 Quem procul à tete terrai distinet ora;
 Orbi adiunge manum, ferrum versatile tracta.
 Hic disposita vides elementa, in margine toto:
 Queis opus est ad verba notis, huc dirige ferrum;
 Litterulasque, modò hanc, modò & illam, cusfide tange:
 Dum ferrum per eas, iterumque iterumque rotando,
 Componat singillatim sensa omnia mentis.
 Mira fides; longè qui distat, cernit amicus,
 Nullius impulsu, trepidare volubile ferrum,
 Nunc huc, nunc illuc discurrere. Consciùs hæret,
 Obseruatque styli ductum, sequiturque legendo
 Hinc atque hinc elementa: quibus in verba coactis,
 Quid sit opus, sentit, ferroque interprete discit.
 Quin etiam, cum stare stylum videt; ipse vicissim,*

*Si qua respondenda putet, simili ratione,
Litterulis variè tactis, respondet amico.*

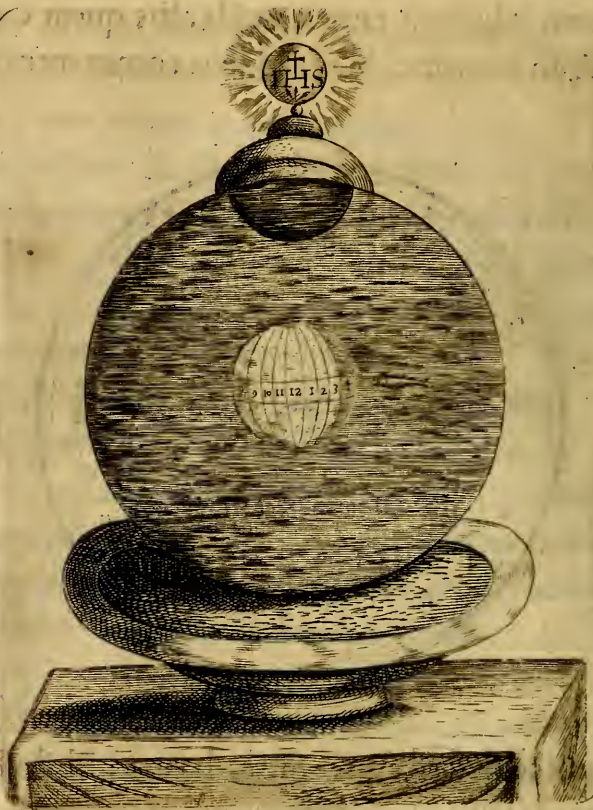
Superuacanea videri poterit figura huius commen-
ti: sed eam adiiciam tamen, vt ab aliis queat confer-
ri cum ipso carmine, in quo idem commentum ad-

eò graphicè describitur. Si res hæc ad Philosophiæ
feueriorem trutinam vocetur, quidnam erit sentien-
dum, aut definiendum? Scio magnetis lapidis effe-
cta prorsus admiranda esse, atque ex illius virtute
prodire semper aliquid noui. Sic Leodij nuper, in

146 DE SYMBOLIS HEROICIS

Collegio Anglorum nostræ Societatis, B. Franciscus
Linus, Magister Matheseos, excogitavit felicissimè

orbem, qui intra phialam in circumfusæ aquæ centro
(sicut in circumfuso aëre tellus) hæret secreto suæ mo-
lis

lis libramento. Sed conuerſionem cęli tamen ab Ortu in Occaſum, arcanâ vi, & veluti quodam amore, conſectatur, ſpatioq; viginti quatuor horarum omnino circumagitur. Piſciculus interea indicis loco eſt, & quaſi nandi peritus, ac libratus pondere ſuo, prætereuntes horas veluti admirans deſignat roſtro, eaſque oculis deſixis intuetur. Motâ phialâ, ſi aquæ impetus detur, mox iter ſuâ ſponte orbis releget, penitusque ratio temporis conſtabit, poſtquam tranquillitas redierit. Indicem quoque in phialâ conſtituas, & indicabit perinde horas. Sed & Solem ſinge in eodem orbe; verum Solem in Ortu, Meridie, Occaſu ſequetur: atque adeo è ſede ſuâ excuſſus, requirit illico & repetet ſtationem ſideri conſentaneam. Tantùm plus nimio adproperabit, quia nescit amor tarditatem: nihilominus, dum aliquoties tranſiliet, reſilietque, demum obtinebit locum, ex quo citra errorem, Solis comes denuò ibit.

Vt redeam ad modum propoſitum alloquendi amicos abſentes, cùm fatear, vt dixi, magnetis vim admirandam eſſe, fictum id & inane commentum iudico: atque eadem ſententia eſt Nicolai Ca-

*De Phi-
loſoph.
magnet.
l.4. c.10.*

quàm mundi latus, ad quod semper rapitur; nec ferreas acus, spatiis regionum diffitas, eâ vi eoque consensu posse inuicem agere seu moueri. Alioqui commoda eius inuenti, Petrus Bembus, vti à Pontificijs epistolis fuerat, commendasset meritò in iis verbis:

*In eadem
Famiani
Prolusione.*

O vtinam hæc ratio scribendi prodeat vsu!

Cautior & citior properaret Epistola, nullas

Latronum verita insidias, fluuiosque morantes:

Ipse suis Princeps manibus sibi conficeret rem:

Nos soboles scribarum, emersi ex aquore nigro,

CONSECRAREMVS CALAMOS MAGNETIS AD

ORAS.

C A P V T VI.

De iudicijs varijs tempore belli.

*De Mi-
lit. Rom.
l. 5. Dia-
log. 9.*

Miratur Iustus Lipsius, nunc ignorari vel negligi iudicia illa, quorum vsus olim in bello fuit; vsurpari verò alia minùs certa, & magis molesta.

Suidas ait, Phryctos vocari à Græcis, faces è ligno; quas miles circumferebat per mœnia, vt significaret, hostes an socij aduenirent: sed eo discrimine,

vt quando aderant focij, faces quietas ostentaret; quando ingruebant hostes, quateret easdem agitarétque.

Scipio ad Numantiam, constitutis & diuisis castris, præceperat Tribunis, si quam stationem inuasisset hostis, hoc interdiu rubro panno in hastâ, & noctu igne indicarent. *Appian. in Ibericis.*

Vegetius etiam ait, vsitatum id fuisse, vt quando erant separatae legiones, significatio fieret fumo per diem, & per noctem flammis.

Omitto vasa, & suberis beneficio in eis natantes ignes, instar lampadarum; qui nimirum manante & subsidente aquâ depressi, sociis absentibus patefacerent; quæ scire ipsos intererat: nempe assultare in campis equitem, aut adesse pedestres & graues copias, aut classem hostium appelli, aut annonam importari. Omitto, inquam, hæc vasa, & eos ignes: quia Polybius ipsemet fatetur, ea fuisse inutilia; cum non possent indicare, nisi tantum illa, de quibus antea conuenerat. *Lib. 10.* Secus alia inopinata, vt si conspirassent ad defectionem ciues, si fuissent discordes Duces, si horrea conflagrassent, indicare non potuissent.

Cleoxenes & Democritus excogitarunt modum omnia exprimendi, accensis funalibus: quod vt fieret, *Polyb. ibidem.*

ret, tabellæ duæ similes erant parandæ , & in eis ita distribuenda elementa , vt horum essent quatuor classes ; atque rursus in sectiones quinas classis quælibet diuideretur.

a	f	m	r
b	g	n	s
c	h	o	t
d	i	p	u
e	l	q	x

Si alteram tabellam itaque ij qui obsiderentur, alteram ij habuissent, à quibus auxilia sperabantur, tunc debuissent disponi accensæ faces à dextris quaternæ, vt classes litterarum, à sinistris verò quinquæ, vt litterarum sectiones monstrarentur. Quocircà si momentum aderat, in quo adoriri collatis viribus circumuallationem hostium obsessi & socij decreuerant; obsessi sociis dixissent, VENITE, attollendo primùm à dextris quatuor faces, ac totidem à sinistris, vt fieret V. mox à dextris vnam facem, & à sinistris quinque, vt E. haberetur : tum à dex-

dextris tres, & à sinistris duas, vt exprimeretur N. postmodum à dextris duas, & quatuor à sinistris, vt notaretur I. dein à dextris quatuor, & tres à sinistris, vt T. formaretur; demum à dextris vnam, & à sinistris quinque, vt clauderet dictionem littera E.

Id succederet quoque interdium noctuque, si nolæ duæ, sono dispares, litterarum classes & sectiones eodem modo enuntiarent: nam faces interdium non apparent, & noctu à ventorum flabris extingui possunt.

Quin etiam quia excitatus de industriâ clamor militaris, posset æris Campani sonum confundere, ne à sociis absentibus audiretur; conferent ad eundem usum tubi papyracei, farti puluere pyrio; si eadem lege, ac de facibus dictum est, vel à dextris, vel à sinistris vibrentur totidem, quot faces, sublatae hinc atque illinc, classes aut sectiones litterarum indicare alioqui potuissent: ac per eos tubos accensos noctu fiet significatio, seu ventus fuerit, seu strepitus.

Vt ad faces redeam, quinque adhuc sat erunt ad arcanam locutionem; si in hunc modum litteræ disponantur, atque insuper si ita ipsæmet faces vario

a	e	i	o	s
b	f	l	p	t
c	g	m	q	u
d	h	n	r	x

rio flexu & motu agitentur. Vna enim fax erecta erit A. depressa erit B. vibrata in dexteram erit C. in læuam reflexa erit D. Sic binæ faces dabunt E. F. G. H. ternæ verò I. L. M. N. quaternæ item O. P. Q. R. quinæ demum S. T. V. X. Quinque igitur faces in dexteram motæ, duæ sublatae, tres in sinistram flexæ, tres item elatae, quinque depressæ, & rursus duæ sublatae, dicerent fociis, VENITE.

Quòd si suspicio suboriat, ne hostis postea obseruet loquentes; tunc, vt non emanent consilia, litteræ in sectionibus ordinentur aliter ac fit in Alphabeto, & fociis detur tabella cum simili litterarum partitione: atque ita tutior erit latebra, hostifque omnis industria eludetur.

CAPVT VII.

Modus transmittendi epistolas tempore belli.

A Ves tabellariæ, ac per cælum euntes nuntij, obsessis in omni ætate vsui fuerunt. Sic Hircius Consul scripsit ad Decium Brutum, dum is ab Antonio Mutinæ obsideretur. Et ideò, *Nihil vallum,* inquit Plinius, *& vigil obsidio, atque retia amne pratensa profuere Antonio, per cælum eunte nuntio.* Sic obsidentibus Christianis Ptolemaidem, quia Saladinus epistolâ columbæ alligatâ, hortabatur obsessos ad constantiam, & vt suppetias expectarent, auem interceperunt nostri, ac mox dimiserunt cum litteris aliis contrario argumento scriptis; quocircà illi, desperatis auxilijs, deditionem fecerunt. Sed Iustus Lipsius de Tyro id narrat. Nuper etiam, Siluam-Ducis columbæ aliquoties (ad vicinos pagos priùs delatæ intra caueam) sunt regressæ cum litteris. Et in eum finem conducit, tempore pacis, ac re tranquillâ, vel etiam imminente obsidione, illas exportare idemtidem, & condocere vt ad nidulum redeant.

Varro ait, Patresfamilias confueuiffè olim, cùm per urbem itarent, mites & domesticas eas auēs fecum efferre, vt nuntias cum tabellis domum remitterent, & quid factò opus, indicarent.

Marrhes Ægyptius Rex cornicem cicurem habuit, cæque tamquam fideli tabellariâ diu est vſus; vt curauerit propterea mortuam ſepeliri honorificè, ac tumuli honore ipſam etiam decorauerit.

Demum hirundines quoque inſtrui poſſunt, vt vtrò citroque codicillos ferant. Aiunt tamen, aues has omnes, militum clamore, & caſtrorum barritu, detrahi è cælo, non tam hianſe aère, vt reor, quàm ſtrepitu magno pauſa factas. Fortaſſe ideò quæſiti olim fuerunt alij per cælum euntes nuntij, qui abſque eo metu vel periculo epiſtolas certiùs perferrent. Hæ nimirum erant vibratæ in ciuitatem obſeſſam ſagittæ: ſeu quæ inſcriptum haberent, quid ſpei ſuperſeſſet; quo pacto Cleomenes Lacedæmonum Rex, militibus ſuis mandauit, vt coniiicerent ad Socios obſeſſos tela cum hac Epiſtrophe: VENIO, VT VRBEM ASSERAM IN LIBERTATEM: ſeu quæ ferrent alligatam epiſtolam; neque aliter Cæſar ſpem fecit liberationis Ciceroni à Gallis obſeſſo: nam in tempeſtâ nocte iuſſit, vt miles propiùs ad mœnia ſuggre-

fuggrederetur, & iaculum immitteret, cum epistolâ in hanc sententiam, CAESAR CICERONI FIDVCIAM OPTAT, EXPECTA AVXILIVM: & reipsâ vibem paullo post liberavit.

Possent iam quoque tormentorum missiles globi, secti in partes duas vt epistolam includant, & clastro idoneo dein constricti, ad destinatum locum traiici; nempe intra sociorum castra, vel ab iis in fossam & pomerium ciuitatis obsessæ; vt accepti apertique arcana enuntiarent: neque ars vibrandi eos absque damno & absque iniuriâ, deesset.

Sed ne omnino præteream euntes etiam itinere terrestri tabellarios; quid si canes consuefierent, vt abditas in collaris corio epistolas ferant? Aпти sunt certè ad eam solertiam: cum narret Iustus Lipsius, canem fuisse Louanij, qui epistolas heri sui cursim inde Bruxellas perferebat, referebatque responsa, eodem die.

Addámne receptos in hominum viscera codicillos, & perlatos ita occultè, vt frustra fuerit omnis industria hostium excutientium penulam, imò ipsam interulam, tabellarij? Globulos ex ære graui Medici præscribunt pro voluuli curatione, vt hi nimirum accepti ore, & transmissi in aluum, internodia, qui-

156 DE SYMB. HEROICIS LIB. IV.

bus letalis ille morbus ilia interstringit, euoluant, ac soluant pondere suo. Constans fama est, eiusmodi globulos argenteos, sed ita aptatos, vt referari possent, & epistolam intus continerent, non ita pridem, dum Rupella & Traiectum obsiderentur, datos latori deglutiendos; eiq̄ue iniunctum, vt cū venisset ad socios, hausto pharmaco, quò eos citiùs egereret, epistolam eximeret, traderetq̄ue. Hanc tamen secreti viam ignorare honestas ac dignitas epistolæ potuisset.

D E
S Y M B O L I S
H E R O I C I S
L I B E R Q V I N T V S,
E T I N E O
D E E M B L E M A T E.

DE pictâ eâ Poësi sermonem instituo; quæ Auctorem præcipuum habuit Andream Alciatum, Virum Iuris humani ac simul eruditionis amcenæ scientissimum.

C A P V T I.

Emblematis nomen explicatur.

Obtinuit meritò hæc noua Poësis nomen antiquum; quia digna est antiquis & Heroicis temporibus. A verbo Græco εμβάλλω, cuius significatio est eadem atque *inserere* seu *iniicere*, deriuatur

vox Emblemata, congruitque iis clauiculis ac figillis, quæ ita inferuntur aureis vasis argenteisque, ut eximi etiam possint. Emblemata igitur vocabulum honoris atque ornamenti semper fuit.

Act. 6. M. Tullius, Verrem, ait, ex vasis, quæ iusserat perferri ad se, crustas atque emblemata extraxisse, atque Haluntinos, excussis deliciis, cum argento puro remisisse. Sed & addit de eodem euerriculo Siculæ Provinciæ, ipsum emblemata, quæ vellerat ex thuribulis & patellis, ita scitè in aureis poculis illigasse, itaque aptè in aureis scyphis inclusisse, ut in illam rem nata esse viderentur.

In Bruto. Significat etiam Emblemata, quodcumque opus vermiculatum. *Nullum*, inquit M. Tullius de M. Calidij Oratione, *nisi loco positum, & tamquam in vermiculato emblemate structum verbum, videres.*

Sueton. in Tiberio. Tametsi verò Tiberius Princeps, nimio studiosior Romanæ linguæ, vocabulum hoc Emblemata, uti peregrinum, fastidierit, censueritque expungendum ex quodam decreto Senatus; mansit nihilominus, tum quia Latio illud pepererat Parens Romanæ eloquentiæ M. Tullius, tum etiam quia illud antea instar ornamenti in Romanum sermonem inseruerat Poëta, cuius versiculos refert idem Marcus
Tul-

Tullius, agens de idoneâ collocatione verborum: 3. de O-
rat.

*Quàm lepidè lexeis composta, vt tessera omnes,
Arte pavimento atque emblemate vermiculato!*

CAPVT II.

Quid Emblemata sit, & quæ sint illius partes.

Posset Emblemata ita circumscribi, vt sit Symbolum ingeniosum, suaue, ac moratum, constans ex picturâ & breui carmine, ac sententiam aliquam grauiorem complectens. Eius itaque partes erunt Pictura, & breue Carmen: Lemma autem, quod Alciatus ei sæpenumerò superscripsit, satis constat, partem eius non censerì, sed omitti posse. Ita Epigrammatis pars non erant inscriptiones; de quibus Martialis: Lib. 14.
Epigr. 3.

Lemmata, si queris, cur sint adscripta, docebo;

Vt, si malueris, lemmata sola legas.

Pictura & Metrum in hoc genere Poëseos vsurpantur ideò, vt quoniam pars videtur eius Philosophiæ quæ ad mores pertinet, continetque semper admonitionem aliquam (admonitio enim est morum medicina) condatur picturæ ac metri suauitatibus atque deliciis, quò ita sine nausæâ ab ægro animo accipiatur.

Phar-

Pharmacum propinat quis in scypho aureo, nemusculis, leunculis, geniolis instructo: hic ornatus in Emblemate nostro pictura erit. Dein scyphi eiusdem labro succum addit dulcem ac suauem, ut castiget infusam amaritiam: hoc in eo erit metri suauitas & dulcedo carminis: & hoc pacto admonitio, quæ est ut plurimum tristis atque inamœna, propinabitur sapientiùs, seruabiturque illud;

*Horatius
de Arte
Poët.*

Et prodesse volunt, & delectare, Poëtæ.

Picturæ nomine, in hac poësi, comprehendimus omnem figuratam expressionem alicuius rei, seu in tabulis, seu in ære, seu in marmore. Nec iudicamus necessarium, ut vnum Emblemata semper plures figuras contineat: etsi enim hoc exigit in eo Lucas Contile, suadet, ut aliter sentiamus, Alciati auctoritas: nam etiam vnius iconis emblemata composuit, in quibus nec voluptas desideratur, nec admonitio.

Ceterum ab argumenti inopiâ metuere non oportet; quia Emblematum scriptori materiam vberem suppeditabunt semper Historiæ omnes, Poëtarum commenta, Apologi, Hieroglyphica, virtutesque & potestates germinum atque gemmarum.

Metri genus nullum præscribitur, & nullum etiam proscribitur; seu versus Elegi, seu Lyrici, seu Epici,

Epici, seu Dramatici placuerint. Mensura ipsa carminis ea sit, vt dicatur quantum opus est, quantum satis est, ferè ad normam Epigrammatis. Curandum erit tamen, vt quod pictura proponit, id pariter metro, citra fastidium, explicetur. Iam, vt quæ insinuauit hæctenus, ea in alterâ Emblematis descriptione contineantur quàm breuissimè, Emblemata erit sua uis expositio rei veræ, vel fictæ, constans picturâ & metro, ac vim habens admonendi. Sic enim Oratio, est ornata & grauis elocutio, vim habens persuadendi.

CAPVT III.

Quanam admonitio sit Emblematis propria.

ALiter Ægyptiorum Hieroglyphica, aliter Pythagoræ Symbola, aliter Æsopi fabellæ admonent, ac mores instruunt; hoc est, modum habent peculiarem ac diuersum id præstandi, ex eoque differunt: quemadmodum sunt dissimiles artes, Cælatoria, & Fusoria; quoniam illa cælando & ferriundo, hæc liquando ac fundendo, Alexandrum aut Bucephalum imitatur. Emblemata etiam modum habent proprium admonendi, dum utitur nimirum picturâ & metro; efficitque vt admonitio, quæ

est sponte amarior, temperetur ac reddatur mitior dulciorque.

Porro Emblema admonet aliquando apertè ac palàm. Sic Alciatus ad simulacrum castæ Veneris, opus Phydix, cuius Veneris alter pes testudinem animal premebat, hos adscripsit versus:

Plutar. in
Isid. &
Ossid.

Alma Venus, quanam hæc facies, quid denotat illa

Testudo, molli quam pede Diva premis?

Me sic effinxit Phydias, sexumque referri

Femineum nostrâ iussit ab Effigie.

Quodq;

*Quodque manere domi, & tacitas decet esse puellas,
Supposuit pedibus talia signa meis.*

Testudo enim, quam Pacuius Domiportam appellavit, semper domi est; atque insuper, vel linguâ ipsâ vel linguæ vsu ac sono caret.

Sed aliquando etiam Emblemati solùm tacitè inest admonitio. Ita idem Alciatus, naturam Camæleontis versicoloreem ad adulatores iis versibus transfert:

*Semper hiat, semper tenuem, quâ vescitur, auram
Reciprocatur Camaleon,*

*Et mutat faciem, varios sumitque colores;
Præter rubrum, vel candidum.*

*Sic & adulator populari vescitur aurâ,
Hiansque cuncta deuorat :*

*Et solum mores imitatur Principis atros,
Albi & pudici nescius.*

Dum verò hæc ait, tacitè admonet, assentari, esse vitium ignobile ac seruile: quod tamquam veri amoris venenum, ac pestis amicitiaë, debeat vitari.

D E

S Y M B O L I S

H E R O I C I S

L I B E R S E X T V S ,

E T I N E O

D E V I E T N A T V R A

S Y M B O L I H E R O I C I .

 Abimus nos iam in adyta operis præcipui;
& prius naturam eius adumbrabimus, mox
eamdem pleno & toto lumine clarius & li-
quidius contemplaturi.

C A P V T . I .

Quid significet Italica vox Impresa.

Honoratissimum hoc nomen deprimere ad
humilitatem artis, quæ Symboli Heroïci mi-
nistra est, eique, vt possit prodire, ancillatur, viden-

X 3

tur

Ful. C&f. Capac. l.1.c.7. tur omnes ij, qui credunt hanc vocem Italicam *Impresa* deriuari, vel à Latino verbo *Imprimere*, propterea quòd imprimatur (quemadmodum Deorum aliquis olim dictus est Aius, quoniam aiebat, & loquebatur) vel ab Italico verbo *Imprendere*, in eâdem significatione figurandi imprimendiq̄ue : si hanc tamen obtinet, apud Hetrusci sermonis Arbitros & Magistros. Cedò enim Auctorem, qui voce, vt loquuntur Grammatici, *Substantiuâ*, rem imprimi solitam, appellauerit vniquam *Impressa*; ex quo dein vocabulo, demptâ vnâ litterulâ, manserit *Impresa*.

Cic. 2. de Diuinar.

Potiùs in præliis quàm in prælis inuenietur eadem vox; ita vt sonet rei arduæ ac laudabilis susceptionem, oriaturq̄ue à Verbo Italico *Imprendere*: cum significat, honestè quidpiam aggredi, vel moliri.

Nec aliud opinatur Scipio Bargalius, dum eam vocem ait sonare idem, atque in idiomate Gallico, *Entreprise*. Quamquam ipse originem eius ex Galliâ iure non repetit: nec enim est Italia tam inops, vt necesse habeat peregrinari, & nomina rebus suis alibi quærere.

Rectiùs assumit Paulus Aresius, hoc vocabulum *Impresa* esse omnino Italicum; ex eoq̄ue infert, Sym-
bola

bola Heroica ab Italis fuisse inuenta : quemadmodum etiam Aristoteles infert , Comœdiam esse inuentionem Doricam ; quia est Doricum vocabulum eius.

Porro sicuti Augustus dici non potuisset aliquid *Sueton. in* aggredi seu moliri , quando metu Solis etiam hiber- *Augusto.* ni petasatus domi sub dio spatiabatur ; quæ res finitima otio fuit , & laude caruit ; sed quando Rempublicam ordinabat , vel Ianum pacato Imperio claudebat : ita semper eâ dictione , *Impresa* , grande aliquid exprimimus ; vti , *far l'impresa di Terra santa* , hoc est , suscipere expeditionem in Terram sanctam : nec eam vsurpamus pro re quæ possit dedecori esse , vel ex quâ nihil aut parum laudis promereri videamur.

CAPVT II.

Quonam modo possit Latinè reddi eadem Italica vox Impresa.

Quia idem nomen sortiuntur, ipsa rei præclara susceptio, & eius ingeniosa explicatio; de hac in præsentia quærimus, quemadmodum exprimi Latinè possit.

Schema,

Schema, Phrenoschema, Epicherema, Symbolum, Signum, Insigne, Argumentum, Tessera, vel sunt Græca nomina, vel Latinitati quidem seruiunt; sed totam pulchritudinem ac dignitatem eius vocabuli auribus non proponunt.

Lib. 3.
cap. 32.

Id etiam est causæ, cur nec omnino placeat nomen figurati Epigrammatis; quod ei nuper dedit Alexander Donatus è Societate nostrâ, in suis de arte Poeticâ eruditiss. Commentariis. Præterquàm quòd ea appellatio posset transferri quoque in Alciati Emblemata, quæ conflantur ex figurâ & epigrammate, seu breui carmine: decet autem nomina quoque rerum distare, quando res differunt.

Quocircà inducor equidem, vt quod est Italicè *Impresa*, Latinè id appellem *Symbolum Heroicum*. *Symbolum* quippe, aut solam figuram, aut lemma solum, aut vtrumque significat. Et dum addo *Heroicum*, assequor vim ac dignitatem vocabuli: quoniam, vt iacebam, semper ea vox *Impresa* rem sonat laudis & famæ compotem; honorisque appellatio ea iudicatur.

CAPVT III.

*Quo primum tempore prodierint hæc
Symbola Heroica.*

AN repetere sit hæc Symbola ab Arturo Britanno Rege, an à septem Ducibus ad Thebas, an à magis priscâ origine; disquirant & definiant ij, qui semper æui sui fastidiunt gloriam, & arbitrantur nihil posse promi præclarum aut magnum, quod Pilumni & Venaliæ non interfuerit ætati.

Ego vestigia eorum aliqua extare apud Veteres, adeò non dissimulem, vt inò ea proferam. Sint omnium instar duò, figurata simul & diserta: nempe in scuto Capanei Vir cum tædâ, & cum Epigraphæ, *Æschyl. in Traged.*
COMBVRAM VRBEM. & in scuto Etheoclis *Ibidem.*
Vir item cum scalâ, vt arcem inscendat, & cum adscripto clamore, in hæc verba: NEC MARS QUIDEM REPELLET. Figuram vtriusque sequens pagina ostendet.

Sed hæc Symbola, cum figurâ simul & lemma-
te, apud antiquos Scriptores adeò sunt rara, vt eo-
rum aliud par apud ipsos ægrè ac vix reperiatur. Sunt
præterea imperfecta; neque iis legibus ac præceptis
concinnata, quæ in ipsis construendis ingenium er-
rare non patiantur.

Cùm autem hæc præcepta & has leges excogi-
tasse, sit Heroïca Symbola inuenisse, sit præscripsis-
se normam & perfectionem eorum: hinc potest
meritò nostra Ætas, quæ eas leges & ea præcepta
primùm excogitauit, de illorum inuentione felici
gloriarì.

C A P V T I V.

*Quanam ratione possint hæc Symbola
Heroïca circumscribi.*

ADducam in medium Auctores varios, vt di-
cant sententiam, veluti coacto Senatu: nec
eorum quemquam primum, aut proximum præ a-
liis, nisi ex nominis ordine rogabo.

Adrianus Politus ait, Symbolum Heroïcum esse
consilium animi, quod exprimitur comparatione
vnius lemmatis, & vnius corporis figurati.

*De Arte
Pœt. l. 3.
cap. 32.*

Alexander Donatus è Societate noſtrâ , ait , in Symbolis his figuram , accedente verborum notâ , certam repræſentandi facultatem adipiſci ; & fieri velut ex duobus conflatum corpus , quod nanciſcitur vim vltiorem ſignificandæ actionis in altero , cuius gratiâ excogitatum Symbolum fuerit. Et paulò poſt ait ipſum eò tendere , vt per ſpectatam ſimilitudinem , quidpiam mente conceptum , præclarâ inuentione ſignificetur.

Hercules Taſſus exiſtimat , conſtare neceſſariò Symbolum Heroicum ex figurâ , vel naturali (humanâ tamen ſublatâ) vel artificiali ; & ex verbis aliquot , ſeu propriis , ſeu tranſlatis : quæ duo ſeorſim accepta nihil inferant , iuncta verò inuicem expriment ; non dotem vllam quidem ipſius figuræ , ſed conſilium illius qui Symboli fuerit Auctor.

Iulius Cæſar Capacius , Symbolum Heroicum ait expreſſionem eſſe , quæ fit ſpecie alicuius rei naturalis eleuatæ , vt ipſe loquitur , ſupra naturæ propriæ ſignificationem : vt fiat ſignificatio alia nobilior occulti conſilij , quod ipſe Symboli Auctor iniecit.

Lucas Contile Symbolum Heroicum modò ait eſſe compoſitionem figuræ ac lemmatis , quæ repræſentet conſilium virtutis magnanimæ ; modò eſſe expreſſum

pressum desiderium aliquid moliendi ad immortalis famæ acquisitionem: modò esse susceptionem rei arduæ, ac testimonium præclari & generosi conatus. Existimat verò in figurâ semper reperiri debere similitudinem; & debere lemmate ipso designari dotem eam peculiarem figuræ, ex quâ similitudo hauritur. Quin imò in eiusmodi Symbolo putat illustrem promissionem contineri, quâ suam Auctor obstringit fidem ad id præstandum, quod in eo spondet, ac veluti pollicetur: atque adeò lemma existimat esse promissionis eiusmodi stipulatorem, fidei-iussorem, sigillum, & testem etiam iuratum.

Nicolaus Caussinus è Societate nostrâ, cùm dixisset, Symbolum Heroicum (quod Emblema ipse *In Præfat. ad Symb.* appellat) Leo differre ab Ænigmate, quòd sublatis velis rem puriùs ac liquidiùs proponat; affirmavit ipsum propriè esse Symbolum aliquod ingeniosum, suaue ac moratum, ex picturâ & lemmate constans; quo aliqua grauior sententia indicari solet. De quo autem Symboli genere loquatur, statim exemplo indicat: *Si velis, inquit, significare, patientiam rebus aduersis illustrari; tum depingas Cerauniam gemmam, quam aiunt in locis dumtaxat fulmine ictis inueniri; inter fulgura, Cælique tumultus, suauiter emican-*

tem; & addas, FVL MINE CREVIT, efficies Emblema.

Paulus Aresius, Symbolum Heroicum ait esse imaginem, seu similitudinem, quæ exprimat suadeatque peculiare consilium suscipiendi rem arduam atque laudabilem. Alio in loco ait, esse Symbolum compositum ex figurâ & lemmate; cuius propria significatio & potissima eò spectet, vt efficaciter & cum voluptate consilium Auctoris præsentet.

Scipio Ammiratus ait Symbolum Heroicum videri significationem mentis nostræ: quæ vno annexu rerum ac verborum insinuet aliquantulum secretò id, quod clam animus molitur.

Scipio Bargalius etiam ipse iudicat Symbolum Heroicum esse expositionem peculiaris consilij, quæ fiat similitudine rei seu naturalis (exceptâ humanâ specie) seu artificialis, cum adiunctâ necessariâ breui & acutâ Epigraphæ.

Torquatus Tassus existimat Symbolum Heroicum esse expressionem consilij deliberati circa rem nec modicam nec indecoram; & in quâ suscipiendâ expediendâque sint futuræ difficultates. Alibi ait esse imaginem naturalem seu artificialem, quæ possit ad

ad nobilis animi simile consilium, susceptum ex honoris ac famæ desiderio, transferri.

Plura ex iis Auctoribus, imò plures Auctores etiam proferrem in præsentia, si scriberem hæc in Italiâ, vbi Codices multi suppetunt idiomaticè Italico, editi de hoc argumento; atque adeò, nisi Romæ ALEXANDRO CARDINALI VRSINO, qui tum erat magnum Vaticanæ Purpuræ lumen ac decus, reliquisset aureum de his Heroicis Symbolis Volumen FAMIANI STRADAE Magistri mei; quod Volumen, & alios illustres de arte Oratoriâ & Poeticâ Commentarios, vtinam prælo iam & luci nimia Auctoris modestia non subtraheret.

Nihilominus summam illud affirmare sit, Symbolum Heroicum communiter, & ex quodam veluti consensu, appellari explicationem consilij de re laudabili; & censei publicam professionem, atque, vt ita dicam, chirographum omnino exstimulans ad ea gerenda quæ Auctor aggredi ac moliri proposuerit: quemadmodum Ducem & strenuos bellatores exstimulant, quæcumque in vexillis, in sagulis, clypeis, loricis, & galeis figurant.

Ceterum ego ex eorundem Auctorum, aut omnium, aut plurium calculis atque suffragiis, assumam

fumam deinceps pronuntiata nonnulla; eaque instar legum erunt, & vim atque naturam constituent Symboli Heroïci. Quoties præterea accedet consensus Academicorum, toties arbitrium, lex & norma, ac ne multis, Senatûs Consultum habebitur; cui refragari, temeritas aut piaculum videatur.

CAPUT V.

An ex lemmate solo, sine figurâ omni, possint fieri Symbola Heroïca.

MOdò in vsu lemmatis folius habeas dumtaxat numerorum characteres. Sic Isabella Mantuæ Princeps scripsit pro se has notas:

quasi diceret, uti explicat Paulus Iouius, VINTI SE-TE; hoc est, Victi estis: suos enim aduersarios atque æmulos superauerat.

*Hor. A-
pol. in
Hierogl.*

Sic olim Hieroglyphicum silentij erat in iis nu-

meris, quia ille dierû census triennij spatium comprehendit:

prehendit : spatio autem eo circumactò , aiebant Infantem, si nondum loqueretur, captum linguæ vsu haberi.

Modò inuenias leimatis loco sola elementa litterarum ; vt S. P. Q. R. in baltheo , intra vrbis

Romanæ, & in fasciâ intra vrbis Remensis insignia, quippe Romanorum Colonia; vt Senatus Populusque ibi Romanus , hîc Remensis exprimitur.

Arpinum etiam, oppidum celebre Ciceronis Natalibus , adhuc in insigni retinet primos nominum eius characteres, ob recordationem Ciuis egregij.

Fridericus III. inauguratus Aquisgrani Impera-

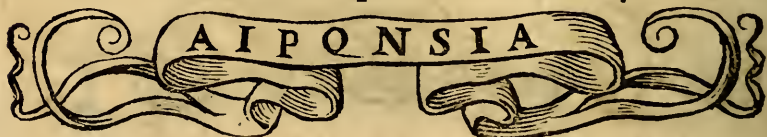
tor , ibidem circa se leimatis loco quinas litteras,

Z

voca-

vocales habet, nec satis videtur constare illarum interpretatio. Nicolaus Reusnerus reiicit hanc, ut minùs modestam; AVSTRIA EXTENDITVR IN ORBEM VNIVERSVM: & potiùs eam aliam probat; AQVILA ELECTA IVSTE OMNIA VINCIT. quia Magistratu legitimo nihil sanctius, nihil ad victoriam & ad felicitatem efficacius esse arbitratur. Quid si fuerit hæc sententia, AQVILAE EST IMPERIVM ORBIS VNIVERSI? Certè id fuisset tempori aptum; quia tunc ciuitas Constantinopolitana cecidit in Turcarum potestatem: & fortasse ad solatium in eâ ingenti iacturâ pertineant, quæ sunt adscripta ibidem ad Friderici nomen; id est, *Rerum irrecuperabilium summa felicitas est obliuio*. Intereà placet in iisdem vocalibus ciuitatis Regiæ Aquisgranensis comparatio cum Aquilâ, & vtriusque Encomium, vel prærogatiua: nempe, AQVILA EXCELLIT INTER OMNES VOLVCRES. & AQVISGRANVM EXCELLIT INTER OMNES VRBES.

Ferdinandus I. complexus est suum Symbolum

iis aliis octonis litteris; id est, ACCIDIT IN PUNCTO,

CTO, QVOD NON SPERATVR IN ANNO. Sua-
dens debere permagno æstimari momenta tempo-
ris quantulacumque: nam sæpenumerò in eis, quan-
dò minimè opinamur, nanciscimur occasionem rei
benè gerendæ.

Rodulphi II. hæc fuit in Imperio tessera, eamque

à se non fatis percipi fatetur Nicolaus Reusnerus :
explicat verò duplici hoc sensu ; AVXILIVM DO-
MINI SIT INIQVIS TERROR, AVSTRIAE DOMVS
SECVRA IOVIS TELORVM. Non esset ab re ; AD-
IUVANTE DOMINO SVPERABO IMPERATOREM
TVRCARVM.

Sabaudiaè Principes, in Torque Ordinis SS. La-
zari & Mauritij, circumferunt quaternas has litteras,

eæque elogium continent Amadei Magni; vt sit hæc
sententia. FORTITVDO EIVS RHODVM TENVIT.
quod opportuniùs alibi exponemus.

Marcus Crassus , admirans omnes ferè parietes ædium Terracinæ inscriptos iis characteribus,

cognouit à senioribus eius oppidi , hunc in eis versiculum contineri;

LACERAT LACERTVM LARGI MORDAX
MEMMIVS.

recenseriq; in eo popularem iocum, aduersus Memmium quemdam; qui cùm ibi mulierculam deperiret , Largio riuali suo , rixâ obortâ , mordicus brachium strinxit.

Bernardinus Stephonius , è Societate nostrâ vir elegantia & eruditionis exquisitissimæ , proposuit aliquando , in Satyris Menippæis, hos characteres,

cumque redderentur , si rectè memini , hæ tres explicationes,

MALA MERX MVSICA MALA.

MALA MÉRX MEDICVS MALVS.

MALA MERX MVLIER MALA.

quoniam

quoniam si hæc tria nequam fuerint, Musica sensum, Medicus corpus, Mulier animum pessumdant ac deprauant; Margites, vti fortè inter sapientes aderat, adiiciens interpretationem suam, MALA, inquit, MERX MVLA MALA. memor vtique calcitrosæ mulæ, quæ impactò calce crus aliquando ei debilitauerat.

Dicimus quoque Arces omnes, quantumuis munitas, vnâ ex ternis his litteris,

hoc est aut Fortitudine, aut Fraude, aut Fame superari.

Quidam etiam ingeniosè, quoniam Brasilienses Indi, ante Euangelij promulgationè, iis ternis litteris

in Alphabeto suo caruerant; interpretatus est, id factum ideò, quia dudum vixerant sine Fide, sine Legge, sine Rege.

Modò vsurpantur quidem integræ aut syllabæ,

aut dictiones : sed vel ordine præpostero leguntur; quo pacto Iulianus Mediceus, Laurentij filius, scripsit in triangulariparmulâ , quasi diceret Italicè SI

VOLGE: id est, **VERTITVR;** vti exponit Paulus Iouius: expertus enim, diu fortunam aduersam, tandem incipiebat eâdem vti prosperâ & propitiâ. Vel ordine seruato, mutantur interpunctiones, seu omittuntur: eoque spectat tum illudens olim oraculum in verbis illis, **IBIS REDIBIS NON MORIERIS IN BELLO.** tum lis discussa Venetiis de noctuis , aucupij causâ emptis , iuxta scripturam amici ; qui ex suburbano rogasse visus fuerat centum & duas, agrè inueniendas vel in ipsis olim Athenarum auariis : cùm tamen numerum ita exprimeas **IO 2.** (excepto quòd circa litteram,

litteram, ò, interpunctionem & accentum omiserat) noctuam vnâ aut alteram petiuisset: vt fuerit proinde, adiudicatâ causâ, malè mulctatus, quia malè scripserat; & pretium repræsentauerit. tum abdica-
ta hospitalis & benignæ domus præfectura, propter punctum translatum in liminari eo versiculo,

Porta patens esto. nulli claudaris honesto.

Modò sententia aperta est, & clara: ex quo genere fuerunt, Symbolum Traiani, QVALIS REX TALIS GREX. Symbolum Marci Aurelij, REX VIVA LEX. Symbolum Gordiani, PRINCEPS MISER, QVEM LATET VERITAS. Symbolum Valeriani, MAGNUM SATELLITIVM AMOR. Symbolum Numeriani, ESTO QVOD AVDIS. Symbolum Maximiani, MELIUS MORI, QVAM SIBI VIVERE. Symbolum Flauij Iulij Crispi, HOMO NON HOMO IRATVS. Symbolum Heraclij, INSANIA LAETA VOLVPTAS. Symbolum Leontij, PVLCHRA EST CONCORDIA CORDIS ET ORIS. Symbolum Othonis II. PACEM CVM HOMINIBVS, CVM VITIIS BELLVM. Symbolum Friderici Pulchri, QVOD PALAM, HOC CLAM: etenim sæpè fit, vt cum Princeps palàm laudetur, secreta malè audiant. Symbolum Philippï III. SATIUS RECVRRERE, QVAM MALE
CVRRE-

CVRRERE. & quod vtinam esset norma omnium, SCOPVS VITAE MEAE CHRISTVS, Symbolum Flauij Iouiani; eius nimirum qui baltheum ponere, & discrimen vitæ adire, quàm deficere à Christo maluit, imperante Iuliano; & qui, eodem Iuliano extincto, appellatus Imperator, negauit consensum de se, nisi exercitus profiteretur Religionem eandem: ac dumtaxat Imperium Christianum acceptauit.

Iam solo exprimi lemmate non debere Symbola Heroïca, de quibus agimus, iudicant Adrianus Politus, Alexander Donatus, Hercules Tassus, Nicolaus Caussinus, Paulus Aresius, Scipio Ammiratus, & Scipio Bargalius; qui figuram peræquè in eis requirunt: atque hoc idem sentiunt Academici. Aliter iudicauit Iulius Cæsar Capacius; sed is non est ille Iulius Cæsar Dictator, cui grauiorem sententiam vniuerso Senatu olim tribuerunt. Debent nimirum distingui à Symbolis Pythagoricis, cuiusmodi sunt; LOQVERE VT TE VIDEAM. ADORATVRI SEDEANT. item ab Ænigmatis & Gryphis; & hoc beneficio figuræ consequuntur. Debet item vitari ab eis obscuritas, & significatio incerta vel ambigua, qualis est in notis clandestinis; quod numquam satis impetrabitur, quamdiu lemmatis

comes figura non fuerit. Quis verò, absque Oedippo coniectore, vel prioris generis numeros, vel solitarios characteres, vel syllabas & dictiones, tam ordine præpostero, quàm desideratis vel immutatis interpunctionibus scriptas, vniquam, aut sine improbo labore, perciperet?

Postremi generis lemmata sunt quoad sensum ea quidem manifesta; sed vt meræ voces absque vllâ corporis specie vel pulchritudine prodeunt: ac videntur veluti tenues animæ, nudæ à pulcherrimis exuviis, absque vitâ, sine motu, instar soni perstrepere, vel instar vmbrae peruagari.

CAPVT VI.

An ex figurâ solâ & sine lemmate possint fieri Symbola Heroïca.

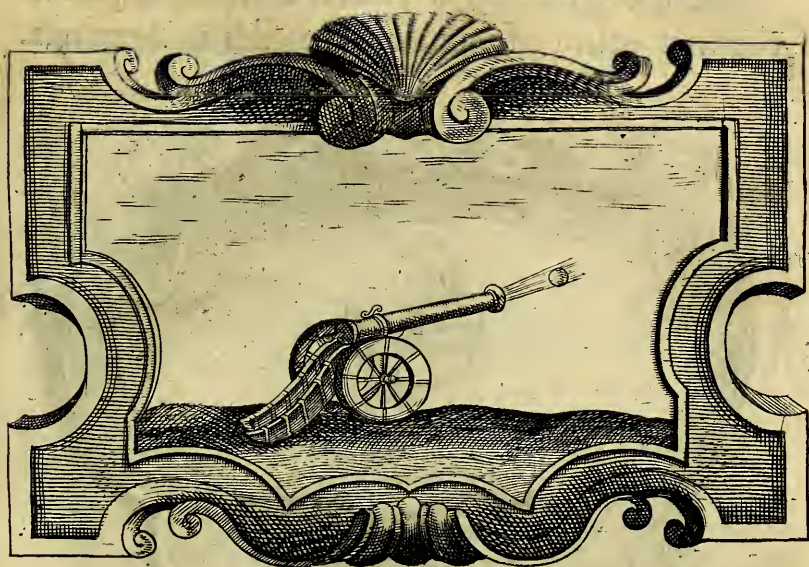
Quia tolerabilius esset admittere solas figuras sine omni Epigraphe; ideò aliqua Symbola id genus admittunt, sed tanquam minùs perfectâ, Iulius Cæsar Capacius, Lucas Contile, Ioannes Andreas Palatius, Alexander Farra. Imò & Hieronymus Ruscellius existimat ea esse magis recondita, & magis religiosâ. Alij Auctores tamen, atque adeò

Academici, figuras pingi, sed filere interim, alienum ducunt à Symbolis Heroïcis.

Cur autem eis adijci lingua & sonus debeat, Hercules Tassus eam causam adfert : nempe vt à Hieroglyphicis, à signis gentilitiis & sigillis, à multis etiam notis clandestinis, aliisque mutis Symbolis, possint interstingui. Alioqui essent perinde ac sphinx in annulo Augusti, in annulo Mæcenatis rana, nox in Tydei clypeo, icon Iustitiæ in clypeo Polynicis; pugio & gladius in Caij Cæsaris libellis, qui continebant lectissima Senatorum nomina, vt perimerentur ab immani eo liçtore: nam in Principatu carnificem agebat, ideoque optauerat, vt vnã ceruicem Romanus Populus haberet.

Scipio Bargalius lemma insuper necessarium putat, vt impediatur, quò minùs figuræ prodeant obscuræ, incertæ, aut confusæ. Quippe dotes ac perfectiones varias à naturâ vnaquæuis res accepit; & lemma est lingua seu index illius, quæ in proposito Symbolo considerari sola debet. Quid enim? Lucas Pitti Florentiæ Cosmii Medicei æmulus, machinam belli æneam, quæ per ignem, cum fulgure ac tonitru, ferreum orbem extrudit, figurauerat, sine omni Epigraphe.

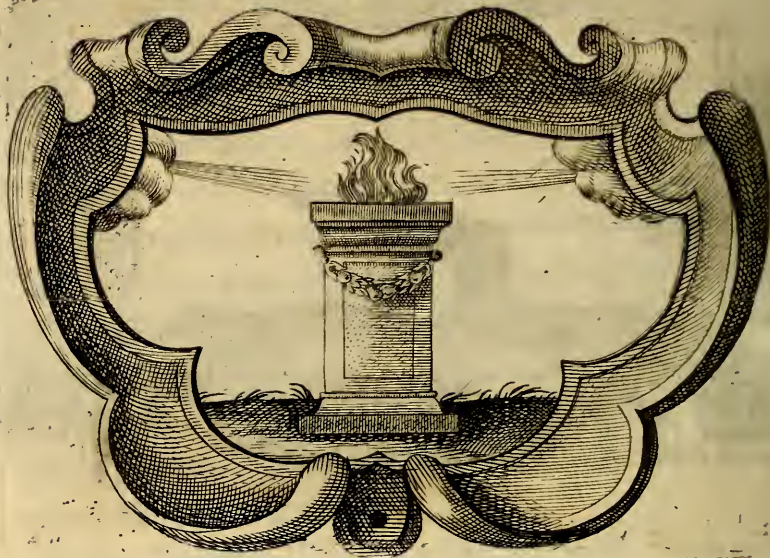
Quis

Quis in scopum Auctoris collineet ? creditur eo Symbolo iactasse, fore breuî exactas, ferro & igni, Florentiâ pilas Mediceas : & aliter tamen cessit; quia mox ipse solum vertere coactus fuit.

Marchio Vastius iugem ignem inter ventorum flabra pinxerat in Iunonis arâ: cumque profiteri vellet, nullâ inuidorum vi extinguere posse ardorem fortitudinis, ac lucem gloriæ suæ, transtulere Symbolum alij ad æstum amoris; ac Virum strenuum, ab

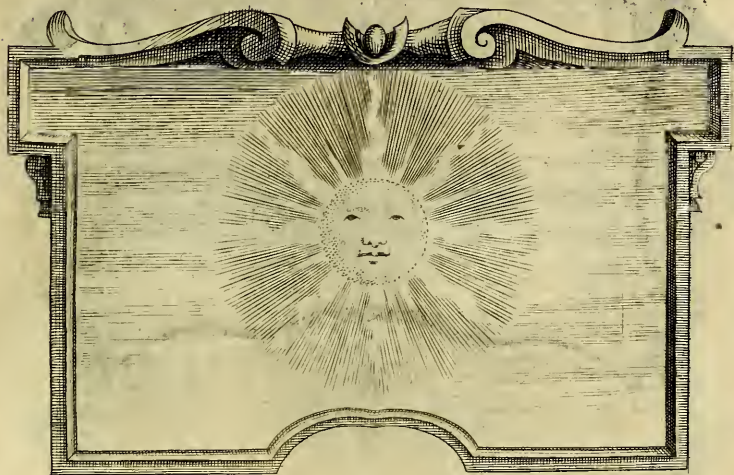
eâ nobili cogitatione, ac prorsus masculâ, ad perturbationes animi effeminatas & molles traduxerunt.

Defuit videlicet Epigraphæ, quæ ageret interpretem ac nomenclatorem, & quæ Auctoris mentem adiuuaret.

Vt ea lemmatis necessitas fiat manifestior, Solem proponam, ex quo sidere totidem manant dotes fermè quot radij. Erunt nihilominus obscuræ, nisi per circumscriptam Epigraphen clarescant. Solem inquam

quam solum proponam, absque figuris & parergis aliis. Si nihil adscripserim, nonne anceps animi

erit Lector, vel in summâ eius luce, & quasi tentabundus progredietur adhuc in tenebris? Ecquam vnam dotem à me potioremi haberi existimabit? Quonam pacto peculiariter assequetur pertinere eam Solis figuram ad Christi Domini obitum? Quod fuit Symbolum in primis laudatum FAMILIARIS STRADAE PRÆCEPTORIS MEI, cum hac Epigraphæ:

SPECTATUR CVM DEFICIT. Verè enim Solem, in sui defectione, spectamus curiosiùs, quàm cùm pulcherrimus oritur, suiq̃ue compos luminis, diem & vitam quotidie mundo adfert. Nec aliter Christus Sol iustitiæ : inuitavit enim maximè ad spectaculum sui, quando in morte acerbissimâ defecit.

Cur potiùs non reputet Solem numquam deficere, sed perstare imò in eâdem luminis sui gloriâ ; dum Luna vel augetur vel senescit, patiuntur-

tur-

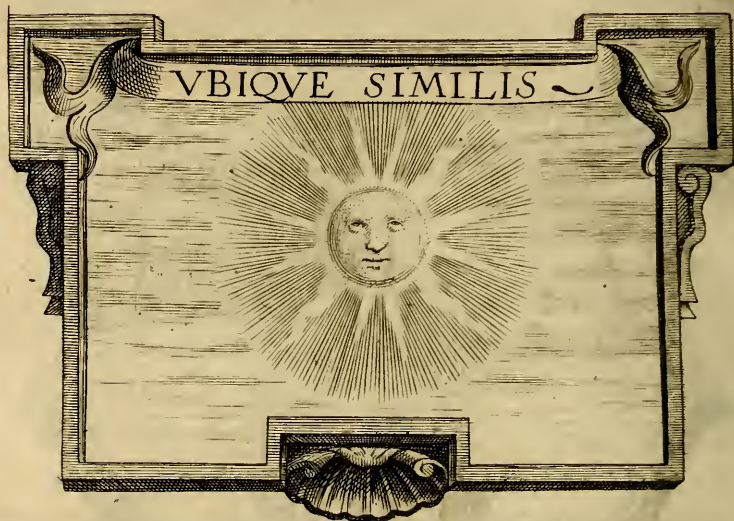
turque aliqua stellæ minores etiam incrementum lucis ac decrementum : vti obseruatum est in stellâ Veneris , & in stellâ Mercurij , auxilio tubi optici ; quod Symbolum cum lemmate , SOLVS

INDEFICIENS , placuit Friderico III. Mantuæ Marchioni : vti constituerat mentis vim & vigorem animi retinere , quantumuis variaret fortuna ; & nunc lætorum , nunc tristium vicissitudine in terris generi humano illudere videretur.

Nec

Nec magnopere differt idem Sol cum altero eollemate, VBIQVE SIMILIS, quo vsus est Franciscus

Villadumius Magnus Præses Equitum Rhodiorum; professus inuicti animi constantiam, seu pax foret, seu Thraces Rhodum inuadere meditentur.

Vidimus perinde, Solem solum, ad liberalitatem
Pag. 13. sponte venientem, in Symbolo Aloysij Cardinalis
Pag. 37. Estensis; & ad suimet gloriam, in Symbolo Ferdinandi Mantuæ Ducis pulchrè transferri: possentq;
 adduci

adduci Symbola id genus plura ; sed quæ hæctenus exposuimus, erunt abundè, vt constet, absque lemmatis certâ determinatione, neminem fore, qui facillè possit coniiicere, ex quanam potissimum figuræ dote Symbolum confletur, nisi fortasse Augur, Interpretres vel Internuntius Iouis fuerit.

Maneat igitur, cum figurâ epigraphen non posse in Heroïcis Symbolis desiderari, ac decere omnino, vt in eis imagines non prodeant viduæ à sententiis, aut elingues, aut profus brutæ, quales à naturâ procreantur, sed potius cum loquelâ & voce, cum ornatu sermonis, ac disertæ.

CAPVT VII.

*An in Symbolis Heroïcis figura sit corpus,
Epigraphæ uerò sit anima.*

Quæstionem hanc non planè ignobilem, induxit primus, vti reor, Paulus Iouius, asseruitque, figuram in iis Symbolis corpus, breuem sententiam in iisdem animam esse. In Dialogo de Symbolis Heroïcis.

Videtur ei Alexander Donatus suffragari, dum figuram ait instar materiæ, epigramma instar forme haberi : atque adeò sicuti materiam, ex se ad omnia De Arte Poët. l. 3. cap. 32.

tendentem, naturalis forma in certo quodam ordine corporum coärctat & comprimit; sic imaginem plurimis instructam facultatibus, & pluribus etiam significationibus obnoxiam, coërceri per adscripta verba, & eò contrahi, vt id solùm ostendat, quod placet Auctori.

At omnino id negant Scipio Bargalius, Hieronymus Ruscellius, Lucas Contile, atque Auctores alij. Nimirum verba & voces in homine, non sunt eiusdem hominis mens & anima; sed sunt adiumenta, quibus affectus proprios anima exprimit. Sic lemma, quasi adiumentum sui, adhibet similitudo, quæ potius est anima Symboli Heroïci.

Prætereà neque notæ numerorum, neque adscripta iis verba sunt ipsius Musices anima; sed potius harmonia est anima eius. Sic etiam nec figura, nec epigraphe sunt anima Symboli Heroïci, sed similitudo est potius anima illius.

Item nec rectè dicentur in Tragœdiâ Personæ illustres, & Personæ priuatæ in Comœdiâ esse corpus, Versus autem aut sermo esse anima vtriusque: sed potius imitatio actionis illustris, perfectæ, ac magnæ, purgans per misericordiam atque terrorem hæc perturbationes, est anima Tragœdiæ; imitatio dete-

deterioris actionis, quæ irrifu spem & gaudium corrigi-
 t, temperatque, est anima Comœdiæ. Sic anima
 Symboli Heroïci est similitudo seu comparatio; quæ
 conflatur ex figurâ & lemmate, quemadmodum
 harmonia, vti est Musices anima, ex numeris ac so-
 nis; imitatio verò, pariter Dramatis anima, ex ver-
 sibus ac personis conflare solet.

Quòd lemma dein figuram, multis inbutam
 dotibus & facultatibus, multisque ideò significatio-
 nibus obnoxiam, ad vnâ præ aliis coërceat; hoc
 minimè arguit; lemma esse formam vel animam
 Symboli Heroïci. Etenim Indiculus pererrando, cir-
 cumeundoque ostendit horas, & Nolula horas eas-
 dem narrat crepitando, tinniendoque: attamen quã-
 uis efficiant ambo, vt Horologium certam habeat
 significationem, non ideò Indiculus seu Nolula
 forma & anima Horologij censentur: sed anima e-
 ius est conuersio machinarum, certis legibus, &
 tractim librato agmine, temperata. Sic lemma indi-
 cat potiùs, quàm constituit animam Symboli He-
 roïci, & ex plurimis dotibus figuræ vnâ tangit,
 ex quâ oritur comparatio: quemadmodum Indicu-
 lus ex pluribus horis vnâ designat, ex quâ fit Ho-
 rologij significatio.

CAPUT VIII.

An Symbola Heroica consilium Auctoris ita exponant, ut simul obligent eius fidem.

Qui ad hæc Symbola veram similitudinem requirunt, hi, uti compertum suo loco erit, putant eisdem obstringi fidem ad præstanda illa, quæ lemmate simul ac figurâ exprimuntur. Et merito fanè: quia quæ palàm & non vísitato nec tenui apparatu, sed propositâ tam illustri tesserâ, quale est Symbolum Heroicum, profiteamur, ea instar promissionis magnæ haberi debent.

*Lampri-
dus.*

Alexander Seuerus, dum croceo & albo amiciebatur panno, spondebat se fore terrarum orbi & vniuerso Imperio beneficum, instar Solis, & instar Lunæ.

*Paul. Io-
nius in
eius Elo-
gio.*

Tamerlanes visus adesse in prætoriis candido, coccineo, & atro; vrbibus obsessis, nisi deditio- nem facerent, clementiam, cædem, vltimum excidium offerebat.

Quòd si expers omnis figuræ color obligabat Ducum eorum fidem; quantò magis obliget Symbolum Heroicum, quandoquidem cum instructu longè nobiliori proponitur?

Ad

Ad hæc, si pellibus leonum, virorum, aprorum, & similibus ferarum inuoluti Heroës ad prælia olim veniebant; atque adeò si iam, quod inde natum est, ferarum earundem imagines in vexillis, in clypeis, in sagulis, in galeis idcirco circumferunt; vt habitu eo præferoci profiteantur, se aduersus hostes venire, sicuti leo solet contra imbelles feras, vel sicuti solet aquila contra imbelles aues: quanto id certius profitetur, qui pro se extulit Symbolum Heroicum, in quo vis maior significationis, adiectâ figuris dictione, ac veluti clamore, continetur?

In aciem redeant Capaneus & Etheocles, vt exhibeant rursus in scutis, alter militem cum face, & cum minaci eâ Epigraphe, CREMABO VRBEM; alter militem perinde, sed cum scalâ, & cum minis illis, NEC MARS AB ARCIBVS REPELLET; an non ij promiserunt distinctè id, quod erant molituri? Heroës alij tacitè sua etiam ipsi hostibus damna interminari videbantur, præferendo in clypeis argumenta futuræ virtutis, quemadmodum Tydeus alter Heros ad Thebas, ostendens in clypeo suo cælum cum lunâ & stellis, vt hostibus noctem & interitum minaretur.

Æschyl.
in Traged.

Ibidem.

Dixi etiam, promissam in Cæsarum numismatis

Pag. 82.

modò securitatem publicam, modò vberem annonom, modò clementiam, & pœnam reorum feram, sed aliquam. *Pag. 83.* Insinuavi quid aut rana in annulo Mæcenatis, aut sphinx in annulo Augusti, aut Harpocrates silentij Deus in aliorum annellis pollicerentur. *Pag. 108.* Adieci, Philosophos gestare solitos icones eorum, qui Principes sectarum fuerant, & quorum profitebantur instituta. *& 109.* Nec verò eas icones in annulis tantùm, sed pendulas loco in aurium tulerunt; *Clemen.* ut esset in comperto, quibusnam aures, per quas *Alex.* hauritur sapientia, consecrassent. Repetere etiam *Pag. 110.* debeo consilium illud Clementis Alexandrini, suadentis ut Christiani pharetram cum iaculis, aut enses, aut ficas, aut pocula, aut cyathos in annulis non sculperent, quippe alienas tesseras à mansuetudine ac temperantiâ: sed sculperent imò alia signa, quæ lenissimæ ipsorum professioni essent magis accommodata.

Quæ cum ita sint, quis Heroicis Symbolis negaverit eandem vim; & quis non fatebitur debere ea prorsus censerì publicam professionem & promissionem etiam, cum tanto apparatu, & pompâ prodeant? Profectò illa quæ ita cælamus & pingimus, non abuolant, quasi irreuocabile verbum; sed plusquam

quàm littera scripta manent potiùs, atque exstimulant, vt id præstemus, quod non verbo dumtaxat vel chirographo, sed sanctiùs ac religiosiùs per has honoris tesseras profiteamur. Vt profus meruerint eadem Symbola Heroïca stipulationis, fidei-iussio- nis, promissionis publicæ, sigilli, ac testis iurati ap- pellationem.

CAPVT IX.

*Cur in Heroïcis Symbolis necessaria
sit Comparatio.*

FLos & deliciae compti atque eruditi sermonis est comparatio, eaque à me hîc accipitur duobus modis.

Primò, vti oratio, quæ vtrumque simile ponit seorsim, & inuicem confert; & tum partes habet geminas, Protasim, atque Apodosim, per quas videlicet fit vtriusq; similis collatio; vt si dixerim: *Quem- admodum fugiendo Scythæ hostem superant; ita non aliter voluptas, quàm fugiendo, superatur.*

*Plato in
Lachete.*

Secundò accipitur, vti est ad vnum verbum contracta eius breuitas: sic enim M. Tullius vocauit Metaphoram. Talis est, si mortem otium ani-

inæ

Plato in Clitiphone. mæ dixeris; si urbem sitam ad mare, salfam & amaram, propter mixtionem nationum, & morum, ap-

Plato in 4. de Legibus. pellaueris. Quæ Metaphora, quia modesta esse debet, interdum metu audaciæ nimix effertur cum adiunctis particulis comparatiuis, VT, QVASI, VEL-UTI, & quodammodo temperatur. Tum verò Ima-

Plato in Clitiphone. go nominatur: cuiusmodi est, si dixeris, virum sapientem, qui peccantem alium corripit, iudicari, quasi è Machinâ, Deum: vel si eas voluptates tantum esse admittendas pronuntiaueris, quæ sint domesticæ virtutis, & quæ illam comitentur, vt pedissequæ: vel si Europæ populos habitare, veluti

Plato in Philebo. formicas & ranas, circa paludes & mare, affirmaueris.

Plato in Phadro.

Iam cur comparatio videatur requiri necessariò ad Symbola Heroïca, potissimùm ex eo euincitur, quia qui componunt Symbola Heroïca, hi delectare volunt, & persuadere futurum; vt prorsus moliantur illa, quæ figuræ ac lemmatis testificatione tam publicâ visi sunt polliceri. Atqui Comparationi seu Metaphoræ inprimis inest vtraque ea potestas, delectandi pariter ac persuadendi.

Vt hoc iam generatim & paucis palàm fiat, quod etiam singillatim, & fusè alibi prosequi necesse erit,

sic

fic ratiocinari possumus. Delectat Comparatio, quoniam ex eâ animus multa discit: nempe simile, quod in Protasi assumitur; simile aliud, quod cum illo in Apodosi confertur, & prætereà vtriusque conuenientem naturam. Ita si Tyrannum dicam bubulco similem esse, quoniam abundè mulgeat; si cum Pericle Samios appellem infantibus similes, qui nutrimentum accipiunt, sed plorantes (nam accipiebant etiam ipsi ab Atheniensibus beneficia, & interim querebantur) proculdubiò delectabit diues ea notitia simul Tyranni & bubulci, simul Samiorum & infantium, & conuenientiæ inter ipsos: atque adeò occurreret alia notitia, nempe ingenij præstantis, quo alius excogitauit istiusmodi comparationes, inter res ceteroqui tam diuersas: nam hoc esse proprium ingenij excellentis, Aristoteles fatetur.

*Plato in
Theate-
to.*

Delectat adhuc magis Metaphora, tum quia omnia hæc peræquè animus in eâ discit, cùm sit comparationis breuitas contracta ad vnum verbum, tum etiam quia prodit instructa insolito & alieno habitu, ac veluti personata. Quemadmodum autem erga peregrinos aliter, atque erga ciues vel nostrates affici videmur; vt iucundius multò sit Persam, Indum, Iaponem, quàm Europæum quempiam

aspicere: ita Metaphora delectat maximè, quia verbum translatum in alienâ sede hospes est; & res, ad quam transfertur, vt ita loquar, peregrinum gerit indumentum. Transit nimirum gaudium & hilaritas ab homine ad prata, dum ea dicimus ridere; & abit flos item ab ipsis pratis ad hominem, cùm in eo dicimus formam florere; & ars pingendi transit ad sensus nostros, dum eos pictores animæ vocamus.

*Plato in
Philebo.*

At si quando aliquid discimus, semper est voluptas; quando plura discimus, erit semper maior voluptas; & quod inde fit, magna semper voluptas ex Comparatione & ex Metaphorâ oriatur.

Quòd deinde utriusque insit vis & neruus quidam orationis efficacior ad persuadendum, norunt hoc etiam ij qui artem Oratoriam vel à limine salutarunt: & id nos distinctè alibi ostendemus.

C A P V T X.

An ad Symbola Heroïca idonea sit Comparatio, quæ sumitur ex Apologis, & ex alijs rebus fabulosis.

VT huius generis priùs aliquot Symbola recenseram; repertum in onyche geminâ equinum

num caput, cum hominis & vultu & barbâ in pectus promissâ, cum pedibus gruis, cum caudâ galli gallinacei, & cum adscriptis ternis characteribus,

*Pierius
in Hiero-
glyph.
Gorlaus
in Dacty-
lotheçâ.*

FAB. schema fuit Fabij Cunctatoris ; vt virtutes vnius perfecti Ducis eo monstro exprimerentur : hoc est, equi capite, præfectura & principatus in bello ; vultu, barbâ, & pectore hominis, prudentia : cunctatio & vigilantia, pedibus gruis ; & caudâ galli gallinacei demum victoria.

Eduardus VI. Rex Britanniae pro Symbolo
habuit orbem terrarum catenatum, pendentem-

que ex caelesti manu; cum lemmate, NIL SINE
DEO.

Henrico

Henrico I. Regi Lusitaniæ, Africæ littora cum classe obeunti, Pegasus placuit, extremis pedibus proterens leonem; eratque Symboli Epigraphe,

PERENNITAS LAVDIS. Veluti esset animo alacri & magno, breuî omnes Africæ nationes, quantumuis præferoces & barbaras, domiturus.

Hugo de Verdala Cardinalis , & Ordinis Melitensis Magnus Præses , vsus est trito Æsopi Apologo , nempe gruis obsonantis , intra vas oris ob-

longi , coram vulpe ieiunâ & ringente ; cum adscripto lemmate, FRAVS FRAUDE COMPENSATVR.

Perinus Cardinalis Gonzaga Herculem figura-
uit Hydræ capita conuerberantem clauâ, cum lem-

mate, TV NE CEDE MALIS. tamquam is, qui
pari fortitudine animi monstra inuidiæ erat supe-
raturus.

Albertus

Albertus Austriae Archidux pinxit Iasonem, & in eius manu vellus aureum. Aderant, sub altero ipsius pede custos velleris serpens draco, ac ponè etiam spirantes ignem tauri, cum hac Epi-

graphie, ASSIDVITATE. ac spes eo Symbo-
lo fiebat conatûs alicuius Heroïci, ex æmulatione
Iasonis, qui cum Argonautis in Colchidem nau-
gavit.

Mathias

Mathias alter Archidux Aſtriæ, & ſupremus militiæ Præfectus in Regno Hungariæ, expreſſit in ſchemate ſuo Perſeum, à quo liberatur Andromeda, ex Nereidum odio ad ſcopulum reuincta; cum hoc lemmate, AMAT VICTORIA CVRAM.

Quippe vt Perſeus Andromedam, virginem formoſam, à monſtro immani; ſic ipſe Hungariam, Regionem pulcherrimam, à iugo Turcarum erat liberaturus.

210 DE SYMBOLIS HEROICIS

Octavius Farnesius, Dux Parmæ & Placentiæ, pro Symbolo habuit clauam, glomum fili, & tres piceos orbes : hoc est, ea quibus instructus The-

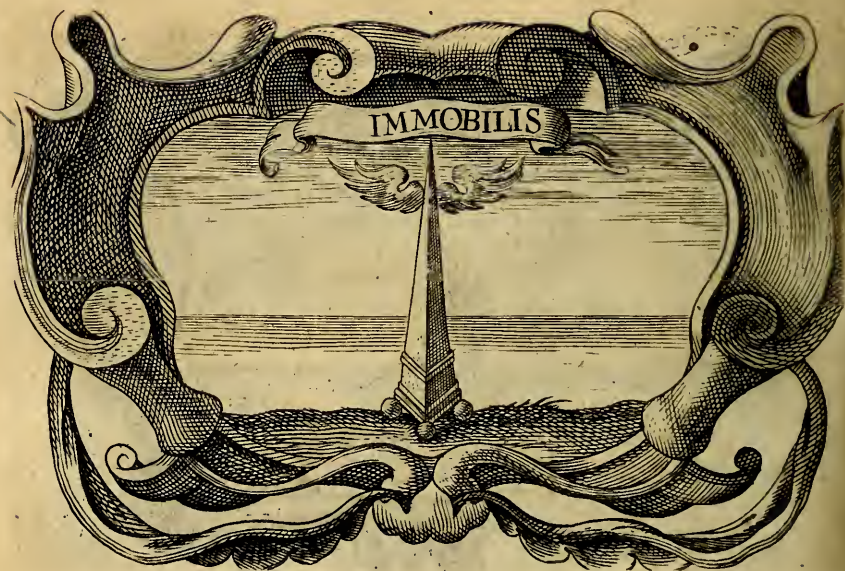
seus, peremit in Cretæ labyrintho Minotaurum; professus contra hostes & æmulos industriam & fortitudinem parem.

Felix Princeps Salerni , ac generalis Dux , eunte
 per aërem testudine alatâ, cum Epigraphe, AMOR
 ADDIDIT, vsus est: vt Regi amorem, fidem, & ad

subita obsequia alacritatem profiteretur, sine mix-
 tione temeritatis, aut celeritatis improvidæ.

Andreas Sfortia Marchio Palauicinus, ac Vene-
tarum copiarum generalis Dux, alas obelisco agglu-
tinavit, cum hac Epigraphæ, I M M O B I L I S. Pro-

posuerat enim, vel si alas ipsi adderes, è constantiâ
suâ numquam dimoueri.

Ioannes Petrus Polignani Marchio delineauit
Tantalum sitientem, & fatigantem labia in fluuij
ludibrio, cum lemmate, INOPEM ME COPIA FECIT.

An vt exprimeret, versari se inter medios honores,
nec consequi eos tamen, quamuis ad eos auidè an-
helaret?

Hæ Comparationes, sumptæ ex Apologis & fa-
bellis, reiiciuntur à Symbolis Heroïcis: & ita iudi-
cant Academici, atque Auctores ferme omnes; dum-

modò excipiam Paulum Aresium, & Herculem Tassum. Etenim esto, Auctoris consilium exponant; haud probant tamen id futurum, quod ille pollicetur. At Paulus Aresius, hoc munus exponendi aptè ad persuadendum, tam opinatur spectare ad perfectionem Symboli Heroïci, quàm spectet facultas volandi ad perfectionem hominis. Admitto, sed hominis Platonici; cuius perfectio verè fuit facultas volandi, etiam post detractas plumas, & tametsi animal implume salutaretur. Videtur certè cum Heroïcis Symbolis perinde agi: nam sponte illis adimitur facultas persuadendi atque obligandi fidem, quam tribuunt ipsis Auctores alij, quam tesserè omnes hospitales, militares, theatrales, conuiuales, atque adeò colores, sigilla, icones ferarum obtinuerunt; ac dein pronuntiatur, vim persuadendi ad perfectionem eorum non pertinere.

*Lib. 3.
Rhetor.
cap. 39.*

Sed quid? eiusmodi Apologos & fabulas recenset Aristoteles inter Oratoriàs argumentationes, ac refert actionem Æsopi: qui vt virum Reipublicæ Principem, accusatum repetundarum apud Samios, liberaret; de vulpe in voraginem lapsâ, & non probante consilium erinacei, nec muscas abigente, à quibus mordicus excruciabatur, orationem instituit.

Per-

Perfuasit verò Samiis, vt eum iam diuitem & fatu-
rum retinerent; ne, cum maiori damno, successoris
integram famem experirentur.

Scio, Apologos etiam, vim suauem persuadendi,
præfertim apud aures vulgi, obtinere. Nec aliter Me-
nenius Agrippa plebem Romanam, secessione factâ *Li. I.
Decad.
lib. 2.*
in Montem sacrum, reduxit; quàm dum exponeret,
indignatas corporis humani partes, ventri omnia
quæri, eumque in medio quietum, nihil aliud, nisi
datis voluptatibus frui: conspirasse autem illicò, ne
cibum ad os manus ferrent, ne os acciperet datum,
ne dentes conficerent; sed mox illas conspirationis
pœnituisse, ac redactas in extremam tabem agno-
uisse, haud segne nimirum esse ventris ministe-
rium.

Sed scio etiam perquam infirmas eiusmodi argu-
mentationes esse: quod enim assumitur in eis, com-
mentitium est; quippe Protasis ficta, & incredibilis:
ideoque quod vibratur in eisdem, est, ferè dixerim,
vmbatile ac fictum iaculum; nec reipsâ ferit, sed
dumtaxat ferire videtur.

Hæc mera itaque hominum commenta in Sym-
bolis Heroïcis, quia inania sunt, numquam indu-
cent persuasionem firmam ac solidam; possêtque ex-
pro-

probrari, vendi fabulas, & interim grandia promitti; Apodosim fore eandem cum Protasi; & abitura demum in verba & nãnias omnia, quæ tam specioso apparatu promittuntur.

C A P V T X I.

Vtrum ad Symbola Heroica sit idonea Comparatio sumpta ex Parabolis.

Lib. Respons. ad Orthodox. **P**arabolam Iustinus Martyr ait esse orationem rei fictæ, sicut Historia est commemoratio rei factæ. Et verò in re fictâ semper Parabolam fundari (quod aliqui tamen negant, imò errori adscribunt) coniicitur ex eo etiam, quia passim de narrationibus dubiis quæri solet, Parabolæ sint an Historiæ: quæ locutio satis ostendit, Historiæ, hoc est rei factæ, opponi Parabolam, nempe rem fictam.

Hoc si admittatur, in partes suas omnis Comparatio tum poterit rectè distribui; & constabit alia ex Protasi verâ, alia verò ex Protasi fictâ. Rursus prior ex his conflabitur, vel ex Protasi verâ & necessariâ; & tum erit similitudo Apodosim habens genere diuersam, vt si apes & earum regimen transferas ad ciues & ad curam Reipublicæ: vel ex Protasi verâ,
sed

fed contingenti; & tum erit exemplum, Apodosim habens genere eandem, cùm fit hominis cùm homine, in re verâ & credibili, collatio; aut certè erit Comparatio sumpta ex euentis fortuitis, seu eandem seu diuersam genere Apodosim sortiatur. Posterior perinde componetur vel ex Protasi fictâ atque incredibili, & tum erit Apologus, vel ex Protasi fictâ, sed credibili, & tum erit Parabola.

Porro iis obstare Aristoteles existimandus non est, dum ait Parabolam esse Comparisonem, quæ ducitur à formâ ad formam. Significat enim dumtaxat ea locutio, in Parabolis particulatim omnia conferri, & Protasis formas seu partes singulas, ad formas seu partes singulas Apodosis pertinere (vide licet vineam ad Populum Hebræum, vineę Herum ad Deum, seruos ad Prophetas, filium item Heri ad Filium Dei) modò excipiantur pauca & minima, quę instruunt narrationis pulchritudinem, & sunt sicuti parerga.

Ideò autem olim qui inter Græcos erant sapientissimi, Malo granata Mercurio Deorum interpreti sacrificabāt; quia in Malo granatis, quemadmodum exponit Clemens Alexandrinus, perinde atque in Parabolis, multæ sunt latebræ. Atque hoc fuit causę,

cur Aristoteles dixerit , in eis à formâ ad formam duci Comparationem ; & cur eæ debeant particulatim inuicem conferri.

At enim reprehenditur Erasmus, propterea quòd sacras Euangelij Parabolas, quas Christus Dominus consecrauit ore suo cælesti, fabulas impiè appellarit. Quid tum ? reprehenditur meritò , quia fabulæ vt plurimum sonant narrationes fictas & incredibiles, cuiusmodi sunt Apologi . Ab his autem abstinuit is qui erat æterna veritas; & cùm sæpiùs vera, interdum ea quæ essent saltem verosimilia, hoc est, ficta simul & credibilia, commemorauit.

Nimirum fuit vetus consuetudo Hebræorum, Ægyptiorum & Græcorum , vt quotquot inter eos eruditissimi erant , consentaneas humanæ vitæ sententias istiusmodi comparationibus tegerent, inuoluerentque.

Iam hæc de Parabolis constituisse, fuit simul exclusisse illas à Symbolis Heroïcis , vt collationes, quæ ex Protasi fictâ, tametsi credibili, desumuntur; cùm eis desit vis ea maior ad persuadendum, quam diximus in Heroïcis Symbolis , præter vim exponendi, desiderari.

CAPVT XII.

An ad Heroïca Symbola sit idonea Comparatio qua sumitur ex Hieroglyphicis.

Offerunt se multa huius generis Symbola ; & ferme sufficerent , si recentem obeliscum Ægyptus ex iisdem ornare vellet.

Innocentius VIII. in montis cacumine figuravit oleæ ac palmæ ramum , cum Epigraphe, AR-

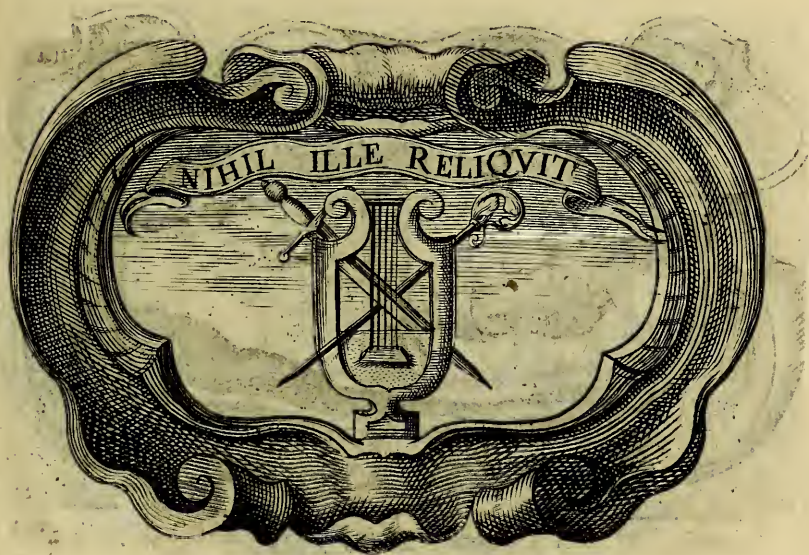
DVA VIRTUTEM ; nam Hesiodus virtutem in ar-
duis collocavit.

Pius III. oleæ ramo iunxit flagellum , cum hac

inscriptione, POENA ET PRAEMIVM, quasi sciscita-
retur à subditis, vtram vellent fortem promereri.

Clemens VIII. gladium, lituum sacrum, & lyram in medio eorum, accepit pro Symbolo; adiecit-
 que lemmatis loco, NIHIL ILLE RELIQVIT. Et-

enim omne tulit punctum, quisquis ex Religione
 ac Iustitiâ, veluti ex graui sono & acuto, temperet
 gratam regiminis optimi harmoniam.

Rodulphus I. brachio armato, ac stringenti clauam cum oleæ ramo, adscripsit pro lemmate, V-

TRVM LV BET ; quasi hostibus suis ex æquo pacem
& bellum offerret.

Henricus

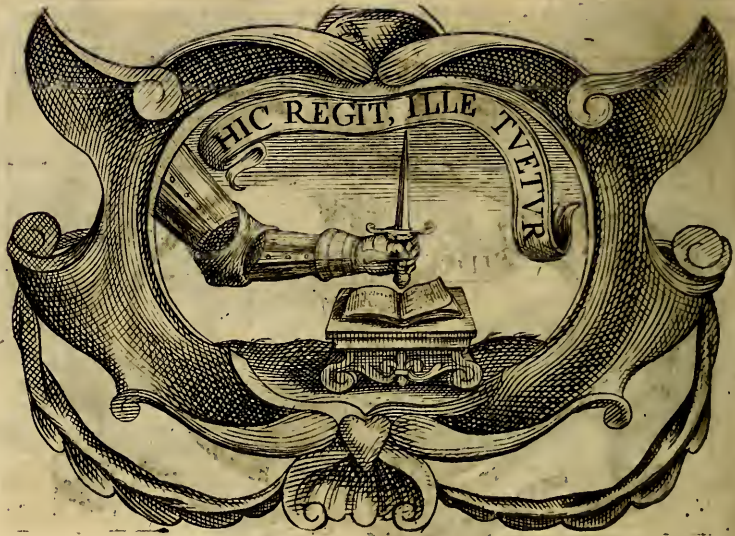
Henricus VIII. dexteras duas inuicem iugatas, ac sustinentes caduceum, proposuit cum Epigrapha, FIDE ET CONSILIO. Conferunt e-

nim summoperè duæ illæ virtutes ad Imperij felicitatem.

Fride-

Fridericus III. brachium armatum, cum districto gladio, supra codicem apertum, pro Symbolo elegit; & lemma erat, HIC REGIT, ILLE TVE-

TUR. Statuerat enim ita efficere; ut quidquid præciperent leges, id gladius seu Imperij potestas exqueretur.

Carolus Fridericus Iuliae, Cluiae, Montium Dux
 sparsa in clypeo habuit corda, cum duplici Epi-

graphie, alterâ Latinâ, HIC MVRVS AHENEVS ESTO;
 alterâ Italicâ, cuius erat sensus, Benevolentia est
 optimum præsidium. Hac certè securior multò
 redditur Princeps, quàm arcibus munitis, & dome-
 stico satellitio.

Ottobertus Comes Habsburgensis habuit pro
 schemate suo armatum brachium cum citharâ, &

cum Epigraphe, HÆC MIHI TVBA. Videretur molle quid, si citharam teneret manus armillis quàm ferro instructa : at in eâ specie militari est omnino decora res , ostenditque , bonos Principes subditorum fide atque concordia, tanquam tubâ, exstimu-

lari ad grandia. In hoc autem incertum est, maior Principum felicitas, an subditorum commendatio inueniatur.

Cosmus Mediceus, Hetruriæ Magnus Dux, te-
studini velum , tamquam nauigio , adpinxit, cum
Epigraphe illâ celebri, FESTINALENTE.

Idem Cosmus Capricorno , inter priores pedes
quidem orbem terrarum & remum , in dorso au-
tem Cornucopiæ adposuit, cum lemmate , FIDEM
FATI VIRTUTE SEQVEMVR. Hoc idem fuerat Au-
gusti schema : cuius videlicet, & Caroli V. & eius-

dem Cosmi Horoscopum fuisse Capricornum, ij notarunt, qui Viris Magnis obsequi stellas & cælum opinantur.

Hæc Symbola ex Hieroglyphicis accepta Paulus Aresius admittit sine exceptione vllâ: Hercules Tassus adprobat dumtaxat, si quæ minùs obscura videantur, sumanturque ex rebus familiaribus, ac veluti propriis; vti sunt palma & laurus pro victoriâ, oliua pro pace, pro amore myrtus, & pro funere cypressus.

Sed alij Auctores ea reijciunt : quia cùm sint imagines seu figuræ, determinatæ ex hominum arbitrio ad significandum aliquid, vsurparenturque olim ab Ægyptiorum sapientissimis litterarum vice (sic enim ea describit Nicolaus Gauslinus) sunt etiam, quod inde fit, mera hominum commenta; & *In Prolegom. ad Symb.* ipsis deest vis ea maior ad persuadendum, quam in Heroïcis Symbolis requirimus. Præterquàm quòd vim etiam exponendi consilium Auctoris, quoniam ut plurimùm obscura sunt, obtinere interdum non videntur.

Non id velim tamen intelligi de dotibus & facultatibus naturæ, ex quarum accommodatione Hieroglyphica sæpenumerò prodierunt. Ita de cornice aue (quæ symbolum fuit amoris & fidei inter *Hor. Apoll. in Hierogi.* coniuges; quia cùm in connubio est, neque mas alteram feminam, neque marem alterum femina desiderat, & post coniugis obitum colit viduitatem) fieri Symbolum Heroïcum cum laude posset, quia dos & facultas naturæ in eâ, non autem significatio ex hominum arbitrio determinata, tum videretur considerari.

CAPVT XIII.

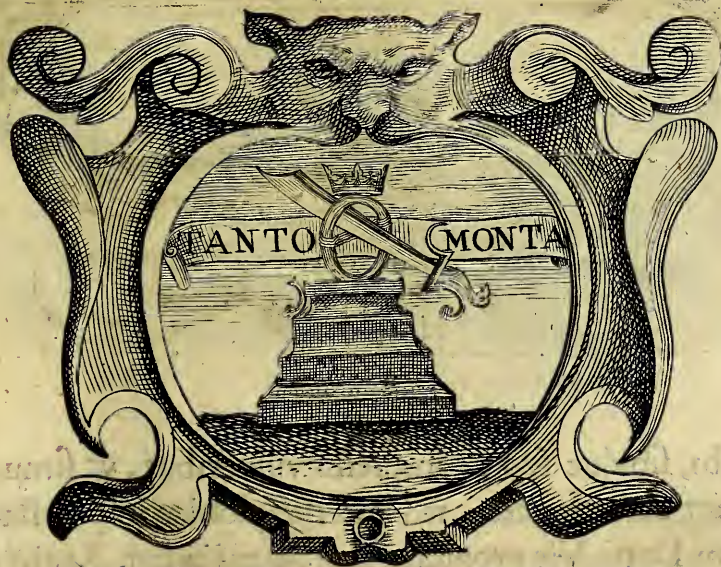
An ad Symbola Heroica sit idonea comparatio, qua sumitur ab exemplis.

NE exemplis caream, dum de exemplis ago, proponam initio hîc etiam Symbola nonnulla, quæ ab eis petuntur. In perueteri Clodouei schemate brachia duo cælo supina, brachiis item aliis fulciebantur, cum hac Epigraphe, TVTISIMVS.

Refertur hoc ad Moyſis victrices manus , quæ hoſtium cuneos veluti feriebant, dum ſublata in vota & preces quaſi feriebantur. Diſcant Duces, in acie pietatem in primis fortiffimè dimicare.

Ferdinandus Rex Catholicus pro Symbolo ſuo uſus eſt nodo Gordio & gladio, cum Epigraphe, **TANTO MONTA.** quaſi diceret, ſibi perinde eſſe,

ſi controuerſiam obortam de Regno Caſtellæ armis, aut aliis artibus atque conſiliis expediret.

Philip-

Philippus II. Rex Hispaniarum figuravit malogranatum apertum, cum lemmate, TOT ZOPYROS. Satis nota est historia Zopyri, qui raro fingendi

astu, sibiq̄ue sponte impressis vulneribus, vt simulareret defectionem; redegit Babylonios in potestatem Darij. Vir propterea tam gratus eidem Regi, vt is dono accipiens pomum Punicum, optauerit totidem Zopyros in Regno suo; quot in pomo illo erāt grana. Par fuit desiderium Philippi Regis; habendi
nimi-

nimirum subditos adæquè fidos, dum in Belgio nonnulli deficerent.

Christophorus Cardinalis Madrucius fascem hastularum figuravit cum hoc lemmate, VNITAS.

memor Micipsæ Salustiani, & postremæ eius Orationis. Quam Seuerus quoque Imperator, moriens pariter, misit legendam liberis suis, cum animaduerneret, inter ipsos iam tum odij fauillas scintillare.

Eleonora de Toledo, vxor Cosmi Magni Hetrurix Ducis, Lucretiam pinxit Collatini vxorem: quæ à Tarquinio compressa, ne esset dedecori superstes,

mortem sibi consciuit; eratque inscriptio, FAMAM SERVARE MEMENTO. Vir ob virtutes plurimas, femina ob solius pudicitix famam commendatur.

Sigismundus Malatesta, Princeps Arimini, aram cum igne, & in eâ Mutij dexteram cum sicâ figuravit, adiectâ Epigraphæ, HIS GRAVIORA.

Paratus videlicet flammis & ferro non manum dumtaxat, instar Mutij, sed corpus totum & vitam exponere instar Codri, pro subditorum defensione.

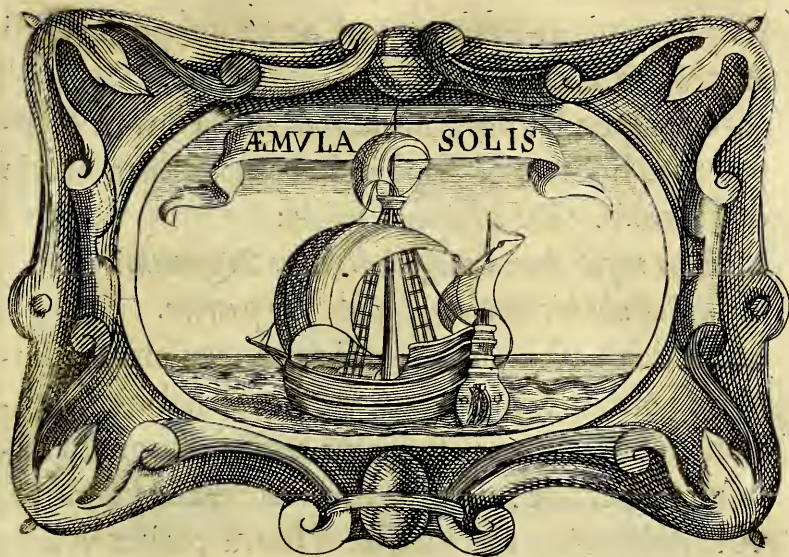
Aloysius Gonzaga, vnus ex iis Caroli V. Ducibus qui urbem Romam inuaferunt, ac dederunt directioni, flagrans Ephesi fanum Dianæ proposuit, cum Epigraphæ, ALTERVTRA CLARESCERE FLAMMA.

famæ vtique magnæ cupidus, & ob eam rem compos illius etiã, sed malæ.

Est qui pro Symbolo elegit celebrem illã nauim, quæ VICTORIÆ nomen consecuta est; propterea quòd sinus Oceani varios scopulosque

&

& maris monstra omnia superans, orbem terrarum
vniuersum, ÆMVLÆ SOLIS, circumierit.

Hæ collationes, tametsi constent Protasi verâ, re-
jiciuntur etiam ipsæ nihilominus à Symbolis He-
roïcis: atque ita sentiunt cum Academicis fermè
Scriptores omnes, dum excludunt ab eisdem Sym-
bolis icones humanas. Nimirum peculiare hominis
factum, cum sponte sit, & cum ideò potuerit non
esse, haud præbebit argumentum efficax ad dele-

ſtandum ſuadendumque. Quid enim? vt pollicearis pietatem in Parentes, Æneam propones, qui Anchifem humeris effert.

Si perpendas hominis ingenium, cùm ſit compos ſuæ libertatis; ſæpè in homine iſthæc officia deſiderabis. De Nerone audies:

Quis neget Aeneæ magnâ de ſtirpe Neronem?

Suſtulit hic matrem, ſuſtulit ille patrem.

*Ariſt.
libro 7.
Ethic. ad
Nicom.*

Leges de quodam etiam, qui cùm accuſaretur quoniam patrem verberaſſet, hanc pro ſe habuit deſenſionem: Sic parens iſte meus auum, ſic auus abauum verberauit: quin & filius hic meus paruulus, vbi adoleuerit, me parentem ſuum pariter verberabit; cùm id generi noſtro ſit hereditarium. De alio item leges, qui, cùm à filio raptaretur, monuit in ipſo ædium veſtibulo, ſiſteret furorem: nam eò uſque, nec vlteriùs parentem, proprium ipſe raptauerat.

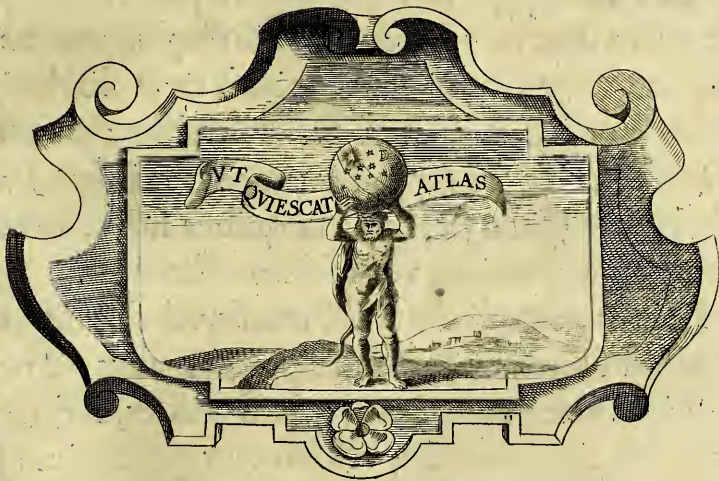
Ibidem.

Quantò id ſanctiùs pollicearis, & certiùs de te ſuadeas, ſi ciconiâ vtaris potiùs; quæ defectos æuo & ſenio parentes effert, & diu ſuperſtites nutrit? Hæc pietas numquam deficit, omnibus inſira, immutabilis & conſtans eſt. Quod verò ab homine officium prouenit, eſt rarum, liberum, contin-

gens,

gens, & ideò minùs efficax ad persuadendum.

Paulus Aresius, qui hæc Symbola admittit, dummodò in Protasi & Apodosi significatio eadem non fuerit; sicut ipsi eadem non videtur, in Hercule succollante oneri Atlantis: quod Symbolum placuit Philippo I I. Hispaniarum Regi, postquam ei Ca-

rolus V. Cæsar & parens cessit Regnorum suorum
 administrationem, cum Epigraphe, VT QUIESCAT
 ATLAS. cùm alioqui esset omnino eadem signifi-
 catio,

catio, si Achillem quis pingeret, dum raptat Hectorem, idemque hosti suo minaretur: hic, inquam, Auctor censet, vim probandi & suadendi exemplis non deesse, quantam ad Heroïca Symbola Scriptores alij requirunt. Nam ait, humanas res, etsi liberè geruntur, euadere immutabiles ac necessarias postquam gesta sunt. Sed interpretatio hæc, si expendatur ad Philosophiæ trutinam, nihilo plus consequitur, quàm quæ ita geruntur, ea nihilo plus continere quàm verum contingens; & ideò exemplis deesse fortio rem aliquam vim ad persuadendum: tametsi Protasis in eis vera superet ceteroqui Apologos, Parabolas, & Hieroglyphica, in quibus ficta, commentitia, & proxima veris solùm efferuntur.

Deinde exempli alicuius Protasis, vel ab homine peculiari sumetur; & tum Scipio Bargalius ait necessariam fore syngrapham, quæ significet, Achillis imago fit an Alexandri; vel sumetur generatim ab ipsâ naturâ hominis, exprimendo ea quæ sunt cuius homini communia, vti vultum sublimè habere, differere, ac ratiocinari: & tunc à semet deriuabit similitudinem Symboli Auctor; si quidem homo est, & humani à se nihil alienum putat. Atqui hoc fieri nequit: nam, vt loquitur Lucas Contile, cum
 homine

homine homo similitudinem non habet, sed proprietatem. Sed & præterea laus non est, profiteri ea, ad quæ omnes conditi & nati sumus.

Non tamen religio sit, partes humani corporis aliquando pingere, in Symbolis Heroïcis, commoditatis vel ornamenti causâ; nempe manum, vt gladium aut florem teneat: quia hoc Scipio Barga- lius & Auctores alij admittunt, cum in ipsis significatio Symboli non fundetur.

Neque horri erunt, quasi mutilæ sint, aut re- cifiæ: quia, vt ait Hercules Tassus, Pictor simulat semper, corpus totum adesse quidem, sed de indu- striâ occultari. Alioqui opus esset damnare Vere- rum Numismata, Annulos, & alia Symbola, in qui- bus partes eadem corporis humani solent figurari.

Fortasse nec erit opus reiicere hominis picturam in tabulâ, in speculo, in amne, umbram eius in sole, larvas seu oris seu totius corporis, quales ex cen- tonibus rustici confarciunt ad terriculum auium; nam res artis vel naturæ, omnia hæc possunt cen- feri.

CAPVT XIV.

An ad Heroïca Symbola sit idonea comparatio, desumpta ex iis qua fortuitò eueniunt.

Godefrido Bullonio, Heroï Magno, tribuunt tres eas ardeas, quas vno iaculo simul pene-

trauit, cum lemmate, DEDERITNE VIAM CASVSVE DEVSVE. Prælagium enim fuerunt expugnatae Ierosolymæ.

Catharina Medicea, Galliarum Regina, perfractæ hastæ adscriptit ; HINC LACRYMÆ, HINC

DOLOR, viduata nimirum Henrico II. Rege, dum hastis luderet.

Quidam Præfectus militiæ, Pyrrhus nomine, assumpsit pro Symbolo equum Iulij Cæsaris, qui neminem alium sessorem passus fuisse perhibetur, cum lemmate; SOLI CÆSARI. Eo autem Sym-

bolo Regis alterius Magni oblata stipendia recusavit, maluitque deinceps etiam Cæsari, sub quo diu meruerat, militare.

Multa ex hoc genere possent recenseri: vt Thebis araneas, quæ telas candicantes semper circa Cereris
 valuas

valuas texuerant, demum veluti omen darent, nigro ^{Pausan.}
 opere ostium velasse, dum eò Macedones, cum ar- ^{in Bæo-}
 mis infestis, mouerent. Sic Attilæ Hunnorum ^{tis.}
 Regi, obsidenti iam triennio Aquileiam, ciconiæ ^{Pier. l. 17}
 quadam die pullos rostro efferentes ac migrantes,
 victoriæ augurium fecerunt. Homini etiam, qui vl- ^{Strab. l. 5}
 trò ac libenter fidei iussorem agebat, & qui rogatus
 ioco à venatoribus, pro lupo, dum erat iam intra
 casses, sponderat; idem lupo velut officij memor
 ab actas ex alio armento equas, & nondum iniustas
 redonauit; atque has ille ad suum præsepe addu-
 ctas, signatasque lupi stigmatibus, lupiferas nomi-
 nauit.

Sed huius generis quoque Symbola communi-
 bus calculis reiiciuntur: quæ enim casu vel fortuito
 eueniunt, fidei quàm minimum faciunt; nos au-
 tem oportet constans quid & immutabile pro Sym-
 bolis nostris Heroicis sectari.

CAPVT XV.

An ad Symbola Heroica sit idonea comparatio, qua sumitur ex arte factis.

PRæter alia quæ percensuimus in Operis Proœmio. Leo X. habuit pilam pugillatoriam, cum

eâ Epigraphe, VI ET VIRTUTE. alludens verò ad fenos familiæ suæ orbes, significauit, non corporis modò, sed & animi vigore vsurum se, dum regeret orbem

orbem terrarum. Sic, vt eam pilam lusoriam cæstis rectè, aut in aërem vibres, aut venientem excipias, non sola vis in lacertis, sed imprimis ars, seu dexteritas conducit.

Henricus cognomento Auceps, extulit pro Symbolo falconem auem, in manu venatoris, cum lemmate, MAIORA CAEDUNT. Falconem, inquit

Jacobus Tipotius, quis primus domuerit, non quero: turpe enim, si Caesarum aliquis: nam alia sunt artes Imperatorie.

248 DE SYMBOLIS HEROICIS

ratoria. Sic ille. Nihilominus curas interdum alias quiescere; vt animus leuamenti aliquid capiens, ad regimen, quasi renouatis viribus, redeat vegetior, in Principe reprehendi non debet.

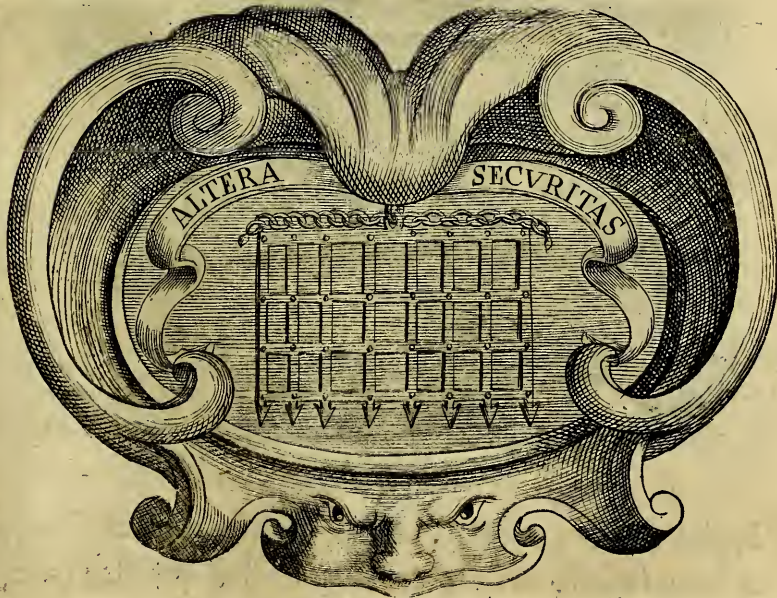
Edoardus I. Rex Britannia, vineam pinxit; qua defensi olim bellatores, suggredi rutò, & moenia subruere solebant, cum hac Epigraphe; H I N C

FORTIOR IBO. Videlicet eius Regni Proceres, Henricum Regem, Richardum fratrem, qui
Caesar

Cæsar iam fuerat appellatus, atq; Edoardum filium in custodiam dederant. Sed is ex eâ euasit, perdomuit rebelles, pieque ac fortiter tam parentem quàm patrum liberauit. Figurant alij xystum, aut carceris septa: sed Heroïco Symbolo ea minimè congruerent.

Bellofortij, fratres Henrici I V. pro schemate acceperunt fores cancellatas, & ex catenis pendulas; quas, si ex inopinato hostes ingruant, vel vnus possit demittere: nam arcis portas tardiùs, & plurimi,

moliuntur. Lemma erat, ALTERA SECVRITAS. Quippe prudentis animi est, vni tantum consilio non fidere, sed salutem collocare in præfidiis multis; quò ita, vno deficiente, alterum sufficiatur.

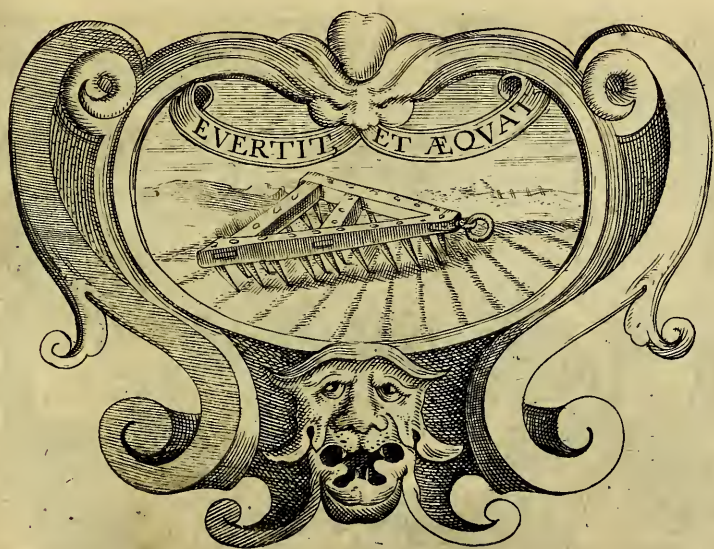
Laurentij Prioli, Ducis Venetæ Reipublicæ, Symbolum fuit solare horologium, cum eâ Epigraphæ: NVLLA HORA SINE LINEA.

Nullam in Principatu horam transigere sine lineâ, & benefactis, ars est & laus multò præstantior, quàm cum Apelli non fuit dies sine lineâ.

Guliel-

Gulielmus Comes Palatinus Rheni, pro schemate habuit Dentale, quo glebam agricolæ cominuunt, & agrum exæquant, vt semen occatum terrâ cohibeatur. Lemma erat, **EVERTIT, ET AEQVAT.**

Nimirum optimi Principis est, deprimere illos, qui exstant cum bonorum iniuriâ ; & ad morum frugem, sub quodam iustitiæ ac legum æquamento omnes continere.

Alphonfus I. Dux Ferrariæ, globo incendiario diffilienti, vomentiq̄ue ignem & flammâs, Epigraphen hanc Gallicam adscripsit, AV LIEV, ET TEMPS. id est, Loco, & tempore.

Is, in celebri ad Rauennam prælio, cùm excogitauerit primus istiusmodi ferreos orbés, fartos intus puluere pyrio, qui concepto igne disrumpuntur ac stragem edunt; insinuauit, sicut ij accensi citiùs auctorem læderent, & accensi seriùs hosti non obessent,

essent, ita debere magnas res loco ac tempore congruo semper geri.

Augustinus Bardius, ad tesseram dimidiam, & in longum sectam, cum notulis rei coëmptæ, adiecit hanc Epigraphen; RESPONDET VNI. Siqui-

dem vni & soli Principi suo facere obsequenter, & in primis seruare fidem, proposuerat.

Honorius de Bellis, ferulæ innexæ orbibus volubilibus ac litteratis, circumscripsit hoc lemma:

SORTE AVT LABORE: nam præsidio vtriusque niti ad gloriam, statuerat.

Globus maioris tormenti, excussus in congeriem lanæ, arcis muro prætensam, cum eâ Epigraphe, IN MOLLI FRANGITVR, lenitatis est Symbo-

*Paul.
Aref. in
Symbo-
lis sacris.*

lum, quæ sola virtus potest vniuersum iræ impetum hebetare.

Larua

Larua cum Epigraphe, VERA LATENT,
 commendat prudentem interdum ac necessariam
 consilij suscepti dissimulationem.

Rota ingens versatilis, intra quam gradiens e-
 quus, aut molossus, & semper in imo tamen loco

MA-

MANENS, ATTOLLIT ALIA, fuit symbolum honestum cuiusdam; qui alios à se promoueri, suamet verò promotionem à se negligi, gloriabatur.

Hæc Symbola Heroïca, desumpta ex arte factis, probantur suffragiis Auctorum omnium; quoniam eis vera similitudo inest, nobilissima inter comparationes alias, & vena, scaturigo, ac mater eorundem Symbolorum. Nimirum præterquàm quòd deletat plurimùm, & est gratissimi vsus, collatio ex iis

K k

rebus

rebus artificiatis accepta, vim habet magnam etiam ad persuadendum, cùm ex Protasi constet omnino verâ, & ferè dixerim necessariâ.

Philosophiâ quidem seuerius iudicium aliter censeret; sed Musæ mitiores, in quarum palæstrâ versamur, permittunt, vt necessarium appelletur omne id, quod semel & semper fit eodem modo, neque vllatenus variatur. Ita frænum est hominis inuentum; attamen, velit nolit homo, equus fræno regetur. Hominis pariter inuentum est ex artis præscripto versare argillam in rotâ: attamen, velit nolit figulus, semper exhibit vrceus; cùm artis leges eæ sint, vt ea in opere ipso errare artificem non patiatur.

Præterea cùm facultates proprietatesque rei arte factæ soleant, vt plurimum, sicut & rei naturalis dotes, in Symbolis nostris considerari; eæ verò proprietates non vni rei artificiatae, sed omni, & soli, & semper conueniant, fundant, quod inde fit, similitudines idoneas, & induunt rationem quamdam veri necessarij. Atque hoc pacto, vti ars, æmula cùm sit, naturam imitatur; ita opus artis imitatur necessitatem, quam habet opus naturæ.

CAPVT XVI.

An ad Symbola Heroïca sit idonea comparatio, quæ sumitur ex rebus naturalibus.

Etiam hîc attexam schemata huius generis multa, præter illa, quæ satis magno numero, ad specimen operis initio recensui.

Ludouicus VI. Rex Galliarum, & ex profapiâ Pipini vltimus, ranam in paruâ insulâ, quam cir-

260 DE SYMBOLIS HEROICIS

cum luunt aquæ, figurauit cum hoc lemmate, MIHI
TERRA LACVSQVE. Vſus eſt eo ſymbolo ranæ
Mæcenas etiam, eoq̄ue, dum Auguſtus aberat, ſi-
gnauit litteras, quibus vectigalia & pecuniæ impera-
bantur. Vt mirum non ſit; teſſeram illam terrori
fuiſſe populo Romano, quemadmodum Plinius
memorat: quia cuiusmodi litteræ ſonum contine-
bant odioſiorem multò, quàm quem edunt ranæ,
quando importunæ atque obſtreperæ coaxant.

Ludouicus XII. Galliarum item Rex, Craterem

signum cæleste pro schemate habuit, cum eâ In-
 scriptione, INTER ECLIPSES ORIOR. Vt enim hoc
 sidus xv. Calend. Maij oritur, inter maiorum Si-
 derum defectiones: ita ipse Regnum adierat, mor-
 tuo absque liberis Carolo VIII.

Alphonfus X. Rex Legionis & Castellæ, pelica-
 no, dum ex fonte pectoris sanguinem mittens, pul-
 los charitate summâ irrorat, eosq; vel nutrit, vel ad
 vitam reuocat, adscripsit hanc Epigraphen, PRO
 LEGE, ET PRO GREGE. An quia lex naturæ semper

fuit, vt parens, quasi pastor, alat gregem liberorum, nec sit eis superstes? Saltem Alphonfus Rex eo symbolo sanguinem & vitam pro lege & pro subditis pollicitus est.

Ioannes Rex Aragoniæ, Salamandrâ vsus est; quæ aut igne alitur, aut ab igne non læditur: & lemma

Symboli fuit DV R A B O. quasi assiduè in aduersis repeteret animo Virgilianam illam parænesim;

Durate, & vosmet rebus seruate secundis.

Philip-

Philippus II. Hispaniarum Rex, ad truncos duos, ex lauro igniariâ fundentes mutuo attritu vaporem & flammam, scripsit lemmatis loco, DOMINVS MIHI ADIVTOR. Etenim extincta

gloria domus Burgundicæ, visa est rursus clarescere
in familiâ Austriacâ.

Edoardus

264 DE SYMBOLIS HEROICIS

Edoardus II. Rex Britannia, pro schemate suo araneam pinxit, quæ flante vento, adhuc telam suam orditur, ac nititur contrà, cum Epigraphe, A. V. D. E. N. T. I. O. R. I. B. O. Etenim vis aduersa, &

resistens impetus acuit, non hebetat, genuinam veramque virtutem.

Jacobus

Iacobus V. Scotiae Rex, musculum piscem, qui
 rete belluam maximam, & minus perspicacem,
 propter graue pondus superciliarum, ideoque in
 vada praecipitem, regit tamquam oculus, hac Epi-
 graphae circumscripsit, VRGET MAIORA. An

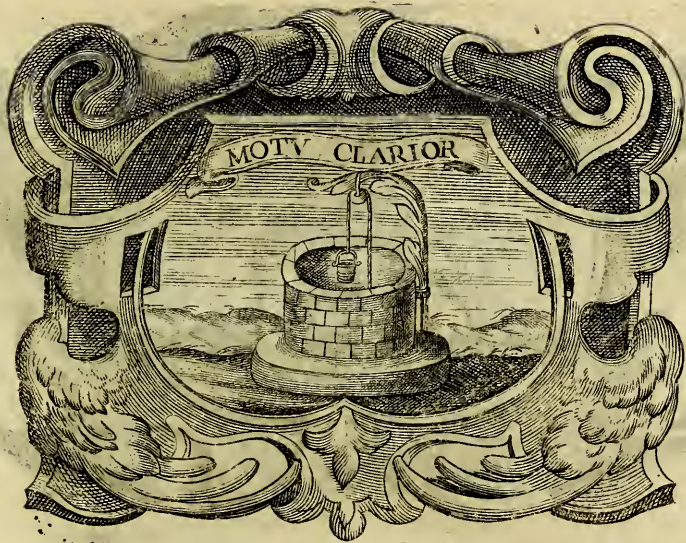
quia dedignari humiles ac tenuis fortunę homines,
 in Principatu non oporteat; cum euenire possit, vt
 Regem & Purpuratum iuuet semiamictus aliquis,
 & aliquando etiam seruet?

Margarita Valefia, Nauarræ Regina, figurauit pro se Heliotropium in Sole, cum hac Infcriptione, **NON INFERIORA SECVTVS.** nempe uti

sequitur flos aureus Solem aureum; sic ipsa è stirpe Regiâ, maritum Regem meruerat.

Guido Ferrarius Cardinalis, puteo adscripsit,
 MOTV CLARIOR. etenim aqua in eo fit
 limpidior, dum hauritur frequenter: ac de se pa-

rem ipse claritatem pollicebatur, si amici haurirent
 crebro ipsius liberalitatem.

Leonardus Loredanus, Dux Reipublicæ Venetorum, elephanto hanc Epigraphen adiecit, N A S C E T V R. decennio enim vterum gestat: & res magnæ

spatio euadunt validæ; quia festinatio plerumque improuida est.

Fridericus Urbini Dux, circa igniarium filicem
& ignitabula scripsit pro lemmate, NON QV O-
VIS TERITVR: hoc est non ferro vulgari, sed

folo chalybe: vt propterea neque constans in ad-
uersis animus eius, quidquam ab iniuriâ huius sæ-
culi ferrei pateretur.

Guidobaldi Ducis Urbini filius flammæ adscripsit, QVIES IN SVBLIMI: & pulchrè, sicut Fredericus Dux in silice, ita ipse in igne lusit: ostendit-

que hîc in terris se aduersis quidem posse agitari, & quati; sed quiescere animum, cælumque ac sedem Piorum meditari.

Hunfridus Comes Habspurgensis testudinem proposuit; cui Sol interdum vapore suo confert, vt supernatet mari, nec mergatur; cum lemmate illo,

IMMERSABILIS. Sic dum in Religionis luce ageret; ærumnis, sapiens eius animus, mergi non poterat.

Cæsar Dux Mutinæ, Soli inter nubila, adiunxit hoc lemma, OBSTANTIA SOLVET: VI

qui perinde inuidos atque æmulos erat superaturus.

Ferdinandus Gonzaga, Præfectus supremus copiarum Caroli V. habuit pro Symbolo plumam aquilæ, inter diuersarum auium plumas; quas aiunt ab eâ vnâ adigi ad teredinem & tabem. Lemma Symboli fuit, ALIAS DEVORAT VNA MEAS. In-

finuauit, sua omnia priuata decora superari ab vnâ eâ gloriâ, quam indeptus maximam erat, Aquilæ, hoc est Imperatoris Caroli, auspiciis.

M m

Marcus

274 DE SYMBOLIS HEROICIS

Marcus Antonius Columna, Dux Paliani, vsus pro Symbolo est veste talari, inter flammæ, ex asbestino seu amyrantho lapide; qui lapis velut in subtegmina finditur, ac texturæ operam admittit. Lemma erat, SEMPER PERVICAX: & eam con-

stantiam professus est, quâ Veronam aduersus Gallos ac Venetos defendit.

Andreas

Andreas Gonzaga, Marchio Guastallæ, scorpioni
 adscripsit, QVI VIVENS LÆDIT, MOR-

TE MEDETVR. statuerat siquidem exigere à reis
 pœnas; vt prodesſent, ſi nocuerant.

Curtius Gonzaga, Castilionis Marchio, Epigraphen hanc adiecit vitulo marino, SIC QUIESCIT. nam ea bellua, dum tempestas est, supra sco-

pulum stertit, ac dormit placidissimè. Ita inter fortunæ aduersæ procellas vir magnanimus.

Ferdinandus Sanfeuerinus, Princeps Salerni, & Magister Equitum Caroli Quinti gruem figurauit, quæ lapillum pede suspenso tenet, cum lemmate; OFFICIUM NATVRA DOCET. Nam ei

studium & exercitatio in naturam verterant, vt esset vigil.

Sfortia Palauicinus, contra Turcas pro Regno Hungariæ dimicaturus, pinxit mustelam, cum rutæ ramusculo, & cum Epigraphe, CAVTIVS PV-

GNAT. Eo quippe amuleto munita, congregi audeat vel cum hoste venenato.

Polydamas Maynus ranæ Ægyptiæ, quæ transfuersum calamum in ore habeat, adscripsit; VIRTUTE, NON VI. hoc enim pacto serpens hy-

drus impeditur, quò minùs eam voret. Decreuerat porrò ipse semet potiùs virtute solâ tueri, quàm vi alios lædere.

Scipio

Scipio Bargalius accipitri adiecit Epigraphen hanc; RECTA SVRSVM. Non enim oblique

aut per anfractus, sed recto alarum agmine, sursum fertur: & ea sapientis via est, cum ad summa nititur.

Franciscus Mandolus, gallo aui adscriptis,
 NON DECIPIT SOMNVS. professus per-

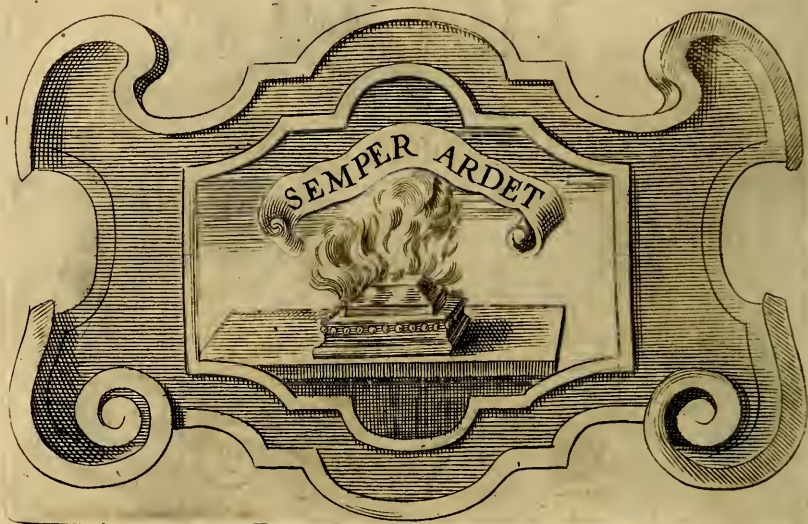

æquè vigilem se futurum ad prælia, & ad victo-
 rias.

282 DE SYMBOLIS HEROICIS

*Plin. l. 37
cap. 10.*

Curtius Burgheſius aſbeſtum lapidem , qui vbi ignem conceperit , numquam ſolet deflagrare , inſcripſit hac Epigraphe , SEMPER ARDET .

Semel placita , ſemper proſequi , & ſectari veram gloriam , ſtatuerat .

Franciscus Lancius habuit pro Symbolo anserem, ouis incubantem, cum hac Inscriptione, NON ALIENA. Anser sua semper fouet; ita ipse suis

semper intentus rebus, miscere aliena numquam voluerat.

284 DE SYMBOLIS HEROICIS

Antonij Mariæ Maraffij schema speculum fuit, cum eâ Epigraphe, C V N C T I S A E Q V E F I D V M. Erat quippe ostensurus veros vnicuique

vultus, si qui censuram aut consilium rogent. Utinam ad eiusmodi speculum suos vultus comerent Aula & viri potentes.

Ioannes.

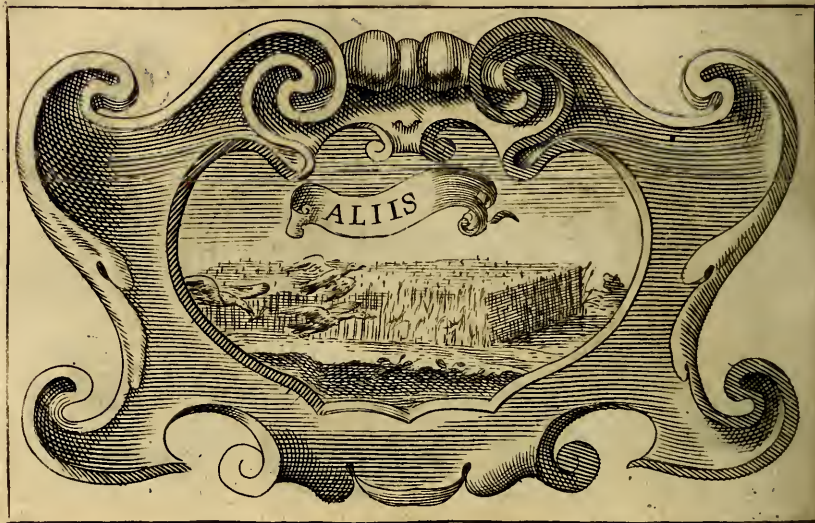
Ioannes Baptista Trinchcrius gruibus, volantibus
cum iniecto in os lapillo, Epigraphen hanc addidit,
TVTA SILENTIA. Aues illæ ita peruolant

infesta aquilis loca, ne gruendo ad prædam eas
proritent. Vbique, sed præsertim in Principum &
Regum aulis, est consilium optimum, SILERE.

286. DE SYMBOLIS HEROICIS

Ioannes Cephalus pinxit aues seleucides, cum
Plin. l. 10 hoc lemmate, A L I I S. Nempe in Caspiis mon-
cap. 27. tibus hæ aues inueniuntur, vt locustas abigant à fe-

gete ; quam ceteroqui abederent, cum detrimento
regionis. Porrò significauit, nihil gratius sibi posse
accidere, quàm vt queat prodesse aliis.

Ioannes Baptista Brembatus figurauit trochilum, seu regulum, qui super alas aquilarum sublimis fertur: & lemma fuit, NON VISITATA,

NEC TENVI FERAR. Vsurus enim erat ipse etiam aquilæ, hoc est Imperatoris, patrocinio; ut ad magna proueretur.

Petrus Franciscus Tortolus, mappæ ex lino Indico, iniectæ in ignem, adscripsit hoc lemma, TERGET, NON VRET. Nam à maculis fordibusque mensæ non vritur igne, sed purgatur.

Plin.l.19 Atque id causæ fuit, cur ex eo lino contexuerint olim
cap.1. sacculos, ad seruandos in sepulchrali pyrâ Imperatorum cineres. Ceterùm indicare voluit Auctor Symboli, ærumnis vitæ huius purgari, non vri animum suum.

Est qui spicam figuravit, & flauam & pronam,
cum eâ Inscriptione, QVIA PLENA. Quantò quis

est dotibus egregiis cumulator, tantò sit animus
eius modestior atque demissior.

Alius igni adscriptit, **NEC PROPE, NEC PROCVL.** Principis gratiam, nec promereri nimiam, nec nullam, sed aliquam, tutissimum est.

Neque dissimile admodum videtur illud vetus Adagium, *Procul à fove, procul à fulmine.*

Flamma,

Flamma, quam ros aquæ perspergit, vt magis accendatur, cum Epigraphæ, EXTINGVERE SVETA

SVETA, ostendit, studio ardenti honestæ rei, parua impedimenta prodesse veriùs, quàm obesse.

Rosa spinis septa, sed propter odorem tamen & colorem amabilis, cum hoc lemmate, A B I G I T -

QVE TRAHITQVE, est Symbolum idoneum voluptatis.

Equus,

Equus, quem lupo mordicè læserit, cum eâ Epigraphe, MORSV PRÆSTANTIOR, persuadet, capi etiam ab hostibus posse vtilitatem.

Lupus certè morfu suo equos generosiores efficit, ac valetudine prosperiores.

Ultima, properans tardo gradu, accedit demum testudo, quæ cum eo lemmate, SVB PARVO, SED MEO, Symbolum est modesti ac securi animi.

Hæ similitudines, ex naturæ dotibus & facultatibus acceptæ, prærogatiuam quamdam singularis excellentiæ, vti optimæ ac laudatissimæ omnium, promerentur. Est verò in eis tota vis ac pulchritudo Symboli Heroïci, potestas nimirum delectandi ac persuadendi.

CAPVT XVII.

Cur similitudo, præ aliis Comparationibus, delectet, ac persuadeat.

Libet hoc expendere seorsim, & tædium vitare Capitis prolixioris: promam autem similitudinem seu metaphoram vnam aut alteram; & mox vtriusque neruum ac robur exprimere conabor.

Vespasianus recenter vocatus ad Imperium, dum lustraret Ægyptum, dixit ibi pro concione: **HAV-
RITE EX ME TAMQVAM EX NILO.** Quænam oratio potuisset in aures animosque influere blandius, aut cor & venas irrigare benignius? Cælum non respiciunt Ægyptij, sed Nilum spem annonæ, prodromum, inò parentem vbertatis.

*Philostr.
l. 5. c. 10.
in Vitâ
Apollon.*

Atqui ex Principe haurire posse omnem benignitatis modum, quanta erat futura felicitas? Quanto etiam Vespasianus hoc promisit efficacius, promisit delectabilius, dum vsus est similitudine Nili, cuius est proprium, Ægyptiis aduehere simul vberes riuos, atque vberem annum; quàm si comparationem, aut ex inundatione aliquâ fortuirâ, quæ dedisset aliquando alibi fertilitatem, aut ex alterius benigni:

benigni Principis exemplo, aut ex Parabolâ, aut ex Apologo fumere voluiffet?

Mentem peræquè exasperat ac vulnerat contuitium, si cum hoc apparatu similitudinis aut metaphoræ vibretur. Vt ostendam id in translatione petitâ ex arte factis, velim subeat animum recordatio Narsetis illius, qui audiuit Italiæ oppressæ Vindex & Liberator; quoniam vniuersam gentem Gothorum superauit, cum Rege Totilâ, victoriis claro, fortunaque diu propitiâ ebrio tantoperè, vt securus & ludibundus venerit ad prælium vltimum ac decretorium; interque ambas acies, ante conflictum, phalerato equo & auratis armis conspicuus, obequita-uerit, sapiùs mittens in aërem iaculum, ac id rursus accipiens, dum relaberetur.

Dux ille igitur, qui Totilam & Gothos vicerat, feminæ vnus imbellis amarulento & falso dicterio victus ac prostratus fuit. Quando nimirum, ex muliebri liuore, monuit eum Sophia Augusta, desineret tandem regnare in Italiâ, & rediret Byzantium, ad colum & fufum, in Gynæceo, inter lucibrantes ancillas, tractandum æquiùs, quàm Romæ sceptrum.

Nullum tam acutum telum, nec tam venenatum antehac hostes barbari contorferant in Narsetem :
pupugit

pupugit animum translatio petita ex lanificio muliebri, nec fuit ferendæ huic ignominia homo conditione quidem seruus & eunuchus, sed victoriarum & gloriæ compos. Respondit verò, nere ac texere in Regiâ domo se olim quidem didicisse; at licio iam præparato, breuê orditurum se eiusmodi telam, quam nec ipsa Augusta, nec Iustinianus Vxorius Imperator vnquam retexerent: & tum Alboïnum Regem Longobardorum ex Pannoniâ, vt vno auulso bellicosissimæ gentis Duce, alter succederet, in intima Imperij Romani viscera accersuit.

Atque ita vnus Eunuchus, aduersus viros plus quàm vir, aduersus feminam minùs quàm femina fuit. Non tulit conuitium, quod illa armauerat metaphorâ seu similitudine artis ignauæ; & in quo exprobrationem emascûlati animi, tamquam fulmen, vibrauerat. Perstrinxisset & pupugisset leuiter alia quæuis comparatio: hæc patefecit locum vulneri magno, hæc animum totum exhaustit.

Sed age; vnde-nam oritur in similitudine aut metaphorâ, seu vis tam liquida ad delectandum, seu vis tam vehemens ad persuadendum? Vt rem expediam, sic equidem existimo: quando veniunt sententiæ cum eo instructu collationis aut meta-

phoræ, tunc illæ proprios vultus posuerunt, & quodammodò laruam habent; idcò seu honoris, seu contumeliæ, seu boni, seu mali nuntia fuerint, vehementiùs aut delectant, aut perturbant.

Quod spectat ad delectationem; dixi eam percipi maiorem, quando animus ac mens plura discunt; & euenire hoc in omni comparatione, in quâ vtrumque simile, & vtriusque conuenientiam, & ingenium præstans illius qui nouit res tam dispares conferre, consideramus. Quin & comparamus ea nos etiam; & dum hoc fit, noua emergit voluptas, quam animus capit, dum ipse pariter iudicat Protasim cum Apodosi conuenire.

Hæc omnia experimur perinde in metaphora; quæ cùm sit comparatio ad vnum verbum contracta, adhuc delectat liquidiùs & iucundiùs. Eodem modo cùm placeat Pictura explicatior, in tabulâ vniuersâ; placet ea magis, quando in arctum cogitur, & nihilominùs exiguo in loco nihil de se ab oculo patitur desiderari; præferens vtique symmetriam eandem, tantùm eo discrimine, quòd hîc pulchrè contrahitur, pulchrè ibi explicatur.

Iam cùm hæc sint omni comparationi & translationi communia, eoque simplici locutioni generatim

ratim collatio seu translatio præstet; adhuc excellit similitudo inter comparationes alias, quia quò magis vera est, eò conciliandæ voluptati aptior censeatur. Quid enim? trahit sua voluptas vnamquamque facultatem animæ; & vim nobis inditam ad intelligendum, trahit VERITAS. Illam ideò odoratur, vestigat, ac perquirat semper, iuxta Horatij versiculum:

Atque inter silvas Academi querere VERVM.

Placet Apologus, placet Parabola, placent Hieroglyphica, & alia ingeniosa id genus hominum commenta; quia iis veritatis imitatio quædam inest. Etenim

Ficta, voluptatis causâ, sunt proxima veris.

Item placet adhuc magis Historia; seu fortuita euenta, seu res gestas enuntiet: nam in his reperitur verum, sed mixtum, aut libertate, aut casu; & ne multis, verum contingens.

Sedenim est cur placeat maximè similitudo quæ sumitur ex naturâ, vel arte factis; quia in his continetur verum stabile, constans, ac perpetuum, citra metum, ne potiùs contrà sit: fundat verò assensus nostros: & quod inde oritur, sicut in iis est maior veritas, ita maior est voluptas.

Quoad vim ipsam persuadendi; videtur locutio simplex & propria venire sola, & sine comite ad a-
 ciem; locutio autem translata suos adducere auxi-
 liares, ac proinde adesse fortior, & potentior: etenim
 vnum simile in collatione seu metaphorâ, adiuto-
 rium est, & veluti suppetiæ similis alterius. Discrimen
 tamen est, quia Protasis, quæ ex Apologo, Chi-
 mæarâ, fabulâ, Parabolâ, aut ex Hieroglyphicis hau-
 ritur, dumtaxat vim umbratilem & commentitiam
 habet; est veritatis larua, non veritas: neque in eâ
 aliter contingit, quàm si stramineum commilito-
 nem ad certamen quis adduceret.

Protasis etiam, quæ sumitur ex re fortuitâ, vel ab
 exemplo, in gradu suo ægrè consistet, nec diu obti-
 nebit ordinem; quia inest ei veritas quædam infir-
 ma; ex quâ tenue auxilium percipi aut sperari pos-
 sit.

Ne multis; hæ argumentationes habent tantum-
 modò impetum ac vim instar grandinis; quæ ni-
 mirum fortis non est, nisi quando densa vineam
 verberat, aut segetem flagellat. At nos dumtaxat
 argumentatione vnâ in his Heroicis Symbolis im-
 pressionem in animos facturi; enimverò debemus
 talem eligere, quæ habeat impetum ac vim instar
 fulminis:

fulminis : atque hanc suppeditat similitudo , cuius Protasis est manens, constans, ac perpetua veritas.

Nimirum Apodosis, cui comes illa fuerit, mentem ferit potentiùs; quoniam secum vnà adducit ad persuadendum , non laruam militis , neque gregarium aliquem, sed Achillem. Adeò vt affirmare sit, in similitudine esse efficacitatem maiorem ad persuadendum, quia in eâ maior est veritas.

Arctari fateor nostra Symbola , dum solas admittimus proprietates artis, aut naturæ; vt delectent quàm maximè, & quàm maximè persuadeant. Sed vitio id vertat, quisquis vitium credit scientiarum etiam, vt dumtaxat necessarium opus naturæ eæ contemplantur. Nos prætereà etiam opus artis admittimus; ex quâ ertere liceat multa, eaque non incuriosa; præter diuitem ceteroqui naturæ thesaurum, quem possis adire in Historiâ naturali Aristotelis, Plinij, Æliani, Gesneri, Aldrouandi; aut in iis, quæ Nicolaus Caussinus, & Antonius de Balinghem Scriptores nostræ Societatis, ille in Symbolis Polyhistoricis, hic in Zoopædiâ ediderunt.

Certè Symbola nostra iis limitibus circumscripta, à nemine reprehendi, quin imò laudari & anteferri aliis solent. Quæ verò fiunt ex Apologis,

Parabolis, Chimæris, Exemplis, aut Euentis fortuitis, aut Hieroglyphicis, ea passim traduci, expungi, damnari, aut saltem subiici censuræ consueuerunt. Cur autem videns ac probans meliora, sectari deteriora velim, vt Patronis postea indigeam, in Apollinis Curiâ, & in Senatu Litteratorum, qui ea defendere (si quâ tamen ratione aut ope valeant) enitantur?

Vna argumentatio, non plures, in vno Symbolo efferi potest, vt delectet simul & persuadeat; sicut vna in eo est comparatio: eligatur ea igitur, quæ optima & efficacissima sit, & quæ feriat instar fulminis: atque Arti Oratoriæ permittantur argumentationes aliæ, quæ infirmiores cum sint, feriunt instar grandinis; & quod singulæ nequeant, id vniuersæ faciunt. Alioqui sicut vna grandinis pars in agris non facit tempestatem; ita vna alterius generis argumentatio, in Symbolis Heroïcis, nec faciet persuasionem maximam, pariter nec maximam voluptatem.

DE
SYMBOLIS
HEROICIS

LIBER SEPTIMVS,
ET IN EO

DE FIGVRA SYMBOLII HEROICI.

VID in figurâ reprehendi, quid laudari
soleat; aut quæ vitia sint, quæ illius do-
tes; iam seorsim considerabimus. Con-
feret verò id inprimis ad delectum ha-
bendum : vt figuræ nimirum eæ tantùm prodeant,
quibus ab aliorum censurâ magnoperè Auctor me-
tuere non debeat.

CAPVT I.

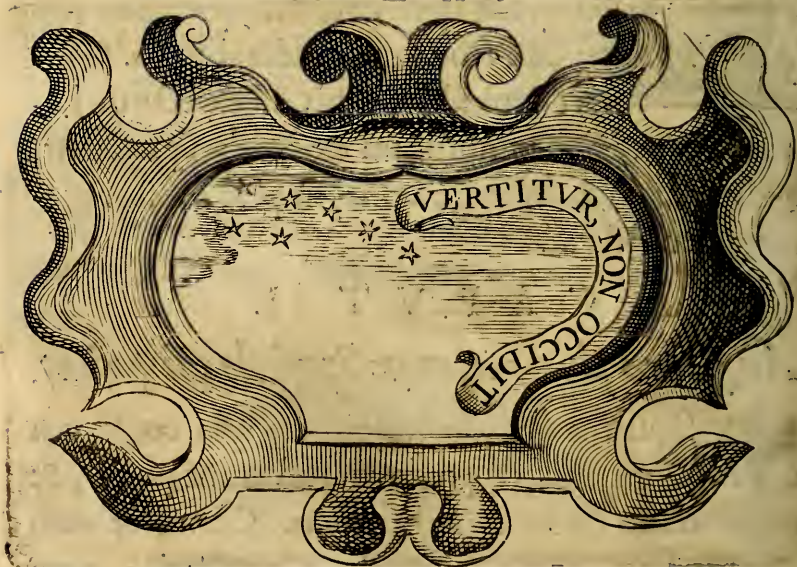
An figura plures in uno Symbolo esse possint.

SI figura ea sit, quæ exprimere sola consilium
Auctoris abundè possit; frustrâ erunt plures, &
numero suo parient confusionem. Cùm hoc verò
certum sit; quærimus potiùs in præsentia, num
quando schemate vnus figuræ nequit omnino ex-
poni

poni Auctoris mens, adicere tum alias, & quo numero, liceat.

Hieronymus Ruscellius plures quàm duas non admittit. Paulò est liberalior Lucas Contile: sed supra tres adpingi non probat: aut si prodeant aliquando plures, oportere ait, vt ad scopum eundem vniuersæ collineent.

Existimauerim ego primùm; figuras plures, quæ solo discrepant numero, & posse interdum admitti, & debere laudari in Symbolis Heroïcis. Ex quo genere fuit schema Reginae Hispaniarum, & in eo se-

ptena Vrsæ cælestis sidera, cum lemmate, VERTI-
TUR, NON OCCIDIT. Quasi moriens Regina illa
non caderet, sed orbem suum dumtaxat commu-
taret: mansura vtique in septem liberis suis; ad
quos alludere totidem Vrsæ cælestis inoccidua si-
dera videbantur.

Existimo deinde, figuras naturâ & genere plures,
atque dissimiles, posse constare in vno atque eo-
dem simbolo; modò vni seruiant sententiæ: præ-
sertim si earum aliqua præ alijs habeatur præci-
pua. Quemadmodum est Rosa, quam hinc apis

depaſcitur , & ex cuius fragrantia illinc ſcarabæus exanimatur, cum hac Epigraphe : VNI SALVS, ALTERI PERNICIES . Quod Symbolum ei accommodatur , qui de rore cæli , quaſi flos campi , natus dicitur *in ruinam , & reſurrectionem multorum* ; & qui , vti panis diuinus ac cæleſtis , *mors eſt malis , vita bonis* .

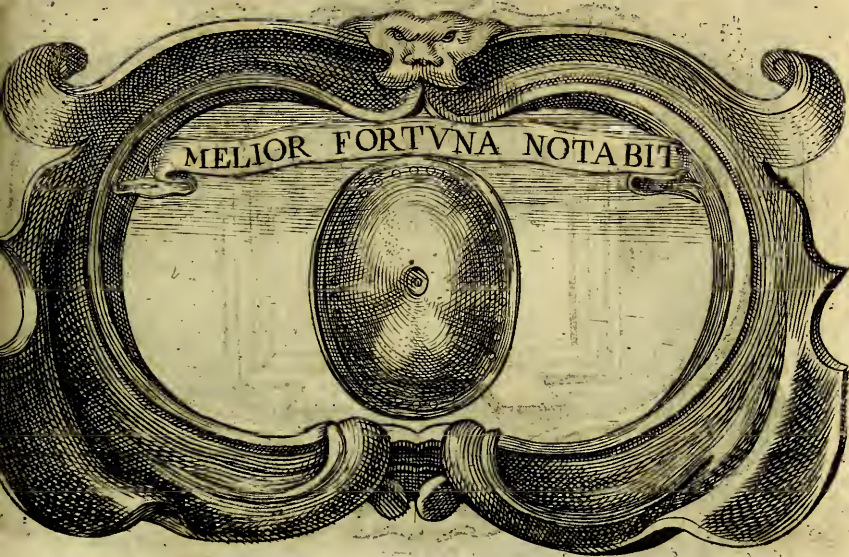
Ceterum ſatis ſuperque notum eſt , quando figuræ ſunt plures , non debere præter naturæ ſeu artis ordinem ac modum eas collocari ; quod monuit Scipio Bargalius ; vt ſi boui aptaret quis frenum equi , & viciffim equo iugum bouis .

C A P V T II.

An ex figuris , quæ non appareant , poſſint fieri Symbola Heroica.

Paradoxum videar in medium adferre , aut ſtruere Lectori præſtigias ; quaſi velim figuras non apparere , ac eas tamen exponere conſilium Auctoris . Vt quaſtiunculæ huius ſenſum explicem , non id quaeritur iam , an figuræ loco eſſe poſſit aliquid quod ſit expers omnis picturæ , vel cælaturæ ;
quan-

quando illud ipsum sententiam Auctoris exponit.
Ex quo genere fuerunt , tum Ludouici Cardinalis

Borbonij tabula picturæ aptata , cum hac Epi-
graphie, M E L I O R F O R T V N A N O T A -
B I T .

Tum parmula alba, qualis olim Tyronum erat,
& quâ vsus est Comes Essexiæ, occasione mæro-

ris nescio cuius, cum hoc lemmate, P A R N V L
L A F I G V R A D O L O R I.

Quæritur potiùs , an idonea sit figura illa ,
 quæ nullatenus formatur in Symbolo , & ex quâ
 similitudo nihilominùs hauritur. Cuiusmodi sunt
 sidera ; quæ , dum Sol interdiu micat , NON
 CERNVNTVR , ET ADSVNT. Quod fuit

Symbolum Philippi Cardinalis Spinolæ ; vt eo si-
 gnificaret , virtutem animi futuram in se adeò
 lucidam , præ cuius nimirum splendore dotes aliæ

Q q 3

generis

310 DE SYMBOLIS HEROICIS

generis ac fortunæ magnæ , tametsi claræ admodum , non deberent propemodum apparere.

A figurâ eiusmodi , quæ nullatenus ex se patet , tametsi per Epigraphen indicari possit , abstinentium suadeo : quia obscuritas Symboli nunquam satis in eâ vitabitur : quis enim absque interprete conijceret , in schemate proposito sidera considerari?

Dein , quia ostendimus , Protasim nec debere totam figurari , ita vt sit expers lemmatis , nec debere totam narrari , ita vt sit expers figuræ ; ex eo manifestè oritur , debere etiam semper figuram aliquam pingi , atque adeò per epigraphen , quæ loco sermonis est , proprietatem figuræ indicari. At in antedicto Symbolo non pinguntur sidera , sed exprimitur solùm eorum proprietates : nempe insinuatur , eadem sidera non cerni , & adesse tamen dum micant Sol & dies.

Excusari figura potest , quæ cùm non appareat , in re saltem eâ proponitur , in quâ utique solet esse. Ita bombycem , intra claustrum sui officinulam , inter
Pag. 53. alia Symbola Procemij recensuimus.

Rursus Quæstiuncula hæc agitari potest de figurâ , quæ formatur quidem , verùm tota non
osten-

ostendit se, nisi proprij colores eam ornent. Quod est perinde, atque alijs vocabulis disputare; num idonea sit figura illa, quæ à coloribus suis duntaxat hoc habet, vt agnoscatur. Eiusmodi essent specilla vel rubra vel prasina; si quis vellet significare, pro suo quemque affectu res alienas sæpe numerò æstimare.

Paulus Aresius iubet figuras huius generis facessere à Symbolis Heroicis; quia ære incidi, quia fundi, quia cerâ fingi, quia marmore sculpi non queunt.

Hieronymus Ruscellius admittit eas tantùm figuras, quæ vt noscantur, colore nigro aut albo egent: ceteras cum Aresio ablegat.

Hercules Tassius existimat hoc pertinere solum ad perfectionem Symboli Heroici; nempe vt figura sit, quæ incidi, fundi, fingi, aut sculpi possit.

Contrà Scipio Bargalius figuras coloribus ita obnoxias, non admittit modò, sed laudat etiam: ac videri posset suffragari ei Paulus Iouius, dum refert, ac probat Symbolum Laurentij Medicei: hoc est, anulum aureum cum adamante, ac ternis plumis, albâ, viridi & rubenti, adiectâ Epigraphæ, SEMPER.

Quo

Quo ille Symbolo constantiam suam in Dei cultu patefecit ; tamquam is , qui florere semper in Fide, Spe, & Charitate proposuerat.

In horum verò sententiam equidem eundem censeo : si enim signa Gentilitia familiarum (etiam ipsa coloribus tam obnoxia , vt ab eis dumtaxat sæpenumerò discrimen accipiant) ære nihilominùs, cerâ & marmore prodeunt ; cur figuras coloribus peræquè amicas velimus à Symbolis Heroicis ablegare?

legare? quandoquidem figuræ in his nunquam solæ conspiciuntur, sicut in signis Gentilitiis; sed oratorem, hoc est lemma, ponè adhibent; cuius beneficio fiunt disertæ, & suppleunt quod coloribus alioqui exprimi oportuerat.

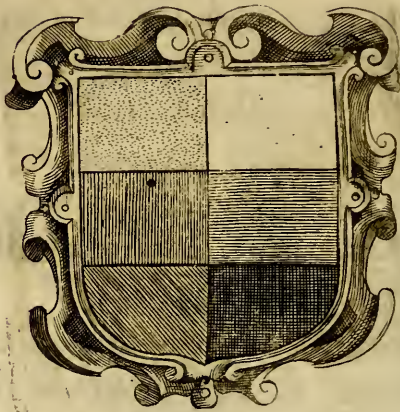
Itaque colorum instar erunt verba; & in ære, cerâ, marmore, nostris Symbolis erit consultum melius, quàm sigillis aut signis Gentilitiis, quæ colorum lumine carent, & tamen furdo opere prodeunt in lucem.

Sed quid? ars Encaustica aurum, sicuti libuerit, colorat: ex cerâ imagines fiunt tam pictæ, quàm in Pictorum officinis: marmore etiam insititio & versicolore formantur regionum, urbium, hominum, ferarum imagines. Non igitur colores deerunt in marmore, cerâ vel ære, pro figuris illis, quæ coloribus propriis egent vt agnoscantur.

Præterea, quæ in æreâ laminâ incides, ea referent colores proprios saltem, certo ductu linearum, si figura ex arte fiat. Schema oculis subiicio: Pars punctim incisa, colorem aureum seu croceum; pars scalpro intacta, colorem argenteum, seu album; pars quæ exaratur lineolis erectis, rubeum;

R r

pars

pars quæ finditur lineolis transfuersis, cyaneum; pars quæ lineolis obliquis seu pronis asperatur, prasinum; & quæ mutuis lineolis, quasi clathris inumbratur, atrum seu nigrum repræsentat.

Siue autem hoc exigat natura colorum, qui diuersâ quâdam lege vibrent iubar luminis sui, siue sculptoribus ponere hoc discrimen lubuerit; dicuntur Pictores periti semper in æreâ laminâ proprios colores rerum agnoscere, dummodò sculptor ab artis suæ legibus non descuerit.

Quæ

Quæ cum ita sint, tantò minùs erit necesse, figuras, quantumuis colorum indigas, ab Heroicis Symbolis propterea submouere.

CAPV T III.

An idonea sint ad Symbola Heroica figura, quarum proprietas est obscurior.

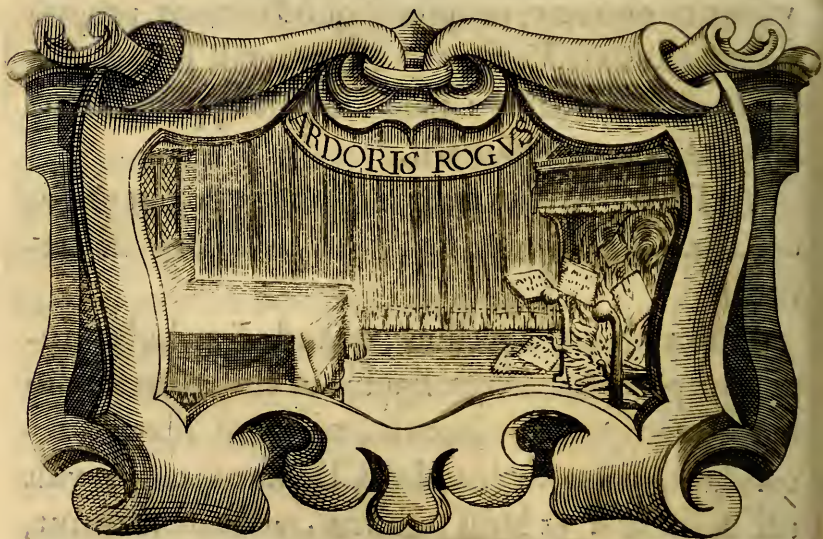
QVoniam obscuritatem quamdam amant religiosæ res, ac venerabiles; ideò Scipio Ammiratus eas figuras probat in Symbolis Heroicis, quæ videntur obscuræ, propterea quòd careant propriâ determinatione. Vt si causâ exprimendi Nilum, fluvius quiuis pingatur: nam ait tunc apponi debere Crocodilum, & Nilus erit.

At Paulus Aresius infert, euenire posse, vt potiùs de Crocodilo, quàm de Nilo Symbolum esse credatur.

Hieronymus Rufcellius, quando Symbola futura sunt perpetua, exigit figuras in eis, velut medio lumine temperatas; hoc est, non tam dixerim reconditas, quàm verecundas. Clarissimas tamen vult esse in theatris & ludis publicis; vt dum videntur, agnoscantur statim, & placeant.

Paulus Iouius nec admodum claras nec admodum obscuras eas desiderat: alioquin quiuis è vulgo Heroïca Symbola percipiet, si nimiùm clara sint; si autem sint nimiùm obscura, oportebit interpretem Sibyllam accersire.

Scipio Bargalius arbitratur, obscuritatem Symbolis Heroïcis semper inimicam esse; & ideò reiicit figuras, quibus Auctoris consilium liquidiùs & clariùs non insinuatur. Sint huius generis epistolæ in ignem coniectæ, cum hac Epigraphe, **ARDORIS ROGVS.**

Quis definiet, amatorie fuerint, an felicitatis nuntia, seu quæ gaudio fungerentur, ob rem benè gestam, vel ob successum aliquem lætum? Certè aliquando sancti viri litteras suorum affinium, etiam officiosas & honestas, sigillo intacto, & non reseratas, igni dederunt; vt expediti à curis & à beneuolentiâ domesticorum, agerent liberiùs cum Superis, ac Deo. Proinde incertus animi hæreat Lector, vtri ardori, nempe amoris prauo an honesto, Symbolum accommodet.

Sic igitur statuendum opinor; solùm figuras illas idoneas non esse, si quæ obscuræ adeò sunt, vt fatis mentem Auctoris non exprimant: quia enim in his deest significatio, idcirco Symbola censi non possunt.

Suaferim proinde, vt dotes ac proprietates minus notæ, gemmarum, germinum ac stirpium, quæ sunt præsertim apud Indos repertæ, relinquuntur Indis ipsismet; nec in Regionibus nostris transferantur ad Symbola, nisi postquam fuerint nobis tam notæ, quàm si apud nos nascerentur.

Imò figuras rerum etiam quæ in Europâ reperiuntur, si habeant occultas dotes ac facultates, & si eruditis saltem viris notæ vt plurimum non cen-

318 DE SYMBOLIS HEROICIS

seantur, nolim equidem admitti; nisi admodum circumspectè, & nisi spes supersit, fore ut eis tantum lucis lemma tribuat, quantum sit necesse ad obscuritatem tollendam penitus vel minuendam.

Porro iudicent alij, num in hoc censu habere Taxum herbam oporteat, cum hac Epigraphe, ITALA SVM, QUIESCE. Quæ nimirum her-

Plin.l.
16.c.10. ba in Italiâ vapore maligno neminem afficit; cum in Hispaniâ tamen dicatur venenum afflare, adeo ut inchoent longum somnum & perpetuum, quot quot

quot strati sub eâ soporantur. Vt propterea Hercules Tassius, homo Italus, eam pro Symbolo suo elegerit, vt se nociturum nemini profiteretur.

At si quæ fortè Symbola sensus duos præ se ferant, ego ea cum Paulo Iouio laudauerim: non enim inest ipsis obscuritas, sed potiùs gemina significatio: & fecunda ideò fetu gemello iudicabuntur potiùs, quàm monstro similia; quod aliquis videtur exprobrare. Nisi fortè id eueniat, vt in sensum vnum, sicuti portenta in vnum animal, ambæ significationes perperam & confusè agglutinentur.

CAPVT IV.

*An speciosa figura requirantur semper
ad Symbola Heroïca.*

A Vctores nonnulli nostra hæc Symbola studiosiùs, quàm sponsam domi ancillulæ, ornare & comere videntur; cùm tamen masculam sectari pulchritudinem in re Heroïcâ, respuere verò delicatam ac mollem oporteret.

Lucas Contile Centauros, Satyros, Faunos reiicit. At Plato Socratem suum similem Silenis fecit: qui ^{In Con-} foris ^{uina.}

foris rudes , intus continebant imagines Deorum.

Excludit quoque Dracones, Regulos, Hydras, Vrsos, Lupos, Crocodilos, Chamæleontes. At coronæ

Hor. A-pol. in Hierogl. Deorum è spiris serpentum olim concinnabantur: & Tiberio Principi in deliciis fuit serpens draco, quem propterea diu aluit , & quem peremptum à

Sueton. in Tiber. formicis, interpretati sunt aruspices, admonere , vt

Tiberius vitaret multitudinem ; quasi esset simulacrum Principis draco. Consecrati etiam immortalis gloriæ GREGORII XIII. à Principio Fabricio Teramensi fuerunt libri VI. in quibus forma Optimi Principis trahitur ex solâ Draconis contemplatione, qui Draco est signum Gentilitium familiæ Boncompagnæ.

Fortasse murem etiam , sordidum , etsi domesticum animal; & muscam, quæ impudentiæ Symbolum est, quia sæpius abacta, semper nihilominus accedit;

Æl. l. 4. c. 18. & scarabæum, cum oriatur in fimo, moriatur in rosâ, excluderet Lucas Contile. At mus fuit Hieroglyphicum iudicij: quia si in panes varios incidat,

Hor. A-pol. in Hierogl. optimum eligit: & inter Thrasones, Leonum ac Draconum picturis conspicuos horribilesque, figuravit muscam in clypeo suo Spartanus miles; potuitque

Plutarch. in Lacon. exprobranti dein hosti, quasi studio latendi id egisset,

set,

set, respondere, se in acie dimicare tam prope, vt vel exiguum illud animal redderet hosti conspiciuum.

Scarabæum verò in veneratione summâ, tamquam imaginem Solis, Ægyptij habuerunt: quia globulus, quem fingit ex fimo bouis, est mundi imago: & dum ab ortu in occasum eum voluit auersis pedibus, dum ab occasu in ortum reuoluit, dum eundem humi recondit ad dies xxviii. quot Luna diebus Zodiaci signa duodena peruagatur; dum altero die eum extrahit, & mergit in aquam, quo die Luna cum Sole est, ac fit mundi generatio; dum prolem gignit habentem tricenos digitos, quot sunt in mense dies; dum, inquam, hæc agit, Solem videtur repræsentare.

Ad hæc vnigena, mas, & vir est; ideoque symbolum fuit olim viri fortis: quod causæ etiam erat, cur in Ægypto lex iuberet, vt milites in annuli gemmâ, vel in clypeo, gestarent imaginem scarabæi: *significante*, vt loquitur Ælianus, *Legislatore*, oportere vt omnes essent masculi, quicumque pro Patriâ dimicarent.

Reor itaque, significationem figuræ potius, quàm eius speciem, in Symbolis Heroïcis spectari

*Porphyr.
l. de Abstinent. ab
animatis.*

*Lib. 10.
de A-
nim. c. 25.*

debere : & illustrem hanc fore , si ea illustris fuerit . Alioqui satis intelligo , posse translationi foedæ ac minùs honestæ animalia eadem subseruire . Ita præfationem ineptam vnus , qui theses Philosophicas publicè proposuerat , & qui in fine rogauerat , vt si fortassè scarabæi aliqui esse in thesibus propositis viderentur , eos ingenij acumine Auditores expungerent ; ita , inquam , eam præfationem excepit hoc ioco alius , qui primus erat disceptaturus : *Scarabæus , quem ego ingenij mei acumine expungam , iacet in sterquilinio* XIV. nam eius numeri thesim statuerat oppugnare .

Ceteroquin scarabæi annulos , thoraces , clypeos , galeas , vexilla Ducum & militum implere possunt heroicâ pulchritudinè ac dignitate . Contrâ vel Paridis lyram Alexander Magnus oblatam recusauit ; & iudicauit donum minimè offerendum strenuo Duci esse amatorias fides .

*Plutarch.
in Alex.*

Etsi verò isthæc animalia sunt aspectu horrida , tamen in picturâ delectant ; & hoc facit lenocinium artis , seu imitationis : quæ monstris quoque aspectum nobilem ac lætam faciem tribuere solet .

Quod in rem nostram facit : quemadmodum in signis Gentilitiis familiarum leones aut erecti sunt ,

&

& quasi pignant, aut hostem perpauc faciunt intuitu minaci, aut contra eum procurrere videntur; ita in Symbolis Heroïcis animalia & feræ debent eo motu exprimi, in quo meliùs præ se ferant suam alacritatem. Sic laudatur à Paulo Aresio aries re-

trocedens, & veluti artus ac vires colligens, cum hac Epigraphe, VT VALIDVS.

Ita ex pictoribus antiquis nonnemo (quia pingere *Alian. lib. 14.* re iubebatur equum peruolentem se in puluere

humi)

humi) potiùs currentem pinxit, sed conſperſum tamen puluereâ nube; ratus magis conſentaneum arti eſſe, repræſentare imaginem decorè actuoſam. Interim quoniam alter id iniquiùs ferebat; monuit pictor vt tabulam inuèrteret, & affirmauit tum fore, vt volutaretur equus, qui currere videbatur.

C A P V T V.

*De figura alluſione variâ & ingenioſâ
in Symbolis Heroicis.*

Pag. 62.
& 63.

Pag. 18.

SVnt grata in primis ea Symbola, quorum figuræ referuntur vel ad Auctores ipſos, vel ad illos ad quos ea ſpectant: ita vt quaſi ex propriis rebus nata eſſe videantur. Huius generis multa recensuimus initio, vti fuerunt tum vnio gemma, tum concha eius mater, alludens ad nomen Margaritæ Auſtriacæ Hispaniarum Reginæ. Vrſa item alludens ad cognomentum familiæ Vrſinæ, & pariter Taxus herba Symbolum Herculis Taſſi.

Laudem eandem habet Iris, ſeu cæleſtis arcus in nubibus à Sole pictus; & qui eò maior ſolet formari, quò fuerit Sol in cælo altior & ſublimior, cum hac

Epi-

Epigraphe, A MAGNO MAXIMA. quod fuit Schema Comititis Ioannis Baptistæ ab Arcu, vt spem faceret, tantò futurum se famaqué & factis clario-

rem , quantò excelsior esset Princeps ille , sub quo in bello mereret : militabat autem Regi Romanorum.

Neque dissimile est Symbolum cuiusdam ex familiâ Campanâ , qui extra patriam genitus , atque

Sf ;

edu-

educatus, vt gratum animum profiteretur erga illos quorum hauserat mores, nolulam figurauit, & adscripsit ei hoc lemma, COMMIXTIONE CLA-

R I O R : nam ea strepitu dulciori resonat, quando conflatur ex metallis diuersis.

Pag. 12. Pulchrum est etiam, si figuræ ad signa Gentilitia alludent: ex quo genere fuit globus crystallinus CLEMENTIS VII. atque adeò schema Hieronymi Columnæ Ducis Paliani, ac Præfecti copiarum

piarum Regis Ferdinandi. Figuravit enim Sirenem, vetus familię ad apicem galeę ornamentum; & lemma eius fuit, CONTEMNIT TVTA PROCELLAS. Quippe agebat ipse etiam securas & serenus.

in re seu tranquillâ seu turbatâ, tamquam Siren: quę, vel placidum sit mare, vel iratum, in eo tamquam in domicilio quiescit.

Ingeniosè pariter, supra fores Rhetorices, in Collegio Romano, Alexander Donatus nostrę Societatis

De Arte Poët. l. 3. cap. 32.
tis,

tis, dum ipse ibi Antistes Eloquentiæ FRANCISCVM CARDINALEM BARBERINVM, EX CAROLO FRATRE VRBANI PONTIFICIS natum, salutaturus eum in purpurâ, expectaret, proposuit hortum floriferum atque ro-
 riferum, cum hoc adiecto Epigrammate; **EXPECTAT APES.** Secum enim Apes Gentilitias, & in

moribus prorsus omnem earum dulcedinem ac suavitatem, Hospes maximus & humanissimus eò inferebat.

Ad insignia dignitatis Imperatoriæ allusit ille, qui vt Cæsaris ope ac patrocínio se grandia, quæ moliebatur, effecturum polliceretur, Aquilâ vsus est lapides ad nidum ferente, cum lemmate, MATVRABITVR PARTVS. Plinius enim tradit, fe-

lix & prosperum reddi puerperium per eiusmodi lapides, quos in nidum suum aquilæ importauerint.

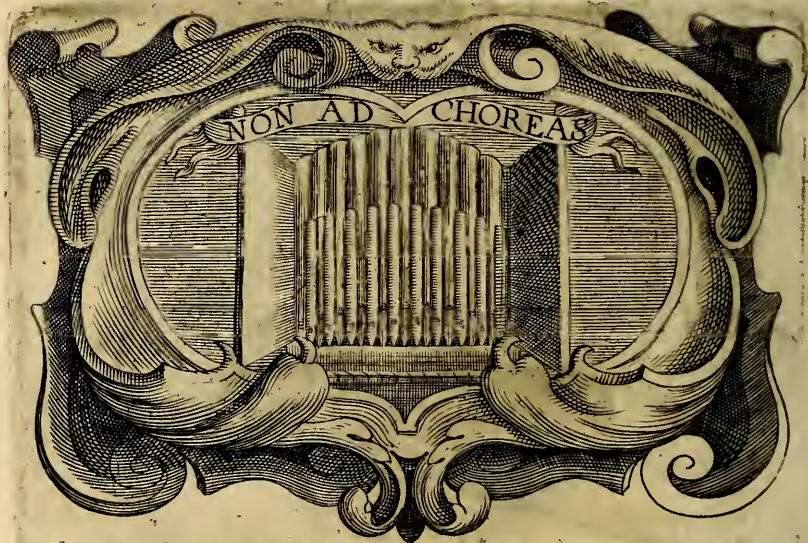
Si demum pertineant vel ad rei alicuius gestæ cum gloriâ commemorationem, vt sunt calcaria in Symbolo B. Aloysij Gonzagæ, vel ad professio-

Pag. 9.

T t nem

Pag. 6. nem vitæ anteaactæ, uti galea in Symbolo alio S. Ignatij Loyolæ Societatis nostræ conditoris, commendari ea quoque plurimum solent.

Sic è Clero aliquis dum transcriberetur inter Academicos Philharmonicos, Musicum organum, ut vocant, quo in Templis duntaxat ad harmoniam sacram utimur, figuravit, & scripsit lemmatis loco,

NON AD CHOREAS: etiam ipse Academiae Poëticos modos tantummodò ad argumentum sacrum temperaturus.

D E

S Y M B O L I S

H E R O I C I S

L I B E R O C T A V V S ,

E T I N E O

D E S Y M B O L I H E R O I C I E P I G R A P H E .

G E M V S seorsim iam de adiectâ eâ in-
 scriptiunculâ , quâ ipsi figuræ conferre
 loquelam & sonum. Scriptor Symboli
 Heroïci videtur, ac Theonem Pictorem *Aelian.*
 imitari, dum is armatum virum, quem pinxerat, *l. 2. Var.*
 ex vrbe obsessâ in hostium cuneos prodeuntem, *Histor.*
 non prius reducto velo ostendit, quàm iuxta tabulam
 ipsam tubicinem adhibuerit. Tunc enim classico
 audito, ac patefactâ simul picturâ, miles ille pictus
 non hære in tabulâ ipsâ, verùm exciri sono, egre-
 di, & pugnare propemodum visus est. Nec minùs
 viuidam, ex adiectâ epigraphe, habent figuræ Sym-
 boli Heroïci emissionem.

CAPUT I.

De lemmatis breuitate in Symbolis Heroicis.

CVM vnã sententiam conflare simul debeant figura & lemma ; & cùm Protasis nec tota coloribus , nec tota verbis exprimi debeat in Symbolis Heroicis ; hinc lemmatis loco in eis requiritur incisa oratio , & veluti mutila , tamquam Echo. Quæ videlicet duntaxat figuræ silentio medeatur , atque proprietatem illam , ex quâ similitudo hauritur , quàm breuissimè attingat.

Ideò Auctores passim respuunt integram sententiam : admittunt verò aut duas tantùm voces , vt Lucas Contile ; aut etiam tres , vt Paulus Iouius.

Certum est , lemmata illa vsurpari non posse , quæ carminis vnus mensuram excedunt. Propter eà dicenda erit ad aliud genus Emblematis pertinere Francisci Regis Galliarum Salamandra , cum hoc disticho:

*Vrsus atrox, Aquilæq; truces, & tortilis anguis
Cesserunt flammæ iam, Salamandra, tuæ.*

Imò , sicut ab integrâ sententiâ , ita etiam ab integro versu abstinendum suaderem ; si præsertim Heroicus,

roicus, Elegiacus, vel Hendecasyllabus fuerit. Non me latet tamen, secus existimasse Paulum Iouium; atque adeò Scipionem Bargalium aliosque, Italico versu Hendecasyllabo, interdum pro lemmate vsos esse: qualis est Epigraphe, adscripta serpenti, constitutæ inter saxa duo angusta.

Cangio la vecchia, è noua spoglia prendo.

id est,

Commuto exuias veteres, ac sumo recentes.

Porro Hemistichium videtur esse iusta lemmatis mensura, vel magnitudo.

C A P V T I I.

*Quandònam lemma censeri debeat omnino
vel ex parte otiosum.*

TVnc lemma omnino est otiosum, quando exprimit tantum ea, quæ cunctis nota & perspecta sunt. Ex quo capite laborat Laurus prope riuiulum, cum Epigraphe, DEO COADIUVANTE. quod fuit Symbolum Hieronymi Ruscellij. Quis enim ignorat perpetuum Dei fetum naturam esse?

Item lemma omnino est otiosum, quando id ipsum sonat, quod fatis ceteroqui figura exprimit. atq; ex hoc genere fuit Symbolum Nicolai Antonij Marchionis de Vico: qui vt profiteretur constantiam, figuravit in igne & inter malleos adamantem, & pro lemmate adscripsit, SEMPER ADAMAS.

Perinde otiosa aliquo modo censentur lemmata, cum ea partes figuræ nominant, quæ alioqui fatis produnt se. Quam censuram mereantur fortasse, Aspis coluber, caudæ in iectu aurem occludens, cum Epigraphe, MENTEM NE LAEDERET AV-
RIS; & Columna dum à sole illustratur, cum hac alterâ Epigraphe, TANTVM VOLVITVR VM-
BRA. Indicant enim se affatim auris & umbra solius picturæ beneficio.

Posse nominari tamen partes figuræ tum reor, quando etsi coloribus expressæ videntur, indigent nihilominus lemmatis determinatione.

Vt putem ideò esse paulò seueriorem censuram Herculis Tassi, quâ palustres arundines cum Epigraphe, FLECTIMVR, NON FRANGIMVR
VNDIS, reprehendit, in Symbolo familiæ Aquauiuæ. Etsi enim apparent aquæ, in quibus alluditur ad Gentis Aquauiuæ cognomentum: attamen,

nisi

nisi nominentur vndæ, quis Lectorem determinabit, vt de illis potiùs, quàm de ventis loqui arundines arbitretur?

Peræquè vindicari possunt ab eiusdem Herculis Tassi censurâ grues quæ mare transuolant, cum lemmate, **VEL CVM PONDERE**. De quo Symbolo generali Academiæ *Insensatorum*, in postremo Libro agemus. Lemma enim otiosum non est, quod figuræ significationem determinat, efficitque, vt comparatio à volatu & pondere sumatur potiùs, quàm ex eo quòd grues vel abuolent gregatim, vel mutent prouido consilio regionem cæli afficientis, vel illis tantum animi supersit, vt spatia maris ingentia, absque omni spe quiescendi, à litore ad littus peruadere non vereantur.

Sed Hercules Tassius ab hac parte religiosior, quàm par est, videtur: ideoque reprehendit etiam lemma illud, **SAVCIAT, ET DEFENDIT**; quod Pag. 41. Nicolaus Vrsinus Pitiliani Comes millo circumscrispsit; & aliud lemma Pilæ pugillari adscriptum, nempe **PERCVSSVS ELEVOR**: & lemma hoc Pag. 42. item adiunctum Monoceroti, **VENENA PELLO**.

Nimirum hæc adeò non sunt otiosa, vt potiùs figuræ proprietatem proponant pulchrè atque determinent:

terminent : qualis determinatio est, si adscribas, vel frondibus ex arbore deciduis , FACILIS IACTURA ; vel Accipitri dimittenti ex falculis aiculum , NON FUGA , SED CONTEMPTVS. Instruetur enim Lector , ac reddetur conscius proprietatis , quam vnam de multis Auctor Symboli elegit , vt animi sententiam patefaciat.

Ita mémini ego , non displicuisse Romæ Symbolum, quod proposui in funere Hieronymi Neri nobilis Genuensis; cùm is obiisset in ipso ætatis atque indolis flore. Erat verò solare Horologium , cum hac Epigraphe , Ex NIGRO DISCES : & umbra , quæ in eo atra seu nigra est , potuit nominari; vt constaret , quænam è multis significatio esset potior habenda, insinuareturque , sicut ex umbrâ Horologij quantum nobis supersit diei agnoscimus, ita ex morte Hieronymi Neri conijci posse , quantum nobis superesset vitæ. In quam sententiam solari Horologio aliquando subscripsi :

Si nescis, Hospes, sunt hïc Oracula Phœbi.

Consule; respondent hoc tibi , DISCE MORI.

In horâ enim, nulla est mora; incipit, desinit; oritur, moritur: nos quoque ad momenta & spatia quæuis horaria incipimus , desinimus; orimur, & morimur.

Præ-

Præterea cauendum est, ne vel in solis particulis otiosum lemma videatur: idcirco reijciuntur particulæ omnes demonstratiuæ, quas appellant, seu quæ figuram, quantumuis pictam, adhuc Lectori demonstrant. Vt si figuraret quispiam clypeum, cum eo Spartanæ matris celebri admonitu, AVT CVM HOC, AVT IN HOC. eandemque promeretur censuram Ceruus confauciatus cum dictamno, & cum adscriptâ Hispanicâ Epigraphe, ESTO TIEN SV REMEDIO, NO IO. Id est, Habet hic remedium suum, ego illud non habeo.

Multò magis debent excludi, tamquam otiosæ, omnes particulæ comparatiuæ, SIC, ITA, HAUD ALITER. Non solùm enim redundant; cùm omnes sciant, Symboli figuram debere Auctori suo accommodari: sed insuper hæ particulæ ad ipsum lemma non spectant. Cuius vtique lemmatis munus est, vt sit pars Protasis, seu assumptionis dumtaxat; abstineat verò ab Apodosi, seu collatione, nec eam vllatenus tangat. atque hoc vtroque modo peccat Epigraphe illa Cerui cum dictamno.

Censetur etiam geminũ hoc vitium esse in Symbolo Vincentij Gonzagæ Ducis Mantuæ; in quo Luna, quæ sursum cornua exserit, hos tres characteres, SIC, in medio adscriptos habet. Aliqui ta-

men in eis agnoscunt potiùs trium vocum initia, quæ hoc lemma conficiant, S I C I L L V S T R I O R C R E S C A M. Quasi Luna ipsa gloriatur, se paulatim augeri, ac sensim crescere; atque adè insinuet non aliter res magnas prouenire: nam alioqui ea, quæ citò fiunt, citò etiam pereunt.

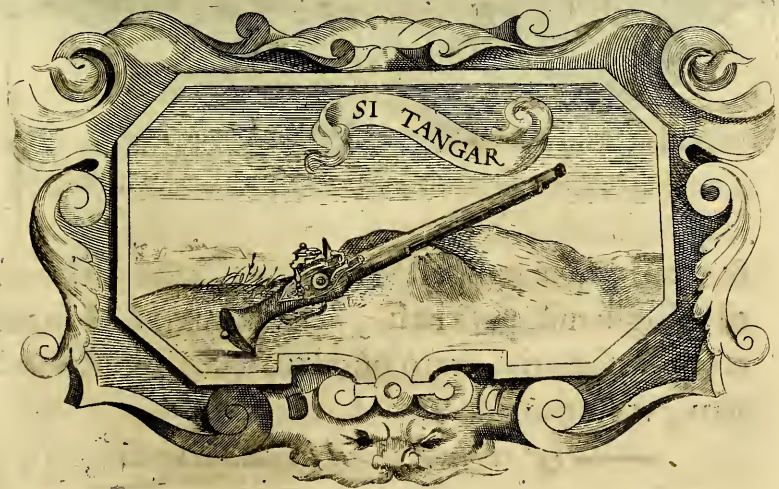
C A P V T I I I.

An Reticentia sit locus in lemmate Symboli Heroïci.

QVoniam in lemmate placet breuitas, adhuc placebit magis in eo Reticentia. Ita enim omnes

nes comparati sumus, vt amemus ea, quæ veluti nostra esse opinamur : & ideò Symbola illa amabimus etiam, tamquam propria, in quibus partem lemmatis, velut ex ingenio nostro, substituemus. Quod fit beneficio Reticientiæ, dum ipsa nimirum relinquit aliquid de industriâ, quod à Lectore dein suppleatur.

Exemplo sint, Scipionis Bargalij Symbolum illud, in quo sclopeti rotula cum silice igniario inscribitur, hac Epigraphe, SI TANGAR.

340 DE SYMBOLIS HEROICIS
& Cometa, cum Horatij hemistichio, MICAT
INTER OMNES.

& nauis , quæ tempestate agitatur , cum inchoatâ
eâ Virgilianâ parænesi , DURATE. Inuitat
enim Reticentia, grato quodam lenocinio, Lecto-
rem , vt statim addat,

— & vosmet rebus seruate secundis.

Curandum est tamen, ut ea quæ debent substitui, obuia sint & nota; secus Reticentia erit potius oneri ac labori quàm voluptati, si Lectorem oporteat diu ac nimium vestigare, quidnam innuere Auctor Symboli voluerit. Et fortasse hoc vitio laborat Turtur vidua, cum eâ Epigraphe, I L L E M E O S. neque enim occurret cuiuis, & tam citò, ex Virgilio,

— *primus, qui me sibi iunxit, amores*
Sustulit. —

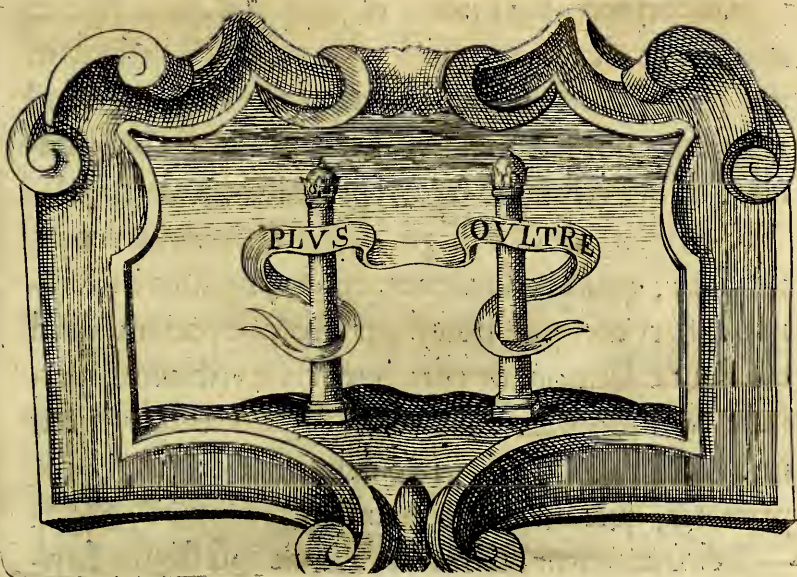
Alioqui Reticentia erit semper lemmatis decus,
& ornamentum.

C A P V T I V.

*An possit lemma ea continere, quæ sint figura
contraria, vel dissimilia.*

ET si debere esse consentanea figuris lemmata, citra omne dubium videtur: quis enim probet aut Vespertilionem cum hoc lemmate, L V-
MINE GAUDET; aut Arcum & Iacula per-
fracta cum Epigraphe, FRACTA MAGIS
FERIUNT? quo posteriori Symbolo quidam v-
sus est, post vxoris obitum, in mœstissimo eius de-
siderio. Nihilominus lemmata, quæ sumuntur à
contrarijs & dissimilibus, velut suffragio trium-
uirali probantur ab Hercule Tasso, à Paulo Aresio,
& à Scipione Ammirato.

Sed & suffragatur eis CAROLI V. tanti no-
minis auctoritas, & tessera eius plusquam Hercu-
lea; columnæ videlicet duæ, cum Gallicâ Epigraphe,
P L V S O V L T R E.

At Paulus Iouius, Scipio Bargalius, & Auctores alij ea reijciunt ; cùm similitudine careant, quæ est anima Symboli Heroïci ; cùm ad Apodosim potius pertineant , quàm ad Protasim ; cùm inter locos argumentorum , infirmiffimum obtineant probationis genus. Quæ omnia sunt adeò clara & perspecta , vt necesse non sit ea prolixius exponere.

At enim , Symbola Heroïca affinitatem quamdam cum Poësi habent ; aliquid proinde in eis fingi potest : sicut interdum fingimus in eis figuras loqui.

Respon-

Respondeo , non licere vt quis naturam figuræ constituat aliter , ac reipsâ est : vti esset , ouiculam pro leone, pro vespertilione aquilam vendere; quod ij agunt , qui lemmate vtuntur minimè consentaneo , & qui tribuunt figuris proprietates alienas.

Ceterùm, aliud est figuræ alicui sermonem commodare , quod in Oratione etiam , nedum in Poëmate, fieri congruè potest per Prosopopœiam; aliud est figuræ sermonem eundem velle tribuere , perinde ac si proprius illius foret. Quod cùm non fiat in Symbolis Heroïcis , nec debent in eis fingi proprietates, quæ illi non conueniant.

Lemma igitur contineat ea, quæ ipsi figuræ semper & vbique conueniant ; abstineat verò ab ijs, quæ numquam aut rarò de eâ possunt affirmari. Ita Scipio Bargalius reprehendit meritò triremem, quæ ventorum flabris reluctantibus in portum nititur, cum hac Epigraphe ; M O R A N T V R , N O N A R C E N T . Sæpè enim venti eam à portu reijciunt : & cùm eiusmodi proprietates perpetua non sit , poterit lemma verum ex æquo & falsum esse, ideoque Symbolis Heroïcis aptum non censetur.

Tribuere verò id figuræ alicui determinatæ, hoc est naui, quæ reipsâ, Euris obnitentibus & oppugnantibus

gnantibus portum tenuerit, eſſet Symbolum deſumere ab re fortuitâ & contingenti : ac deberet pati eamdem cenſuram , quam patitur apud primarios Auctores. *NAVIS VICTORIA* , cum eâ Epigraphæ , *ÆMVLASOLIS* , de quâ diſſerimus alibi. Tametſi aliter ſentiat Paulus Areſius ; & aſſumat , ſemper de illâ poſſe narrari , Orbem terrarum vniuerſum eam circumnauigaſſe.

Quod ſpectat ad ipſas figuræ proprietates, rectè admonet Scipio Bargalius ; hæud videri neceſſe , vt ſeueros iudices conſulamus , & ſciſcitemur, num proſus ita ſe habeat , quemadmodum paſſim omnes tradunt : vt à Remorâ ſiſti ingentes naues ; referri à Chamæleonte colores varios; digerî & confici ferrum à Struthio-camelo, ab eoſque oua ſolo intuitu foueri : Phœnicem eſſe, & ex funere proprio renaſci ; pullos à Pelicano ſanguine pectoris, leunculos à leone rugitu exſuſcitari.

Nimirum in noſtro theatro agitur benigniùs, quàm in Philoſophiæ Lyceis : accipitur communis fama ; & creditur , quemadmodum ſcribunt Auctores plurimi, ita rem haberi.

Porrò inter proprietates , accenſeas quoque illa, quæ interdum fiunt ex naturæ quidem inſtinctu,

sed accedente industriâ & institutione; vti psittacum canere modulatè, vel imitari humanas voces: à cane per vrbis compita duci hominem cæcum, & absque errore domum reduci. Natura enim ad hæc idonea & apta in psittacis & canibus semper fuit, & semper etiam erit.

Quod deinde aiebam, proprietates eius generis esse debere, vt semper & vbique figuris suis conueniant: ita id velim accipi, sicut Philosophi etiam accipiunt; hoc est, vel in quocumque statu, vel, vt ipsi loquuntur, in determinatis circumstantijs: nempe in Autumno semper arborum folia decidere; Pyramidem in meridie vmbra non iacere; galeam militarem, quando est loco foculi, calefacere.

Postremò & illud insinuauerim, Symbola ea mereri singularem laudem, in quibus proprietas figuræ consideratur, non ea quidem quam omnes passim norunt, vti ex flore, id quod dulce fuerit hauriri ab Ape, relinqui quod fuerit amarum, vel Rosam inter flores suauissimè olere; sed alia dignior, & quæ minùs frequenter obuersetur animis, vti Apem legere mel ex flore sine eius damno, & Rosam inter allia vel cœpas florere adhuc amœniùs.

Ita

Ita si considerem in formicâ prouidum eius laborem, & curam œconomicam; id non adeò placeat, ac si potiùs referam, illi esse curæ sepulturam sodalium suarum. Nimirum intra parua castra seu tabernacula formicarum sunt cellæ tres, in quarum vnâ communis vita ab eis agitur; in alterâ horreum seu penuarium est, in tertiâ mortuæ sorores ac sociæ tumulantur. Hoc autem illæ tantoperè seruant, vt vna, quæ eundo peregrè obierat, aliquando visa fuerit ad mansiunculæ propriæ ostiolum reportari: quò videlicet vnâ cum tribu suâ ibi sepeliretur. Et tum habuerunt externæ formicæ geminæ, quæ illam retulerant, granum tritici, atque aridum vermiculum: crederes, panem & pernam data esse fatigatis, vt ientarent, vel vt cum eo præmiolo ad domesticum epulum redirent.

*Plutarch.
de Indu-
striâ ani-
malium.*

CAPVT V.

*Quonam pacto esse debeat morata Epigraphæ
Symboli Heroici.*

Lemma mores tribuit ipsi figuræ; quæ alioquin, si vox non accederet, ita innocens maneret, vt sponte est, & ab ingenio suo.

Offerent se interdum Symbola , quæ aut superbiam , aut ambitionem , aut contumeliam aliorum , aut obscœnum amorem , aut alia perturbati animi argumenta continent : & ex his nonnulla , sed sine icone , iam referam : nam quæ sine virtute , imò cum vitio fiunt , ea ornare non debeo.

Terminus cum Epigraphe , **NEMINI CEDO** , schema fuit Erasini : quamquam is vt factum suum tegeret , de morte à se agi affirmavit , quoniam hæc nemini parçit. Haud videtur tamen omnino extra superbix notam esse , quia mors cedit Deo , & Ioui terminus cedere recusavit.

Camelus humi procumbens , ac merces iuxta se habens , cum lemmate , **DONEC ACCIPIAT** , Symbolum hominis qui honores falsis obsequijs ambiebat.

Camelus etiam perturbans pede aquas , quas bibiturus est , cum Gallicâ eâ inscriptione , **LE TROUBLE ME PLAIST**. hoc est , Turbas ciere , est mea voluptas.

Ignis magnus cum nube fumi , & cum lemmate Italico , **DOVE E GRAN FVOCO** , **GRAN FVMO**. id est , Ibi magnus fumus est , vbi est magnus ignis. quo schemate vir aliquis
prima-

primarius excufauit arrogantiam , cuius infimulabatur.

Tubus papyraceus fartus puluere incendiario , cum hac adiectâ Epigraphe , TANTVM CREPITVS , eft de homine fuperbo.

Sepia quæ occultatur nigrore diffuso , & pifcatorum fæpenerò induftriam eludit , cum lemma- te Hispanico , MAS SE BVSCA , MAS S'ASCONDE. id eft , Eò latet magis , quò magis quæritur. atque hoc Symbolo defcribuntur effugia hominis callidi ac veteratoris.

Arbor Perfica cum infcripto lemmate , TRANSLATA PROFVIT. Notatur alius , quafi ingenij prau- ui & virofi aliquando fuerit.

Platanus cum Epigraphe , VMBRA TAN- TVM. Carpitur in alio faftus & luxus : nam ea olim arbor , propter folas vmbrae delicias in hortis nutriebatur tam lautè , vt interdum vino irrigaretur. Peculiariter Xerxis amentiam quis ignoret? qui platanum ornatam donarijs & armillis fibi despon- fauit , eadem fapientiâ , quâ & mare propter hau- ftam claffem iufferat flagellari.

Sus dum occiditur , cum hoc lemmate , TANTVM FRVGI , eft de homine ingenij fordidi ac deparci.

Crocodilus cum Epigraphe, **PLORAT ET DEVORAT**, est quoque in dedecus alterius; nec ignoratur vetus parcemia de Lacrymis crocodili.

Formica, quæ succollat & sustentat humerulis suis orbem terrarum, cum hac Italicâ Epigraphe, **D'ALTRI HOMERI SOMA, CHE DE TROI.** hoc est, Onus hoc alios exigit humeros, quàm tuos. quod schema etiam hominem perstringit, ardua nimium, & quæ supra vires sunt, molientem.

Candela, quæ ab emunctorio extinguitur, cum Epigraphe item Italicâ, **D'ONDE SPERAR DOVEA LVCE MAGGIORE;** id est, Ex quo sperare ipsa debuerat lucem clariorem; & cedit pariter in alterius vituperium.

Pila pugillaris, cum inscriptione Hispanicâ, **TODOS VIENTO.** id est, Nil nisi ventus es.

Luna inter stellas, cum lemmate, **PROPIOR, NON MAIOR:** & hoc fuit Symbolum Equitis, cui Iudex in ludis publicis præripuit palmam; ut eam alteri, affini ac propinquo adjudicaret. Luna enim, quia est vltima cælo, citima terris, ideò maior astris alijs iudicatur.

Fax Hymenæi, ita ut olim parabatur, ex spineo ramali, cum Epigraphe, **PVNGIT ET ARDET,**
exprimit

exprimit sponſi genium , qui pungebatur zeloty-
piâ , & amore ſimul vrebatur.

Symbola hæc à Paulo Iouio , à Torquato Taſſo,
à Scipione Ammirato, ab Hieronymo Ruſcellio, à
Luca Contile, ab Andrea Palatio , alijsque non ad-
mittuntur : inò Satyræ , Diræ , & famoſi libelli ab
Hercule Taſſo appellantur.

Probat ea nihilominùs Paulus Arefius propter
laudem ingenij , tametſi deſit illis laus virtutis &
honeſtatis : nam ait , etiam poſſe quempiam eſſe
bonum Oratorem ſimul , & malum ciuem.

In quâ re videtur ei ſuffragari Scipio Bargalius ;
dum Symbola, in quibus exprimuntur aliorum vi-
tia, arbitratur conferre poſſe , ad perſuadendum, vt
quod exprobratur, id ſectari deſinant. Verùm cum
idem Scipio Bargalius in Symbolis Heroïcis exigat
ſpecimen modeſtiæ coniuñctum cum ingenio ſub-
limi ; ſaltem quæcumque continent ſpecimen in-
genij iracundi, ferocis ac temerarij, non iudicat eſſe
perfecta Symbola , & qualia nos tantùm in præſen-
tiâ explicamus.

Profectò ipſa dignitas Italici huius nominis I M-
P R E S A , & conſilium ſuſcipiendæ rei arduæ, lau-
dabilis & glorioſæ , oſtendunt clarè admodum ,
faceſſere

faceffere debere quamcumque expreffionem animi amentis , aut minùs verecundi , aut quouis modo ægri , vel perturbati.

Adhæc propria vel alterius vitia complecti fchemate aliquo , eft vitia eadem profiteri : atqui hoc videri Heroïcum non poteft. Nimirum , quæ aliquando Symbola de alijs comminifcimus, aut quæ alijs aptamus, eadem ita fumuntur, ac fi illi ipfimet profiterentur id de quo in Symbolis agitur. Susceptio autem vel profeflio rei indignæ numquam laudabitur , & numquam merebitur honoratiffimum hoc nomen I M P R E S A.

Hîc obiter notare fit; Symbola, quæ post obitum Sanctorum , vel in funere Virorû illustrium proponuntur, debere concipi perinde, quafi, dum viuerent illi ac spirarent , profiterentur virtutem , cuius fit fignificatio in eisdem Symbolis. At cùm non aliter concipi debeant Symbola , quæ vibrantur in alterius contemptum aut vituperium, feu alij , feu nos ipfi profiteamur ægrum ac perturbatum animum erga alios , ac eos dedecore velimus afpergere , id non poteft Heroïcum cenferi.

Sed etiam illud monuerim, infimulari fuperbiæ aut iactantiæ Symbola illa non poffe, quæ magna pro-

promittunt, quando Auctoris fortunæ, aut gloriæ, aut dignitati sunt consentanea. Itâ ea quæ spondent intereâ heroïco animo Reges potentes, mensuram eorum non excedunt. Proximum tamen infaniæ videretur, si priuatæ sortis quispiam eadem iactaret, aut polliceretur.

CAPVT VI.

Quanam sint præcipuè curanda in ipsâ constructione lemmatis.

SVadet rectè Scipio Bargalius, vt vel in primâ, vel in terciâ personâ, numquam autem in secundâ efferantur Epigraphæ. Si enim ad millum, seu collare molossi adscriberes **SAVCIAS ET** Pag. 41. **DEFENDIS**; hoc ægrè, aut non nisi longâ verborum circuitione, Protasi accommodaretur.

Attamen excipi velim lemmata, quibus figura ipsa loqui videtur; vti est in versatili lucernâ, **VER-** Pag. 7. **TE, NON EXTINGVES.** prouocare enim videtur, ac dicere cuius: Verte in omnem partem, non ideo lucem adimes. venustatemque suam habet; vti Capite proximè consequenti fiet manifestum.

Y y Quod

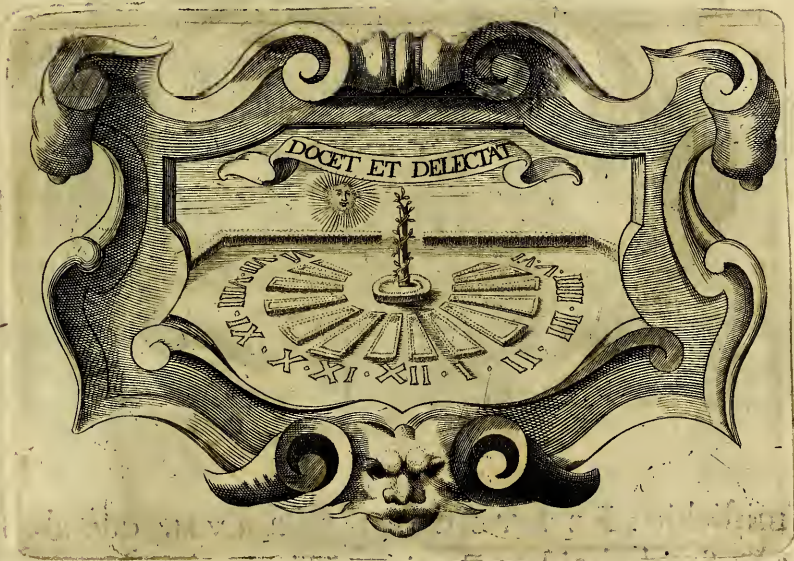
Quod spectat ad diuersa tempora verborum, vel ad eorum diuersos modos : Primò, cùm lemma significet proprietatem figuræ necessariæ, perpetuæ, atque habentis immutabilem statum, ideò seu præsentis, seu præteriti etiam temporis notam habuerit, numquam id officiet, aut aduersabitur proposito rei futuræ, quam Auctor Symboli pollicetur: lemma enim ad Apodosim non spectat, quæ semper est de re futurâ; sed pars Protasis solius est, quæ sumitur ex re necessariâ, seu ex re quæ semper modum eundem retinet.

Scipio Bargalius, & Lucas Contile, dum aiunt, tempus futurum esse omnino in ijs Symbolis necessarium; sicut etiam Hercules Tassus, dum tempus præsens admittit, tempus præteritum excludit; non videntur hæc duo satis distinguere, hoc est, lemma Symboli, & Symboli Auctorem.

Certè Sol in nube roridâ imprimens imaginem
Pag. 4. sui, cum Epigraphe, QVIA RESPEXIT; Bom-
Pag. 52. byx è suo ergastulo egrediens cum lemmate, ET
Pag. 62. FECI, ET FREGI; Margarita, quam DE-
Pag. 64. SERVISSE IUVAT MARE; Stella quæ CE-
 CIDISSE VIDETVR; perfecta Symbola sunt: &
 tametsi notam inuoluant præteriti temporis, nihi-
 lominùs

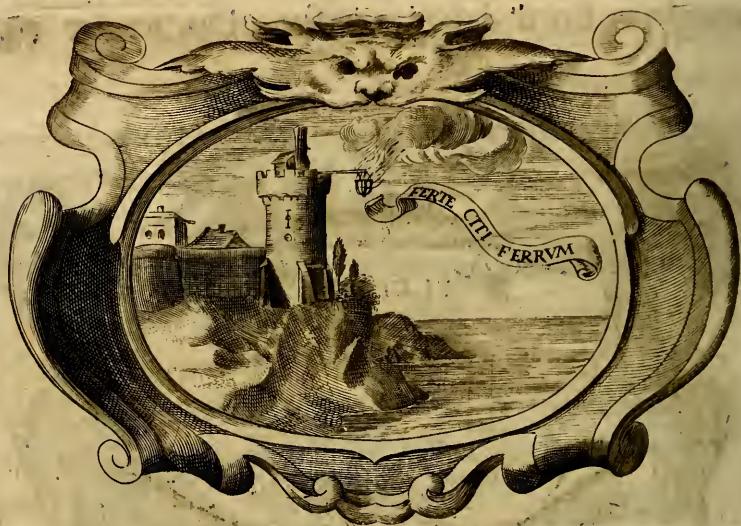
lominus ad rei futuræ promissionem explicatio-
nemque iuuare possunt.

Præterea lemma modos temporis admittit om-
nes. Modus indicatiuus passim occurret; vt in Ho-
rologio ex horti delicijs consito, **DOCET ET DE-**

LECTAT. quo Symbolo vim Oratoriæ faculta-
tis expressit ingeniosè Famiianus Strada magister
meus.

Imperatiuus modus rarior quidem est, sed exemplis non caret; nec aliter, quàm in secundâ personâ: vt ignis in summâ turri, cum eo Virgilij He-

missichio, FERTE CITI FERRVM. quo altero Symbolo idem Famianus Strada expressit cælestem virtutem S. IGNATII, homines deuocantis ad consilia salutis. Et imperatiui modi est etiam lemna in versatili lampade, Auctoris eiusdem, de sancto item IGNATIO, Ordinis nostri Parente & conditore.

Pag. 7.

Modus

Modus optatius habet pariter suam energiam: uti cùm Romæ, quando non ferebant Iulij Cæsaris dominationem, subscripserunt statuæ Bruti (eius, qui exactis Regibus vindex fuit libertatis) **VTINAM VIVERES!** Huius verò modi lemma, vrsæ partus habet in hæc verba, **VTINAM PER-**

POLIATVR! Nascitur quippe informis ac rudis caro, sine oculis ac villis; & expectat linguam officiosam parentis, ut paulatim ab eâ formetur.

Modus subiunctivus est in Schemate facis accensæ intra vitreum globulum, cum Epigraphe, V T

LATIVS ILLVSTRET; & S. IGNATIO eiusq;
virtuti accommodatur; quæ utique religiosis legi-
bus circumscripta, latius coruscavit.

Denique infinitus modus est in naui, quæ conatur in portum peruadere, cum eâ inscriptione, AVT INGRESSE, AVT PERIRE.

Ceterum posse vsurpari in lemmate Symboli Heroici, aliquando sola verba, aliquando sola nomina, aliquando sola aduerbia, aliquando verba, nomina, & aduerbia promiscuè, satis constat; & qui exempla desiderat, adeat Operis huius nostri Proœmium.

CAPVT VII.

*De Dictione figuratâ, quam potest admittere
lemma Symboli Heroïci.*

VT in scriptore Symboli Heroïci locum non
habeat exprobratio illa Martialis,
*Viuida componis Epigrammata, mortua ponis
Lemmata;* —

id euitabitur inprimis, si figura, quando licuerit,
per prosopopœiam loquetur: cuius locutionis ex-
empla suppetūt plurima in Operis huius Proœmio.
Vti est etiam dum Lotos, germen satis notum, pro-

dit, cum hac inscriptâ Epigraphe Italicâ, P E R T E M' ERGO, ET I M M ERGO. id est, Propter te egomet erigo me, ac dein mergo. Sole enim oriente, adulto, & cadente, Loto sexurgere, consistere, ac reclinari consuevit.

Aut dum Camelus, accepto onere farcinario surgit de genu, cum adscriptâ Epigraphe Hispani-

câ, NO SVFRO MAS, DE LO QVE PVEDO. id est, Nil supra vires perfero. quod est Symbolum

bolum animi prudentis ac circumspecti, in publicis muniis acceptandis.

Miror verò, solum Herculem Tassum id non probare: non enim fundamentum Symboli est, figuram loqui; neque ex re fictâ & commentitiâ ducitur similitudo: sed ad ornatum dictionis ipsi figuræ sermo tribuitur. Atque hoc vel in Orationis contextu, in quo fingere non adeò licet, admitti & vsurpari cum laude solet.

Ad hæc Antithesis seu contrapositio placet plù-

rimùm in Epigraphe Symboli Heroïci. Vti est Cancer cum hoc lemmate, RETROCEDENS ACCEDIT.

Vel si obicem clathratum ante caminum figures,

qui paruis foraminibus admittit vaporem ignis, eique adscribas, *COMMODVM SINE INCOMMODO*. Et hoc est Symbolum animi, qui studeat, tantùm id quod vtile fuerit, sine dãmno suo, ab homine subdolo & nequam exprimere.

Fuerunt verò ex hoc genere lemmata ea, Tantalii sitientis in fluuio, **INOPEM ME COPIA FECIT; Testudinis cum explicato velo incedentis, FESTINA LENTE;** *Pag. 26.* **HISTRICIS, EMINVS ET COMINVS; Ignis, NEC PROPE NEC PROCVL; Rosæ spinis circumseptæ, ABIGITQVE TRAHITQVE.**

Venustatem etiam habent in lemmate Symboli Heroïci Annominatio, Traductio, & quæcumque in verbo aut nomine ingeniosa mutatio. Ita Soli adscripsit pulchrè Aloysius Cardinalis Estensis, **NON EXORATVS EXORIOR;** & Rotæ molendini, vel subterlabentibus aquis, **Clotarius Rex, CONVERTVNT, NON EVERTVNT;** & supra congeriem armorum in armamentario, Emmanuel Philibertus Sabaudiaë *Pag. 32.* **Regulus, CONDVTVR, NON CONTVNDVTVR;** *Pag. 47.* & Marchio Vastius Anferi suo, **DEFICIAM, AVT EFFICIAM;** & Ioannes Baptista Porta Bombyci, *Pag. 52.* **ET FECI ET FREGI;** & eidem vermiculo alius, *Pag. 53.* **OPERITVR, DVM OPERATVR;** & Antonius Abundantius *Pag. 55.* **Circino, DIRIGOR ET DIRIGO;** & Auroræ in Symbolo Margaritæ Austriacæ Hispaniarum Reginaë, *Pag. 65.* **DVM PARIO PEREO.**

Quibus vt accenseam adhuc alia, Comes Bernardinus De la Guardâ, hederâ vsus, quæ arborem quercum

quercum circumplectitur, ei adscriptit, NEC RECI-
SA RECEDET. mansurus etiam ipse obstrictus per-
petuò Magno Duci Ferdinando, tametsi inter No-

biles eius cataphractos, uti iam emeritus, esse de-
fierat.

Vrsus linguam exserens , & apibus eam præbens , cum hac Epigraphe , ACIEM ACVENT ACVLEI , eandem in lemmate laudem præ se fert:

- & est Symbolum viri , qui utilitatem capiat ex rebus aduersis.

Sic Hamo adscripsit alius, NON CAPIO, NISI CAPIOR. fortasse quia proposuerat nemini

molestus esse, nisi ei à quo priùs molestiâ afficeretur.

Sic

Sic Vincentius Medicus cani , qui lambendo proprium fanet vulnus, adscriptit, NI LINGAT, LANGVET, LANGVET. Cùm verò esset Academicus Philar-

monicus , simul allusit ad nomen Familiæ , simul Academiæ vim expressit ; cuius videlicet harmoniâ in ipso mœror animi , qui est cordis ægritudo , sanabatur.

Sic Hortus , qui multiplici flore , quasi ore , ita Solem alloquitur , ASPICE VT ASPICIAR , Symbolum fuit, quo vfi sunt in Collegio Anglorum Socie-

tatis IESV Leodij , vt Serenissimo Maximiliano Bauaro , S. R. Imperij Septemuiro , & fundatori suo testificarentur , debere eius munificentiae acceptum referri , quòd vigeant ibi , & fiant conspicui , velut in alienum solum translati , & peregrini flores.

Sed grata cunprimis est etiam in Epigraphe al-
lusio, quæ vel ad nomen, vel ad signa gentilitia,
vel ad dignitatem, vel ad res gestas, vel ad senten-
tiam aliquam eorum referatur, ad quos Symbolum
spectauerit. Ex quo genere fuerunt,

Vr̄sa maior, cum eo lemmate, SINE OCCA-

SV FELIX. quod fuit Symbolum Felicis Vr̄sinæ
Principis Matronæ.

Arboris truncus, cum infito ei ramusculo arboris alterius, & cum lemmate, ET PEREGRINVM

A L O. quo schemate vsus est Mutius Peregrinus, conscriptus inter Philharmonicos Academicos, vt significaret, se perinde nomine ac re hominem peregrinum id promeruisse, vt in eorum Academiam infereretur.

Quemadmodum est pariter in Rosâ, quæ ri-
uulo iugi subluitur, cum hac Epigraphe, V E R

ALO. cuius Symboli figura, est infigne gentilitium,
lemma verò cognomen est Cardinalis Veralli; at-
que ingeniosæ huius allusionis laus debetur VVal-
tero Paullo è Societate nostrâ, Viro elegantiae ma-
gnæ, ac singularis eruditionis.

Idem fermè etiam est in equâ, quæ hiante ore figuretur, cum hac Epigraphe, AVSTRO SPIRANTE CONCIPIAM. Cuius Symboli figurâ nonnemo ad

nomen Philippi, quod sonat amatorem equorum, lemmate autem ad cognomen Austriaci alludens, spem fecit fore, ut conciperet, & aliquando ederet partus ingenij egregios, dummodò Philippi Regis aura & fauor aspiraret benigniùs, iuxta consilium Poëtæ,

Sint Mæcenates, non deerunt Flacce Marones.

Porro

Var. lib. 2. de Re rusticâ. Porro equas ex Austro interdum concipere, & Varro & Plinius & Virgilius affirmarunt.

Plin. lib. 8. c. 4. 2. Virgil. lib. 3. Georg. Persimiles allusiones, vel ad Imperatoris dignitatem, vt in Iulij Cæsaris equo cum lemmate, SOLI CAESARI; vel ad cognomentum familiæ, vt in Solari horologio cum Epigraphe, EX NIGRO DISCES; vel ad partum Virginis, in serulâ ex inscriptis & volubilibus circulis compactâ, cum inscriptione, VNI PATET VERBO; vel ad sententiam animi demississimi, in Sole picto intra nubem roridam, cum eiusdem fecundæ Virginis aureis illis verbis, QVIA RESPEXIT, alibi recensuimus.

Pag. 3.

Pag. 4.

Hæ verò allusiones nescio quâ præter solitum suauitate illabuntur in animos: fortasse quia dum eisdem vtimur, quodammodò nitimur in vetitum; & attingendo dissimulanter Apodosim, ad eam Lectorem veluti manu ducimus, iuuamusque, vt consilium Auctoris statim comprehendat.

Ita (quod solent Parthi ac Scythæ) dum fugimus Apodosim, eam vel in ipsâ fugâ ingeniosè nihilominus prosequimur. Nec Lectori voluptas, sed labor dumtaxat adimitur: nam quod verbulo indicamus in lemmate, hoc ille confestim arripit, & suo Marte innox indagat omnia.

Ceterum adhuc stare cum Protasi lemma videtur, atque abstinere se ab Apodosi. Quod alioqui debet feruari, ut Lector gaudeat magis, dum ipse vestigat sententiam Auctoris. Sic enim maior voluptas erit, & Symbolum complectetur, quasi rem suam; faucbitque, & fidem præbebit, captus lenocinio illo, quo erga ea, quæ amamus, afficimur propensius.

Id verò causæ est obiter, cur Poëtæ, qui student præ aliis delectare, frequentissimas comparationes habeant, & plerumque solam Protasim earum eferant; Lectori autem permittant, ut suo ipse ingenio Apodosim seu redditionem excogitet.

CAPVT VIII.

An lemma Symboli Heroïci possit esse translatum, seu Metaphoricum.

Licere existimat Paulus Aresius, si quis velit novâ uti Metaphorâ in Epigraphe Symboli Heroïci: ideoque proponit ac laudat mare, dum in littus placidè illabatur, cum hac inscriptione, OSCVLATVR LIMITES. Quod schema pertinere

tinere ait ad hominem, qui clathros sui carceris ex-
ofculetur, ac æquo animo infortunium patiatur.

Scipio Bargalius & alij hoc nullatenus probant;
cum quibus equidem puto sentiendum esse. Quid
Libro 8. enim? *Multi*, vt Quintilianus loquitur, *cùm initium*
cap. 6. *à tempestate sumpserint, incendio aut ruinâ finiunt; quæ*
est inconsequentia rerum fœdissima.

Videlicet Hector Troiæ murus appellatur, &
dum obit, dicitur extingui: at labi & ruere potius
dicendus erat, quia hoc muri proprium est; extin-
gui verò, proprium est ignis.

Iam quod in rem nostram facit, quoniam figu-
ra Symboli Heroïci inchoat vnam comparisonem,
censetur etiam vnam translationem seu metapho-
ram inchoare: nam hæc dicitur ad vnum verbum
contracta similitudo, vel comparatio. Oportet igitur,
vt lemma sit figuræ consentaneum, & vt à quo
initium sumitur, eo etiam finiatur. Alioquin duæ
metaphoræ, prior in figurâ, posterior in lemmate,
Protases duas constituent, alteramque altera con-
fundet, imò sæpenumerò etiam destruet.

Ita si pro Symbolo CHRISTI Domini, resur-
gentis virtute atque imperio Patris Æterni, leonem
& coram eo leunculum exanimatum figurauerim;
rectè

rectè adscribam , RVGITV EXSVSCITAT.
 eritque vnà similitudo, vnà translatio. Secùs si lem-
 ma esset, MVGITV, vel BARRITV EXSVSCI-
 TAT , ex leone transgrederetur oratio ad taurum,
 vel ad elephantem : quorum neuter oris sono , &
 quasi gemitu prolem exsuscitat.

Peculiariter in Symbolo , quod à Paulo Aresio
 instar exempli proponitur , ex mari fit Protasis seu
 translatio : debet idcirco lemma translationem

aliam quamcumque , etiamsi amicum osculum fuerit, vel quid blandius, repudiare.

Neque assumas ; mare, quando tranquillum est, rectè dici lambere littus , atque illud exosculari: tunc enim metaphoræ metaphora non additur: nam mare est dictio propria , & iungitur congruè dictioni translata. At in eo Symbolo , cùm sit mare Protasis , est loco dictionis translatae ; ideoque si eo cœperis, necesse est pariter eo finias.

Ita Hector congruè diceretur in obitu extingui: sed si appelletur antea Troiæ murus , abit in significationem rei , quæ solet ruere ac labi , quoniam structura est & ædificium ; non autem rei quæ solet extingui , cuiusmodi est fax , lampas, vel incendium.

Debent porrò hæc notari sedulò , quia in nullâ re magis , quàm in recto vsu metaphoræ , ingenia se produnt. Sit igitur semper in lemmate dictio figuræ propria ; vel certè sit quasi propria , ea nimirum quæ ex frequenti vsu illi tribuatur. Atque hoc idcirco addo , ne cui ab hac parte nimia sit religio. Ita si fomitem seu funem incendiarium proposueris , vti Symbolum constantiæ in benevolentiam inter amicos vel coniuges , lemmatis loco autem ad-

scribas,

scribas, **VIVIT AD EXTREMVM** (vbi enim semel fomes ignem conceperit, semper ardet) ea locutio videbitur quasi propria; nec ab igne signifi-

cationem admodum transferet in rem aliam, quia sæpè ignis viuere dicitur, dum accensus perseuerat.

Ita etiam laudem promeretur schema ingeniosum Nobilis Typographiæ Plantinianaë : Circinus videlicet , altero pede insistens , altero circulum describens ; hoc est , figuram quæ est simulacrum

perfectiois , cum hac Epigraphe , **LABORE ET CONSTANTIA**. quæ duo ad opus perfectum imprimis conferunt. Etenim tam labor , quàm constantia , quasi propriâ locutione de Protasi & de ipso

ipſo circino intelligi poſſunt ; neque in Apodoſim neceſſariò tranſgrediuntur.

C A P V T I X.

*De Poëticiſ numeris, ſeu de illorum Uſu,
in lemma Symboli Heroïci.*

Quia voces in modum carminis concinnatæ ſuaviùs ad aures veniunt ; cùm ſuaviùs fluat oratio temperata ad numeros Poëticos , quàm alia ſolutior, aut minùs ſonora : ideò erit gratius lemma Symboli Heroïci , ſi habuerit numerum aliquem, aut ſonum. Delectabit enim plurimùm ſchema, in quo fuerint ſimul vinctæ oratio , quæ eſt dulce pabulum aurium , ſimul pictura , quæ eſt dulcis oculorum cibus.

Peculiariter ad maiorem venuſtatem faciet , ſi lemma ex Vate aliquo celebri ſumatur : & hoc ſuadent Auctores omnes , præter vnum Herculem Taſſum : ſed neque hic Hercules metuendus eſt contra duos , imò contra omnes. Quid verò ? ait ipſe , laudabilius videri , Praxitelem ſtatuae à ſe inchoatæ,

choatæ, arte propriâ, caput etiam affingere, quàm caput aliud, Phidiæ opus, ei agglutinare.

Quid tum? suademus nos, vt quod lemma numquam fuit, hoc in Symbolis nostris lemma primùm fiat: non autem, vt lemma vni Symbolo furripiatur, & illud Symbolo nostro aptetur. Hoc si fieret, tum enimuerò caput è statuâ Phidiæ transferri in statuam Praxitelis videretur.

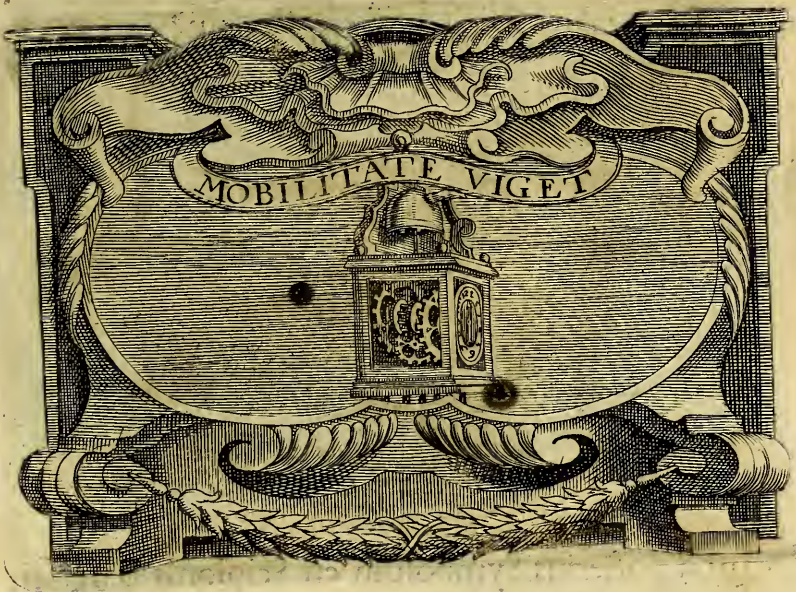
Ceterùm dum illud prius agimus, laudem industriæ promeremur; quia ingeniosum quid videtur, verba & sententias Auctorum ad rem aliam ducere. Nec aliam ob causam adagia & parœmiæ plurimùm placent; sed & laudem insuper modestiæ consequimur, quia quæ domi nostræ, etsi fortassis præclara, nascuntur, aut nasci possunt, nos aliorum antiquis dictis ea postputamus.

Interim, cùm liceat in eandem sententiam Auctorum verba vsurpare; videtur laudabilius esse, ac plus industriæ præ se ferre, si ad res diuersas ea inclinentur. Ita congruè Virgilij versus ille de famâ,

Mobilitate viget, viresque acquirit eundo,

partim

partim horologio rotato accommodatur, quod pa-
titer MOBILITATE VIGET.

partim aptatur flumini; nam & hoc si longiorem
alueum habuerit, augetur accessu plurium riuulo-
rum, & perinde VIRES ACQVIRIT EYNDQ.

Quod posterius Symbolum est Scipionis Bargalij, ad commendationem Præfulis Piccolominei ; qui nimirum quò viuebat diutiùs, eò euadebat virtute ac sapientiâ cumulator.

Eodem modo Virgilianum Hemistichium illud,
 ——— *Exsudat inutilis humor,*

in rem dissimilem abit, dum lemmatis loco pateræ adscribitur, tornatæ ex ligno hederæ: quod ita vinum retinet, vt aquam infusam per meatus tenuissimos

simos transmittat : & fortasse ideò Baccho, & Poëtis olim hedera dicabatur.

Occurrent plura eiusmodi Hemistichia Poëtarum, vel lemmata numeris adstricta, in Symbolis, quæ in Opere hoc toto percensuimus : vt necesse iam non sit ea repetere. Tantùm addo, eadem posse paululùm immutari ; quando ita exiget ratio figuræ & comparisonis : ceteroqui erunt gratiora, si illibata & sine vllâ mutatione prodierint.

CAPUT X.

*Quanam obscuritas vitanda sit in lemmate
Symboli Heroici.*

TRia potissimum ea videntur esse, ex quibus obscura cum vitio reddi significatio lemmatis potest.

Primò, si lemma sit commune, vt si loco Epigraphæ adscribatur Arbori, ADIUVANTE DEO, vel etiam, HAUD ALITER: hoc enim vtrumque tam est generale, vt Symbolo cuius aptari queat.

Quò id verò certius vitetur, curandum erit, vt lemma semper propriam aliquam exprimat figuræ facultatem: & hoc quidem Scipio Bargalius exigit tam seuerè, vt non laudet propterea in arundinibus palustribus Epigraphen illam, FLECTIMVR, NON FRANGIMVR. quam vtique ait adæquè conuenire posse viminibus, salicibus, & stirpibus quibuscumque mollioribus.

Sedenim durum nimum iudicem ab hac parte agere videtur; & ideo prouocare sit à sententiâ eius.

eius. Alioquin etiam lemmata illa duo tantoperè —
 ab ipso Scipione Bargalio laudata, hoc est, SAVCIAT Pag. 41. ET DEFENDIT; ad collare molossi clauu-
 lis cuspidatum, atque EMINVS ET COMINVS, Pag. 26.
 adhistricem pharetratum animal, eodem vitio labo-
 rarent, cùm ea possint perinde in alia transferri.

Pingam clypeum, & sclopetum aptabo in um-
 bonis medio. Quale clypeum Florentiæ aliquando
 vidi in secretiore Principum Hetruriæ armaimenta-

rio. An non illi congruè adscripsero, SAVCIAT
ET DEFENDIT?

Gladium figurabo etiam, & pariter sclopetum
inferam manubrio eius: nōne idoneum erit lem-

ma, *EMINVS ET COMINVS*? nam hic *vnus* at-
que idem gladius hostem distantem glante plum-
beâ traiciet, propinquum cæsim punctim confau-
ciabit.

Reor proinde, cauendum esse dumtaxat, ne illa
perfectio, quæ indicatur lemmate, communis ad-

eò videatur, vt in rebus multis passim obuersetur. Et quod ad rem præsentem facit, ego generatim vniuersęque exigere tantummodò, vt OMNI, & SEMPER, non autem SOLI proprietas figurę conueniat: quę enim interdum videtur aliquantum vaga eiusdem figurę proprietas, dum nihilominus constans manet, apta est adhuc ad persuadendum. Ita in arundinibus palustribus, in viminibus falicibusque semper lemma illud, FLECTIMVR, NON FRANGIMVR, infracti animi Symbolum erit. Quamquam haud inficior, perfectiora esse lemmata, quę figurę dotem ac facultatem, OMNI, SEMPER, & SOLI conuenientem exprimunt.

Obscura insuper redderetur significatio lemmatis, si aliquando inesset ei translata longiùs dictio, tametsi persisteret in eodem genere metaphorę: quia tunc potiùs fieret scrupus seu ænigma; cuiusmodi sunt,

L A P I S.

Littera decedat, volucris tunc nomen habebo.

P O R C V S.

Nomine numen habet, si littera prima periret.

TESTUDO.

Viva nihil dixit, quæ sic modò mortua cantat.

SOMNVS.

Et me nemo videt, nisi qui sua lumina claudit.

PISCIS IN FLVVIO.

Ipsa domus resonat; tacitus sed non sonat hospes:

Ambo tamen currunt; hospes simul & domus vnà.

Plato s.
de Re-
pub.

& illud de Eunuchò, ac Vespertilione percussio, *Vir non vir, videns non videns, percussit non percussit, lapide non lapide, auem non auem, super arbore non arbore.* Id est, Eunuchus, luscus, perstrinxit, pumicis ictu, alam vespertilionis, sambuco insidentis.

Hæ dictiones obscuræ ac perplexæ censentur meritò non congruere Symbolis Heroïcis; nam delectare iis, non fatigare animos studemus. Proinde minùs rectè præcipit Lucas Contile, vt obscurius lemma tunc adscribatur, cùm figuræ proprietates nimio fuerit clarior; obscuritate siquidem ac tenebris pars Symboli Heroïci tam præcipua inquinari non debet.

Postremò erit obscurum lemma, quando idiomate admodum peregrino, ac minùs noto efferetur. Exigit quidem Paulus Iouius in eo sermonem alienum: sed id nec Scipio Bargalius probat, nec Lucas Contile;

Contile; qui arbitratur, potius debere illud concipi linguâ vſitatâ in Regionibus, in quibus Symbolum proponitur.

Exiſtimem ego, in Europâ Latinè, Græcè, Italicè, Gallicè, Hispanicè lemmata poſſe conſcribi; cùm has linguas calleant plerumque homines ingenui atque eruditi. Exempla recenſuimus, excepto idiomate Græco.

Claudius Paradinus refert ipſe Symbolum Comæſtabilis Regni Galliarum, nempe armatū brachium cum Epigraphe, ΑΠΛΑΝΟΣ, vti ſinceritatis ac fidei teſſeram: ac Symbolum Catharinæ Reginae Galliarum, Iridem nimirum cum lemmate, ΦΩΣ ΦΕΡΟΙ ΗΔΕ ΓΑΛΗΝΗΝ. Iris enim veluti ſpondet, fore vt denique poſt imbrem conferenet.

Pro Arabum, Thracum, Indorūm, ac Iaponum locutione, vbinam inueniretur interpres? Eâ nihilominus, ac multò magis Germanicâ, Britannicâ, Polonicâ, vel Belgicâ vti licebit; ſi Regio earum aliqua, patria ſit Scriptoris Symboli Heroïci, & ſi ibi ſuum ille Symbolum expoſuerit. Alioquin dignus videretur, quem exilio patria mulctaret, quicumque ſermonem patrium vellet à Symbolis Heroïcis omnino exulare.

D E
 S Y M B O L I S
 H E R O I C I S
 L I B E R N O N V S,
 E T I N E O

D E S Y M B O L I S G E N E R A L I B V S.

HActenus argumenta priuatæ virtutis, & promissiones illustres atque ingeniosas hominis vnus recensuimus. Tesseræ iam superfunt, quas plures sociati vno sacramento vel instituto interdum proponunt, vt commune decus omnes, communi conatu, moliantur.

C A P V T I.

*De generalibus Symbolis Ordinum
 Equestrium.*

DE horum Ordinum institutione, aut Crucis gestamine, aut torque, deque ipsorum vete-

ri aut recenti gloriâ , non hîc agam ; nam hæc potius erunt commemoranda in altero volumine De signis gentilitiis Familiarum. Satis habuero in præsentia , si dumtaxat insinuauerim , esse nonnullos istiusmodi Ordines ; qui Symbola figurata simul ac diserta, veluti communes tesseras, composuerunt : vt exprimeretur in eis vna & eadem omnium illustri professo, atque vt militiae susceptæ, aut certè sacramenti eius iugis ac perpetua esset admonitio.

Ita Siderei Equites , quos instituit Galliarum Rex Ioannes ; trium sanctissimorum Regum , qui

cunas Infantis Dei adorarunt ; stellam vibrantem auratos radios , pro galeri ornamento tulerunt , & lemma hoc ei circumscripsere ; **MONSTRANT REGIBVS ASTRA VIAM.** Quo illi schemate altam Numinis providentiam , regentem in terris omnia , sectari proposuerunt.

Equites Cardui in Scotiæ Regno, Carduis , quibus insignia sua muniunt, adiecerunt hanc Epigraphen ; **NEMO ME IMPVNE LACESSIT.** &

eo Symbolo sunt professi moderatum laudatumque in armis tutamen, aduersus omnes qui appetere ipsos iniuriis auderent.

Ad chalybem & silices igniarios Equitum Velleris Aurei, adscripsit nonnemo, Epigraphæ loco;

ANTE FERIT, QVAM FLAMMA MICET.
 & ea inscriptio adprobari atque admitti videtur.
 Significat verò, & spondet fore, vt perinde ipsi
 Equites tacti à Deo, & cælitus afflati, micare in

flammas Religionis vindices , & in lucem Heroicam militaris gloriæ, videantur.

Sed & ad aureum vellus Equitum eorundem adpositum fuit hoc aliud lemma, **PRETIVM NON VILE LABORVM**: ac videntur ipsi Equites eâ

tesserâ polliceri, futurum vt priscos Heroës æmulentur fama que & factis , atque vt mereantur illorum etiam fastis accenseri.

Nihil hoc loco attinet rursus memorare ; quæ de
Alâ

Alâ Nobilium Equitum vrbs Senensis alibi expo- Pag. 35.
 fuimus, hoc est de Apibus expedientibus arma, a-
 cumentibusque ad cotem spicula; aptè omnino ad ar-
 gumentum Principis, qui Apum Regem inermem
 pro Symbolo elegerat.

C A P V T I I.

*De Symbolis generalibus, quibus utuntur
 Parthenia sodalitia.*

QVi in Magnæ Deiparæ, Tutelaris Diuæ, re-
 cepti fidem, de veneratione, pietate ac pul-
 cherrimis erga eam obsequiis gloriantur; ij quoque
 insignia sua, in Italiâ præsertim, explicant, & velu-
 ti communia sacri auctoramenti Symbola circum-
 ferunt.

Celebre in primis est Symbolum, quod Parthe-
 nij sodales, Collegij Romani nostræ Societatis, pri-
 dem susceperunt; catena videlicet à superstante la-
 pide magnetæ composita ex annulis, non inuicem
 innexis; sed secreto complexu & veluti quodam a-
 more, cum hoc lemmate, **A R C A N I S N O D I S.**

Libet

Libet referre, vt catena hæc explicetur, verba ipsa, quibus eam describit ingeniosissimè diuus Augustinus. *Magnetem lapidem, inquit, nouimus mirabilem ferri esse raptorem: quod cùm primùm vidi, vehementer inhorruui. Quippe cernebam, à lapide ferreum anulum raptum, atque suspensum. Deinde tamquam ferro, quod rapuerat, vim dedisset suam, communemque fecisset; idem anulus admotus est alteri, eumque suspendit: atque vt ille prior lapidi, sic alter anulus priori lapidi cohærebat.*

Accessit

*Accessit eodem modo tertius, accessit & quartus: iamque sibi per mutua connexis circulis, non implicatorum intrinsecus, sed extrinsecus adherentium, quasi catena perpenderat annulorum. Quis istam vim lapidis non stupe-
ret? quæ illi non solum inerat, verum etiam per tot suspen-
sa transibat, & inuisibilibus ea vinculis subligabat.*

Quemadmodum igitur eos annulos, inuisibili-
bus vinculis, ut loquitur sanctus Augustinus, tra-
hit ligatque magnes lapis: ita Romanam illam iu-
uentutem, arcana vis quædam cæli, & veneratio
erga Deiparam Virginem pertrahit mirè, atque in-
uicem in vnum veluti nexum pietatis, non sanctè
minùs quàm pulchrè ligat.

Pertinet ad eosdem Sodales columbula odori-
bus perfusa, cuius fragrantiam sequuntur grega-
tim aliæ, cum adscriptâ eâ Epigraphe; IN O D O-
R E M. Emissa enim vna odorifera, ad columba-
rium plurimas adducit: ideoque columbarij fe-
nestras & parietes olim perungebant opobalsami
oleo, ut quæ aduenerant, retinerentur. Sic Parthe-
nij iuuenes Romani Sodalitij trahuntur, & cur-
runt in odorem vnguentorum illius, quam cæle-
stis sponsus Amicam, & Columbam suam appel-
lauit.

*S. Basi-
lius in
Epistolis.*

Ecc

Radij

Radij etiam lucis , quos videmus in speculo cauo siue vstorio ita reciprocari , vt in quo aëris puncto simul fulserint , statim in eo flammulam quatiant , transferuntur ad eosdem Sodales, cum hoc lemmate ; **QVIA NEC SINGVLI, NEC DIVERSI.** Videlicet Sodales plures cum sint , attamen erga professionem eandem pietatis yniuersi feruntur : excitantque ideò calorem, lucemque religionis ac sanctitatis. Porro huius

& alterius Symboli Leo Sanctius è Societate nostrâ, vir ingenij eruditi atque amœni, auctor fuit.

Prolixior videar, si omnia commemorem, quæ ad pios eiusmodi Parthenios conuentus pertinent, ceteroqui varia, & ingeniosa admodum Symbola. Solùm quia Leodij Vrbe nobili, & cui à ciuium frequentia, ab opibus, à religionis auitæ constantia, à Cleri gloria est inter Belgas illustris & magna commendatio, quia inquam Leodij hæc

scribo ; est cur laudem pietatem in frequentandis piis Ædium nostrarum Sodalitiis : quam pietatem Primores è Clero , celebres Iureconfulti , ac litterati Viri , honestissimi Patresfamilias , Iuvenes modestissimi præ se ferunt ; distributi in plures cœtus , & titulis variis Virginalia complexi omnia , quæ celebritate anniuersariâ veneramur. Propugnaculum videlicet firmissimum est , aduersus castra hæresum finitima oræ Septentrionariæ , Virginem simul & Matrem illam colere, quæ sola cunctas hæreses interemisse in vniuerso mundo , ab Ecclesiâ claro & perueteri elogio perhibetur.

Ad hos Parthenios Sodales, quoniam velut balsami arbusculæ afflant odorem vitæ , meritò Nicolaus Caussinus , è Societate nostrâ Scriptor clarissimus , existimauit pertinere posse Symbolum fontis illius in Ægypto ; in quo fertur Virgo Deipara I E S V M, paruulum exulem, aliquoties abluisse ; & qui dicitur eius virtutis esse , vt hortus balsami ei propinquus , sit fertilis dumtaxat , si perennitate illius irrigetur. Huic etenim fonti adscribens lemmatis loco , C R E S C I T Q V O D C V M Q V E R I G A T ; exprimere sibi visus est Sodalium Partheniorum

*In Symb.
Polyhist.
lib. 1.*

*Burchar.
c. panult.
Bozins
de Signis
Eccles.
l. 2. c. 7.*

theniorum fragrantiam , & irrigatam felicissimè à Virgine Deiparâ eorum pietatem.

Imò quia eadem cælestis Virgo dicitur sicut balsamum odorem dedisse ; & quia legi aliquando, *Pausan. in Bæotiiis.* ad balsami arbusculas viperam reperere , libenter- *Theophr. lib. 4. c. 6. de Hist. plant.* que ibi etiam nidulari ; atque adeò virus, ope illius odorati germinis, vel minuere magnâ ex parte, vel ponere vniuersum ; idcirco Gulielmo Coëlmontio Parthenio sodali, Iureconsulto, & Amico, Symbolo

E e e 3 lum.

lum obtuli , & in eo viperam , ad germen balsami
eüntem, cum hac Epigraphæ; VENIO POSITV-

RA VENENVM. A serpente videlicet id veneficij
habuimus omnes , vt nascamur *flij iræ* , & *genimi-
na viperarum*. Sed congruè etiam accepimus illud
cæleste consilium : *Estote prudentes , sicut serpentes*.
Hanc se prudentiam sectari , proposito eo Symbo-
lo , & ad Virginis Deiparæ odoriferam , vel um-
bram, vel auram accedere profiteatur is, qui in So-
dalitatis

dalitatis album transcribitur ; & poterit venenum, quod ex naturâ hauserat , ponere , solamque & innoxiam serpentis prudentiam , vtique laudatissimam , retinere. Quæ prudentia ceteroqui ab homine Christiano seruaturs maximè , dum corpus & fortunas suas exponit : quò ita deinde caput , qui Christus est, eiusque fides conferuentur. Obiter insinuauerim , cùm in icone Virginis Conceptæ absque originis nostræ maculâ , serpens pingatur , insidians calcaneo eius , non omnino incongruè Virro , qui est è peculiari Sodalitio eiusdem Virginis ita Conceptæ , pro Symbolo serpentem dari : sed venientem tamen , vt venenum ponat ; non autem , vt Virgini , aut femini eius insidietur.

Ad hæc Bernardo Candido , item Amico , Sodali Parthenio , Iureconsulto , & qui Leodij est ex supremæ Iustitiæ tribunali , cùm sit è Sodalitio Deiparæ in cælum Assumptæ , obtuli hoc aliud Symbolum ; nempe Regaliolum , seu Regem auium , qui ad Aquilam eat , dum alas illa expedit , supra nubes , volatu secundissimo , itura ; cum hoc adscripto lemmate, **V T A S S V M A R.** Virginis nimirum ope ad Deum , & ad Superos speret se perinde , velut Aquilæ alis , prouolaturum.

Etiã

Etiam Francisco Orano , Præposito Mafekensi, sancti Lamberti Canonico , & Amicorum præcipuo , cùm sit è Sodalitio Virginis , cui nuntiatus est Deus , de Virginis eiusdem sinu nasciturus , obtuli schematis loco hirundinem , quæ recenti extructo nidulo circumuolitet , cum hac Epigraphe; **NUNTIA VERIS**. Itaque tessera eius , in huius auiculæ similitudine , aut sit Ales ille sidereus , qui quasi Tabellarius Verbi Æterni , scribensque alteram

ram generationem eius inenarrabilem , in utero
 Virginis , post exactam culpæ frigidam & diu ste-
 rilem ætatem , quodammodò nuntiauit illud : *Iam Cant. 2.*
hiems transit, imber abiit, & recessit : flores Veris pro-
dromi apparuerunt in terrâ nostrâ. Aut certè tessera
 eius sit Sapiencia Æterna ; quæ admirabilem sibi
 domum ædificauit in utero Mariæ , ac salutis Ver
 mundo nuntiauit. Quemadmodum Ver tempora-
 rium nuntiat hirundo : quæ auis eiusdem Sapien-

In Hex-
amer.
cap. 17.

tia ædificantis typus diuo Ambrosio visa est; dum de illâ, *Pretiosiores*, inquit, *auro nidos struit, quia sapienter nidificat: nidos enim sapientiæ pretiosior est auro.*

Hortor interim, sua vt pariter inueniant aut pangant Symbola è Sodalibus alij; quò ita, dum tesseras habuerint tam pulchræ pietatis, ad eam consecrandam quotidie plurimos alios exstimulent.

Sed & suaferim quoque, vt quoniam ingenia Leodij sunt tam perspicacia, & tam exulta, proprij Sodalitij generalia Symbola expromant, suæque militiæ Partheniæ vexillum explicent.

Nonnulla in hoc Capite spectanda proposuimus; atque adeò à ternis Partheniis Symbolis auspicati fumus Procœmium huius Operis: quæ nimirum Virgini Salutatæ à fidereo Internuntio, & eidem in cælum Assumptæ, accommodantur. Iam coronidis loco vnum adhuc alterumve addam, dicatum item Virgini purè ac sine noxâ Conceptæ hoc est, Pyramidem, supra quam directè Sol splendeat, cum adscripto lemmate, *VMBRAE NESCIA*. Etenim Sol Æternus hanc pulcherrimam Virginem ab omni parte illustrauit; & effecit, vt absque

que humanæ originis vel maculâ , vel næuo , vel vmbâ conciperetur.

Deinde Alcyonem auem mihi videor ad argumentum idem posse transferre , cum Epigraphe; CAELO CONCEPTA SERENO. Sic ipsa Virgo concepta est cælo propitio , & non irato ; agebatque mens eius etiam tunc alcedonia placidissimæ serenitatis.

CAPUT III.

De Symbolis generalibus Academicorum.

A Academicos in Italiâ appellamus eos, qui in omni vitâ excolunt studia artium humaniorum mitiorumque; quibus ex ingenio agresti ac rudi expoliti ad humanitatem, & mitigati sumus. Viros loquor emeritæ literaturæ, & qui identidem redeunt

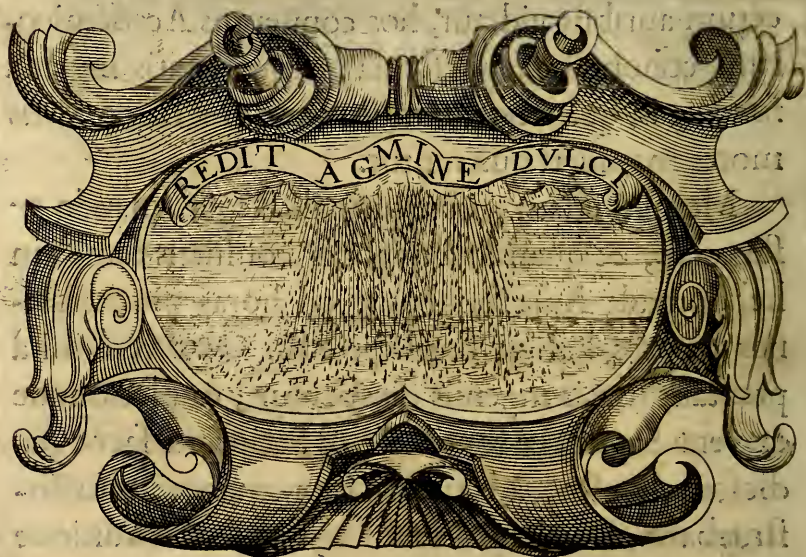
redeunt ad Musarum dulce otium; ac subinde animi causâ; intermissis curis grauioribus, citharam Apollinis repercutiunt. Nimirum nobiles ac præstantes animæ, cœtus incunt eruditos; & nunc Orationes suauissimas, nunc mollissima Poëmata recitant, nunc stylo eleganti tractant Quæstiones amœnas, genio tam felici, vt admirationem eorum, qui ad confessus eiusmodi veniunt, sæpenu-merò fatigent.

Romæ in primis digna res Purpuratorum & Procerum auribus videtur, hos conuentus Academico- rum cohonestare præsentia, atque ætatis ingenia fouere; in quâ ætate, tam studiosè vnâ cum litteris mores mansueti quæruntur.

Memini etiam, in Quirinali Regiâ (quando ætas erat, & quando à negotiis consuetis semel in hebdomade Aula feriabatur) ad horas pomeridianas cœptos haberi similes cœtus. Quæ verò ibi à præstantissimis ingeniis dicebantur, ea plerumque ex veræ Sapientiæ fontibus, & Scripturæ sacræ codicibus hausta, ad gubernationem optimam instruebant. Dicebant Præsules, aut Viri eruditione summi; audiebant Cardinales, & quidquid erat in Vrbe Româ ingenij, ac maiestatis. Nam ipsemet

Gregorius XV. Pontifex Maximus, ex Gente Ludouisiâ, secretò aderat; perque conclauis vnus speculam, paruis clathri foraminibus perspicuam, fructuatur eo genere honestissimi laxamenti.

Hi ergo, quos dixi, Academici conuentus suum generale Symbolum, quasi litterariæ legionis vexillum habent. Ita in Vrbe Româ Humoristæ Academici, quos appellant; pingunt sublatam è mari nubem, eamque rorantem ac pluentem; &

aqua,

aquæ , quæ antea fuerat amarior , circumscribunt hoc hemistichium ; **REDIT AGMINE DVLCI.** Sic ipsi è communi sorte hominum , tamquam è mari , Academiæ beneficio , elati , mutant inscitia priorè amaritiem in sapientiæ dulcedinem quamdam , ac liquidò animis dulcescunt.

Senæ vrbe celebri in Etruriâ , Intronati Academici , pro Symbolo habent cucurbitam , oblongi ventris , Sole siccata , & foramine adaperata , cui eximunt ilia rustici , vt suas intra humiles ca-

fas, pro salis conditorio eâ vtantur. Epigraphen hanc verò eidem cucurbitæ adscripserunt, MELIORA LATENT. Quasi conditorium sapientiæ futura esset ipsorum Academia, non sine vi quadam, & potestate ingenia condiendi ad immortalitatem.

Florentiæ pulcherrimâ & principe totius Etruriæ vrbe, Academici Furfurarij figurarunt pro schemate suo cribrum farinarium, seu vas quo frumentum iam tritum incernere solent pistores, vt à furfure florém ac delicias repurgent. Lemma Sym-

boli est, IL PIV BEL FIOR NE COGLIE. id est, florem tritici meliorem secernit. Nec agit aliter Academia, quæ Academicorum ingenia Floridissima secernit à vulgo, & quidquid rude fuerat in eis antea, repurgat.

Augustæ Perusiæ, Insensati Academici, grues expresserunt, quæ pontum transuolaturæ, & migraturæ in regionem commodioris cæli, arenam deuorant, ac lapillos falculis gerunt: atque admirabili eo naturæ consilio, ad moderatam grauitatem

faburrantur. Lemma est, *VEL CVM PONDERE*. Sic Academici studio eruditionis , quasi pondere imposito , aut sponte suscepto , faciliùs ad amœna & animis salubria feruntur.

Firmi Picensâ vrbe vetustâ & nobili, Auuiati Academici Apes ex boue mortuo emicantes prodeuntésque pro Symbolo elegerunt , cum hac adiectâ Epigraphe; *ALIENO FVNERE VITAM*. Cùm autem alludant ad extinctam ibi Academiam

Solutorum , profitentur , prodire se Apum instar;
 vt quasi animæ melleæ , nouam instituunt Rem-
 publicam litterariæ suauitatis.

Ferrariæ vrbe primariâ , in Padi regione , Aca-
 demici Intrepidi , prælo , quo à Typographis
 exarantur codices , adiunxerunt hoc epigramma,
 PREMAT , DVM IMPRIMAT. Quasi etiam
 ipsi dicerent : Quantumuis premamur litterariis
 Academiae exercitationibus ; imprimimur interim
 veræ sapientiæ typis, ad nominis famam æternam.

Mediolani maximâ & honoratissimâ Infubriæ
 ciuitate, Academici Intenti, ad tympanum versa-
 tile instar rotæ, quod dum intus calcatur, circum-
 agitur, fitulisque plurimis catenatis fontem ac pu-

teum haurit, adscripserunt hoc lemma, VNA OM-
 NES. Peræquè ipsi videntur in id vnicè intenti, vt
 animos suos irrigent sapientiæ quadam perenni-
 tate.

Ticini, olim vrbe Regiâ, Affidati Academici
stellinum seu stellarem auem delinearunt; quæ dum
volat versus Mercurij sidus, & inuitatur pulchritu-
dine eius, ex vnguibus interim ouum emittit, eo-
que humi alliso, pullum excludit. Lemma est,

VTRAQUE FELICITAS. Et par Academico-
rum felicitas videtur profiteri; ac posse disciplinas,
simul rerum Diuinarum, simul rerum naturalium,
confectari.

Plura obuenirent, nisi hæc iam extra Italiam scriberem; tantùm addo Iuuenes etiam Academicos, eosque Parthenios, virtutem eandem in Viris æmulari, & similes cœtus habere. Sic Mediolani Animosi Academici ceruos figurant, qui lon-

gâ ferie fretum aut vadum transnare ita solent, vt mutant vices; & primus, qui ductare alios incep-
 rat, loco vltimi succedat, supraque eius dorsum cor-
 nua, onus capitis, proclinet. Epigraphæ Symboli
 est,

est, DANT ANIMOS VICES. Et ipsi Academici perinde, dum in commune iuuant, dum obeunt in vices munia litteraria, demum euadunt ad littora felicium.

Vt relegam iter, & Romam ex Insubriâ repetam, ibi Seminarij Romani Iuuentus, quæ est ex primâ Italiæ nobilitate, puberum stirpium nemusculo seu plantario vtitur pro Symbolo. Ei verò adscriptit Auctor Famianus Strada Magister meus hoc

lemma,

lemma, POMIS SVA NOMINA SERVANT. Nullâ frondium , nullâ florum , aut fructuum gloriâ conspicuæ sunt arbusculæ , dum primum hauriunt succum in plantario . Sic Adolefcen- tes ingenui , etfi pænè ignoti hærent in eo veluti solo plantationis ; vbi ex virtutis succo tamen adoleuerint , honorem nominis adepti , famam suam nobilitabunt , & referent laudem immortalẽ.

Commendari aliquoties, atque in Patriâ deside- rari has artes , & exercitationes non ignobilis otij, audiui ab iis qui Italiam viderunt ; sed & fateri et- iam , non minùs hæc studia , in adultis & honestis Viris, ibi admirationi fuisse, quàm quæ perquirun- tur vetustatis illustria monumenta. Utinam sint, qui & ipsi studeant ita vtiliter tempus fallere , cœ- tusque ad captandam veram cum eruditione pru- dentiam perinde ineant.

Symboli argumenta non deerunt : possent enim pro generali tesserâ montem Heliconem pingere, cum hac aut simili Epigraphe ; ADIMVNT MEA PASCVA VIRVS , cum collis Heliconis pascua dicantur in colubris venenum mitigare : vt sperare sit etiam , fore Academiæ vim eandem , ad men- tium

tium vitia litteris perfananda , & ad permotiones prauas animi sedandas.

Possent palumbulos proponere, lauri folia in nidulum referentes , cum lemmate , **V T S A N E M V R.** Sunt enim qui affirmant , palumbum, *Causinus in Hor. Apol. Hierogl. lib.2.* quando æger est, lauri folium rostro ad nidum asportare , atque ex eo conualescere. Id verò fortasse causæ fuerit , cur olim , aduersus morbos & veneficia, laurus censeretur esse præsentissimum amu-

H h h

letum:

letum : ex quo lauream virgam gestare is dicebatur , qui probè aduersus infidias munitus haberetur. Et profectò, ne artes animi oblanguescant, unicè impedit studium & exercitium iuge litterarum illarum, propter quas donandi lauro Apollinari iudicamur.

Lib.8. Possent Clitoris fluuij pisces figurare , quos vocales esse ait Athenæus , cum adscriptâ Epigraphe, **MVTVM ALIBI GENVS.** & liceret utique
 ipsis

ipsis Academiam suam compellare versibus illis
Horatianis:

O mutis quoque piscibus

Donatura cygni, si libeat, sonum.

Possent (ne multis) pisce lucernâ pro Symbolo uti,
cum hoc lemmate, NOMEN LINGVA DEDIT.
nam ut piscis ille, ex linguâ igneâ, quâ per os ex-
fertâ tranquillis noctibus relucet; ita ipsi Academi-
ci ex linguâ, quæ ardeat, & alios ad virtutis amo-

*Libro 4.
Od. 3.*

*Plin. l. 9.
cap. 27.*

Hhh 2

rem

rem incendat, sperare lucidum nomen, Academiae beneficio, viderentur.

Atque hæc obiter suggerere libuit, ut si minus placeant, saltem ingenia exstimulent desiderio excogitandi meliora.

Ceterum ad generalia hæc Symbola Scipio Bargalius spectare insuper leges duas omnino existimavit: nempe, ut ea tendant ad virtutem semper, atque ut contineant rem, quam ex rudi atque imperfectâ expoliri ac perfici oporteat: deinde ut tam figura

gura Symboli, quàm lemma eius, sint consentanea nomini Academicorum.

Adiecit Paulus Aresius tertiam legem : videlicet vt exprimant coniunctionem plurium, qui adspicerent ad finem prosequendum ; quem, propositâ eâ communi tesserâ, sibi præscripserunt.

Prima ex his legibus mihi necessaria prorsus videtur : haud enim quispiam Academicos laudaret, qui olores contemptui haberent ; mallent verò anseres, obstreperas aues, & quas Poëtæ improbas vocant, quia laurum Apollini ac Musis amicam ode-^{Alian. l. 5. c. 29.} runt, imitari.

Aliæ leges duæ pertinent dumtaxat ad Symbolorum generalium perfectionem.

C A P V T I V.

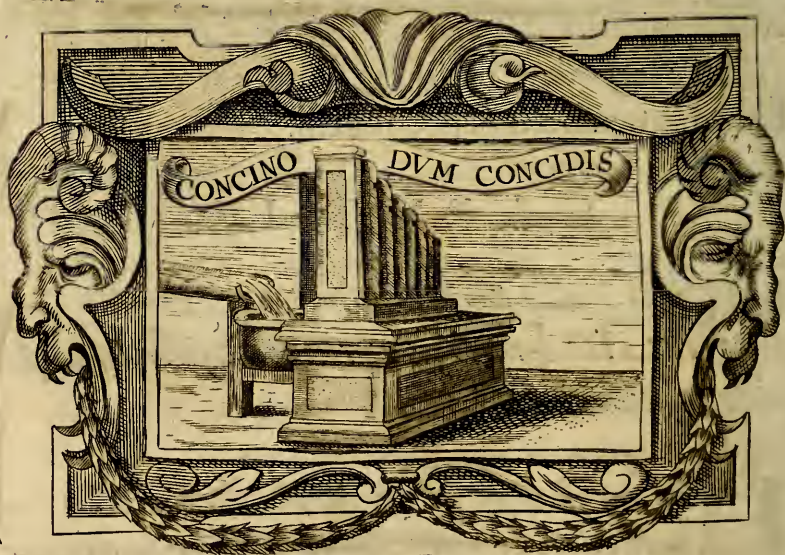
Quoniam pacto ad hæc generalia Symbola referre Academici sua privata Symbola sæpè consueverint.

HAbent singuli etiam Academici peculiaria Symbola : & inesse illis perfectio magna creditur, quando vel ad figuram, vel ad Epigraphen

430 DE SYMBOLIS HEROICIS

Symboli generalis, vel ad ipsum nomen Academiae alludunt.

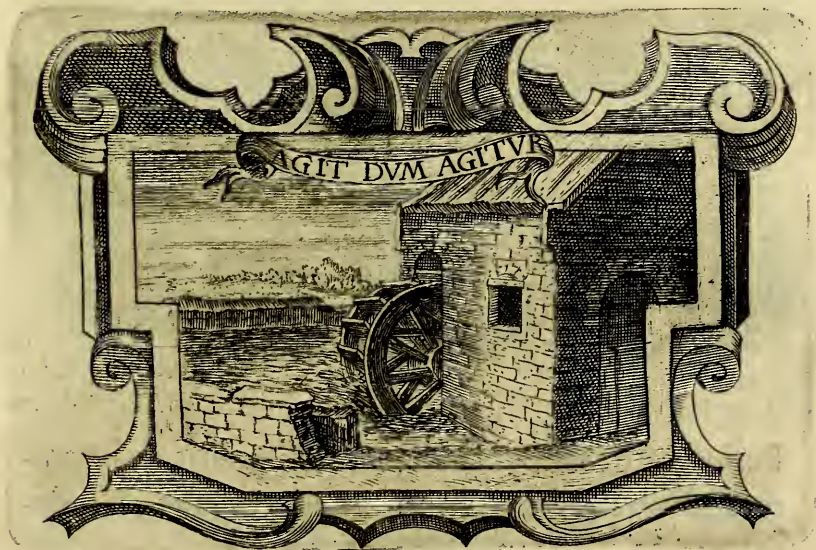
Placent ideò inter Symbola plura, quae Academici Humoristae proposuerunt, Musicum opus, quod Organum aqueum vulgò appellamus; & quod non digitis peritè micantibus, sed solius fontis ministerio canit; quale in hortis Principum frequenter miscet harmoniam amœnitati. Epigraphæ Symboli huius est, **CONCINO, DVM CON-**

CIDIS,

CIDIS. eoq̄ue Auctor fassus est, vni Academiae, cuius generale Symbolum est aqua, ab se acceptum referri, quòd Poëseos cantu suauis, & animi harmoniâ præditus haberetur.

Machina Molendini, quæ solo aquæ impetu circumuoluitur, cum lemmate, AGIT, DVM AGI-

TVR. quo nimirum schemate significauit Auctor, folius Academiae beneficio se hoc habere, vt possit animo res præclaras & magnas agitare.

Papyrus

Papyrus succo citrei pomi exarata, & in quâ literarum apices nulli apparent, quamdiu aquis non maduerit. Inscriptio est, IMMERSA LEGETVR.

Perinde Auctor Symboli, tametsi politioris litteraturæ characteribus & notis inscriptus esset, Academiam ideò frequentabat, vt famâ & celebritate nominis manifestior ab eâ redderetur.

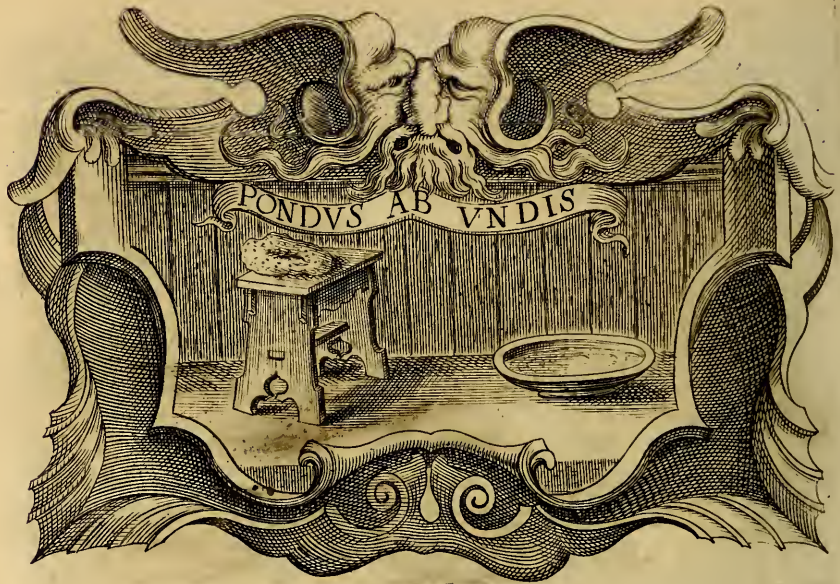
Lapis,

Lapis, qui dum secatur, latice infuso remollefcit,
cum eâ inſcriptiunculâ, NON SINE HVMORE.

quo Symbolo etiam ſignificauit Auſtor , abſque
ope Academix , nihil ſe operis elaborati moliri
poſſe.

Spongia cum hoc lemmate, PONDVS ABVN-

DIS. sic Auctor Symboli, suum pondus, suamque
existimationem ab Academia sperabat.

Spongia

Spongia item humore perfusa, & scriptas in membranâ musicæ artis notulas delens, cum hac Epigraphe, MELIORA SEQVENTVR; expo-

nit Auctoris consilium, qui eo schemate innuere voluit, ex Academiæ magisterio atque censurâ se id consecuturum, vt esset vitâ virtuti consentaneâ, & moribus modulatis.

Crater fontis, & in medio eius aqua, per siphonem ita emicans, vt in summo fastigio globulum habeat; cum adiectâ Epigraphe, EXTVLIT, ET

SVSTINET. nec enim globulus ille excidit, quantumvis aquæ refluant. Sic Auctor Symboli, vni Academiæ hoc tribuebat; vt sui exaltatio futura perennior videretur: ne transcribî deberet inter nomina eorum, qui ex Poëtæ admonitu

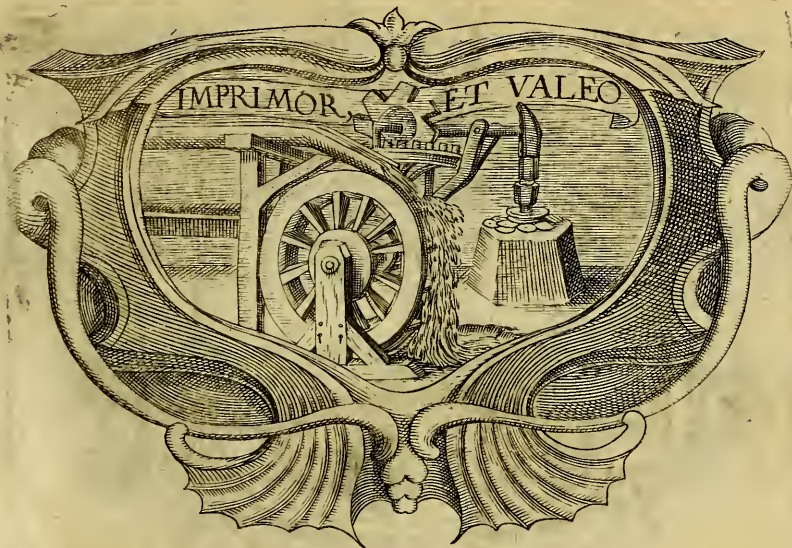
Claudian.

— tolluntur in altum,

Vt lapsu grauiore ruant.

Rota,

Rota , quæ (dum aquis circumagitur) motis adiunctis machinis , & malleo sublato , demissoque, monetam signat, cum circumscripto lemmate, I M-

PRIMOR , ET VALEO , Symbolum est pariter, quo pretium & existimationem omnem suam , in Academiam ipsam, Auctor referebat.

Inter Symbola etiam, quæ Academici Furfurarij excogitarunt , laudauimus alibi ensen in furfuris aceruo, ne rubigine inquinetur, sed vt retineat imò

splendorem suum. Laudari etiam debet nix , intra excussa è tritico putamina , cum lemmate Italico, IN LEI M' ATTEMPO. hoc est, Intra eiusmodi

putamina seruari soleo ad diuturnum tempus. Sicut enim ibi nix conseruatur adeò , vt ne in æstate quidem sentiat tabem , aut diffluat ; ita Symboli Auctor , Academiae beneficio nomen æternum , ac diu mansuram famam sibi pollicebatur.

Item

Item quia lusciniam nutriunt vermiculi qui intra furfures generantur; ei Auctor Symboli adscripsit Italico idiomate, CON QUEST' ALZATO:

eo nimirum elatus: quasi perinde ipse diceret: Nutri-mentis iis atque deliciis Academicis elatus ego sum ad sonum illum numerosum & suauem, quo Philomelas Poëtæ solent æmulari.

Ad hæc inter tesseras peculiare, quas Insensati Academici Perusiæ conscripserunt, alludunt ingeniosè,

niosè, vel ad figuram, vel ad lemma Symboli generalis, vel ad Academicorum nomen, hæc tria Symbola, quæ iam de multis recenseo : nempe Hirundo auicula, quæ instructa bacillo traicit mare,

cum hoc adscripto epigrammate, DEFESSA, NON
DIFFISA.

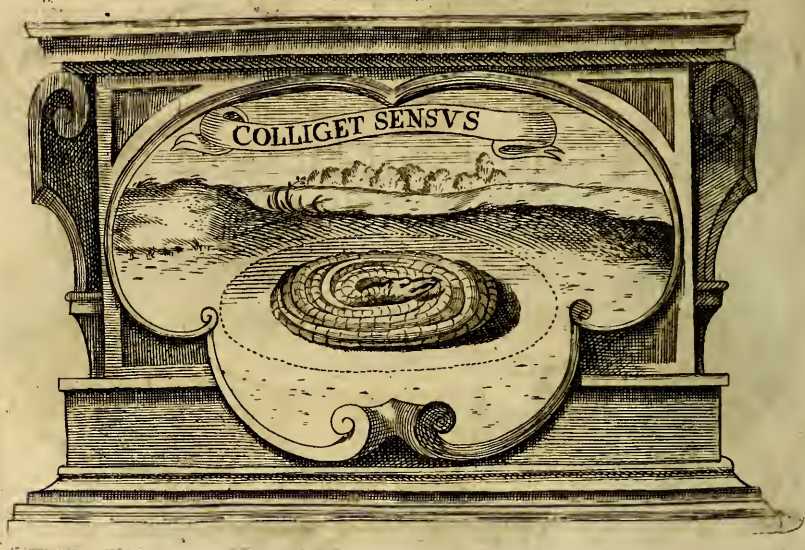
Lignum

Lignum teres & volubile, instar cylindri magni, quo lapis, quantumuis mole ingens, solet faci-

lius adduci, cum Epigraphe, SVB PONDERE LEVIS, id exprimit; nempe onus exercitationum Academicarum, impositum animis, onus non videri, sed potius motum & alacritatem conferre.

Et serpens intra circulos, sopitus carmine incantantium, cum eâ inscriptione, COLLIGET SENS-

s v s. sic mens & animus Academici, etsi videtur dulcedine carminum & Musarum torpere, ac esse veluti soporatus; colliget nihilominus in eo otio pulcherrimo sensus, & famâ æternabitur.

His adiungere Symbolum suum Ioannes Baptista de Ninis Perusinus (de quo alibi memini) & Patria-
 triæ ornatissimæ decora imitari volens, Apem figuravit, semet aduersus ventorum flabra munientem, *Plin. lib. II. c. 12.*
 lapilli in humeros iniecti paruo, sed vtili tamen libramento; eique loco lemmatis adscripsit, N E D E-

VIET IMPETVS EVRI. ratus, aduersus animi permotiones vehementes, pondus decorum simul & pertinens admodum esse Academiae eruditae exercitationes.

Ad generale Symbolum insuper Academix Au-
uiuatorum spectat tum Apis, quæ Antecursoris mu-

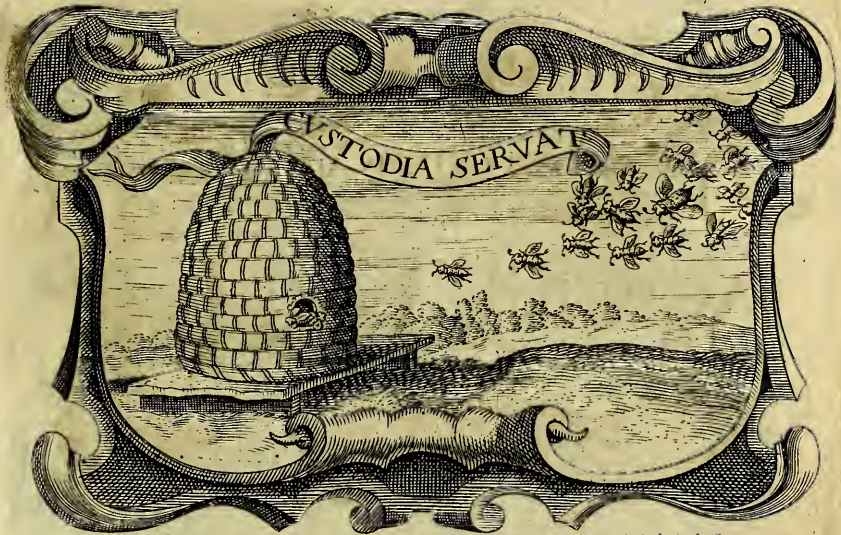

*Vide pa-
ginâ 50.*

nere fungitur, præitque buccinando, cum Epigra-
phe, EXCITAT AD OPVS. dum aliæ velut a-
cie instructâ, & composito agmine, ad florum præ-
dam innocentem, & grata Hortorum spolia pro-
grediuntur.

Tum

Tum Apes aliæ, quæ ante ostiolum Apiarij excubias agunt, vt fucos abigant, cum lemmate, CUSTODIA SERVAT.

Demum ad generale Symbolum Academiae Intrepidæ allusit modestè, atque ingeniosè, qui pro schemate suo figuravit eum characterem, quo aspirationis loco utimur. Epigraphen hanc verò ei adscripsit, SI CETERIS ADDAR. Nulla enim est potestas huius characteris, si solitariè illo utamur;

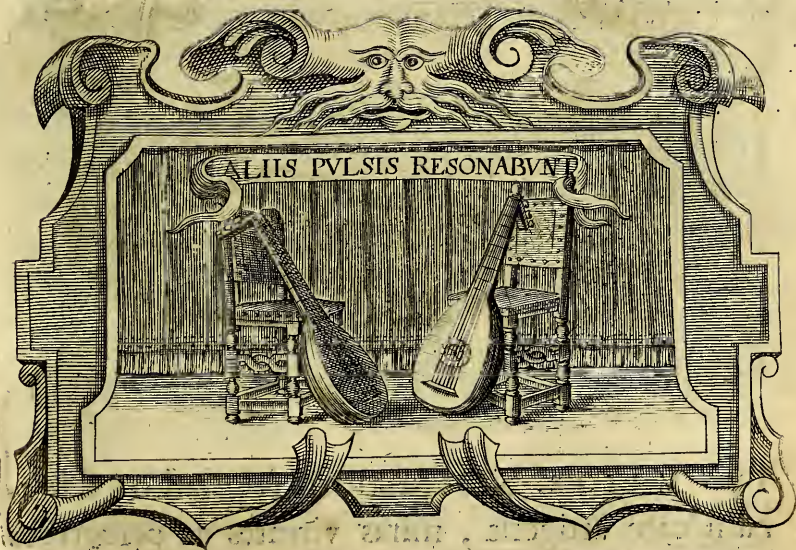
adspirat verò afficitque dictionem, si litteris ceteris addatur. Sic Auctor Symboli existimauit, habiturum se, inter Viros eximiæ litteraturæ, aliquando

nomen, si Academicis Intrepidis (nam hi pro Symbolo prælum & typos litterarios assumpserant) aggregaretur.

Ceterùm etsi hætenus laudavi Academicorum Symbola, quæ ingeniosam quamdam affinitatem præ se ferunt, vel cum propriæ Academiae vniuersali Symbolo, vel cum eorum appellatione; haud proinde

proinde inficier, honorem & commendationem deberi Symbolis aliis item Academicorum. dum præfertim aut nobilem animorum consensionem, studiorumque & morum quamdam harmoniam exprimunt: quod fit in schemate illo, in quo chelæ duæ pinguntur, cum eo lemmate, ALIIS PVL-

SIS RESONABVNT. dicuntur enim consonare ambæ, si Brumæ tempore propinquæ fuerint, tam-

etsi earum altera solùm tangatur.

Tull. &
Aul.
Gell.

Aut

Aut insinuent, ab Academiâ virtutem & præstantiam afflari: quod egregiè fit Aspalatho herbâ, iuxta Iridem pictâ, cum Epigraphæ, A T E V I R-

TVS MAIOR. Sicut enim Iris Aspalatho, si herbam eam attigerit, miras virtutes ac peregrinos odores affundit; sic evenit prorsus mentibus atque animis eorum felicium, qui Academiæ cælestem afflatum consecrari consueverunt.

CAPVT V.

Auctoris definitio , qua conueniat Symbolis Heroicis tam generalibus quàm particularibus.

ET si haud ita promptum est , inuenire breuem & circumscriptam quamdam explicationem , quæ aperiatur vel omnes vel præcipuas notiones Symboli Heroici : id mihi videor iam conari posse facilius in fine Operis ; quia notitia rei plurima , quæ antecessit , conferet iuuabitque , ut quæcumque resecta sunt atque inuoluta , definiendo ea possint euolui.

Non repeto, quæ initio è Scriptoribus aliis ideò Apag.171 proposui , ne rem semper operam & complicatam vsque ad pag.176. prosequerem (gnarus videlicet, ante præcepta, vniuscuiusque formæ cognitionem enotatione aliquâ indigere:) sed tantum prius refero descriptionem, quam in Tractatu suo de Origine & vsu Symbolorum Gentiliorum habet Philibertus Monetius, vir admodum eruditus ex nostrâ Societate, cum seriùs ad manus meas Liber eius peruenerit.

Parte 2.

Existimat *Typum Ethologicum* (sic enim appellat *Symbolum Heroicum*) *mysticam* quamdam esse allegoriam; quæ *militaris*, *politici*, *amatorij*, aut alterius cuiuspiam argumenti breuem & sensu pleniorẽ gnomen complectitur, tecta veluti inuolucro, vel iconis nuda à cognatâ Epigraphæ, qui sit *typus*, ut corporis inanimi: vel Epigraphes ab suâ icone destitutæ, qui sit *typus* ut animi suo defecti corpore: vel iconis simul, & adscriptæ Epigraphes; qui sit *typus* ut animati corporis, & animi suo induti corpore. Quorum omnium *typorum*, & *icon*, & *gnome*, cuiusvis materiæ solo inducantur: idque aut coloribus, aut sine coloribus; ac eis non certis & statis, sed promiscuis & arbitrariis. Sic ipse. Paulò post: Tria, inquit, veluti genera *typorum* nostrâ descriptione proposuimus: quorum alij constant quodam corpore inanimato, alij animo experte corporis, alij corpore animato, seu animo corporeis membris induto. Quorum primi sunt omnium deterrimi, secundi primis paulò meliores, tertij extra controuersiam omnium optimi.

Vt hæc omnia expendam quàm breuissimè: appellatio illa *Typi Ethologici* placet vel ideò, quia ego etiam existimo, *Symbole* nostra *Heroica* ad disciplinam illam, quæ est de *Moribus*, pertinere. Communior tamen videtur; cùm *Apologos*, *Parabolas*,

rabolas, Hieroglyphica vel Emblemata completatur: quæ omnia Typi Ethologici peræquè appellari possent.

Deinde mysticam allegoriam reor, in eo sensu dumtaxat, nostra hæc Symbola censerî; quo M. Tullius ait, allegorias, cum à Græcis ita nomine quidem appellentur, genere meliùs translationes vocari. Alioqui, quoniam vna dumtaxat in vno Symbolo esse debet translatio, excusari velim, si non admisero, generis loco, in eius descriptione, allegoriam collocari: quæ nimirum fit, quando fluunt continuæ plures translationes.

Imò quia diximus, in nostris Symbolis consilia mentis grato inuolucro tum figuræ, tum lemmatis, decenter proponi, sed non obscurari; ex eo etiam excluditur allegoria: cuius vtique semper comes est aliqua obscuritas. Vt propterea M. Tullius *2. Att. 20* ad Atticum scripserit: *Si erunt mihi plura ad te scribenda, allegoriis obscurabo.*

Ad hæc, vt daretur locus argumento etiam amatorio; suaferint, opinor, Symbola, eius vesaniæ nimis multa, quæ circumferuntur, & plausum inueniunt: etsi desciscunt planè ab Heroicâ honestate pariter ac dignitate. Decent ea Paridem aliquem capillatum,

cinnatum, & molliter pulchrum; non galeatum, cristatum, & fortiter decorum aliquem, vel Hectorem, vel Achillem, vel Agamemnonem. Exemplo sit Aquila, cui serpens maculosa, Dipsas nomine, pectus admordet, cum hoc lemmate; SEMPER

ARDENTIVS. Tribuitur Viro Principi, ac Duci supremo militiæ Venetorum: quasi Aquilæ icone semet figurauerit, & colubro mulierculam; quam deperibat; eò semper ardentius, quò frequentius sibi pectus remordebat illius recordatio. Scilicet hæc
vnius

vnus Imperatoris cura est; & non potiùs ordinare castra, instruere aciem, signa conferre, debellare hostem, legere spolia opima; &, quod semper fuit gloriosissimum; triumphare.

Profectò nec excelsa est, nec morata ea cogitatio; atque ideò typi Ethologici nomen haud meretur. Non est etiam Aquilæ virtus, sed virus colubri, Aquilæ verò morbus & veneficium; quòd so-
leat eò semper ardentius sitire, quò vberius bibit. Idcirco virus est etiam, non virtus, ita mulierculam deperire.

Quod spectat ad partitionem illam, in Symbolum, aut expers animæ, aut expers corporis, aut corporatum simul & animatum, quemadmodum id accipi debeat; constare poterit ex his quæ differri, in Quæstiunculâ de figurâ, an sit corpus, & de *Pag. 193.*
lemmate, an sit anima Symboli Heroici. Ex aliis quæ tractavi deinceps, licebit etiam iudicium ferre, an verum sit, omnium Typorum & iconem & gnomem, cuiusvis materiæ solo induci posse.

Sed amplector equidem eam quam facit potestatem, coloribus, aut sine coloribus, nostra Heroica Symbola figurandi. Vir enim peritus maximè rei tesserae iudicat sapienter, non ita indigere adiu-

mentis colorum , illa quæ debent animis magis quàm oculis consignari.

Duo iam huius generis inferam, quæ Pater Ioannes Stephanus Campianus , hoc anno Leodij , in Collegio Anglorum Societatis I E S V , excogitavit felicissimè , & obtulit publicè Illmo ac Reu^{mo} Petro Aloysio Carafæ Episcopo & Legato ; vt nobilissimos colores , album & puniceum , quibus lemniscatum est Gentilitium Carafensium schema, ad Heroicam significationem transferret.

Alterum est Balsamum . ex arbusculâ suâ ma-

nans, venâ bicolori, cum hac Epigraphe; ORIGINE AB VNA. Erat verò hæc eiusdem Auctoris explicatio. Pretiosus hic Naturæ fetus id quoque præ ceteris eximij habet; vt ex vnâ stirpe, vno eodemque partu fusus, lacteo primùm candore conspicuus, in germanum deinde se ruborem induat. In raro nempe germine, raram illam candidæ integritatis, cum illustri sanguine, atque honorum fulgore conspirationem, adumbratam cernimus. Principum verò illa fecunda Parens, Regumque affinis Gens CARAFÆA, tum concolori stemmate, tum laudis vtriusque hereditario iure, per ætatum seriem transmissa, hoc sibi, tamquam peculiare Symbolum, adsciscat; geminumque decus, in vno cum primis PETRO ALOYSIO, haustum ex vnâ stirpe, hoc adscripto lemmate, testetur; ORIGINE AB VNA.

In Altero est Purpura, rubens eò nitidiùs, quò fuerit concha eius candidior, cum lemmate, DAT. PRETIUM CANDOR. Explicatio hæc fuit. Regalis conchylij succus, augustæ Maiestatis insigne, cui vrbani Fasces & castrensæ Aquilæ parebant; cuiusque luce 7. cap. 13. omnis Imperij splendor illustriùs enitescit; * flore nobiliori 1. 2. c. 10. fulget, vbi candidâ è conchâ, adnato etiam vnione, tamquam pretij notâ, progignitur: fidemque faciunt lecti sub propinquo Sole Murices, in sinu præsertim Indico, hoc genere, Ge- nere aliq.

Plinius
l. 12. c. 25.

Strabo
libro 16.
Geogr.

* Aristot.
Histor.
anim.

l. 5. c. 15.
Plin. lib. 9.

cap. 36.
Virru-
nius lib.

7. cap. 13.
Dioscor.
1. 2. c. 10.

Aelianus,
Maiolus,
Onera-

genus, Ge-
snerus, &
aliq.

*nere compendij nobilitato. Gentilitia CARAFENSIVM
 Purpura , Regali Pannoniæ Aragoniæque sanguine bis
 tincta ; eoque nomine , inter illustres Regni Parthenopæi
 Dibaphas , spectatissima ; præcipuum tamen floridiusque
 præ reliquis lumen ex nativo Virtutis Fideique candore
 trahit (vnde & CARAFIS inuentum nomen) patrio vt
 iure , elegantioris hoc Naturæ cimelium , tamquam laudis
 auitæ pignus , suæque testem PETRVS ALOYSIVS
 usurpare possit , cum hac Epigraphe ; DAT PRETIUM
 CANDOR.*

Hæc

Hæc gemina Virtutis cum Honore coniunctæ Symbola , ex natiuâ rerum indole petita , & argumento tam consentanea, eniuverò Auctori suo, Vi-
ro ingeniosissimo , præmium doctarum frontium; hoc est eam, quam ipse circumfert in suomet nomi-
ne, CORONAM promerentur.

Sed redeo , vnde fuit volupe digredi , comme-
morando eos tam benè coniunctos virtutis ac no-
bilitatis colores : hanc verò definitionem Symboli
Heroici constituo ; vt sit , Contracta ad solam
Protasim, partim figurâ partim lemmate com-
prehensam, similitudo, vim habens exponendi
perfectè, ac persuadendi consilium de re arduâ
& laudabili moliendâ.

Existimo in hac Definitione , neque abesse quid-
quam, neque redundare : atque adeò vnam in om-
nia , tam generalia quàm particularia , Symbola
valere ; breuiterque ac dilucidè , tum id quod est
veluti genus , tum id quod est veluti forma , & pro-
prium , declarare.

Sic à M. Tullio Metaphora definitur esse *contra-
cta ad vnum verbum similitudo* ; & perinde à me Sym-
bolum Heroicum definitur esse , contracta ad solam
Protasim similitudo : nec enim ad Apodosim in eo

transgredi oportet. Dum verò eadem Protasis dicitur, partim icone, partim Epigraphæ comprehendi; excluduntur tum solæ icones, tum solæ Epigraphæ. Cetera vim Italici nominis, IMPRESA, quod semper est de re arduâ & laudabili, exprimunt; ac declarant potestatem geminam exponendi persuadendique; cui utrique potestati reor maximè insistendum esse.

Quid enim? ingeniosè aliquis ut explicaret sanctissimæ Eucharistiæ Diuinam institutionem, Cere-rem dum rapitur figuravit, relinquentem post se pe-

plum seu velum, quo amiciebatur. Sic nimirum ab ite panis, solæque illius species permanent; vt panem Diuinum, hoc est absconditum Deum, instar Cœli celent. Quod Symbolum etsi felicissimè vim habet exponendi, & ideò Auctori laudem promeruit, viro ex nostrâ Societate; ex quo expectare sit propediem iustum Volumen Symbolorum Heroicorum: attamen destituitur alterâ potestate persuadendi: neque enim esse potest argumentum efficax futuræ rei Diuinæ, profana res & fabulosa.

Id suaderet potiùs relicta, ante veprium & spina-

rum angustias , serpentis vnius pellis ; quæ tametsi
serpens videatur, atque oculis illudat ; nihilominus
est **COGNATI CORPORIS EXPERS**: sicut panis cor-
porati sunt omnino expertes eæ species in Sacra-
mento Eucharistiæ.

Onuphrius Panuinus etiam , vt suaderet se ad
obeunda pia Ordinis Religiosi Sacerdotiique mu-
nia , simul & ad codices exarandos , studiorumque
laborem superandum , semper fore promptum ex
æquo ; pinxit bouem inter Aram & Aratrum, cum

Epigraphe,

Epigraphe, IN VTRVMQVE PARATVS: bos tamen sæpè vtrumque refugit, atque adeò vtrumque videtur esse hominum institutio.

Aptius multò eam Epigraphen Marchio Sanctaerucius, Archichalassus Philippi Regis, adscripsit Porphirioni. Quæ avis est simul aquatica, simul terre-

stris; alterumque pedem, instar anseris, patulum & latum ad remigandum, alterum instar auium ceterarum sectum, & cum falculis habet, vt terrâ etiã ingredi possit. Quo ille Symbolo professus est, fo-

re se adæquè paratum ad belligerandum & terrâ & mari.

Quæ item petuntur ex Diuinâ Historiâ ; vti columna nubis & columna ignis , cum eâ inscriptiunculâ, ESTE DVCES, si nihil supra vim exempli con-

tineant ; implent ea quidem spe hominum pectora , sed certitudinem non præbent , rursus ita futurum .

Petantur igitur vel à naturâ , vel ab arte factis : sint Heroica , sint honesta ; addo etiam , sint modesta , ne superbiæ debeant insimulari . Vt ne subtraham

traham exempla huius etiam virtutis pulcherrimæ, quædam etiam eius notæ commemoro.

Francisco Abbati Puteobonello, ingenuo & modestissimo adolescenti ; cùm Theses Philosophiæ publicas, absque Augustorum Patrum consensu (qui Romæ præsentia suâ illustrant & fouent ingenia litteratorum) statuisset proponere discutiendas ; obtuli pro Symbolo galeam , clathris omnino clausam,

& cetera ornatam suo plumarum fastigio. Lemma fuit, LVCEM ADIMO, ET VVLNERA.

Cæsar

Cæsar Laurentius ex nostrâ Societate, alteri cum honorem declinanti pariter, dedit pro tesserâ pyxidem, quibusdam intus gemmis instructam, quæ lucem in Sole hauriunt, & seruant, egeruntque; si pyxis eadem, vbi clausa fuerit, recludatur in tenebris. Erat verò Epigraphe; *A M A T O B S C V R V M.*

Nimirum etiam ipse lucem animi faciliùs erat explicaturus in priuato, & minùs celebri confesso.

Non

Non dissimile argumentum fuit noctua, in tenebris videns, cum hoc lemmate, NIL INDIGA

LVCIS. Quam tesseram Philosopho perinde disputaturo, in solâ litteratorum coronâ, & existimanti hoc fore fatis ad promerendam famam, composuit Tarquinius Gallucius, ex nostrâ Societate, vir eruditionis & facundiæ perelegantis, ac Magister meus.

In re magis Heroicâ Rodulpho Baptorpo, Equiti Aurato, Parenti suo (quòd professione Religionis Catholicæ, in Regno Britannicæ, vel inter durâ

imperia, & exilij necessitatem, manserit gloriosè in eo idem animus) Lunam dedicavit pro Symbolo P. Thomas Baptorpus è nostrâ Societate eius filius, & vir ingeniosissimus: Lunam, inquam, defumptam ex Gentilitio familiæ schemate, cum hac Epigraphe; LATEO, NON MINVOR. Dum enim

Luna seu videatur crescere, seu fenescere, orbe uniuerso tota non lucet; pars eius obscurior latet quidem, at non idèò minuitur, sed retinet magnitudinem suam.

Alius

Alius antea Oxonij in Academiâ celebris , mox Londini in Aulâ , inter honores ac plausus , modestiæ perfuscus purpurâ , pro se loco Symboli germen corallij, rubens extra mare, proposuit cum hac Epigraphie; ANTE VIREBAM. inter Lyceâ videlicet

Sapientium , & in Theatro Litteratorum ; tametsi erubesceret ad eos Aulæ honores. Sed traxit me nimia voluptas in contemplationem eius nobilissimæ virtutis , quam animi Modestiam appellamus.

Vnum adhuc suadeo, vt semper promittantur in Symbolis ea, quibus animus excolitur, ac euadit melior, imperfectione superatâ. Ex quo genere fit oleaster, cui ramus oleæ inseritur, cum adscriptâ Epigraphe, SVCCOS OBLITE PRIORES. Hinc

verò est, cur Academiæ, & Academici, de quibus memini, habeant vt plurimum nomina, quæ imperfectionem sonant quidem, sed repurgandam, sanandamque beneficio Sapientiæ, ac iugi exercitatione litterarum.

Quòd

Quòd si contineatur in Symbolis professio alicuius magis illustris & prorsus Heroicæ virtutis, tunc enimuero tanti nominis mensura impletur, quantum esse diximus in vocabulo Italico IMPRESA. Sit in hoc censu schema Reinperti Comitis Hab-

burgensis ; globus nimirum ferreus intus vacuus, qui positus in igne, vaporem efflat, eoque ignem eundem, à quo læditur, è regione accendit, & veluti iuuat; cum hac Epigraphe, LÆSVS IVVO. Cicero dixit de Viro qui iniurias condonet: Hunc non cum

hominibus comparo, sed simillimum Deo iudico. ac multò est augustius, beneficium & gratiam reponere pro malefactis.

Hæc de Symbolis Heroicis, ad Amicorum numerum scripsi; nescio an ad eorum etiam votum. Ipsi quidem æqui boni consulent; & quæ sum conatus, aut laudabunt, aut excusabunt. Alij persuadeant sibi, præcepta & leges à me non iuberi, sed ex veteri formulâ, me potius Rogatione uti, atque vsurpare illud; *VELITIS IVBEATIS*, ita Heroica Symbola prodire, ut summopere delectent simul ac suadeant, & ut ob eam vtramque laudem etiam summopere placeant, nec ullam censuram in Apollinis ac Musarum Curiâ, vel in Litteratorum Senatu, vereantur.

Ea, quæ scripsi hæcenus fusè, coëgit in arctum, & in compendium misit Vir harum rerum studiosissimus: quò vniuersa simul animum subeant absque fastidio vel tædio prolixioris dissertationis. Appendicem hanc labori meo parem iudico; & adiungo vel ideò; ut dum eâ finio, hic saltem, Finis coronet Opus, quandoquidem est à Viro, quem dixi alibi, gestare in animi laudibus peræquè atque in sui significatione nominis *CORONAM*.

DISPUTATIONVM
 ACADEMICARVM
 DE
 SYMBOLIS HEROICIS
 PERIOCHA.

PAr Symbolis Heroicis argumentum suppeditant in Libri I.
 primis Calites; mortales deinde infulis sceptróve in- Cap. I. II.
 signes: belli rursus aut pacis artibus nobilitati; Virtute III. IV. V.
 denique ac genere illustres femina.

Nummi (quorum prima origo, nomen formaque im- Libri II.
 pressa, à permutatione rerum, pecorisque præcipuè, fluxit) Cap. I. II.
 olim, tamquam famæ pignora, illustrium virorum memo- III.
 riæ consecrabantur: usdemque veteres, futura felicitatis
 auguria polliceri soliti.

Manumissis seruis, tamquam fortunæ insigne, tributis Libri III.
 primò annuli, Romanis deinde Regibus, Ducibusque, fer- Cap. I. II.
 rei; aurei tandem Equestri etiam Ordini, Tribunis, Cen-
 turionibus, postremò Medicis concessi.

Nuptiis quoque dicati annuli apiri, scalptique calati- Cap. v.
 que. Sigillares, victimis, armariis, reliquoque instrumento, VIII. X.
 IX.

litteris

vii. litteris denique signandis, tamquam arcani fideique indices, adhibebantur: adumbratas verò semper virtutis notas referebant.

Libri IV.
Cap. I. Mutis quibusdam tesseriis ad latentes animi sensus explicandos vsa Antiquitas.

II. Eadem arte non caruere ætates postera.

III. Signis nonnumquam characteres, vocesque integra, adiuncta; musicoque concentui mysteria credita.

IV. V. Innumeri clandestinae scriptiois modi, Laconicae scytable, variis succis characteres illiti, inuersus litterarum ordo, intercisa linearum spatia, &c.

VI. VII. Non pauciores arcana consilia indicandi via, omni ad socios, belli tempore, intercluso aditu.

Libri V.
Cap. I. Emblema, à Græco ἐμβλήμα, vocabulum Latinis quoque vsitatum, vermiculatum quodcumque opus, sigillaque aureis argenteisque inserta vasis significat.

II. Emblema verò, vt Poëticae quoddam genus denotat (cuius Princeps Andreas Alciatus) est suavis expositio rei veræ vel fictæ, constans picturâ ac metro, vim habens admonendi.

III. Emblematis admonitio modo aperta, modo tacita.

II. Picturâ & carmine admonitionis seueritas conditur.

Picturâ & carmine, tamquam partibus, Emblema constat: aduentitium lemma.

Pictura vocabulo subiicitur figura vel vnica, in tabulâ, ære aut marmore expressa.

Emblemati materiam præbent, Historia, Poëtica commenta, Apologi, Hieroglyphica, natiua rerum indoles.

De carminis genere cuique integrum, modo vt picturam breuiter concinneque explicet.

Italica vox IMPRESA, à verbo IMPRENDERE (id est, aliquid cum laude aggredi, aut moliri) deducta, argumento est, Symbola Heroica in Italiâ nata.

Libri VI.
Cap. I.

Impresa Latinè redditur Symbolum Heroicum: Symbolum enim figuram aut lemma, aut vtrumque; Heroicum, honoris appellationem indicat.

II.

Symbolorum Heroicorum originem sibi vendicat ætas nostra.

III.

Symbolum Heroicum est explicatio consilij de re laudabili, & censetur publica professio, & quasi chirographum exstimulans ad ea gerenda, quæ Auctor aggredi statuerit.

IV.

Solo lemmate exprimenda Symbola non sunt, siue illud numerorum characteribus, seu litterarum elementis, seu sententiâ ambiguâ seu apertâ constet. A Pythagoricis enim Symbolis, Ænigmatibus, Gryphisque, figurâ tamquam vitâ ac motu distinguenda sunt.

VI.

Figure in Symbolis Heroicis Epigraphæ adicienda, ne

incerta, confusa, & obscura, ab Hieroglyphicis, insignibus Gentilitiis, sigillis, clandestinis notis, aliisque mutis tesseris non discrepent.

- VII. *Symboli Heroici Anima, similitudo seu comparatio est, non lemma seu Epigraphe, quæ indicat, non constituit animam, vt nec vox in homine; non in musicis descriptæ notæ, sed harmonia; non in fabulis versus, sed imitatio; non in horologiis nola aut index, sed machinarum impulsio certis legibus temperata, &c.*
- VIII. *Appositè nonnulli stipulationis, fideiussionis, promissionis publicæ; sigilli testisque iurati nomine Heroica Symbola designant, cum ad ea præstanda, quæ figurâ ac lemmate proponuntur, obligetur fides.*
- IX. *Comparatio, siue ex Protasi conflata Apodosique oratio sit, seu verbi vnius translatio, Symbolis Heroicis indiuidua comes est, cum delectandi tum persuadendi causâ.*
- X. *Petita ab Apologis ac fabellis comparatio, Symbolis Heroicis indigna: à fictâ enim incredibiliqûe Protasi Apodosi nihilo firmior sit, planeqûe langueat argumentatio, necesse est.*
- XI. *Parabola itidem; rei fictæ narratio licet probabilis, excludenda: simulqûe Hieroglyphica, commenta nempe humana, plerumque vero plus nimio abstrusa. Naturæ tamen*

vis in Hieroglyphicis non rarò elucens, vt stabilis, hominumque arbitrio nequaquam obnoxia, non reiicienda.

*Exemplum (Protasis licet vera sit) vt rarum tamen, liberum, fortuitum, non constans, & immutabile, Sua-
dele neruis caret. Singulare verò factum si memoretur,
lux deerit Symbolo; si quid deinde mortalibus commune,
naturæ proprietates non similitudo erit, nihilque eximij ha-
bet, id præ se ferre, ad quod nemo non natus sit.*

XIII.

*Figura humana, licet Symbolis Heroicis aliena sit, in
speculo tamen, aquâ, tabulâ, in sole umbra, persona deni-
que, vt artis opus, non refutanda. Nec manus flore telorve
ornata videatur insolens, cum non Symboli censenda pars,
nec mutila, latente, non corpore truncato, sit.*

Fortuita quæcumque à Symbolis Heroicis ableganda.

XIV.

*Effecta ab arte iustam stabilitatem habent; naturæ
enim necessitatem emulantur, eaque semper ad eandem
normam lex certa dirigit: suadent proinde maximeque
oblectant.*

XV.

*Similitudo à naturâ ducta, cum persuadendi, tum de-
lectandi vi palmaris est.*

XVI.

*Vehementius persuadet similitudo, aduentitiis quasi
opibus instructa. Voluptatem verò maximam parit constans
Naturæ Artisque veritas; iucunditatem demum cumulat
cognitio multiplex, totaque simul pulchritudo à metaphorâ*

XVII.

quasi oculis subiecta. In Symbolis Heroicis similitudo tamquam fulmen feriat, necesse est; neque alienum videatur, ut his Naturæ Artisque finibus Ars nostra se circumscribat, cum scientiæ vniuersæ arctiores sibi necessitatis terminos circumdent.

Libri VII.
Cap. I.

Plures figuræ, eaque dispares (præsertim vna si princeps sit) modò vt idem in argumentum conspirent, ordinèque non præpostero componantur, à Symboli Heroici legibus non abhorrent.

- II. Non ita figuranda Protasis, vt careat lemmate; neque ita adhibenda Epigraphe, vt figura planè lateat: utrobique enim officium tenebræ. Natiuis tamen inuolucris res abdita non improbatur.

Figuras coloribus obnoxias Heroica non magis Symbola, quàm insignia Gentilitia respuunt; cum & Epigraphe lucem afferat, adscitiq; coloris æs, marmor, ceraque capax sit, certo denique linearum ductu colorum discrimen periti artifices in ære exprimant.

- III. Peregrinà planèque exotica, quaque mentem auctoris non assequuntur, Symbolicas figuras vitiant. Fecunditatis verò laudem referunt, geminus quibus sensus, dilucido accedente lemmate, subiicitur.
- IV. Significatio, non species figuram illustrat; resque etiam aspectu horridas Ars imitatrix gratas exhibet.

Quæ

Quæ ad Auctorem, signave Gentilitia, aut rei præclare gestæ, aut vitæ antea memoriam attinent, venustissima figuræ sunt. v.

Hemistichio circiter definiiri lemma par est: nam nec figurâ solum, nec tota, dumtaxat Epigraphe, complectenda Protasis. Libri VIII. Cap. I.

Superuacaneum lemma est, quod vel omnibus nota, vel quæ ex figurâ patent, exprimit.

Demonstrandi comparandique Voces, sic, ita, haud aliter, &c. redundant: Apodosis enim à lemmate non attingenda. II.

Epigraphen reticentia exornat; Lectoriq̄ue periucundum accidit, sibi vt aliquid, modò non abstrusum, substituendum videat. III.

Quæ figuræ semper & vbique vel adiuncta, vel habentur propria, lemmati edisserenda: cui peruagata opinio fidem abundè facit, rei que notæ vis rarior, & infrequens Symbolo pretium addit. IV.

Vitia seu propria siue aliena Symbolo adumbrare, Heroicum non esse, & res ipsa, voxq̄ue princeps IMPRESA monet. Quidquid enim aut nostro aut alieno nomine hunc in modum proponitur, videmur ipsi non obscure profiteri. v.

Modestia fines non transilit, qui magna, conditione tamen suâ fortunaq̄ue non maiora, de se spondet.

VI. Prima, tertiave persona, nisi figura tribuatur sermo, plerumque in Symbolis vsurpanda. Tempora, modique omnes, cum stabiles proprietates denotare possint, pro re nata lemmatis idonei.

VII. Epigraphen tamquam lumina exornant schemata, ut Antithesis, Traductio, Anominatio, &c. Ornatum enim Oratorium Symbolis adsciscere fas est. Ceterum non illo tamquam fundamento innituntur, neque ex re ficta similitudo ducitur. Allusio vero ad Auctoris nomen, Gentilitium stemma, res gestas, dignitatem, animi denique sensum, multo iucundissima est: ad Apodosin enim tacite quasi digitum intendit, Lectoris autem industriae relinquit penitus inuestigandam.

VIII. Lemmatis verba aut propria, aut peruulgato vsu celebratae metaphora sint; ne cum in Protasi figura, translationis instar habeatur, geminae nascantur Protases, vnaque aut aliam euertat, aut ambae permisceantur.

IX. Ut Poëtici numeri Epigraphen apprimè illuminant, ita ex veterum monumentis lemma mutuo transscribere, modestae industriaeque meretur laudem.

X. Tritum pluribusque commune lemma, dictio pariter altius translata, offundit tenebras. Barbarae quoque linguae, aut politioris litteraturae hominibus planè incognitae, debitam figurae lucem adimunt.

Heroica non rarò Symbola publicam præ se fidem ferunt : modò Equestrium Ordinum : modò Sodalitatum Partheniarum : Academicorum modò cœtuum : qui, vt virtutis studium animique cultum spectant, ita rudia plerumque inchoataque proponunt sibi excolenda.

Libri IX.
Cap. I.
II.

III.

In generalibus Symbolis eluceat oportet sociale nomen, conspiratioque plurium, ad statutum usque decus persequendum.

Peculiararia Symbola, ubi ad Sodalitij nomen communemve tesseram collimant, consortem sibi laudem vendicant.

IV.

Morum studiorumque coniunctionem, vimque cultricem Academiae innuere, Symbolis Academicis non alienum est.

Apologi, Hieroglyphica, Emblemata, non Symbola dumtaxat Heroica, cum morali disciplinâ cognationem habent.

V.

Translationes plures vno in Symbolo non adhibendæ, ne multiplex oriatur Protasis, remque plus nimio inuoluat.

A Symbolis Heroicis amatoria leuitas facessat, vt ab honestatis laude, omni que decore abhorrens.

Symbolum Heroicum est, contracta ad solam Protasim, partim figurâ partim lemmate comprehensam, similitudo, vim habens exponendi perfectè ac persuadendi consilium de re arduâ & laudabili moliendâ.

Apodosis

Apodosi à similitudine intacta lateat.

In Symbolis Heroicis eniteat splendor, modestiæque sociata amplitudo : animique cultus & expolitio præferatur.

Exponendi ac persuadendi vis, spectanda maximè : ab unis adèò Naturâ & Arte, petendum Symbolis Heroicis instrumentum. Id quod in Operis vestibulo, summi artificis penicillo descripta effigies eleganter monet. Cæleste enim illud vitæ humanæ lumen, mentisque diuinæ soboles, Ingenium, eximij muneris consortes Naturam Artemque adsciscit, mutuasque opes ad veræ nobilitatis decus, factorumque illustrium ornamenta, confert. Et verò si disciplinarum omnium inuentorumque princeps Ingenium sit ; hinc planè regnat, vbi geminæ illæ suauissimæque oculorum mentisque illecebræ Pictura ac Poësis, unam in laudem venustissimè conspirant ; eoque natales suos Symbola Heroica non obscure ferunt, ac patriam innuunt, gentem Urbemque illam, quæ summi semper Imperij atque Ingenij sedes, & magna gerere, gestaque præclare solemne habuit propriis gloriæ insignibus decorare.

I N D E X

SYMBOLORVM HEROICORVM

QVÆ IN HOC OPERE SCVLPTA.

1. Serula composita ex circulis volubilibus litteratis : VNI PATET VERBO. <i>pag.3.</i> 2. Sol in nube imprimens ima- ginem sui; QVIA RESPEXIT. 4. 3. Ouum à Sole eleuatum; QVIA RORE PLENUM. 5. 4. Galea inuersa ferrum candefaciens; POST MVNERA BELLI. 6. 5. Lucerna versatilis; VERTE, NON EXTINGVES. 7. 6. Speculum; OMNIBVS OM- NIA. 8. 6. Calcaria; ETIAM CVRREN- TIBVS APTA. 9. 8. Tubus puluerarius, colli- neans in scopum; NE DEVIET AR- DOR. 10. 9. Ceruus ad fontem prope- rans; VNA SALVS. 11. 10. Globus crystallinus, in So- le ignem vibrans; CANDOR ILLÆ- SVS. 12. 11. Sol; NON EXORATVS EXO- RIOR. 13. 12. Follis pugillarius in mari; INANES MINÆ. 14. 13. Vomer; LONGO SPLENDE- SCIT IN VSV. 15.	14. Cygnus Aquilam interi- mens; LACESSITVS. 16. 15. Phœnix in Sole; VT VI- VAT. 17. 16. Vrsa priorum pedum fuctu viuens; IPSE ALIMENTA SIBI. 18. 17. Situlæ putei; ALTERA LE- VATVR. 19. 18. Situlæ item putei; ALTER- NANT PONDERA EVNDO. 20. 19. Statera; OMNIBVS EA- DEM. 21. 20. Bilanx; CONSISTAM IN ÆQVO. 22. 21. Tubus opticus, qui no- tat Solis maculas; NON IDEO MA- CVLIOR. 23. 22. Sol in circulo Zodiaci; NON- DVM IN AVGE. 24. 23. Aquæ influentes in rotam molendini; CONVERTVNT, NON EVERTVNT. 21. 24. Histrix; EMINVS ET COMI- NVS. 26. 25. Luna crescens; DONEC TO- TVM IMPLEAT ORBEM. 27. 26. Equus circum transfiliens; NON SVFFICIT ORBIS. 28. 27. Bos gradiens; PAS A PAS. 29.

INDEX SYMBOLORVM

28. Mus Armenius; MALO MORI, QUAM FOEDARI. 30.
 29. Elephas submouens manu ouiculas; INFESTVS INFESTIS. 31.
 30. Arma condita in armamentario; CONDUNTVR, NON CONTVDUNTVR. 32.
 31. Mustela, cum rutæ ramûsculo; AMAT VICTORIA CVRAM. 33.
 32. Rex apum; MAIESTATE TANTVM. 34.
 33. Apes, quæ aculeos suos PRO REGE EXACVVNT. 35.
 34. Rhinoceros; NO BVELVO SIN VENCER. 36.
 35. Sol; NON MUTVATA LVCE. 37.
 36. Erinaceus; DECVS ET TVTAMEN IN ARMIS. 38.
 37. Palma pondere depressa; INCLINATA RESVRGO. 39.
 38. Vimina palustria; FLECTIMVR, NON FRANGIMVR. 40.
 39. Millus clauulis munitus; SAUCIAT ET DEFENDIT. 41.
 40. Follis pugillarius; PERCVSVS ELEVOR. 42.
 41. Ensis in furfure; A TEMPO. 43.
 42. Mare à Sole tepefactum; NVMQVAM SICCABITVR ÆSTV. 44.
 43. Baculus intra aquam; FALLIT IMAGO. 45.
 44. Aquila pullos ad Solem explorans; MEI NON DEGENERANT. 46.
 45. Anser germen reuellens; DEFICIAM, AVT EFFICIAM. 47.
 46. Struthiocamelus oua intuitu fouens; DIVERSA AB ALIIS VIRTUTE. 48.
 47. Rosa inter cæpas & allia; FRAGRANTIOR. 49.
 48. Apis, quæ florem depascitur; SINE INIVRIA. 50.
 49. Rosæ; ET DECERPTÆ DABVNT ODOREM. 51.
 50. Bombyx egrediens è suo ergastulo; ET FECI, ET FREGI. 52.
 51. Bombyx intra ergastulum; OPERITVR, DVM OPERATVR. 53.
 52. Flos in areolâ; NON ALIBI MELIVS. 54.
 53. Circinus; DIRIGOR, ET DIRIGO. 55.
 54. Triangulus è crystallo; VEL FOEDA NITESCUNT. 56.
 55. Statera; PONDERE ERIGOR. 57.
 56. Tubus puluerarius; ARDENDO M' INALZO. 58.
 57. Venti flantes in mare; TVRBANT, SED EXTOLLVNT. 59.
 58. Talus lusorius; SEMPER IACTATVS, SEMPER ERECTVS. 60.
 59. Acus Magnetica; INOCCIDVA SEQVOR. 61.
 60. Vnio gemma; DESERVISSE IUVAT MARE. 62.
 61. Conchula eiusdem vnionis; EXVVIS SVVS EST HONOR. 63.
 62. Stella cadens; CECIDISSE VIDETVR. 64.
 63. Aurora; DVM PARIO, PEREO. 65.
 64. Massa

HEROICORVM.

64. Massa auri; RVBIGINIS EX- 82. Tantalus sitiens in fluuio;
PERS. 66. INOPEM ME COPIA FECIT. 213.
65. Flamma; NYMQVAM DE- 83. Ramus oleæ, & ramus pal-
ORSVM. 67. mæ, in vertice montis; ARDVA
66. CROCUS; PEREVNDO ME- VIRTVTEM. 219.
LIOR. 68. 84. Oleæ ramus cum flagello;
67. Miles cum face; CREMABO POENA, ET PRÆMIUM. 220.
VRBEM. 170. 85. Lyra cum gladio, & lituo
68. Miles cum scalâ; NEC MARS factio; NIHIL ILLE RELIQUIT. 221.
IPSE REPELLET. 170. 86. Brachium cum clauâ, &
69. Sol; SPECTATVR, CVM DE- oleæ ramo; VTRVM LVRET. 222.
FICIT. 190. 87. Dexteræ duæ iugatæ, cum
70. Sol; SOLVS INDEFICIENS. caduceo; FIDE ET CONSILIO. 223.
191. 88. Brachium cum ense, supra
71. Sol; VBIQVE SIMILIS. 192. librum; HIC REGIT, ILLE TVETVR.
72. Chimæra; F. A. B. 203. 224.
73. Orbis ex cælesti manu pen- 89. Corda in clypeo plurima;
dens; NIL SINE DEO. 204. HIC MVRVS AHENEVS ESTO. 225.
74. Pegasus proterens extremis 90. Armatum brachium, cum
pedibus leonem; PERENNITAS citharâ; HÆC MIHI TVBA. 226.
LAVDIS. 205. 91. Velum nauticum supra testu-
75. Grus cum vulpe obsonans; dinem; FESTINA LENTE. 227.
FRAYS FRAVDE COMPENSATVR. 92. Capricornus, cum orbe, re-
206. mo, & cornucopiæ; FIDEM FATI
76. Hercules hydram clauâ con- VIRTUTE SEQVEMVR. 228.
uerberans; TV NE CEDE MALIS. 93. Brachia duo, quæ ab aliis
207. duobus sustentantur; TVTISSIMVS.
77. Iafon, & in eius manu vel- 230.
lus aureum; ASSIDVITATE. 208. 94. Gordius nodus, qui à cultro
78. Perseus Andromedam libe- scinditur; TANTO MONTA. 231.
rans; AMAT VICTORIA CVRAM. 95. Malogranatum; TOT ZOPY-
209. ROS. 232.
79. Claua, glomus filii, & tres 96. Hastæ in falcem colligatæ;
picei orbes; HIS ARTIBVS. 210. VNITAS. 233.
80. Testudo per aërem volans; 97. Lucretia sibi mortem infe-
AMOR ADDIDIT. 211. rens; FAMAM SERVARE MEMEN-
81. Obeliscus cum aliis agglu- TO. 234.
tinatis; IMMOBILIS. 212. 98. Mutij Scæuolæ manus in

INDEX SYMBOLORVM

- igne; HIS GRAVIORA. 235.
99. Flagrans Ephesi Templum Dianæ; ALTERVTRA CLARESCE-
RE FLAMMA. 236.
100. Nauis Victoria; ÆMVLÅ SOLIS. 237.
101. Hercules Cælum susten-
tans; VT QUIESCANT ATLAS. 239.
102. Tres ardeæ vno iaculo
transfixæ; DEDERIT NE VIAM
CASVSVE DEVSVE. 242.
103. Hasta perfracta; HINC LA-
CRYMÆ, HINC DOLOR. 243.
104. Equus; SOLI CÆSARI. 244.
105. Pila pugillatoria; VI, ET
VIRTUTE. 246.
106. Falco auis, in manu venatoris;
MAIORA CÆDVNT. 247.
107. Vineæ militaris; HINC FOR-
TIOR IBO. 248.
108. Fores cancellatæ, ex cate-
nis pendulæ; ALTERA SECVRITAS.
249.
109. Horologium solare; NVL-
LA HORA SINE LINEA. 250.
110. Dentale agricolarū; EVER-
TIT, ET ÆQVAT. 251.
111. Globus incendiarius; AV-
LIEV, ET TEMPS. 252.
112. Tessera dimidia, cum no-
tis rei emptæ; RESPONDET VNI.
253.
113. Serula ex circulis volubi-
libus litteratis; SORTE, AVT LA-
BORE. 254.
114. Globus excussus ex tor-
mento in massam lanæ; IN MOLLI
FRANGITVR. 255.
115. Larua; VERA LATENT. 256.
116. Tympanum, seu versatilis
ingens rota; MANENS ATTOLLIT
ALIA. 257.
117. Rana supra paruam insu-
lam; MIHI TERRA, LACVS QVE.
259.
118. Crater signum cæleste;
INTER ECLIPSES ORIOR. 260.
119. Pelicanus, pullos sanguine
suo nutriens; PRO LEGE, ET PRO
GREGE. 261.
120. Salamandra in igne; EV-
RABO. 262.
121. Rami duo, ex lauro; ignia-
ria; DOMINVS MIHI ADIVTOR.
263.
122. Aranea operans, aduerso
vento; AVDENTIOR IBO. 264.
123. Musculus piscis, balenam
ducens; VRGET MAIORA. 265.
124. Heliotropium in Sole;
NON INFERIORA SECVTVS. 266.
125. Putei aqua; MOTV CLA-
RIOR. 267.
126. Elephas vterum gestans;
NASCETVR. 268.
127. Silex igniarius; NON QVO-
VIS TERITVR. 269.
128. Flamma; QUIES IN SVBLI-
MI. 270.
129. Testudo in mari sub Sole;
IMMERSABILIS. 271.
130. Sol inter nubila; OBSTAN-
TIA SOLVET. 272.
131. Aquilæ pluma, inter alia-
rum auium plumas; ALIAS DEVO-
RAT VNA MEAS. 273.

HEROICORVM.

132. Vestis, ex asbestino lapide
intra ignem; SEMPER PERVICAX.
274.
133. Scorpio; QUI VIVENS LÆ-
DIT, MORTE MEDETUR. 275.
134. Vitulus marinus; SIC QUÆ-
SCO. 276.
135. Grus lapidem vnguibus
tenens; OFFICIUM NATURA DO-
CET. 277.
136. Mustela, cum rutæ ramu-
sculo; CAUTIVS PVGNAT. 278.
137. Rana Ægyptia, cum in-
serto in os calamo; VIRTUTE, NON
VI. 279.
138. Accipiter; RECTA SVR-
SUM. 280.
139. Gallus auis; NON DECIPIT
SOMNVS. 281.
140. Asbestus lapis; SEMPER
ARDET. 282.
141. Anser; NON ALIENA. 283.
142. Speculum; CUNCTIS ÆQVE
FIDVM. 284.
143. Grues volantes, cum in-
iecto in os lapillo; TVTA SILEN-
TIÀ. 285.
144. Aues Seleucides; ALIIS.
286.
145. Regaliosus auis; NON VSI-
TATA, NEC TENVI FERAR. 287.
146. Mappa ex lino Indico in
igne; TERGET, NON VRET. 288.
147. Spica inclinata; QUIA PLE-
NA. 289.
148. Ignis; NEC PROPE, NEC
PROCVL. 290.
149. Aqua flammam inspergens;
EXTINGVERE SVETA. 291.
150. Rosa spinis septa; ABIGIT-
QUE TRAHITQUE. 292.
151. Equus tactus à lupo; MOR-
SV PRÆSTANTIOR. 293.
152. Testudo animal; SVB PAR-
VO, SED MEO, 294.
153. Vrsæ cælestis sidera; VER-
TITVR, NON OCCIDIT. 304.
154. Rosa hinc pascens apem,
illinc scarabæum interimens; VNI
SALVS, ALTERI PERNICIES. 305.
155. Tabula picturæ aptata; ME-
LIOR FORTVNA NOTABIT. 307.
156. Parmula alba; PAR NVLLA
FIGVRA DOLORI. 308.
157. Sol versus Horizontem; NON
CERNVNTVR, ET ADSVNT. 309.
158. Annulus cum adamante,
& plumis, albâ, viridi, & rubrâ;
SEMPER. 312.
159. Epistolæ in ignem conie-
ctæ; ARDORIS ROGVS. 316.
160. Taxus herba; ITALA SVM,
QVIÆSCIT. 318.
161. Aries retrocedens; VT VA-
LIDIVS. 323.
162. Iris eò sublimior, quò Sol
est altior; A MAGNO MAXIMA. 325.
162. Campana; COMMIXTIONE
CLARIOR. 326.
164. Siren; CONTEMNIT TVTA
PROCELLAS. 327.
165. Hortulus florum; EXPE-
CTAT APES. 328.
166. Aquila in nidum lapides fe-
rens; MATVRABITVR PARTVS.
329.

INDEX SYMBOLORVM

167. Organum Musicum; NON AD CHOREAS. 330.
168. Luna crescens; sic. 338.
169. Sclopeti rotula, cum filice igniario; SI TANGAR. 339.
170. Cometa; MICAT INTER OMNES. 340.
171. Nauis in tempestate; DURATE. 341.
172. Columnæ Herculis; PLUS OVLTRE. 343.
173. Horologium Solare ex herbis confitum.; DOCET ET DELECTAT. 355.
174. Ignis in summâ turri; FERTE CITI FERRVM. 356.
175. Vrsæ partus; VTINAM PERPOLIATVR. 357.
176. Fax accensa intra vitreum globum; VT LATIVS ILLVSTRET. 358.
177. Nauis, quæ conetur intrare portum; AVT INGREDI, AVT PERIRE. 359.
178. Lotos germen in Sole; PER TE MERGO, ET IMMERGO. 360.
179. Camelus, accepto onere, surgens de genu; NO SVFRO MAS, DE LO QVE PVEDO. 361.
180. Cancer; RETROCEDENS ACCEDIT. 362.
181. Obex clathratus, ante caminum; COMMODYM, SINE INCOMMODO. 363.
182. Hædera quercum circumplexa; NEC RECISA RECEDET. 365.
183. Vrsus linguam apibus præbens; ACIEM ACVENT ACVLEI. 366.
184. Hamus; NON CAPIO, NISI CAPIOR. 367.
185. Canis proprium vulnus lambens; NI LINGAT, LANGVET. 368.
186. Hortus floridus in Sole; ASPICE, VT ASPICIAR. 369.
187. Vrsæ maior; SINE OCCASV FELIX. 370.
188. Arbor cum infito ramusculo; ET PEREGRINVM ALO. 371.
189. Ensis; VICE VALLI ERO. 372.
190. Luna; CRESCERE IN BENE. 373.
191. Rosa iuxta riuulum; VER ALO. 374.
192. Equa hiante ore; AVSTRO SPIRANTE CONCIPIAM. 375.
193. Leo leunculum ad vitam reuocans; RVGITV EXSVSCITAT. 379.
194. Funis incendiarius; VIVIT AD EXTREMV. 381.
195. Circulus describens suum orbem; LABORE, ET CONSTANTIA. 382.
196. Horologium rotatum; MOBILITATE VIGET. 385.
197. Fluvius; VIRES ACQVIRIT EVNDO. 386.
198. Patera ex ligno hederæ; EXSVDAT INVILIS HVMOR. 387.
199. Clypeus cum sclopeto ad umbonem aptato; SAVCIAT, ET DEFENDIT. 389.

HEROICORVM.

200. Gladius, cum sclopeto ad manubrium aptato; EMINVS, ET COMINVS. 390.
201. Stella; MONSTRANT REGIBVS ASTRA VIAM. 395.
202. Carduus; NEMO ME IMPVNE LACESSIT. 396.
203. Chalybs, & filex igniarius; ANTE FERIT, QVAM FLAMMA MITCET. 397.
204. Aureum vellus; PRETIVM NON VILE LABORIS. 398.
205. Annuli à magnete inuicem nexi; ARCANIS NODIS. 400.
206. Columba odorifera, quam columbæ aliæ sectantur; IN ODOREM. 402.
207. Speculum vstorium ignem excitans; QVIA NEC SINGVLI, NEC DIVERSI. 403.
208. Fons irrigans balsami arbusculas; CRESCIT QVODCVMQVE RIGAT. 405.
209. Vipera repens ad balsami arbusculam; VENIO POSITVRA VENENVM. 406.
210. Regalio lus ad aquilam volans; VT ASSVMAR. 408.
211. Hirundo circumuolitans ad nidulum suum; NVNCIA VERIS. 409.
212. Pyramis, Solem directè habens supra se; VMBRÆ NESCIA. 411.
213. Alcyon auis; CÆLO CONCEPTA SERENO. 412.
214. Nubecula impluens in mare; REDIT AGMINE DVLCI. 414.
215. Cucurbita arida, quæ est conditorium salis; MELIORA LATENT. 415.
216. Cribrum pistorium, farinam incernens; IL PIV BEL FIOR NE COGLIE. 416.
217. Grues, quæ mare transuolant; VEL CVM PONDÈRE. 417.
218. Apes ex mortuo boue prodeuntes; ALIENO FVNERE VITAM. 418.
219. Prælum Typographicum; PREMAT, DVM IMPRIMAT. 419.
220. Tympanum, situlis catenatis puteum hauriens; VNA OMNES. 420.
221. Stellinus auis; VTRAQVE FELICITAS. 421.
222. Cerui natañtes simul; DANT ANIMOS VICES. 422.
223. Plantarium; POMIS SVA NOMINA SERVANT. 423.
224. Heliconis mons; ADIMVNT MEA PASCVA VIRVS. 425.
225. Palumbuli, lauri folia in rostro habentes; VT SANEMVR. 426.
226. Clitoris fluuij pisces; MVTVM ALIBI GENVS. 427.
227. Piscis Lucerna; NOMEN LINGVA DEDIT. 428.
228. Organum canens ex folijs aquæ ministerio; CONCINO DVM CONCIDIS. 430.
229. Molendinum, quod aqua versatur; AGIT DVM AGITVR. 431.
230. Papyrus succo citreo exarata; IMMERSA LEGETVR. 432.

INDEX SYMBOLORVM

231. Lapis, qui infuso latice fecatur; NON SINE HUMORE. 433.
232. Spongia; PONDVS AB VNDIS. 434.
233. Spongia item, Muscas notulas delens; MELIORA SEQUENTVR. 435.
234. Globulus, supra fontis aquam emicans; EXTVLIT, ET SVSTINET. 436.
235. Rota, quæ dum aquis agitur, pecuniam signat; IMPRIMIT, ET VALEO. 437.
236. Nix intra putamina tritici; IN LEI M' ATTEMPO. 438.
237. Luscinia edens vermiculos, in fursure; CON QVEST' ALZATO. 439.
238. Hirundo, quæ instructa bacillulo, mare pertransit; DEFESSA, NON DIFFISA. 440.
239. Cylindrus, quo saxa adducuntur; SVB PONDERE LEVIS. 441.
240. Serpens sopitus, intra circulos; COLLIGET SENSVS. 442.
241. Apes, contra ventum, lapilli pondusculo libratae; NE DEVIET IMPETVS EVRI. 443.
242. Apis, quæ agit antecurso-rem; EXCITAT AD OPVS. 444.
243. Apes duæ ad ostiolum apiarij excubantes; CVSTODIA SERVAT. 445.
244. H. littera; SI CETERIS ADDAR. 446.
245. Pleetra duo instructa fi-
diculis; ALIIS PVLSIS, RESONA-
BVNT. 447.
246. Iris supra herbam aspalathum; A TE VIRTVS MAIOR. 448.
247. Aquila, cui serpens Dip-
pectus admordet; SEMPER ARDEN-
TIVS. 452.
248. Balsamum ex arbusculâ
fluens guttâ bicolori; ORIGINE AB
VNA. 454.
249. Purpura, intra conchylium
candidissimum; DAT PRETIVM
CANDOR. 456.
250. Pellis colubri; COGNATI
CORPORIS EXPERS. 459.
251. Bos inter aram, & aratrum;
IN VTRVMQVE PARATVS. 460.
252. Porphirion ales; IN VTRVM-
QVE PARATVS. 461.
253. Columna ignis, & colum-
na nubis; ESTE DVCES. 462.
254. Galea clathris adductis;
LVCEM ADIMO, ET VVLNERA. 463.
255. Pyxis intus, gemmis instru-
cta; AMAT OBSCVRVM. 464.
256. Noctua; NIL INDIGA LV-
CIS. 465.
257. Luna decrescens; LATEO,
NON MINVOR. 466.
258. Corallium rubens; ANTE
VIREBAM. 467.
259. Oleaster cui ramus oleæ
inferitur; SVCCOS OBLITE PRIO-
RES. 468.
260. Globus ferreus & cauus in
igne, accendens alium ignem; LÆ-
SVS IVVO. 469.

SYMBOLORVM HEROICORVM

QVÆ NON SCVLPTA.

- I. **C** Eraunia gemma; FVLGINE ESTO TIEN SV REMEDIO, NO IO. CREVIT. pag.173. ibid.
2. Serpens; CANGIO LA VECCHIA, E NOVA SPOGLIA PRENDO. 333. 14. Turtur; ILLE MEOS. 341.
3. Laurus prope riuulum; DEO COADIUVANTE. ibid. 15. Vespertilio; LVMINE GAVDET. 342.
4. Adamas; SEMPER ADAMAS. 334. 16. Arcus, & iacula perfracta; FRACTA MAGIS FERIVNT. ibid.
5. Aspis caudam iniiciens in aurem; MENTEM NE LADERET AV-RIS. ibid. 17. Venti nauem impediētes, ne in portum intret; MORANTVR, NON ARGENT. 344.
6. Columna, quam Sol illustrat; TANTVM VOLVITVR VMBRA. ibid. 18. Terminus; NEMINI CEDO. 348.
7. Arundines palustres; FLECTIMVR, NON FRANGIMVR VNDIS. 335. 19. Camelus procumbens ante merces; DONEC ACCIPIAT. 348.
8. Monoceros; VENENA PELLO. ibid. 20. Camelus pede turbans aquam; LE TROUBLE ME PLAIST. ibid.
9. Frondes arborum deciduæ; FACILIS IACTVRA. 336. 21. Ignis magnus cum fumo; DOVE E GRAN FVOCO, E GRAN FVMO. 348.
10. Accipiter dimittens auiculam; NON EVGA, SED CONTEMPTVS. ibid. 22. Tubus factus puluere; TANTVM CREPITVS. 349.
11. Horologium solare; EX NIGRO DISCES. ibid. 23. Sepia; MAS SE BVSCA, MAS S' ASCONDE. ibid.
12. Scutum militis Spartani; AVT CVM HOC, AVT IN HOC. 337. 24. Arbor Persica; TRANSLATA PROFVIT. ibid.
13. Ceruus cum dictamno; 25. Platanus; VMBRA TANTVM. 349.
26. Sus cum occiditur; TANTVM FRVGI. ibid.

INDEX SYMBOLORVM

27. Crocodilus ; FLORAT , ET DEVORAT. 350. 28. Formica, & iuxta eam Orbis terrarum ; d' ALTRI HOMERI SOMA , CHE DE TVOI. ibid. 29. Candela , quæ ab emunctorio extinguitur ; d'ONDE SPERAR DOVEA LYCE MAGGIORE. ibid.	30. Pila pugillaris ; TODO ES VIENTO. ibid. 31. Luna inter stellas ; PROPRIOR , NON MAIOR. ibid. 32. Fax Hymenæi è spinâ ; PVNGIT , ET ARDET. ibid. 33. Mare , dum in littus placidè illabitur ; OSCVLATVR LIMITES. 377.

I N D E X

FIGVRARVM SINE LEMMATIS.

1. TOrmentum æneum pilam euibrans. 187. 2. Ignis , in arâ Iunonis , inter	fabra ventorum. 188. 3. Sol super Horizontem. 189. 4. Ceres , dum rapitur. 458.

LEMMATVM SINE FIGVRIS.

1. XXVII. 2. M XCV. 3. S P Q R. 4. M T C. 5. A E I O V. 6. A I P Q N S I A. 7. ADSIT. 8. FERT. 9. L L L M M. 10. M M M M. 11. F F F. 12. F L R. 13. S I V O L G. 14. QVALIS REX, TALIS GREX. 183. 15. REX VIVA LEX. <i>ibid.</i>	} pag. 176. } 177. } 178. } 179. } 180. } 181. } 182. } 183. } <i>ibid.</i> 16. PRINCEPS MISER , QVEM LATET VERITAS. <i>ibid.</i> 17. MAGNV M SATELLITIV M AMOR. <i>ibid.</i> 18. ESTO , QVOD AVDIS. <i>ibid.</i> 19. MELIVS MORI , QVAM SIBI VIVERE. <i>ibid.</i> 20. HOMO NON HOMO IRA TVS. <i>ibid.</i> 21. INSANIA LETA VOLVPTAS. <i>ibid.</i> 22. PVLCHRA EST CONCORDIA CORDIS ET ORIS. <i>ibid.</i> 23. PACEM CVM HOMINIBVS , CVM VITIIS BELLVM. <i>ibid.</i> 24. QVOD

HEROICORVM.

24. QVOD PALAM, HOC CLAM. STVS. 184.
ibid. 27. LOQVERE, VT TE VIDEAM.
 25. SATIVS RECVRRERE, QVAM *ibid.*
 MALE CVRRERE. *ibid.* 28. ADORATVRI SEDEANT.
 26. SCOPVS VITÆ MEÆ CHRI- *ibid.*

I N D E X

DIVERSARVM ICONVM QVÆ IN HOC OPERE SPECTANTVR.

1. **T**itulus Libri ; & in eo Ingenium, hinc à Naturâ, hinc ab Arte materiam accipiens , ad scribenda Symbola Heroica. pag. 1.
 2. Imago Ill^{mi} ac Reu^{mi} PETRI ALOYSII CARAFÆ Episcopi ac Legati. *iiij.*
 3. Tesserâ Gentilitia familiæ Carafensis. *xvj.*
 4. Prima stemmatum eius Tabula. *xxij.*
 5. Secunda Tabula. *xxviiij.*
 6. Tertia Tabula. *xxxvj.*
 7. Quarta Tabula. *xlvj.*
 8. Quinta Tabula. *lij.*
 9. Sexta Tabula. *lxiv.*
 10. Septima Tabula. *lxxiv.*
 11. Numisma cum labaro Constantini. *78.*
 12. Numisma cum icone ac tesserâ Constantini. *78.*
 13. Numisma cum icone ac tesserâ Maiorani Augusti. *79.*
 14. Laurea Ducum Christianorum triumphantium. *80.*
 15. Numisma referens Apotheosim Constantini. *81.*
 16. Horologium solare in annulo. *96.*
 17. Horologium item solare in annulo. *98.*
 18. Claves duæ cum sigillo. *119.*
 19. Clavis alia item cum sigillo. *120.*
 20. Clypeus cum germine semper viuo , & cum Epigraphe ; LA VIRTV FA. *133.*
 21. Diademata tria , cum hac item Epigraphe ; VALER. *134.*
 22. Musices notulæ. *135.*
 23. Acus Magnetica cum circumscriptis literis Alphabeti. *145.*
 24. Horologium innatans aquæ. *146.*
 25. Venus pede testudinem pre-mens. *162.*
 Camæleon. *163.*
 26. Colorum delineatio. *314.*

INDEX RERVM MEMORABILIVM.

A.

- A**cademia in Italiâ, quales sint conuentus. pag. 412. 413. 414.
- Academiarum laus. 414.
- Academiae & Academici Italiae cur nomina habeant, quae imperfectiorem sonant. 468.
- Academiae vis exprimitur. 368.
- Academiarum Roma honor. 413. 414.
- Academiarum utilitas, à pag. 414. vsque ad 429.
- Academiarum Symbola generalia, ibid.
- Academiarum generalia Symbola ab Auctore excogitata, à pag. 424. vsque ad 428.
- Academicorum particularia Symbola, à pag. 430. vsque ad 448.
- Accipiter recta sursum volat. 280. cuius rei sit Symbolum. ibid.
- Achilles, Hectorem raptans cuius rei sit Symbolum. 240.
- Acus Magnetica. 61.
- Adamantem quis primus celauerit. 121.
- Adamantes homo calculosus aliquando eiecit. 95.
- Adamas sculptus icone Angeli. 121.
- Adriani Flerontini Symbolum. 54.
- Adulatio, vitium seruile. 164.
- Adulatorum in Emblemate descriptio. 163. 164.
- Adulatorum Symbolum est Camaleon. ibid.
- Aeneas Anchisem ferens, an suadeat efficaciter pietatem in parentes. 238.
- Enigmata nonnulla referuntur. 391. 392.
- Equanimitas in aduersis in Symbolo expressa. 22.
- Affidati Academici Papiae eorum Symbolum. 421. ibid.
- Alberti Archiducis Austria Symbolum. 208.
- Alciati Emblemata duo referuntur. 162. 163.
- Alcyonis partus Symbolum immaculata Conceptionis beatae Virginis. 411. 412.
- Alexandri Donati Symbolum. 327. 328.
- Alexandri Magni sculpror quis fuerit. 122.
- eiusdem figilla. 108.
- Alexandri Medici Symbolum. 36.
- Alexandri Seueri habitus referens Solem & Lunam. 196.
- Alexandri Ursini Cardinalis Symbolum. 18.
- Allegoria

INDEX RERVM MEMORABILIVM.

- Allegoria quando nam fieri soleat.* 451.
Allegoria comes obscuritas. ibid.
Allusiones figura ingeniose, à paginâ 324. vsque ad 330.
Allusiones lemmatis item ingeniose, à pag. 370. vsque ad 376.
Aloysij Estensis Cardinalis Symbolum. 13.
B. Aloysij Gonzaga Symbola. 9. 10. 236.
Alphonfi I. Ferraria Ducis Symbolum. 252.
Alphonfi X. Regis Legionensis Symbolum. 261.
Amicitia casta Symbolum. 50.
Amicus vsque ad aras. ibid.
Amor subditorum est custodia Principis. 225.
Amoris vicissitudo. 20.
Andrea Gonzaga Symbolum. 275.
Andrea Sfortie Marchionis Palauicini Symbolum. 212.
Andromeda ad scopulum in Symbolo expressa. 209.
Angeli Pasqualini Symbolum. 64.
Animi infracti Symbolum. 40.
Anime salus vnde peti debeat. 11.
Animosi Academici, & eorum Symbolum. 422.
Annibal venenum ex annulo hausit. 122.
Annibalis Cari clandestina locutio. 130.
Annominatio in lemmate. 365. 366.
Annuli primus inventor quis fuerit. 85. 86.
Annuli antiquitas. 86.
Annuli vocabulum vnde derivetur. 98.
Annuli aetini & hiberni. 92.
Annuli antiqui cum clauē. 119. 120.
Annuli apiri, quinam fuerint. 101.
Annuli aurei, quandonam Romae ceperint. 90.
Annuli ferrei vsus. 86. 90. 91.
Annuli ad Cannas Romanis erepti, an omnes fuerint aurei. 91.
Annulus initio fuit gestamen seruorum. 87. 88.
Annulos gestare, quibusnam deinceps licuerit. 88. 89. 90. 91.
Annulus cur Regi tribueretur. 89.
Annuli honestas & Religio. 112. 113.
Annulus quibusnam detrabi sole-ret. 112.
Annuli plures in eodem digito. 103.
Annuli cur in laeuâ tantum gestabantur. 104.
Annuli admissi etiam ad dexteram. 105.
Annuli digitus. Vide, Digitus annuli.
Annulo adharere, quid olim fuerit. 122.
Annulus Caroli V. cum horologio rotato. 96.
Annuli duo. cum horologio solari. 96. 97. 98.
Annulus Gygis. 94.
Annulus Iuda Patriarche, & eius pretium tenuē explicatur. 86.
 87.

INDEX RERVM

- Annuli à Magnete in catenam ordinati.* 400.401.
- Annulus Nonij Senatoris.* 95.
- Annulus Polycratis Tyranni.* 94.
- Annulus Pyrrhi Regis.* 95.
- Annuli septem Apollonij Thianai.* 93.
- Annuli pretium ex luxu creuit.* 87.
- Annulus pronubus beatissima Virginis.* 99.100.
- Annuli pronubi forma, & calatura.* 100.101.
- Annuli pronubi digitus.* 102.
- Annuli sigillarij.* 106. & deinceps.
- Annulus signandi potiùs quàm ornandi causâ olim adhibitus.* 106.
- Annuli sigillarij auctoritas & fides.* 114.
- Annulus Symbolum secreti.* 116. *item seruitutis.* 89.
- Annuli sigila varia.* 107. & deinceps.
- Annuli vsus in signandâ re familiarari.* 116. & deinceps.
- Annuli vsus in sacrificiis.* 113.
- Annuli eiusdem explicatio.* *ibid.*
- Annuli vsus ad venena.* 122.
- Anser est Symbolum constantia.* 47. *non incubat alienis ouis.* 283. *edit laurum.* 429. *cur auis improba vocetur.* *ibid.*
- Antithesis laudatur in lemmate.* 362.363.
- Antonij Abundantij Symbolum.* 55.
- Antonij Maria Maraffe Symbolum.* 284.
- Apes Barberine.* 328.
- Apes ex mortuo bone procedunt.* 418.419.
- aculeum pro Rege suo exacuunt.* 35.
- flori numquam nocent.* 50.
- lapillis muniunt se aduersus ventos.* 443.
- custodiunt ostium apiarij.* 445.
- Apis vna fungitur munere Antecursoris.* 444.
- Apum Rex aculeo caret.* 34. *est Symbolum clementia.* *ibid.*
- Apodosis quid sit.* 199.
- Apologi vim habent potiùs exponendi quàm suadendi.* 214.215.
- Apologum Æsopi de Vulpe & Grue.* 206. *eiusdem de Samiorum Tyranno.* 214.215.
- Agrippa ad plebem Romanam.* 215.
- Aquauina familia Symbolum.* 334.
- Aquila pullos ad Solem explorans.* 46. *cuius rei sit Symbolum.* *ibid.*
- Aquila cur ad nidum lapides ferat, & cuius rei Symbolum sit.* 329.
- Aquisgrani laus.* 178.
- Aranea contra ventum nititur.* 264.
- Aranea Thebis belli præsagium dederunt.* 244.245.
- Aries retrocedit, vt pugnet.* 323.
- Arij Regis sigillum.* 109.
- Arma in armamentario, cuius rei sint Symbolum.* 32.
- Arpini quanam sint insignia.* 177.
- Artefacta sunt idonea ad Symbola* la

MEMORABILIVM.

- la Heroica.* 257.258. *ita fluens cuius rei sit Symbolum.*
fundant Protasim necessariam. 455.
 258. *Bartholomæi Bergomatis locutio*
clandestina. 126.
Aspalatho herba virtutem ab iride
accipit. 448. *Bellerofotij fratres, & eorum Sym-*
cuius rei sit Symbolum. *ibid.* 249.
Asbesti lapidis natura. 274.282. *Beneficij quanam sint dotes.* 20.
Ascanij Piccolominei Archiepiscopi
Senensis Symbolum. 19. *Bernardi Baldini Symbolum.* 61.
Auctoris consilium in praeceptis tra-
dendis ad Symbola Heroica. 469. *Bernardi Candidi Symbolum.* 407.
Aucupij quis fuerit inuentor. 247. *Bernardini Comititis de la Guardia*
Symbolum. 363.
Augusti scriptio clandestina. 137. *Bernardini Rota Symbolum.* 68.
 138. *Bernardini Stephonij lemma inge-*
niosum. 180.181.
Augusti sigillum. 108.109. *Boleslai Regis locutio clandestina.*
Augusti Scalptor quis fuerit. 122. 125.
S. Augustini sigillum, & eius expli-
catio. 110.111. *Bombyx Symbolum hominis liberi à*
prauo amore. 52.
Augustini Bardi Symbolum. 253. *Bombyx Symbolum animi modesti.*
Aulici optimi, quanam sint dotes
& partes. 55. 53.
Aulici cuiusdam clandestina locu-
tio. 127. *Bos inter aram & aratrum cuius*
rei sit Symbolum. 460.
Aulicorum licentia in astimandis
aliorum factis. 42. *Bos lentè gradiens, Symbolum Re-*
Aurea anima qua sit. 66. *gis Renati.* 29.
Aurum non contrahit rubiginem.
 66. *Burchardi Montmorencij locutio*
clandestina. 124.125.

C.

- C** *Æsaris sigillum.* 107.
Cæsaris equus omnem alium
sefforem excutiens. 244.
Cæsaris clandestina scriptio. 137.
Cæsaris Ducis Mutina Symbolum.
 272.
Calcaria sunt Symbolum B. Aloy-
sij Gonzaga. 9.
Camaleon cuius rei sit Symbolum.
 163.

Camelus

INDEX RERVM

- Camelus Symbolum animi circum-*
specti. 361.
Symbolum fletu obsequij. 348.
Symbolum turbidi ingenij. *ibid.*
Campana cuius rei Symbolum sit.
 326.
Cancer cuius rei Symbolum sit. 362.
Candoris laus & professio Symbolo
exprimitur. 12.
Canis lambendo sanat vulnus. 368.
Canonici munus, eiusque Symbo-
lum. 54.
S. Caroli Borromaei Symbolum. 11.
Caroli Friderici Iulia Ducis Sym-
bolum. 225.
Caroli Magni sigillum in gladij ca-
pulo. 114.
Caroli V. Symbola. 24. 342. 343.
Caroli V. annulus cum horologio ro-
tato. 96.
Caroli Ursini Symbolum. 42.
Catharina Regina Galliae Symbo-
lum. 243.
Cera Asiatica olim adhibita signan-
dis epistolis. 115.
Ceres dum rapitur, cuius rei sit
Symbolum. 458.
Cervi ad fontem sanitatis causâ
cunt. 11.
quanam ratione simul natent.
 422. 423.
Charites & earum tessera explican-
tur. 20.
Cheles duae tempore brumae solent
consonare. 447.
cuius rei sint signum. *ibid.*
Crystallus Soli exposita quid non
urat. 12.
Crystallus triangularis in Sole cu-
ius rei sit Symbolum. 56.
Christiani Herois professio. 61. 184.
 231. 311. 312. 397.
Christiana militiae professio. 78. 79.
Christianorum sigilla. 110.
Christi Domini obitus Symbolo ex-
primitur. 190.
Christophori Madrucij Cardinalis
Symbola. 17. 233.
Ciconia Symbolum amoris reciproci.
 20.
Symbolum pietatis erga parentes.
 238.
Ciconia praesagium victoriae ad A-
quileiam Attila dederunt. 245.
Circinus cuius rei sit Symbolum. 55.
 382.
Claudia Rangonia Symbolum. 67.
Clementia laus & dignitas. 34.
Clementis VII. Symbolum. 12.
Clementis VIII. Symbolum. 221.
Clitoris fluvij pisces vocales. 426.
 427.
Clandestina epistolarum transmissio
tempore belli. 153. 154. 155.
Clandestine locutionis modus apud
Veteres. 123. 124.
eiusdem modus apud nostrates.
 123. 124.
eiusdem usus frequens apud Ita-
los, à pag. 127. vsque ad 135.
eiusdem modus tempore belli, à
pag. 148. vsque ad 152.
Clandestina scriptionis usus apud
Veteres, à pag. 135. vsque ad 138.
eiusdem usus apud nostrates, à
pag. 139. vsque ad 148.

MEMORABILIVM.

- Clodouai vetus Symbolum. 230. 235.
 Clotarij Regis Francorum Symbolum. 25.
 Clypeus, cui sclopetus inseritur. 389.
 Codri Regis mors. 235.
 Collegij Romani Symbola Parthena. 399. 400.
 Coloris vis ad significandum. 196.
 Colores necessarij ad unam figuram an eam excludant, à pag. 310. vsque ad 314.
 non sunt necessarij ad Symbola Heroica. 453. 454.
 possunt pingi à variis artibus. 313.
 distinctè in ere incidi possunt. 314.
 Columba odorifera alias columbas trahit. 401.
 cuius rei sit Symbolum. ibid.
 Columna nubis, & columna ignis. 462.
 Columnæ Herculeæ. 343.
 Columnensium Procerum Symbolum. 40.
 Comitissæ Essexiæ Symbolum. 308.
 Commodi Imperatoris sigillum. 108.
 Comparatio duobus modis accipi potest. 199.
 contracta ad unum verbum est Metaphora. ibid.
 eius partes Protasis & Apodosis. ibid.
 cur necessaria sit ad Symbola Heroica. 200. 201.
 eius duplex potestas est, delectare ac suadere. 200. 201. 102.
 eius vis & natura explicatur. ibid.
 eius genera quatuor. 216. 217.
 Comparatio ex Apologis idonea non est ad Symbola Heroica. 202. 213. 214. 215.
 ea Protasim habet fictam & incredibilem. 215.
 Comparatio ex Parabolis Protasim habet fictam, sed credibilem. 214.
 ea non est idonea ad Symbola Heroica. ibid.
 Comparatio ab exemplo aut re fortuita Protasim habet veram, sed contingentem. 217.
 ab exemplis desumpta idonea non est ad Symbola Heroica. 237. 238. 239.
 accepta ex artefactis est idonea ad Symbola Heroica. 257.
 desumpta ex rebus naturalibus est maximè idonea ad Symbola Heroica. 294.
 Concha unionis mater Symbolum humani corporis. 63.
 eadem Symbolum Margaritæ Austriacæ Reginæ. ibid.
 Concordiæ Symbola. 226. 233.
 Coniugij Symbolum est cornix avis. 229.
 Constantiæ laus. 47.
 Constantia in bene cœptis. 274.
 in aduersis. 270. 276. 288.
 in fide. 365.
 Constantini Magni pietas, & Christiana professio. 78. 79. 80. 81.
 Contraria & dissimilia non congruunt

INDEX R E R V M

- gruunt Symbolis Heroicis, à paginâ 342. vsque ad 347.*
- Crater fontis, & eius aqua eleuans globulum, cuius rei sit Symbolum.* 436.
- Cribri pistoriij descriptio.* 43.
- idem cuius rei sit Symbolum.* 416.417.
- Crocòdilus Symbolum ficta commiserationis.* 350.
- Crocus flos cuius sit natura.* 68.
- Symbolũ est mortis honesta. ibid. numquam fuit adhibitus ad coronas.* ibid.
- Cucurbita arefacta est pro salino.* 415.
- eadem cuius rei sit Symbolum.* ibid.
- Cuniculorum fodiendorum in bello quis fuerit primus Auctor.* 48.
- Cuniculorum eorundem descriptio. ibid.*
- Curtij Burghesij Symbolum.* 252.
- Curtij Gonzaga Symbolum.* 276.
- Cygni laus.* 16.
- eius aduersus aquilam pugna & victoria.* ibid.
- ita dimicans, cuius rei sit Symbolum.* ibid.
- Cylinder sub pondere lenis cuius rei sit Symbolum.* 441.
- D.
- D***Adali opera fugitiua Symbolum inconstantia.* 47.
- Definitiones varia Symboli Heroici, à pag. 171. vsque ad 176.*
- Definitio Auctoris qua omnibus Symbolis Heroicis conueniat, à pag. 449. vsque ad 459.*
- Demosthenes venenum ex annulo hausit.* 122.
- Dentale cuius rei Symbolum sit.* 251.
- Diana Ephesina conflagratio cuius rei sit Symbolum.* 236.
- Dies iuxta ordinem Planetarum ordinantur.* 93.
- Dies singuli quomodo à Planetis appellationem habeant.* ibid.
- Digitum annulares quinam fuerint.* 102.103.104.105.
- Digitus medius cur infamis habeatur.* 103.
- Dipsas serpens, & eius venenum.* 452.453.
- Draco Symbolum optimi Principis.* 320.
- Ducis Terranoua Symbolum.* 44.
- E.
- E***Chinus Symbolum militia.* 38.
- Eduardi I. Regis Britannia Symbolum.* 248.249.
- Eduardi II. Regis Britannia Symbolum.* 264.
- Eduardi VI. Regis Britannia Symbolum.* 204.
- Eleonora Toletana Symbolum.* 234.
- Elephas belluas minores non aggreditur.* 31.
- post decennium parit.* 268.
- Epistola in rogum coniecta cuius rei sint Symbolum.* 316.317.
- Equa ex Austro concipiens, cuius rei sit Symbolum.* 373.
- Equi*

MEMORABILIVM.

- Equi pictura ingeniosa.* 323. 324.
Equus, morsu lupi, sit generosior.
 293.
Emblema quid sit. 159.
quid significet. 157. 158.
eius partes, pictura & metrum.
 159. 160. 161.
eius materia. 160.
ei propria, est admonitio. 159.
vsque ad 162.
Emmanuelis Philiberti Ducis Sym-
bola. 31. 32.
Ensis in fursure cuius rei sit Sym-
bolum. 43.
Erasmi Symbolum superbum. 348.
merito is reprehenditur, quoniam
fabulas vocavit parabolas Eu-
angelij. 218.
Exempli modica vis est ad persua-
dendum. 238.
Eucharistiae Symbola duo. 458. 459.
Europe populi cur dicantur similes
formicis & ranis. 200.
- F.
- F***Abij Maximi Symbolum.* 203.
Fama optima studium. 51.
Famiani Stradae Symbola. 4. 5. 7. 8.
 62. 63. 190. 355. 356. 423.
Felicis Principis Salerni Symbo-
lum. 211.
Ferdinandi I. Caesaris Symbolum.
 178.
Ferdinandi Regis Catholici Symbo-
lum. 231.
Ferdinandi IV. Regis Legionis &
Castella locutio clandestina. 133.
 134.
- Ferdinandi Aragonis Neapolitani*
Regis Symbolum. 30.
Ferdinandi Hetruria Magni Du-
cis Symbolum. 34.
Ferdinandi Gonzaga Ducis Man-
tua Symbolum. 37.
Ferdinandi Gonzaga praefecti copia-
rum Caroli V. Symbolum. 273.
Ferdinandi Sansuerini Symbolum.
 277.
Ferrum pra aliis innocens est ara-
trum. 15.
Fides erga Principem. 253.
Fidem Auctoris obligant Symbola
Heroica. 196. 197. 198. 214. 215.
Figura an sit corpus Symboli He-
roici. 193. 194. 195.
Figura sola non sufficit ad Symbo-
la Heroica, à pag. 185. vsque ad
 193.
Figura plures an esse possint in vno
Symbolo Heroico, à pag. 303. vs-
que ad 306.
Figura qua non apparent an sint
idonea ad Symbola Heroica, à
 pag. 306. vsque ad 314.
Figura proprietates in quo sensu cer-
ta esse debeat. 345. 346.
Figura proprietates obscura an ex-
cludi debeat, à pag. 315. vsque
 ad 319.
Figura allusiones ingeniosa, à pagi-
nâ 324. vsque ad 330.
Figura humana an admittantur in
Symbolis Heroicis. 240. 241.
Figura speciosa semper requirun-
tur ad Symbola Heroica, à pagi-
 nâ 319. vsque ad 324.

INDEX RERVM

<i>Figura quandonam speciosa aut sordida debeant censer.</i>	322.	<i>Francisci Marchesij locutio clandestina.</i>	126.127.
<i>Figura animalium quomodo sint pingenda.</i>	323.324.	<i>Francisci Villadumij Symbolum.</i>	192.
<i>Flamini Diali cur interdicebatur vsus annuli.</i>	89.	<i>Friderici Pulchri lemma.</i>	183.
<i>Flamma cuius rei sit Symbolum.</i>	67.270.	<i>Friderici III. lemma.</i>	177.178.
<i>immeritò habetur typus obsceni amoris.</i>	67.	<i>eius Symbolum.</i>	224.
<i>aquâ modicâ magis accendit.</i>	291.	<i>Friderici Urbini Ducis Symbolum.</i>	269.
<i>Flauij Ioniani lemma.</i>	184.	<i>Friderici III. Marchionis Mantuae Symbolum.</i>	191.
<i>Flauij Iulij Crispi lemma.</i>	183.	<i>Fumus Symbolum superbia.</i>	349.
<i>Fluuus semper augetur.</i>	385.	<i>Furfurarij Academici.</i>	43.416.
<i>Fœnerari proprie quid sit.</i>	71.	<i>eorum Symbolum generale.</i>	416.
<i>est inhonestum.</i>	ibid.		417.
<i>Fomes accensus Symbolum est amoris perpetui.</i>	380.381.	<i>eorumdam aliquot particularia Symbola,</i>	à pag. 437. vsque ad 439.
<i>Fons B. Virginis irrigans balsami arbusculas.</i>	404.405.		
<i>Formicarum admirandi mores.</i>	347.	G.	
<i>Fortitudinis Symbolum.</i>	39.	G <i>abrielis Ducis Cesarini Symbolum.</i>	46.
<i>Fortuita res à Symbolis Heroicis reiciuntur.</i>	244.245.	<i>Galba Imperatoris sigillum.</i>	107.
<i>Fortuna aduersa & propitia consideratio.</i>	42.	<i>Galea militaris est etiam vsui profucllo.</i>	6.
<i>Fortunam claudam cur Antiqui non pinxerint.</i>	ibid.	<i>Symbolum est sancti Ignatij. ibid.</i>	
<i>Fortuna tenuis homines despici non debent.</i>	265.	<i>cum in ordinario vsu est, cuius rei sit Symbolum.</i>	463.
<i>Francisci Regis Gallia Symbolum.</i>	332.	<i>Galeacy Sfortia locutio clandestina.</i>	125.126.
<i>Francisci Hetruria Magni Ducis Symbolum.</i>	33.	<i>Gemmas cur natura procreauerit.</i>	95.
<i>Francisci Maria Ducis Urbini Symbolum.</i>	39.	<i>Gemma annulorum, & earum vsus.</i>	121.122.
<i>Francisci Lancij Symbolum.</i>	283.	<i>Gemma duodena in Apollinis coronâ.</i>	93.
<i>Francisci Mandoli Symbolum.</i>	381.	<i>Generalia Symbola quas leges habeant.</i>	428.429.

MEMORABILIVM.

<i>Gentilitia insignia Carasensium, & eorum colores.</i>	454.455.456.	<i>Henrici I. Regis Lusitania Symbolum.</i>	205.
<i>Gladius cum sclopeto intra manubrium.</i>	390.	<i>Henrici VIII. Regis Britannia Symbolum.</i>	223.
<i>Godefridi Bullionei Symbolum.</i>	242.	<i>Henrici II. Regis Galliarum Symbolum.</i>	27.
<i>Gordiani Caesaris lemma.</i>	183.	<i>Heraclij lemma.</i>	183.
<i>Gordij nodi resolutio.</i>	231.	<i>Hercules Atlanti succedens.</i>	239.
<i>Grues Symbolum silentij.</i>	285.	<i>Hercules clauâ hydram conuerberans.</i>	207.
<i>Symbolum vigilantia.</i>	277.	<i>Herculis Cardinalis Gonzaga Symbolum.</i>	16.
<i>quibus auxilium mare transuolent.</i>	417.418.	<i>Herculis Tassi Symbolum.</i>	318.319.
<i>Gubernationis optima Symbolum.</i>	221.	<i>Heri virtus famulos illustrat.</i>	56.
<i>Guidobaldi Ducis Urbini Symbolum.</i>	270.	<i>Heroica Symbola quomodo circumscribantur, à pag. 171. vsque ad 175.</i>	
<i>Guidonis Ferrarij Cardinalis Symbolum.</i>	267.	<i>Hieroglyphica sunt hominum inuenta.</i>	219.
<i>Gulielmi Comitis Palatini Symbolum.</i>	251.	<i>obscurè exponunt consilium Auctoris.</i>	ibid.
<i>Gulielmi Coëlmontij Symbolum.</i>	405.	<i>excluduntur à Symbolis Heroicis.</i>	228.229.
<i>Gygis annulus.</i>	94.	<i>quandonam admitti possint ad Symbola Heroica.</i>	229.
H.		<i>Hieronymi de Bellis Symbolum.</i>	254.
H <i>Annus Symbolum inculpatæ tutela.</i>	367.	<i>Hieronymi Columna Symbolum.</i>	327.
<i>Hedera Symbolum constantia in fide.</i>	365.	<i>Hieronymi Falletti Comitis Symbolum.</i>	49.
<i>Hedera in pateram formata aquam transmittit.</i>	386.387.	<i>Hieronymi Ruscellij Symbolum.</i>	333.
<i>Heliogabalus quotidie annulos mutauit.</i>	93.	<i>Hippolyti Estensis Cardinalis locutio clandestina.</i>	130.
<i>Heliconis pasqua venenum serpentibus adimunt.</i>	424.425.	<i>Hirundinis nidus refertur ad sapientiam.</i>	409.
<i>Heliotropium cuius rei sit Symbolum.</i>	266.	<i>Hirundo nuntia Veris.</i>	408.
<i>Henrici Aucupis Symbolum.</i>	247.	<i>cum bacillo traiciens mare.</i>	440.

INDEX R E R V M

<i>Histiei Persa scriptio clandestina.</i>	<i>Ianus videtur Noë fuisse.</i>	72.
136.	<i>cur biceps pingebatur.</i>	ibid.
<i>Histricis descriptio, & proprietates.</i>	<i>Iason cum vellere aureo.</i>	208.
26.	<i>Idanthura Regis locutio clandestina.</i>	
<i>Hora diei singula Planetis tribuuntur.</i>	124.	
93.	<i>S. Ignatij Symbola.</i>	6. 7. 8. 356.
<i>Hora in anno quot numerentur.</i>	358.	
94.	<i>Igniarij silices à solo chalybe teruntur.</i>	269.
<i>Horologium ex horti deliciis constitutum.</i>	355.	
<i>Horologij admirandi noua inuentio.</i>	145. 146.	
96. 97. 98.	<i>iusdem adscriptum Symbolum.</i>	297.
<i>Horologia in annulis.</i>	96. 97. 98.	
<i>Horologium rotatum.</i>	385.	
<i>eius descriptio.</i>	195.	
<i>Horologium Solare.</i>	336.	
<i>eius inscriptio.</i>	ibid.	
<i>Horoscopus Augusti, Caroli V. & Cosmi Medicei.</i>	227. 228.	
<i>Hortus elegans cuius rei sit Symbolum.</i>	369.	
<i>Hugonis de Verdala Cardinalis Symbolum.</i>	206.	
<i>Humana corpora pingi non debent in Symbolis Heroicis.</i>	240. 241.	
<i>Humani corporis partes quomodo in eis pingi possint.</i>	241.	
<i>Humani corporis pictura vel larua reici ab eis non debet.</i>	ibid.	
<i>Humorista Academici, & eorum Symbola.</i>	414. 415.	
<i>eorundem particularia Symbola, à pag. 430. vsque ad 437.</i>		
<i>Hunfridi Comitiss Habsburgensis Symbolum.</i>	271.	
1.		
I <i>Acobi V. Scotia Regis Symbolum.</i>	265.	
	<i>Ignis cuius rei sit Symbolum.</i>	290.
	<i>Imago est breuior similitudo.</i>	200.
	<i>Imperatoris optimi dotes.</i>	203.
	<i>Impresa an sit vox Italica.</i>	166.
	167.	
	<i>quid significet.</i>	165. 166. 167.
	<i>quomodo exprimi possit Latine.</i>	167. 168.
	<i>Incendiarias pilas quis inuenerit.</i>	252.
	<i>Inconstantia Symbolum Dadali operara.</i>	47.
	<i>Inimici quomodo possint prodesse.</i>	49.
	293.	
	<i>Innocentij VIII. Symbolum.</i>	219.
	<i>Intenti Academici, & eorum Symbolum.</i>	420.
	<i>Interpunctionum ommissio in scribendo damnoza.</i>	182. 183.
	<i>Intrepidi Academici, & eorum Symbolum.</i>	419.
	<i>Intrepidi vnius Academici particulare Symbolum.</i>	446.
	<i>Intronati Academici, & eorum Symbolum.</i>	415.
	<i>Ioannes Rex Galliarum Auctor Equitum sidereorum.</i>	395.
	Ioannis	

MEMORABILIVM.

<i>Ioannis Regis Aragonia Symbolum.</i>		<i>Larua cuius rei sit Symbolum.</i>	256.
262.		<i>Laurea corona inscriptio pro Christianis Imperatoribus.</i>	79.80.
<i>Io. Baptista Comitibus ab Arcu Symbolum.</i>	325.	<i>Laurentij Auedati Symbolum.</i>	57.
<i>Io. Baptista Brembati Symbolum.</i>	287.	<i>Laurentij Medicei Symbolum.</i>	311.
<i>Io. Baptista Trincherij Symbolum.</i>	255.	312.	
<i>Io. Baptista de Ninis Symbolum.</i>	443.	<i>Laurentij Prioli Symbolum.</i>	250.
<i>Io. Baptista Porta Symbolum.</i>	52.	<i>Lauri virgam gestare, quid olim fuerit.</i>	426.
<i>Ioannis Cephalii Symbolum.</i>	286.	<i>Laurus inimica est anseri.</i>	429.
<i>Ioannis Francisci Cardinalis Gambare Symbolum.</i>	15.	<i>Laurus igniaria.</i>	263.
<i>Ioannis Petri Marchionis Pulignani Symbolum.</i>	213.	<i>Legum custodia quanam sit.</i>	224.
<i>Ioannis Rosmarini Symbolum.</i>	56.	<i>Leges conscribendi Symbola Heroica, in quo sensu ferantur ab huius Operis Auctore.</i>	469.
<i>Iosephi Proregis in Aegypto sigillum.</i>	109.	<i>Lenitatis Symbolum.</i>	255.
<i>Iris quandonam sit maior.</i>	325.	<i>Leo rugitu leunculum excuscit.</i>	379.
<i>Insensati Academici, & eorum Symbolum generale.</i>	417.	<i>Leodiensis civitatis laus, à pag. 403. vsque ad 411.</i>	
<i>eorumdem aliquot Symbola, à pag. 440. vsque ad 443.</i>		<i>Leonardi Loredani Symbolum.</i>	268.
<i>Isabella Principis Mantuae lemma.</i>	176.	<i>Leonis X. Symbolum.</i>	246.
<i>Iuliani Medicei lemma.</i>	182.	<i>Leonis Sanctij Symbola duo.</i>	401.
<i>Iulij Caesaris sidus.</i>	340.	402.	
		<i>Leontij Caesaris lemma.</i>	185.
		<i>Liberalitatis Symbolum.</i>	13. 267.
		295.	
		<i>Liberalitatis suasio, & commendatio.</i>	45.
		<i>Liberorum educatio quanti aestimanda.</i>	46.
		<i>Libra seu bilanx Symbolum aquae mentis.</i>	22.
		<i>Linum Indicum in igne perennat.</i>	288.
		<i>Litterarum studia decent etiam belli Duces.</i>	43.

L.

L <i>acedemoniorum scriptio clandestina.</i>	138.
<i>Lana & colus Symbolum effeminati hominis.</i>	296.
<i>Lapis Philosophorum.</i>	66.
<i>Lapis cuius rei sit anigma.</i>	391.
<i>Lapis dum secatur, ex aqua remollescit.</i>	433.

INDEX RERVM

Litterarum humaniorum laus, à paginâ 412. & deinceps.
Lemmata sine figuris, à pag. 176. vsque ad 185.
Lemma solum non sufficit ad Symbola Heroica. 184. 185.
an sit anima Symboli Heroici. 193. 194.
debet figura conuenire, à pag. 142. vsque ad 146.
tangere Apodosim non debet, nisi per allusionem. 376. 377.
eius multiplex allusio, à pag. 370. vsque ad 376.
vinidum esse debet. 360.
quam admittat dictionem figuratam, à pag. 360. vsque ad 365.
an possit esse Metaphoricum, à pag. 377. vsque ad 382.
obscurum esse non debet, à paginâ 388. vsque ad 393.
debet esse moratum, à pag. 347. vsque ad 353.
non otiosum. 333. 334. 335.
etiam particulis otiosis in eo abstinendum. 337. 338.
breue esse oportet. 332. 333.
que tempora, & quos modos admittat, à pag. 353. vsque ad 356.
an admittat poeticos numeros. 383. 384.
an desumi possit ex Poëtis & aliis Scriptoribus. 383. 384. 385.
quo idiomate debeat efferri. 392. 393. 394.
Locutio clandestina. Vide, Clandestina.

Lotos herba cum sole erigitur. 360. 361.
Luca Pitti Symbolum. 186.
Lucerna versatilis describitur. 7.
Lucretiæ Romana historia. 234.
Ludouici VI. Regis Galliarum Symbolum. 259.
Ludouici XII. Regis Galliarum Symbola. 26. 260.
Ludouici Cardinalis Borbonij Symbola. 307.
Luna cuius rei sit Symbolum. 350. 373. 466.
Lupus gratitudinem suam homini restatur. 245.
Lupus equum morsu reddit generosum. 293.
Luscinia nutritur vermiculis natis in fursure. 439.
Luxus est res seruilis. 87.

M.

M *Achina molendini cuius rei Symbolum sit.* 431.
Machina ex motu aque pecuniam signans. 437.
Mecenatis rana in annulo. 260.
Magnanimi aliquot Casares recensentur. 23.
Magnanimi est condonare iniurias. ibid.
Magnanimitas explicatur. ibid.
Magnetis vis an conferat ad locutionem clandestinam, à pag. 143. vsque ad 148.
Malogranatum cur olim erat Mercurio sacrum. 217.
Malus vir est instar venti vehementis.

MEMORABILIVM.

- mentis.* 59.
Marci Antonij Columna Symbolum. 274.
Marci Aurelij lemma. 183.
Marchionis Sanctacrucij Symbolum. 461.462.
Marchionis Vastij Symbola. 47.187.
Margaritæ Austriacæ Regina Symbola. 62.63.64.65.
Margaritæ Valesiæ Regina Symbolum. 266.
Mariæ Deiparæ Virginalis fecunditas exprimitur. 3. & 4.
eius in calum assumpta Symbolum. 5.
eius alia Symbola, à pag. 406. vsque ad 412.
eius annulus pronubus. 99.100.
Martialis loca explicantur. 103.
 104.
Matthiæ Archiducis Austria Symbolum. 209.
Maturitas in rebus agendis. 29.
Maximiliani Cesaris lemma. 183.
Maximiliani Electoris Bavarie liberalitas. 369.
Metaphora natura, vis, & energia explicatur pag. 201. 202. 296. & deinceps vsque ad 302.
est comparatio contracta ad verbum. 199.
ne sit audacior, quomodo temperetur. 200.
eius potestas duplex. 201.202.
eius vsus qualis esse debeat. 380.
quomodo continuari ea debeat. 378.379.380.
Metaphoricum esse non debet lem-
- ma Symboli Heroici, à pag. 377. vsque ad 382.*
Micipsa Salustiani ad filios paranefts. 233.
Militarium Ordinum aliquot Symbola, à pag. 395. vsque ad 398.
Militiæ Symbolum. 38.
Militis strenui professio. 36.
Millus, seu collaremolossi, Symbolum strenui Ducis. 41.
Mors otium anima. 199.
Mors decora Symbolo exprimitur. 68.
Mors hominis Christiani pariter Symbolo exprimitur. 19.
Mulieris honesta laus. 162.163.
Mulieris laus est sola pudicitia. 234.
Muris Armenij consideratio. 30.
Mus est Symbolum iudicij. 320.
Musca est Symbolum impudentiæ. *ibid.*
esse potest etiam Symbolum honestum. *ibid.*
Musculus piscis balenam ducit. 265.
Musica vsus pro scriptione aut locutione clandestinâ. 134.135.
Mustela cum ramusculo ruta cuius sit rei Symbolum. 33.278.
Mutij Scaenola fortitudo. 235.
Myrtus cur erat in manu Charitum. 20.

N.

- N** *Artes Longobardos in Italiam vocat.* 297.
Narsetis laus & vituperium. 296.
 Nff Na-

INDEX R E R V M

<i>Pluma aquila alias plumas conficiunt.</i>	273.	<i>ceptionis B. Virginis.</i>	410.411.
<i>Plumbo qua tabula olim signabatur.</i>	115.116.	<i>Pyrrhi Regis annulus.</i>	97.
<i>Polycratis Tyranni annulus.</i>	94.	<i>Pyrrhi nobilis viri & militis Symbolum.</i>	244.
<i>Polydamantis Magni Symbolum.</i>	279.	<i>Pyxis ex gemmis qua lucem retinent in obscuro.</i>	464.
<i>Pompeij Magni sigillum.</i>	108.	<i>eadem cuiusnam rei Symbolum.</i>	ibid.
<i>Porcus quale sit ænigma.</i>	391.		
<i>Porphirio anis simul aquatica, simul terrestris.</i>	461.	R.	
<i>cuius rei sit Symbolum.</i>	ibid.	R <i>Ana cuius rei sit Symbolum.</i>	109.259.260.
<i>Pracentio militaris initio pralij olim in usu erat.</i>	2.	<i>Rana Ægyptia pugna.</i>	279.
<i>Pralum Typographicum cuius rei sit Symbolum.</i>	419.	<i>Regaliolus anis.</i>	287.407.408.
<i>Principis optimi propositum.</i>	235.250.	<i>Regina Hispaniarum Symbola.</i>	204.205.
<i>Principis munus circa subditos.</i>	251.	<i>Regum manus longa.</i>	26.
<i>Principum amicitia an sit semper tuta.</i>	290.	<i>Religionis professio.</i>	271.
<i>eorum laus clementia.</i>	34.	<i>Renati Regis Sicilia Symbolum.</i>	29.
<i>Promethæus an fuerit inuentor annuli.</i>	85.86.	<i>Resurrectionis Domini Symbolum.</i>	379.
<i>Pronubus annulus. Vide, Annulus.</i>		<i>Reticentia in Symbolis Heroicis mire placet, à pag. 339. vsque ad 342.</i>	
<i>Proprietas figura qua maximè soleat laudari.</i>	346.347.	<i>Rex seruus est publicus.</i>	89.
<i>in quo sensu certa esse debeat.</i>	ibid.	<i>Rhinocerotis pugna cum elephante.</i>	36.
<i>ibid.</i>		<i>Rodulphi I. Symbolum.</i>	222.
<i>Prosopopœia in lemma semper est laudabilis.</i>	344.360.361.	<i>Rodulphi II. lemma.</i>	179.
<i>Protasis est prior pars comparationis, seu Assumptio.</i>	199.	<i>Rosa cur erat in manu Charitum.</i>	20.
<i>Purpura eò est pretiosior, quò fuerit concha eius candidior.</i>	455.456.	<i>ea cum inter coepas & allia feritur, olet suauius.</i>	49.
<i>eadem cuius rei sit Symbolum.</i>	ibid.	<i>etiam decerpta semper olet.</i>	51.
<i>ibid.</i>		<i>apem pascit, scarabæum enecat.</i>	306.
<i>Pyramis sub Sole, Symbolum Con-</i>		<i>Symbolum est voluptatis.</i>	272.
		<i>Rota molendini cuius rei sit Symbolum.</i>	25.
			Rota

MEMORABILIVM.

- Rota ingens versatilis, seu tympanum.* 156. 157.
- S.
- S** *Abaudia Principum lemma.* 179.
- Sacerdotibus an congruant annuli.* 89.
- Salamandra cuius rei Symbolum sit.* 262. 332.
- Samiy cur infantibus fuerint comparati.* 201.
- Sanctis Viris quomodo accommodentur Symbola Heroica.* 352.
- Sapientis virtus & exultatio in aduersis.* 25. 42. 58. 59. 60.
- Sapiens qui corripit alium Deo comparatur.* 200.
- Sapiens Vir annulo Gygis non eger.* 94.
- Scalpendi artifices primarij.* 122.
- Scarabaeus in sigillis.* 110.
- ex rose odore perit.* 305.
- eius varia consideratio.* 321. 322.
- Symbolum est Solis.* 321.
- item Viri.* ibid.
- eum in clypeis cur milites gestarunt.* ibid.
- eius vsus in contemptum.* 322.
- Scipionis Bargalij Symbola.* 50. 51. 1280. 339. 386.
- Sclopetus cum rotulâ ad explodendum aptatâ.* 339.
- Scorpio, cuius rei Symbolum sit.* 275.
- Scriptio clandestina. Vide, Clandestina.*
- Selenci Regis sigillum.* 109.
- Selencides aues & earum natura.* 286.
- Seminarij Romani Symbolum.* 423. 424.
- Senensium Nobilium cataphractorum Symbolum.* 35.
- Sepia Symbolum callidi hominis.* 349.
- Serpens in quonam sit imitandus.* 406. 407.
- Serpens intra circulos incantantium sopitus.* 442.
- Serpentis exuuiâ Symbolum Eucharistia.* 459.
- Serula ex circulis volubilibus & literatis.* 3. 254.
- Severi Imperatoris ad filios in morte parenesis.* 233.
- Sfortia Palauicini Symbolum.* 278.
- Sigilla propriè quid sint.* 106.
- Sigilla diuersa recensentur. paginâ 106. & deinceps.*
- Sigillum Hebraeorum.* 107.
- Sigismundi Malatesta Principis Arimini Symbolum.* 235.
- Silentij Hieroglyphicum.* 176. 177.
- Silentij necessitas.* 285.
- eius Symbolum.* 109.
- Similitudo propriè quid sit.* 295.
- eius vis & energia, à pag. 295. vsque ad 302.*
- Siren insigne Columnnensium.* 327.
- Situla putei, cuius rei sint Symbolum.* 19. 20.
- Smaragdus gemma castitatis amica.* 100.
- Sodalitatum Partheniarum & Sodalium Symbola, à pag 400. vsque ad 412.*

INDEX RERVM

Sol plurimum rerum Symbolum. 13.
23.37.190.191.192.193.
Sol in nube producens imaginem
sui. 4.
Solis macula. 23.
Somnus quale sit anigma. 392.
Sophia Augusta connitium in Nar-
setem. 290.291.
Sordidi hominis consuetudo. 117.
Speculum cuius rei sit Symbolum.
8.284.
Speculum vstorium cuius rei sit
Symbolum. 402.
Sphragista quinam olim diserentur.
113.
Spica tritici cuius rei sit Symbolum.
289.
Spongia cuius rei sit Symbolum.
434.435.
Statera Symbolum equitatis. 21.
item animi erecti. 57.
Stella cadens, cuius rei Symbolum
sit. 64.
Stella sunt lucis fœneratrices. 37.
Stellinus avis ad sidus Mercurij
peruolat. 421.
quomodo pullum ex ovo suo ex-
cludat. ibid.
Struthiocamelus oña solo aspectu fo-
ner. 48.
Sus Symbolum hominis sordidi.
349.
Symbola Heroica an appellari pos-
sint Typi Ethologici. 450.451.
pertinent ad disciplinam quæ est
de moribus. 450.
debent esse modesta. 352.353.
462.463.464.

in re amatoriâ non sunt admit-
tenda. 451.452.453.
semper debent promutere virtu-
tem. 468.
obligant Auctoris fidem. 196.
197.198.
in quo sensu possint appellari alle-
goria. 451.
quandonam cœperint. 169.170.
171.
Symbola Equitum Anrei velleris.
397.398.
Symbolum Equitum Cardui. 398.
Equitum Sidereorum. 395.
Symbola Generalia. pag. 395. & de-
inceps toto libro I x.

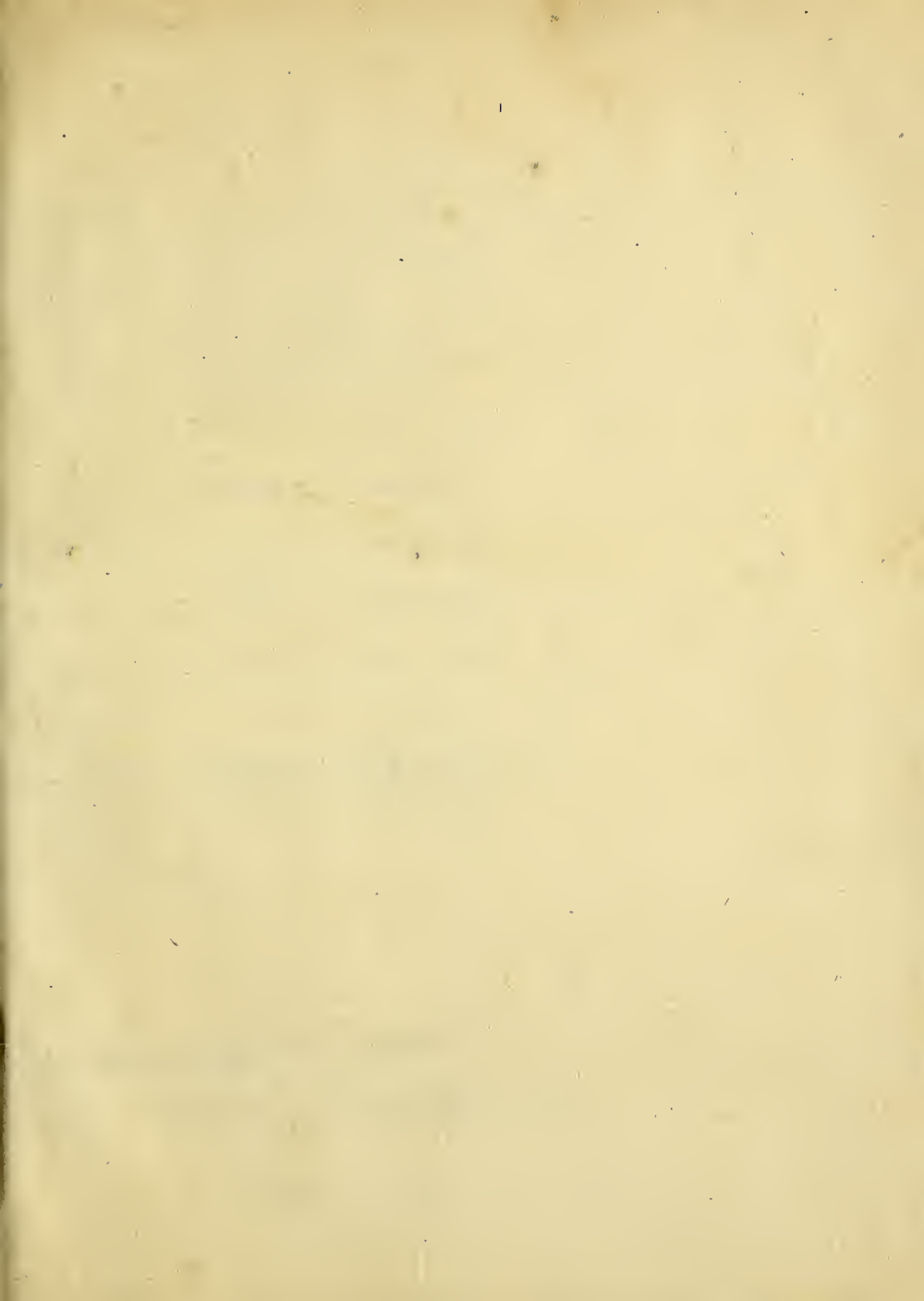
T.

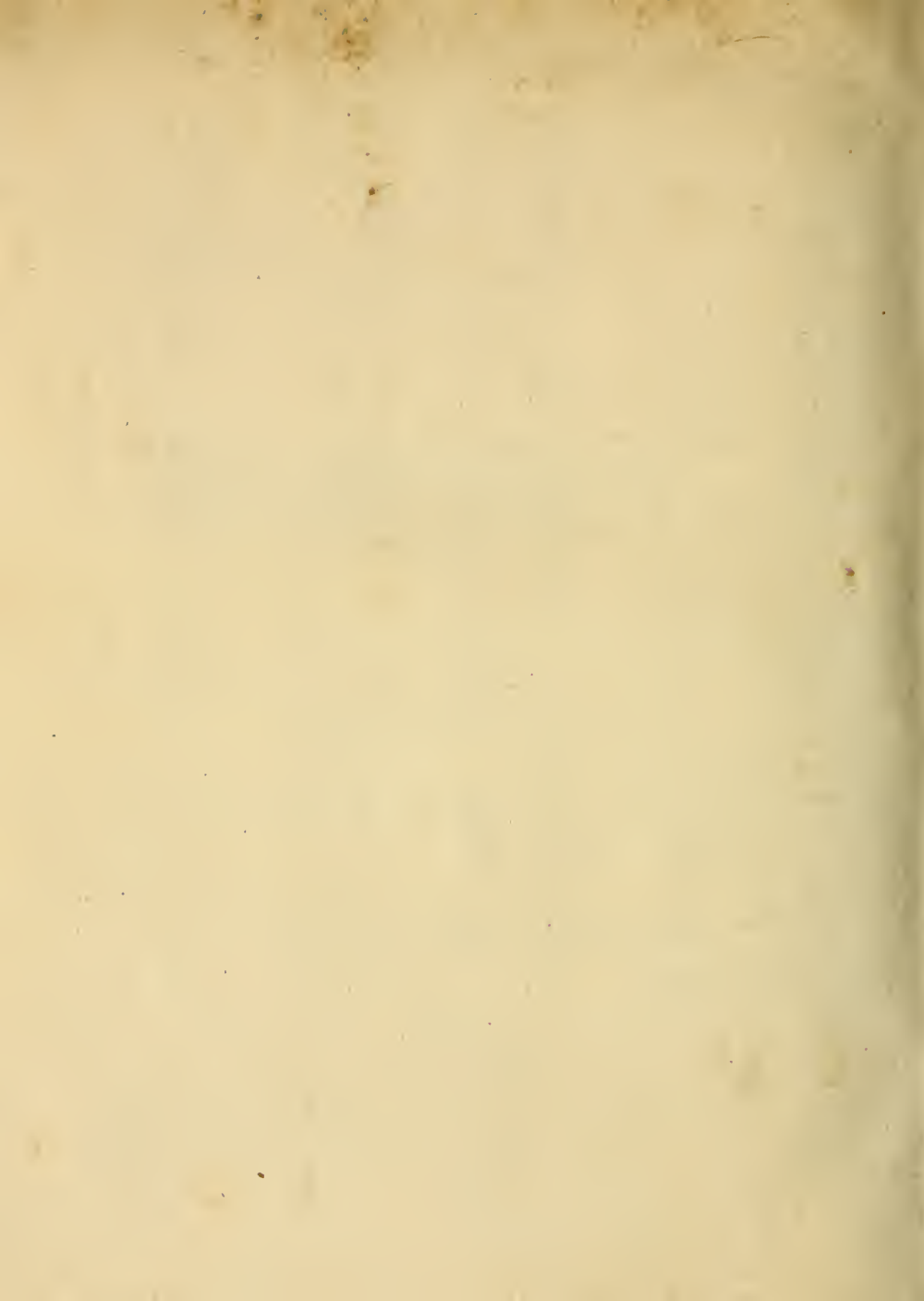
T*Abula publica quomodo olim*
signabantur. 115.
Tali lusorij cur erant in manu Cha-
ritum. 20.
Talus lusorius Symbolum constan-
tia. 60.
Tamerlanis tentorium ex tribus co-
loribus. 196.
Tarquiniij Superbi locutio clandesti-
na. 123.124.
Testudo cum alis. 211.
Testudo quale sit anigma. 392.
cuius rei sit Symbolum. 162.271.
294.
Theonis pictura ingeniosa. 331.
Theseus, & instrumenta labyrinthi.
210.
Torila Regis Gothorum gloria &
obitus. 296.
Traiani lemma. 183.
Tabus

MEMORABILIVM.

<i>Tubus opticus.</i>	23.	<i>Vituli marini quies in tempestate.</i>	276.
<i>Tubus papyraceus pyrio puluere factus.</i>	10. 58. 349.	<i>Vitio injuriarum quando possit laudari.</i>	16. 30.
<i>Tympanum seu rota versatilis.</i>	420.	<i>Vnio, seu margarita, cujus rei sit Symbolum.</i>	62.
<i>Tyrannus cur dicatur similis bubulco.</i>	201.	<i>Voluptatis Symbolum rosa.</i>	292.
		<i>Voluptates quatenam sint admittendæ.</i>	200.
V.		<i>Vomer aratri cujus rei sit Symbolum.</i>	15.
V <i>Aleriani lemma.</i>	183.	<i>Vrbs ad mare sita, cur falsa dicatur.</i>	200.
<i>Venus testudinem premeñs.</i>	162.	<i>Vrbs a puerperio priorum pedum facta viri.</i>	18.
<i>Vespasiani Cæsaris ad Ægyptios parthenesis.</i>	295.	<i>Vrscæ partus lingua expolitur.</i>	357.
<i>Vespasiani Gonzagæ Symbolum.</i>	38.	<i>Vrscus linguam exserens coram apibus.</i>	366.
<i>Vespertilio percussus ab eunucho ænigma apud Platonem.</i>	392.	<i>Vrtilitas ex rebus aduersis.</i>	363. 364.
<i>Victimæ annulo signatæ immolabantur.</i>	113.	<i>Vrtilitas ex inimicis.</i>	49.
<i>Vimina palustria cujus rei sint Symbolum.</i>	40.	<i>VValteri Pauli Symbolum.</i>	374.
<i>Vincentii Ducis Mantuæ Symbolum.</i>	337. 338.		
<i>Vincentii Medicei Symbolum.</i>	368.	X.	
<i>Vincentii Valerii Symbolum.</i>	372.	X <i>Erxis amor erga platanum.</i>	349.
<i>Virginii Ursini nota clandestina.</i>	133.		
<i>ejus Symbolum.</i>	43.	Z.	
<i>Virtutis magnæ in Viro nobili professio.</i>	309. 310.	Z <i>Elotypiæ Symbolum.</i>	350.
<i>Vita humana similis mari.</i>	14.	<i>Zopyri historia in Symbolo.</i>	232.

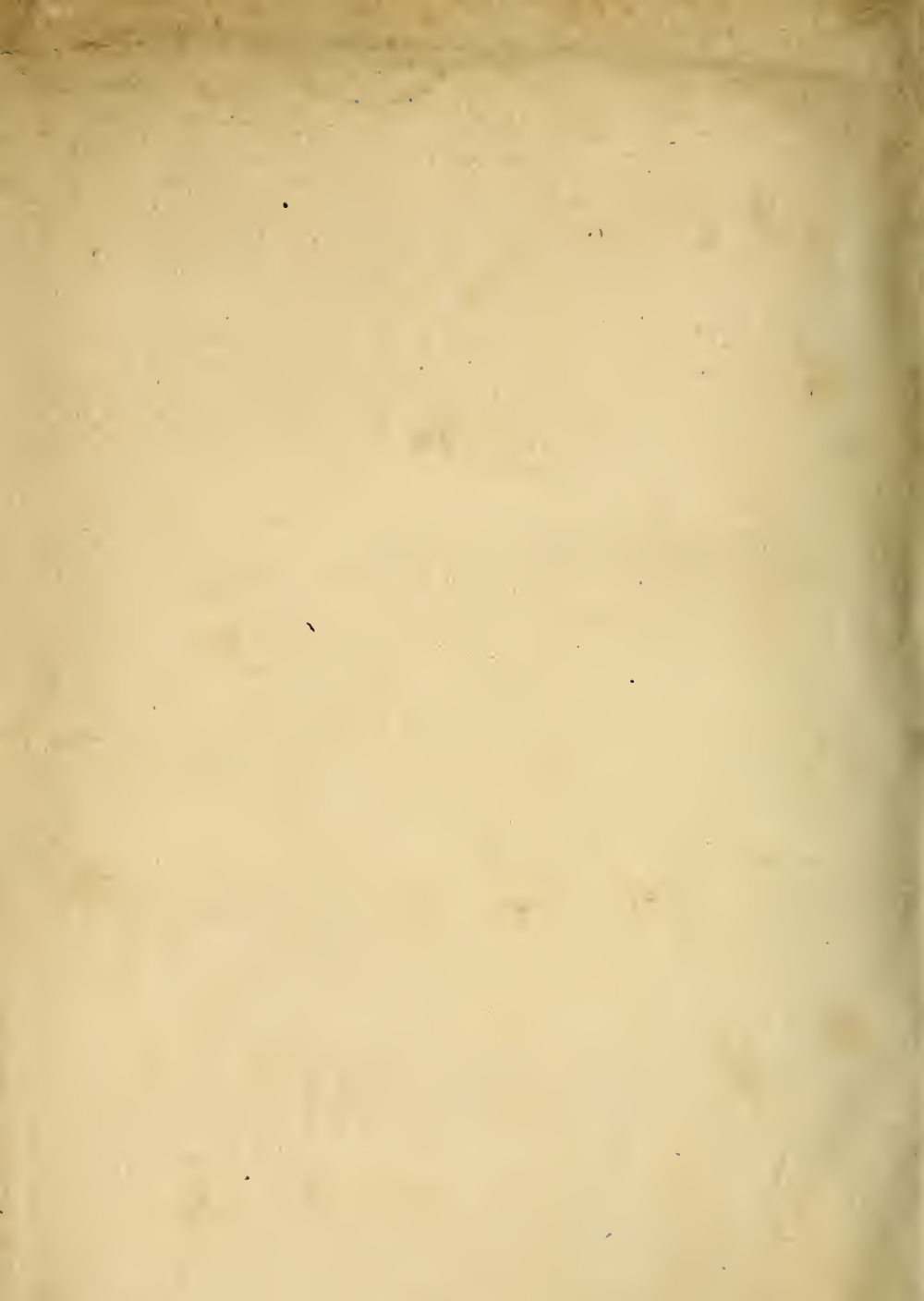
FINIS.

15

